

పంచతంత్రం

సరళ వ్యావహారికంలో సమగ్ర కథనం

Best Compliments....

DC

అయలసోమయాజుల నీలకంఠేశ్వర

జగన్నాథశర్మ

పంచతంత్రం

సరళ వ్యావహారికంలో సమగ్ర కథనం

అనుస్థాన

అయలసోమయాజుల నీలకంఠేశ్వర

జగన్నాథశర్మ

అమరావతి పబ్లికేషన్స్

సాయిబాబా రోడ్ - గుంటూరు - 522 007

PANCHATANTRAM
by A.N.JAGANNADHASARMA

పంచతంత్రం

జగన్నాథశర్మ

ప్రథమ ముద్రణ

జనవరి 2013

© రచయిత

టైటిల్ డిజైన్ : రమణజీవి

లోపలి బొమ్మలు : పినిశెట్టి

లే అవుట్ డిజైన్ : కె. రామకృష్ణ

ప్రచురణ

అమరావతి పబ్లికేషన్స్

4-21-81, చైతన్యపురి, సాయిబాబా రోడ్,
గుంటూరు-522 007 ఫోన్: 0863-2333323

సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటర్స్

విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్, హైదరాబాద్

ప్రతులకు

విశాలాంధ్ర బుక్ హౌస్ బ్రాంచీలు

హైదరాబాద్, విజయవాడ, విశాఖపట్నం, అనంతపురం,
గుంటూరు, తిరుపతి, ఒంగోలు, హనుమకొండ, కాకినాడ, కరీంనగర్, శ్రీకాకుళం

ముద్రణ: శ్రీ కళాంజలి గ్రాఫిక్స్, హైదరాబాద్

వెల : రూ. 160

కృతజ్ఞతలు

ఈ పంచతంత్రాన్ని నవ్యవీక్షిలో ప్రచురించి ప్రోత్సహించిన
ఆంధ్రజ్యోతి మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ శ్రీ వేమూరి రాధాకృష్ణగారికి
హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతలు.

అంకితం

మా అమ్మాయి చైతన్యదీప్తికి
మా అబ్బాయి సంతోష్ కుమార్‌కి
ప్రేమతో....
-రచయిత

ఇదీ తంత్రం

విష్ణుశర్మ		07
I. మిత్రలాభం		10
బాటసారి - బంగారు కడియం-11, మంచి మిత్రులు-14, జింక-నక్క కథ-18, గుడ్డిగద్ద కథ-20, చెరపకురా చెడేవు-23, హిరణ్యకుడి కథ-29, చిత్రాంగుడి కథ-35		
II. మిత్రభేదం		40
కరటక దమనకులు-40, కుక్క-గాడిద కథ-44, ఎద్దు-సింహం స్నేహం-48, ఆషాఢభూతి కథ-52, కాకి-పాము కథ-56, ముసలి కొంగ కథ-56, కుందేలు-సింహం కథ-60, నల్లి-పేను కథ-67, కాకి కుట్ర-68, సింహం-ఒంటె కథ-70, వడ్రంగి-సింహం కథ-75, తీతువు పిట్ట-సముద్రం-77, హంస-తాబేలు కథ-78, మూడు చేపల కథ-81, నందిగుప్పని కథ-87, ఇంద్రపాలితుడి కథ-95		
III. విగ్రహం		101
కుందేలు-కోతుల కథ-104, పావురం-డేగ కథ-106, గాడిద కథ-108, కుందేలు-ఎనుగు కథ-110, కాకి-హంస కథ-116, నక్కమారాజు కథ-120, కాకి-గుడ్లగూబ కథ-129, పిల్లి-ఎలుక కథ-137		
IV. సంధి		149
పాము-వర్తకుని కథ-150, పిట్టపోరు-పిల్లి తీర్పు-151, కలల బ్రాహ్మణుని కథ-154, అమాయక బ్రాహ్మడు - దొంగల కథ-158, కోతి-మొసలి కథ-158, నక్క-తాబేలు కథ-163, కప్పలు - పాము కథ-166, దేవశర్మ-ముంగిస కథ-170		
V. అపరిక్షితకారిత్వం		175
క్షురకుని కథ-176, అంతులేని అత్యాశ కథ-180, సింహ కారకుల కథ-184, రెండు చేపల కథ-186, గాడిద కథ-187, నేత కార్మికుని కథ-189, చంద్రభూపతి కథ-191		

విష్ణుశర్మ

అనగనగా ఓ రాజు. ఆ రాజు పేరు సుదర్శనుడు. అతనికి చెప్పుకోలేని కష్టం వచ్చి పడింది. అదేమిటంటే... ముగ్గురు కొడుకులున్నారతనికి. ఆ కొడుకులికి ఆటలంటే ఇష్టం. పాటలంటే ఇష్టం. చదువంటే ఇష్టం లేదు. బాగా చదువుకుని, శాస్త్రాలని ఒంటబట్టించుకుంటేనే గదా, గొప్పవారూ, రేపటి రాజులవుతారు. కాని చదువంటేనే ఇష్టం లేదు వాళ్ళకి. అలా అని శుద్ధ మొద్దులా అంటే అదీ కాదు, బుద్ధిమంతులే!

రాజుగారు ఈ బాధలోనే కొలువు తీరారు. పండితులతోనూ, విద్వాంసులతోనూ రకరకాల చర్చలు చేశారు. ఆ సందర్భంలో ఓ పండితుడు ఇలా అన్నాడు.

“మనిషి డబ్బుతోనూ, అధికారంతోనూ, యవ్వనంతోనూ, అవివేకంతోనూ జాగ్రత్తగా ఉండాలి. లేని పక్షంలో ఈ నాలుగింట దేనితోనయినా చెడిపోయే ప్రమాదం ఉంది. కలగలిసి నాలుగూ ఉన్న వాడూ ఇట్టే చెడిపోతాడు. అందుకనే మనిషన్నవాడు బాగా చదువుకోవాలి. చదువుకుంటే తెలివితేటలూ, వివేకజ్ఞానం అలవడి, చెడిపోకుండా ఉంటాడు. మనిషికి విద్య కన్నులాంటిది. ఆ కన్ను లేకపోతే కష్టం. బతుకంతా చీకటే”.

పండితుని మాటలతో రాజు బాధ రెట్టింపయింది. కొలువు చాలిస్తున్నామని చెప్పి, చరచరా అంతఃపురానికి వెళ్ళిపోయాడు. రాజు, కొలువుని ఇలా మధ్యలో ముగించిన సందర్భాలు లేవు. ఉత్సాహంగా కొలువు తీరే రాజు, ఇటీవల నిరుత్సాహంగా కొలువు తీరడం, ఏదో బాధలో ఉన్నట్టుగా కనిపించడం పండితుల్ని, విద్వాంసుల్నే కాదు, మంత్రి రాజదత్తుణ్ణి కూడా కలచి వేసింది.

పిల్లల అరుపులూ కేకలూ వినవస్తోంటే అంతఃపురం కిటికీలో నుండి కిందకి చూశాడు రాజు. ఉద్యాన వనంలో తన ముగ్గురు కొడుకులూ అల్లరిగా ఆడుకోవడం కనిపించింది. కన్నీళ్ళొచ్చాయతనికి. ఎంచక్కా చదువుకున్నవారు పిల్లలు కాని, వీళ్ళేం పిల్లలు? వీళ్ళ వల్ల తల్లిదండ్రులకు పేరు ప్రఖ్యాతులు రావు సరికదా, దుఃఖం ముంచుకొస్తుంది. తమకు బెళుకు రాళ్ళు తట్టేడు ఉండడం కన్నా, ఒక్క రత్నం చాలంటారు. అలాగే కౌరవ సంతానంలా వందమంది మూర్ఖులు కొడుకులుగా ఉండే కంటే ఒక్కడు... ఒక్కడంటే ఒక్కడు గుణవంతుడు, ధర్మరాజులాంటి వాడు ఉంటే చాలనుకున్నాడు రాజు. దేనికయినా ప్రాప్తం ఉండాలి. గుణవంతులూ, విద్యావంతులూ అయిన పిల్లలుండాలంటే గతజన్మలో ఎంతో పుణ్యం చేసుకుని ఉండాలనుకున్నాడు. అంతలోనే కళ్ళు తుడుచుకుని, దీర్ఘంగా ఆలోచించసాగాడు.

బాధపడి లాభం లేదు. పరిష్కారమార్గాన్ని కనుక్కోవాలనుకున్నాడు. మంచి గురువుల దగ్గర చదివిస్తే పిల్లలెందుకు చదవరు? చదవనని వారనలేదే! చదివించడం లేదు కాబట్టే వారాడుతున్నారు. తప్పు తనదే!

గారాబం చేసి, అప్పుడే పిల్లలకు చదువులెందుకనుకుంటూ నిర్లక్ష్యం చేసి, ఇప్పుడు బాధపడడంలో అర్థం లేదనుకున్నాడు. పిల్లలకు చదువు చెప్పించడం తల్లిదండ్రుల బాధ్యత. సరయిన గురువు దగ్గర వారిని చదివించాలి. చదివించకపోవడం నేరం కూడా అనుకున్నాడు. పుట్టుకతోనే ఎవరూ పండితులు కారు. విద్యాంసులు అంతకన్నా కారు. బాగా చదువుకుని పండితులవుతారు. తర్వాత్తర్వాత విద్యాంసులుగా కీర్తి ప్రతిష్ఠలు ఆర్జిస్తారు. ప్రయత్నించాలి. ప్రయత్నిస్తేనే ఏదయినా ఫలిస్తుందనుకున్నాడు. వూరికే దిగులుపడి ప్రయోజనం లేదు. అడవికి రాజయినా సింహం వేటాడే ఆకలి తీర్చుకుంటుంది. రాజునని నోరు తెరచి కూర్చుంటే పనిమాలా ఏ జంతువూ వచ్చి నోట్లో పడదనుకున్నాడు. పిల్లలకి త్వరలోనే మంచి గురువుని వెదకాలనుకున్నాడు.

మర్నాడు కొలువు తీరాడు రాజు. ఉత్సాహంగా కనిపించాడు. అతనలా ఉత్సాహంగా కనిపించడంతో పండితులకీ, విద్వాంసులకీ సంతోషమనిపించింది. అందరికీ నమస్కరించాడు రాజు. ఇలా అడిగాడు.

“ఆటలలో మునిగి తేలుతూ చదువన్నదే పట్టించుకోని నా పిల్లలకి, రేపటితరం రాజులకి నీతిశాస్త్రాన్ని బోధించాలి. వారిని నన్ను మించేలా తీర్చిదిద్దాలి. అలా తీర్చిదిద్దే సమర్థత కలవారు మీలో ఉన్నారా?”

ఉన్నారని చెప్పేందుకు ఎవరికీ ధైర్యం చాలలేదు. రాజు భయపడసాగాడు. అంతలో ఓ పండితుడు లేచి నిల్చున్నాడు. అతని పేరు విష్ణుశర్మ.

“రాకుమారులకు నీతిశాస్త్రాన్ని నేను బోధిస్తాను మహారాజా” అన్నాడతను. అనందంగా చూశాడు రాజు.

“కొంగకు మాటలు నేర్పడం కష్టంకాని, చిలుకకు మాటలు నేర్పడం కష్టం కాదు మహారాజా! రాకుమారులు చిలుకలవంటివారు. అలాగే వజ్రాల గనిలో గాజుపెంకులుండవు. అంటే...మీ రాజవంశంలో గుణహీనులు ఉండే అవకాశం లేదు.”

పొంగిపోయాడు రాజు.

“వజ్రాన్నయినా సాన పెడితేనే ప్రకాశిస్తుంది. అలాగే ఎంత రాకుమారులయినా వారికీ తగిన గురువు అవసరం. ఆ గురువుని నేనేనని నాకనిపిస్తోంది. అన్యధా భావించక రాకుమారులను ఓ ఆరు నెలలపాటు నాకు అప్పగిస్తే నేను వారిని మంచి మార్గంలో పెడతాను. విద్యాబుద్ధులు నేర్పుతాను.” అన్నాడు విష్ణుశర్మ. సింహాసనం మీద నుంచి లేచి నిల్చున్నాడు రాజు. గబగబా నాలుగడుగుల్లో విష్ణుశర్మను సమీపించాడు.

అతని చేతులందుకున్నాడు. ఇలా అన్నాడు.

“తిరుగులేదు. మీ వంటి పండితుల దగ్గర విద్య నేర్చుకుంటే నా కుమారులకు తిరుగులేదు. యోగ్యులవుతారు. పూలు కట్టిన దారానికీ పూల సుగంధం అబ్బినట్టు, సజ్జనునితో తిరిగిన సామాన్యుడు కూడా సజ్జనుడు అయినట్టుగా నా కొడుకులు మీ శిష్యరికంలో గొప్పవాళ్ళవుతారు. అనుమానం లేదు. ఈ క్షణం నుంచి రాకుమారుల్ని మీ చేతుల్లో ఉంచుతున్నాను. వారి కళ్ళు తెరిపించాల్సిన బాధ్యత మీదే”.

“తప్పకుండా” అన్నాడు విష్ణుశర్మ.

ఓ మంచి ముహూర్తాన రాకుమారుల్ని వెంటబెట్టుకుని వెళ్ళాడు. వారిలో ఒకడిగా ఆడి పాడి, తర్వాత వారితో ఇలా అన్నాడు విష్ణుశర్మ.

“ఆడాడి బాగా అలసిపోయాం కదా! ఇప్పుడు మనం కథలు చెప్పుకుందాం. మంచికథలు, నీతికథలు చెప్పుకుందాం. మిత్రలాభం, మిత్రభేదం, విగ్రహం, సంధి, అపరిక్షితకారిత్యం అంటూ రకరకాల కథలు చెప్పుకుందాం. మీకిష్టమేనా?”

“ఇష్టమే” అన్నారు రాకుమారులు.

విష్ణుశర్మ కథలు చెప్పడం ప్రారంభించాడు.

మిత్రలాభం

“రాకుమారులారా! మన దగ్గర
డబ్బు లేకపోయినా, మందీ మార్బలం
లేకపోయినా పర్వాలేదు. మంచివాళ్ళు
నలుగురు స్నేహితులుగా ఉంటే అదే
పదివేలు! స్నేహితులుంటే అనుకున్న
పనులు ఇట్టే సాధించుకోవచ్చు.
పూర్వం ఓ కాకి, తాబేలు, జింక, ఎలుక
స్నేహంగా ఉంటూ సుఖంగా
జీవించాయి. వాటి గురించి ఓ కథ
ప్రచారంలో ఉంది. వింటారా?”
అడిగాడు విష్ణుశర్మ.

“చెప్పండి, వింటాం” అన్నారు
రాజకుమారులు.

విష్ణుశర్మ ఇలా చెప్పసాగాడు.

బాటసారి - బంగారు కడియం

అనగనగా ఒక అడవి. ఆ అడవిలో ఓ మర్రిచెట్టు. ఆ చెట్టు మీద ఎన్నో...ఎన్నెన్నో పక్షులు ఉంటున్నాయి. ఆ పక్షుల్లో ఓ కాకి కూడా ఉంది. దాని పేరు లఘుపతనకం.

ఒక రోజు తెల్లవారు జామునే వేటగాడొకడు అడవిలో నూకలు చల్లి, వాటిపై వలపన్నాడు. వలపన్ని చెట్టు చాటుగా దాక్కున్నాడు. తెల్లగా తెల్లారింది. పావురాలు కొన్ని ఆకాశంలో ఎగురుతూ కింద భూమి మీది నూకల్ని చూశాయి. ఆకలనిపించింది వాటికి. తినాలని ఆశపడ్డాయి. కిందికి గుంపుగా దిగసాగాయి.

“ఎక్కడికి?” అడిగాడు చిత్రగ్రీవుడు. అతను ఆ పావురాల రాజు.

“కింద నూకలున్నాయి. తిందాం” అన్నాయి పావురాలు.

“ఆగండాగండి” హెచ్చరించాడు చిత్రగ్రీవుడు. ఆగాయి పావురాలు.

“తొందరపడవద్దు! మనుషులే కనిపించని ఈ అడవిలో నూకలు ఎక్కణ్ణించి వస్తాయి? ఇందులో ఏదో మోసం ఉంది. వద్దు! మనం ఆ నూకల కోసం ఆశపడవద్దు” అన్నాడు చిత్రగ్రీవుడు.

“ఇలా ఆశపడే పూర్వకాలంలో ఒక బాటసారి పులి నోటికి చిక్కి మరణించాడు” అన్నాడు.

“అలాగా” ఆశ్చర్యపోయాయి పావురాలు.

“అవును! మీకు ఆ కథ చెబుతాను వినండి” అంటూ కథ చెప్పసాగాడు చిత్రగ్రీవుడు.

ఓ పెద్ద చెరువు ఉంది. ఆ చెరువు గట్టున ఓ పొద ఉంది. ఆ పొదలో ముసలి పులి ఒకటి నివసిస్తోంది. గట్టు మీద నుంచి ఓ బాటసారి పోతున్నాడు. అతన్ని చూసింది పులి.

“ఇదిగో” అని కేకేసింది.

పిలుస్తున్నది ఎవరా? అని చూశాడు బాటసారి. పులి పిలుస్తోంది. భయపడ్డాడతను.

“భయపడకు! చూశావా, నా చేతిలోని బంగారు కడియం. దీనిని నీలాంటి పుణ్యాత్ముడికి ఇవ్వాలని కోరిగ్గా ఉంది. అందుకే పిలిచాను. చెరువులో స్నానం చేసి, శుచిగా రా! ఈ బంగారు కడియాన్ని తీసుకో” అంది పులి. బంగారు కడియాన్ని వేళ్ళ మధ్య ఉంచి ఆడించసాగింది. బాటసారి కడియాన్ని చూశాడు. బాగుందది. మెరుస్తోంది. మంచి బంగారమే! అనుమానం లేదు. అయితే కడియం కోసం పులిని నమ్మి దగ్గరగా వెళ్తే ఇంకేమయినా ఉందా? తనని తినేయదూ అనుకున్నాడు. అయినా బంగారాన్ని వదులుకోలేక పోతున్నాడు. ఓ పక్క ప్రాణం, మరో పక్క బంగారం. ఏం చేయాలో అంటుచిక్కట్లేదు బాటసారికి. ఆ అంటుచిక్కని స్థితిలోనే పులితో ఇలా అన్నాడు బాటసారి.

“నువ్వేమో క్రూరజంతువు. నేనేమో మనిషిని. నీ దగ్గరకు రావాలంటేనే భయంగా ఉంది. నినైలా నమ్మను చెప్పు?”

అతనికి ఆశను కల్పిస్తున్నట్టుగా కడియాన్ని గాలిలోకి ఎగరేసి అందు కుంది పులి.

“బంగారం కోసం ప్రాణాన్ని పణం పెట్టలేను. నీ దగ్గరకి రాను, రాలేను” అన్నాడు.

“నువ్వన్నది నిజమే! నేను క్రూర జంతువునే! నన్ను చూసి నువ్వు భయ పడడంలో తప్పులేదు. అయితే యవ్వ నంలో నేను చాలా పాపాలు చేశాను. ఎన్నో జంతువుల్ని, ఎందరో మను షుల్ని పొట్టన పెట్టుకున్నాను. చేయ రాని పనులన్నీ చేశాను. ఆ పాపాల్ని పోగొట్టుకునేందుకే ఈ కడియం. దీన్ని నీలాంటి పుణ్యా త్ముడికిచ్చి, పాపాల్ని కడిగేసుకోవాలనే నా తాప త్రయం. అర్థం చేసుకో నన్ను” అన్నది పులి.

అయినా ముందుకు అడుగు వేయలేకపోయాడు బాటసారి.

“ముసలిదాన్ని. లేవలేను. పరిగెత్తలేను. చేతి గోళ్ళూ, కాల్ గోళ్ళూ రెండూ మొద్దుబారిపోయాయి. పళ్ళూడిపోయాయి. కళ్ళు కూడా సరిగా కనిపించడం లేదు. మాంసం అన్న ముచ్చటే లేదు. మాంసం తినడాన్ని ఎప్పుడో మానుకున్నాను. పండ్లూ కాయలూ తిని బతుకుతున్నాను. నా అవతారం చూశావు కదా! నమ్మకం కలగడం లేదా? నా గురించి లేనిపోనివి ఆలోచించి భయపడకు. రా! ముందు ఆ చెరువులో స్నానం చెయ్” అన్నది పులి.

దాని మాటలు నమ్మాడు బాటసారి. పులి మాటలు నమ్మాడనడం కన్నా, బంగారం మీద ఆశ ఎక్కువయిందతనికి. బంగారు కడియం కళ్ళ ముందు కదలాడుతోంటే స్నానం చేసేందుకు చెరువులోనికి దిగాడు. బురద బురదగా ఉంది లోపల. కాలు పెడితే జారిపోతున్నాడు. అయినా తెగించాడు. అంతే! బురదలో దిగబడిపోయాడు. కాలు తీద్దామంటే రావట్లేదు. భయపడ్డాడు.

“రక్షించండి బాబో, రక్షించండి” కేకలేశాడు.

“అరవకు. నేనున్నానుగా! నేను నిన్ను రక్షిస్తాను” అంది పులి. చేతిలోని కడియాన్ని జాగ్రత్త చేసి, అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ మెల్లగా వచ్చి చిక్కిన బాటసారి మీద ఒక్కసారిగా దూకింది. అతన్ని చంపి, కండలూ గుండెలూ తిని కడుపు నింపుకుంది.

–కథ ముగించాడు చిత్రగ్రీవుడు.

“అందుకే దురాశ పనికి రాదంటారు. దురాశకు పోతే ప్రాణాలే బలి పెట్టాల్సి వస్తుంది. అడవిలో నూకల కోసం ఆశపడితే మనకీ అదే గతి పడుతుంది. అందుకే వద్దంటున్నాను” అన్నాడు చిత్రగ్రీవుడు.

“ఇలాంటి కథలు చాలా విన్నాం” అందో ముసలి పావురం.

“నీకన్నీ అనుమానాలే! నీ అనుమానాల్తో ఆకలి తీరదు. ఎదురుగా ఉన్న ఆహారాన్ని కాదనుకుని, ఏవేవో ప్రమాదాలు ఊహించుకోవడం అవివేకం. తిరిగి తిరిగి అలసిపోయాం. నూకలు దొరికాయా? లేదు. తీరా దొరికితే వద్దనుకోవడం నా వల్ల కాదు. నేను కిందికి దిగుతున్నాను. నాతో పాటు దిగే వాళ్ళు దిగండి. లేదంటే మీ ఇష్టం” కిందికి దిగేసింది ముసలి పావురం. ఆకలితో ఉన్నాయేమో! మిగిలిన పావురాలు కూడా ‘దిగండి దిగండి’ అంటూ ఒకదానికొకటి చెప్పుకుని కిందికి దిగాయి. తప్పనిసరిగా చిత్రగ్రీవుడు కూడా దిగాల్సి వచ్చింది. అన్నీ వలలో చిక్కుకున్నాయి.

“అయ్యయ్యో వలలో ఇరుక్కున్నాం” అన్నాయి పావురాలు. ముసలి పావురాన్ని ‘నీ వల్లే, నీ వల్లే ఇదంతా’ అంటూ దాన్ని అనరాని మాటలన్నాయి. తిట్టి తిట్టి పోశాయి.

“చిత్రగ్రీవుడు చెబుతూనే ఉన్నాడు. పట్టించుకోలేదు. అనుభవించాల్సిందే” అన్నాయి. కన్నీళ్ళు పెట్టుకున్నాయి.

“బాధపడకండి! తప్పు మీదీ కాదు, అలాగే ఆ ముసలి పావురానిదీ కాదు, తప్పంతా ఆకలిది. ఆకలిని తట్టుకోలేక దిగాం. వలలో చిక్కుకున్నాం. ఇప్పుడు ఏడ్చి లాభం లేదు. ఆలోచించాలి. బాగా ఆలోచించి, ఇక్కణ్ణుంచి తప్పించుకునే ఉపాయాన్ని కనిపెట్టాలి” అన్నాడు చిత్రగ్రీవుడు. ఆలోచనలో పడ్డాడు. ఇంతలో దగ్గరగా వస్తోన్న బోయని చూసి ముసలి పావురం గగ్గోలుగా అరిచింది.

“అడుగడుగో, బోయ వచ్చేస్తున్నాడు. చూడండి చూడండి” చూశాడట చిత్రగ్రీవుడు. చూస్తూనే ఏదో ఆలోచన తట్టిన వాడై పావురాలతో ఇలా అన్నాడు.

“ఇప్పుడు ఈ క్షణం ఇక్కణ్ణుంచి మనందరం తప్పించుకోవాలంటే ఒకటే మార్గం ఉంది. అందరం ఒక్కసారిగా పైకెగరాలి. వలతో పాటుగా ఎగరాలి. ఎగిరితే బోయనుంచి మనం తప్పించుకోగలం. దీన్నే ఐకమత్యం అంటారు. ఐకమత్యాన్ని మించిన బలం లేదు. ఏమంటారు?”

“నువ్వెలా చెబితే అలాగే” అన్నాయి పావురాలు.

“నేను ఒకటి రెండు మూడు అంటాను. మూడనగానే అందరూ పైకి లేవాలి”.

“లేస్తాం”.

“అయితే సరే! ఒకటి రెండు మూడు” అంటూనే అందరితో పాటుగా పైకి లేచాడు చిత్రగ్రీవుడు. వలతో పాటుగా పావురాలన్నీ పైకి లేచాయి. ఆకాశంలో ఎగరసాగాయి. పావురాలతో పాటుగా తన వల కూడా ఎగిరిపోవడాన్ని చూస్తూ బోయ ఆశ్చర్యపోయాడు. పావురాలు పోతే పోయాయి. తన వల దొరికితే చాలను కున్నాడు. ‘ఉష్ ఉష్! ఏయ్ ఏయ్’ అంటూ కేకలేశాడు. పావురాలను చూస్తూ కింద పరుగుదీశాడు. పరుగుదీసి పరుగుదీసి అలసిపోయేడే తప్ప, అతనికి పావురాలు చిక్కలేదు. వల కూడా దక్కలేదు. దాంతో బోయ తల పట్టుకుని ఇంటి దారి పట్టాడు.

మంచి మిత్రులు

చిత్రగ్రీవుడు చెప్పిన మేరకు పావురాలన్నీ ఒక్కసారిగా పైకి లేచాయి.

వలతో పాటుగా ఆకాశంలోకి ఎగిరిపోయాయి. జరిగిందంతా మొదటి నుంచీ గమనిస్తున్న లఘుపతనకుడు అనే కాకి, ఈ పావురాలు ఎక్కడికి వెళ్తున్నాయి? వల నుంచి ఎలా తప్పించుకుంటాయి? ఇదేదో చూడదగ్గదే అనుకుని అది కూడా ఆకాశంలోకిగిరి, పావురాలను అనుసరించింది.

“ఇలా ఎంత దూరం ఎగరాలి? ఎక్కడికని ఎగరాలి?” చిత్రగ్రీవుణ్ణి ప్రశ్నించాయి పావురాలు.

“గండకీనది వరకూ ఎగరాలి. దాని ఒడ్డున విచిత్రవనమనే అడవి ఉంది. అక్కడికి మనం చేరుకోవాలి.” అన్నాడు చిత్రగ్రీవుడు.

“అక్కడికి ఎందుకు?” అడిగింది ఓ పావురం.

“ఎందుకంటే...అక్కడ నా మిత్రుడు ఉన్నాడు. హిరణ్యకుడు అని అతను ఎలుకల రాజు. అతను మనల్ని కాపాడతాడు. లోకంలో తల్లీ, తండ్రీ, స్నేహితుడూ ఈ ముగ్గురే కాపాడతారు. మిగిలిన వారు కాపాడ గలిగే అవకాశం ఉందికాని, వారికి మనతో అవసరం ఉండాలి. ఉంటేనే కాపాడతారు. లేకపోతే కాపాడరు” అన్నాడు చిత్రగ్రీవుడు.

“నిజమే” అన్నాయి పావురాలు.

“హిరణ్యకుణ్ణి కలిస్తే, అతను ఈ వలను కొరికి ముక్కలు చేస్తాడు. మనం అప్పుడు తప్పించుకోవచ్చు” అన్నాడు చిత్రగ్రీవుడు.

“అయితే ఇంకేం! పదండి, పదండి” అన్నాయి పావురాలు. ఎగరడంలో వేగాన్ని పెంచాయి. వారిని వెన్నంటి వస్తున్న లఘుపతనకుడు కూడా వేగాన్ని పెంచాడు. గండకీనది కనిపించింది. విచిత్రవనం కూడా కనిపించింది. ఒక్కసారిగా పావురాలన్నీ కిందికి దిగాయి. హిరణ్యకుడి కలుగు దగ్గర వాలాయి. రెక్కల టపటపలూ, పావురాల గోలకి కలుగులోని హిరణ్యకుడు ప్రమాదమేదో ముంచుకొచ్చిందని భయపడ్డాడు. కలుగులోనికి మరింతగా వెనక్కి జరిగాడు. కూడదీసుకుని కూడదీసుకుని కలుగు ముందుకు వచ్చాడు చిత్రగ్రీవుడు.

“మిత్రమా” అని పిలిచాడు. పరిచయమయిన గొంతులా అనిపించి కొంచెం ముందుకు వచ్చాడు హిరణ్యకుడు.

“నేను మిత్రమా! నీ మిత్రుణ్ణి. చిత్రగ్రీవుణ్ణి. నీ సహాయం కోరి వచ్చాను. దయచేసి బయటికి రా” అన్నాడు చిత్రగ్రీవుడు. అతని మాట పూర్తికానేలేదు. ఆనందంగా కలుగులోంచి బయటకు వచ్చాడు హిరణ్యకుడు. చిత్రగ్రీవుణ్ణి చూసి ఆనందించాడు.

“ఎన్నాళ్ళకెన్నాళ్ళకు మిత్రమా! నిన్ను చూడడం నాకు చాలా ఆనందంగా ఉంది” అన్నాడు. అంతలోనే మిత్రుడు వలలో చిక్కుకుని ఉండడాన్ని చూసి ఆశ్చర్యపోయాడు.

“ఇదేమిటిది? వలలో చిక్కుకున్నావు” అనడిగాడు. సమాధానం చెప్పే లోపే చిత్రగ్రీవుణ్ణి వలనుండి తప్పించేందుకు ప్రయత్నించాడు. వలను కొరకసాగాడు.

“ఆగాగు! నన్ను విడిపించడం కాదు, ముందు నావాళ్ళను విడిపించు. తర్వాత నన్ను విడిపించవచ్చు” అన్నాడు చిత్రగ్రీవుడు. రాజుగా తోటి వారిని కాపాడడం ప్రథమ కర్తవ్యం అనుకున్నాడతను.

“పూర్వజన్మలో ఏ పాపం చేశామో! అందరం ఇలా వలలో చిక్కుకున్నాం. పాపం, పుణ్యం కాదుగాని, బుద్ధిగా ప్రవర్తించలేకపోయాం. ఫలితంగా శిక్ష అనుభవిస్తున్నాం” అన్నాడు చిత్రగ్రీవుడు. వల కొరక్కుండా ఆలోచిస్తోన్న హిరణ్యకుణ్ణి చూశాడు.

“ఏమిటాలోచిస్తున్నావు మిత్రమా?” అడిగాడు.

“ఏం లేదు మిత్రమా! నా పళ్ళు కొంచెం ఇబ్బంది పెడుతున్నాయి. నొప్పిడుతున్నాయి. మొత్తం వలంతా కొరకడం అంటే కష్టమనిపిస్తోంది. ముందు నిన్ను విడిపించనీ! తర్వాత సంగతి తర్వాత ఆలోచిద్దాం” అన్నాడు హిరణ్యకుడు. చిత్రగ్రీవుడికి హిరణ్యకుడి మాటలు నచ్చినట్టు లేదు. అదోలా చూశాడతన్ని.

“మిగిలిన పావురాలను కూడా విడిపిస్తాను. అనుమానం లేదు. కాకపోతే చెప్పానుగా! పళ్ళు ఇబ్బంది పెడుతున్నాయని, నొప్పి అని. ముందు నిన్ను విడిపించనీ” అని చిత్రగ్రీవుడి దగ్గరి వల తాళ్ళను కొరికే ప్రయత్నంలో పడబోయాడు హిరణ్యకుడు. చిత్రగ్రీవుడు అతనికి అందక వెనక్కి జరిగాడు. ఆశ్చర్యంగా చూశాడు హిరణ్యకుడు.

“నీకు నొప్పి కలగనంత వరకూ నన్ను తప్ప ఎంతమందిని నువ్వు విడిపించగలిగితే అంతమందినీ ముందు విడిపించు. అందరూ విడుదలయిన తర్వాతే నా గురించి నువ్వు ఆలోచించు. అంతేకాని, నన్ను ముందు విడుదల చేసి, మిగిలిన పావురాల సంగతి తర్వాతంటే భావ్యం కాదు” అన్నాడు చిత్రగ్రీవుడు. నవ్వాడు హిరణ్యకుడు.

“నువ్వు చెప్పేది చిత్రంగా ఉంది మిత్రమా! తనకు మాలిన ధర్మం అంటారే అలా ఉంది నువ్వు మాట్లాడేది. ముందు నీ గురించి నువ్వు ఆలోచించుకో! తర్వాత మిగిలినవారి సంగతి ఆలోచించవచ్చు. అలా కాదు, వారి సంగతే ముందు ఆలోచించాలి, తర్వాతే నా సంగతి అంటావా, అప్పుడు నీ అంతటి మూర్ఖుడు ఇంకొకడు లేడనుకుంటాను. రాజుగా నువ్వు క్షేమంగా ఉంటేనే కదయ్యా, ఇతరుల క్షేమాన్ని పట్టించుకునేది. నువ్వే క్షేమంగా లేనప్పుడు వాళ్ళెవరు? నువ్వెవరు?” ప్రశ్నించాడు హిరణ్యకుడు.

“నిజమే! కాని, నా వాళ్ళంతా కష్టంలో ఉండడాన్ని నేను భరించలేను. సాటివారు కష్టంలో ఉంటే వారిని ఆదుకోవాలి. అందుకు ప్రాణత్యాగం చేసినా తప్ప లేదు. నేనూ వాళ్ళూ ఒకటే! వాళ్ళు లేకుండా నేను లేను. నేను లేకుండా వాళ్ళు లేరు. ఆపదలో ఉన్న నావాళ్ళను నేను రక్షించుకోలేనప్పుడు నాకీ రాచరికం ఎందుకు? ఎవర్ని ఉద్ధరించడానికీ?” అన్నాడు చిత్రగ్రీవుడు. పావురాలన్నీ గొప్పగా చూశాయి, తమ రాజుని. రాజంటే చిత్రగ్రీవుడనుకున్నాయి.

“ఏదో రోజు అందరం పోయే వాళ్ళమే! ఈ శరీరం అశాశ్వతం. అది తెలుసుకోవాలి ముందు. తెలుసుకుని ఉన్న నాలుగు రోజులూ నాలుగు కాలాల పాటు నిలిచే పనులు చెయ్యాలి. తోటివారికి సాయం చెయ్యాలి. అందుకని చెబుతున్నాను. మరోలా అనుకోకు. ముందు నా వాళ్ళను కాపాడు. తర్వాత నీకు వీలయితేనే నన్ను కాపాడు” అన్నాడు చిత్రగ్రీవుడు.

అతని మంచితనానికి ముచ్చటపడ్డాడు హిరణ్యకుడు. మనసులో జేజేలర్పించాడు.

“మిత్రమా! నీదెంత మంచి బుద్ధి. మంచి చెడ్డలు రెండూ నీకు బాగా తెలుసు. ఈ పావురాలకే కాదు, ముల్లోకాలకూ నువ్వు రాజు కావాల్సిన వాడవు. గొప్పవాడవు.” అన్నాడు. మెచ్చుకోలుగా మిత్రుని చూసి, తర్వాత వల తాళ్ళన్నీ కొరికి, అందర్నీ బంధవిముక్తుల్ని చేశాడు. పావురాలన్నీ తేలికపడ్డాయి. హిరణ్యకునికి కృతజ్ఞతలు తెలియజేశాయి. రాక రాక వచ్చిన మిత్రునికీ, మిగిలిన పావురాలకీ విందునిచ్చి వారిని సాగనంపాడు హిరణ్యకుడు. ఆకాశంలోకి ఆనందంగా ఎగిరిన పావురాలను చూసి, తన కలుగులోనికి వెళ్ళిపోయాడతను.

పావురాలతో పాటుగా వచ్చి అంతా చాటుగా చూసిన లఘుపతనకుడు, పావురాలకు ఎలుక చేసిన సాయాన్ని మనసులో మెచ్చుకోకుండా ఉండలేకపోయాడు. వల తాళ్ళ నుండి పావురాలను ఎలుక విడిపించిన తీరు బాగుంది బాగుంది అనుకున్నాడు. స్నేహం అంటే ఇది. ఇలా ఉండాలి. స్నేహితులంటే వీళ్ళు, చిత్రగ్రీవుడు-హిరణ్యకుడు అనుకుంది. తను కూడా హిరణ్యకునితో స్నేహం చేయాలనుకుంది. అనుకున్నదే ఆలస్యం చాటు నుంచి తప్పుకుని, హిరణ్యకుని కలుగు దగ్గరకు చేరుకుంది.

స్నేహితులంటే ఇలా ఉండాలి. చిత్రగ్రీవుడు, హిరణ్యకులే అసలు సినలు స్నేహితులు అనుకున్నాడు లఘు పతనకుడు. హిరణ్యకునితో స్నేహం చేయాలనుకున్నాడు. చాటునుండి తప్పుకుని, హిరణ్యకుని కలుగు దగ్గరకు చేరుకున్నాడు.

“హిరణ్యకా” అని పిలిచాడు.

మళ్ళీ తనని పిలుస్తున్నది ఎవరా?
అని సాలోచనగా చూశాడు హిరణ్య
కుడు.

“నువ్వు మామూలు వాడివి కాదు.
మహానుభావుడివి. ఇందాక జరిగిం
దంతా నేను చూశాను. చిత్రగ్రీవుడికి
నీలాంటి స్నేహితుడు ఉండడం
అతని అదృష్టం. నాక్కూడా నీతో
స్నేహం చేయాలని ఉంది. నీతో తిర
గాలని ఉంది. మనిద్దరి స్నేహం
కూడా ముందు తరాలకి ముచ్చటగా
ఉండాలి. రా! బయటికి రా! మాట్లా
డుకుందాం” అన్నాడు లఘుపతన
కుడు.

“అసలు ఎవరు నువ్వు” కలుగు
లోంచే ప్రశ్నించాడు హిరణ్యకుడు.
లఘుపతనకుడు జవాబు చెప్ప
బోయేంతలోనే మళ్ళీ ఇలా అన్నా
డతడు.

“నువ్వెవరో తెలీదు. నీ రూపు రేఖలేంటో తెలీదు. తెలియని
వారితో స్నేహం చేయడం ఎలా?”

పాపం! భయపడుతున్నాడనుకుని, సన్నగా నవ్వుకుని ఇలా అన్నాడు లఘుపతనకుడు.

“నేనో కాకిని. నా పేరు లఘుపతనకుడు”.

కాకి అన్న మాట వినిపించగానే హిరణ్యకుని గుండెలు జారిపోయాయి. కాకితో స్నేహమా? కలలో
మాటనుకున్నాడతను.

“అమ్మో! నీతో స్నేహమా? జరగని పని. మీ కాకి జాతి పనేమిటి? మా ఎలుక జాతిని పట్టి, చంపి
తినడం. మీతో స్నేహం అంటే కోరి చావును కొని తెచ్చుకోవడమే! వద్దు! నీకూ నాకూ స్నేహం కుదరదు.
వెళ్ళిక్కణ్ణుంచి” అన్నాడు హిరణ్యకుడు.

“అది కాదు, నేను చెప్పేది విను. ముందు బయటికి రా.”

“చచ్చినా రాను. బయటికి వస్తే నన్ను పొడుచుకుని తింటావు. సమాన వియ్యం సమాన కయ్యం
అంటారు. అలాగే స్నేహం కూడా సమానులతోనే చెయ్యాలి. నువ్వు నేనూ ఏ రకంగానూ సమానులం
కాము. అందుకని ఎందుకొచ్చిన గొడవ, మనిద్దరికీ స్నేహం కుదరదుగానీ వెళ్ళిక్కణ్ణుంచి” అన్నాడు
హిరణ్యకుడు.

లఘుపతనకుడు కదిలిన శబ్దం వినరాలేదు. దాంతో మళ్ళీ ఇలా అన్నాడు.

“తారతమ్యాలు తెలుసుకోక వెనకటికి ఓ జింక, నక్కతో స్నేహం చేసింది. చేసి, ప్రాణాల మీదికి తెచ్చుకుంది. ఆ కథ నీకు తెలుసు కదా”.

“తెలీదు” అన్నాడు లఘుపతనకుడు.

“అయితే విను, చెబుతాను” అంటూ కథ చెప్పసాగాడు హిరణ్యకుడు.

జింక-నక్క కథ

అనగనగా మగధదేశం. ఆ దేశంలో ఓ అడవి. దాని పేరు మందారవతి. ఆ మందారవతి అడవిలో ఓ జింకా, ఓ కాకీ ఉండేవి. ఉండేవంటే మామూలుగా ఉండడం కాదు, స్నేహంగా ఉండేవి. జింక అంటే కాకికి ఇష్టం. కాకి అంటే జింకకి ఇష్టం. దాంతో చెట్ట పట్టాలేసుకుని తిరిగేవవి. అడవి అంతా పచ్చపచ్చగా ఉండేది. జింకకి కావలసినంత మేత దొరికేది. తిన్నంత తిని బాగా బలిసింది జింక. అందమైన అడవి. ఆరోగ్యంగా ఉంది. ఇకనేం! ఎక్కడ పడితే అక్కడికి చెంగు చెంగున గెంతుకుంటూ వెళ్ళేది జింక. అదలా గెంతుకుంటూ వెళ్ళేంటే దాన్ని ఓ నక్క చూసింది. ఆహా! జింక అంటే ఇది కదా! ఎంత చక్కగా బలిసి ఉందో! తింటే మహా రుచిగా ఉంటుంది. తినాలి దీన్ని. తినాలంటే చక్కని ఉపాయం ఆలోచించాలనుకుని, జింక చెంతకు చేరిందది.

“బాగున్నావా మిత్రమా?” అడిగింది.

ఒక్క గెంతు గెంతి నక్కకు దూరంగా జరిగింది జింక.

“మిత్రమా! ఇదెక్కడి పిలుపు” అడిగింది.

“నువ్వెవరో నాకు తెలియదు. నా జోలికి రాకు” అంటూ పరుగెత్తబోయింది.

“ఆగాను” అంది నక్క. ఆగింది జింక.

“నా పేరు సుబుద్ధి. ఈ అడవిలో ఒంటరిగా ఉంటున్నాను. ‘నా’ అన్నవారు నాకెవరూ లేరు. నక్కలన్నీ నన్నొదిలేసి ఎక్కడికి వెళ్ళిపోయాయో వెళ్ళిపోయాయి. దాంతో దిక్కులేని దాన్నయిపోయాను” అన్నది నక్క. కన్నీళ్ళు పెట్టుకుంది. ‘అయ్యో పాపం’ అనిపించింది జింకకి.

“తోడు లేకుండా అడవిలో బతకడం ఎంత కష్టమో తెలిసి వస్తోంది. చావలేక బతుకుతున్నాను. నిన్ను చూశానో లేదో నా వాళ్ళను చూసినట్టనిపించి ఎక్కడ లేని ఆనందం కలిగింది. దేవుడిలా కనిపించావు” అంది నక్క.

జింక పొంగిపోయింది.

“నీకే హానీ చెయ్యను. నన్ను నమ్ము. నా ఒంటరితనాన్ని పోగొట్టు. దయచేసి నాతో జట్టు కట్టు. ఇద్దరం కబుర్లాడుకుంటూ కలిసి తిరుగుదాం” అంది నక్క. దాని మాటలన్నీ నమ్మేసింది జింక. నక్కతో స్నేహానికి ఒప్పుకుంది. ఇద్దరూ అడవి అంతా తిరిగి తిరిగి చీకటి పడ్డాక ఇంటి దారి పట్టారు.

“సరదాగా మా ఇంటికి రావచ్చుగా” అడిగింది జింక.

“రమ్మంటే ఎందుకు రాను? పద” అంది నక్క. జింకతో పాటుగా ఇంటికి చేరింది. చెట్టుకొమ్మ మీద కూర్చుని జింకతో పాటుగా వస్తూన్న నక్కని చూసింది కాకి.

“ఎ..ఎయ్...ఎవరది” అరిచింది.

“నక్క మిత్రమా! సుబుద్ధి అని మంచి నక్కే! పాపం దిక్కు మొక్కు లేదంటేనూ, ఒంటరి దాన్నంటేనూ, జాలిపడి తీసుకొచ్చాను. మన స్నేహాన్ని కోరుకుంటోంది.” అంది జింక. నక్కతో స్నేహమా? ఎక్కడయినా విన్నామా! అనుకుంది కాకి.

“కొత్తవాళ్ళను నమ్మకూడదు. నమ్మితే మోసపోతాం. అయినా చూస్తూ చూస్తూ నక్కతో స్నేహం ఏమిటి? దాని గుణగణాలన్నీ అందరికీ తెలిసినవే కదా! జాగ్రత్త! పిల్లని ఆదరించి ముసలి గద్ద ముగిసిపోయిందని కథ ఒకటి ఉందిలే! ఆ కథ గుర్తొస్తూంది” అంది కాకి.

“ఆ కథేంటో చెప్పవూ” అడిగింది జింక.

“చెబుతాను, విను” అంటూ కథ చెప్పసాగింది కాకి.

గుడ్డిగద్ద కథ

వెనకటికి గంగానదీ తీరాన ఓ జువ్విచెట్టు ఉండేది. దాని తొర్రలో ఓ గుడ్డిగద్ద ఉండేది. దాని పేరు జరగ్గవం. గద్ద గుడ్డిదే కాదు, ముసలిది కూడా. దాంతో అది ఎగరలేక, చెట్టుని అంటిపెట్టుకుని ఉండేది. చెట్టు మీది మిగిలిన పక్షులు దాని దుస్థితికి జాలిపడ్డాయి. జాలిపడి, రోజూ సంపాదించుకుని వచ్చిన ఆహారాన్ని పిల్లలకే కాకుండా, ఈ గుడ్డిగద్దకు కూడా కొంచెం పెట్టేవి. పెట్టి-

“తెల్లారితే తిండి కోసం పరుగులు తీసే పరిస్థితి మారి. పిల్లల్ని వదిలి వెళ్ళాల్సి వస్తోంది. చీకటి పడితేనే కాని, గూటికి చేరుకోలేం. నీకిదంతా తెలిసిందే! అయితే మేమంతా తిండి సంపాదించుకుని, గూటికి చేరే వరకూ పిల్లలకి నువ్వే దిక్కు మొక్కు కావాలి. నీకు కళ్ళు కనిపించవు. నీ కాళ్ళు కదలవు. అయినా నీ అవయవాలన్నీ సక్రమంగా ఉన్నట్టుగానే ప్రవర్తించు. గట్టిగా ఉండు. మా పిల్లలకు కాపలాగా ఉండు” అనేవి. అలాగేనంటూ గుడ్డిగద్ద కాపలా కాసేది.

ఒక రోజు ఆ చెట్టు కిందికి పిల్లి ఒకటి వచ్చింది. చెట్టు మీది గూళ్ళలో పక్షి పిల్లల గోల వినవస్తే, నోరూరుతూంటే, నాలికను పెదాలకు రాసుకుని, ‘లేలేత మాంసం దొరికింది’ అనుకుంటూ చెట్టెక్కింది. మెల్ల మెల్లగా అడుగులు వేసుకుంటూ చెట్టెక్కుతోన్న పిల్లిని చూసి పక్షి పిల్లలు ‘అమ్మో! అయ్యో’ అంటూ గోలగోల చేశాయి. ఆ గోలకి ఏదో ప్రమాదం ముంచుకు వచ్చిందని గ్రహించిన గుడ్డిగద్ద “ఎవరదీ” అంటూ గట్టిగా అరిచింది. ఆ అరుపుకి పిల్లి తెగ భయపడిపోయింది. వణికిపోయింది. శరీరం వణకడంతో కాలు జారి కింద పడాల్సిందే! కాని నిలదొక్కుకుంది. చెట్టెక్కినప్పుడు పక్షిపిల్లలను తినాలన్న ధ్యాసలో గుడ్డిగద్దను గమనించలేదు పిల్లి. ఇప్పుడు గమనించింది. దగ్గరగానే ఉంది గద్ద. తప్పించుకునే అవకాశం లేదు. ఏం చెయ్యను, ఏం చెయ్యననుకుంటూ పరిపరి విధాల ఆలోచించింది పిల్లి. ఏ ఆలోచనా రూపు కట్టలేదు దానికి. ఆఖరికి ఇలా అనుకుంది.

పోరపాటు చేశాను. పక్షిపిల్లలకు ఆశపడి చెట్టెక్కినాను. ఎక్కుతున్నప్పుడే ప్రమాదాన్ని గుర్తించాలి. అప్పుడు గుర్తించలేదు. ఇప్పుడు గుర్తించాను. ఈ ప్రమాదం నుంచి తప్పించుకోవడం కష్టమే! కాని, తప్పించుకోవాలి. ఎలా? ఎలా అంటే...ఈ గద్దకు ఏవో మాయమాటలు చెప్పాలి. దీన్ని నమ్మించాలి. నమ్మించి ప్రాణాలు నిలబెట్టుకోవాలి. లేదంటే చావు తప్పదు.

గజగజా వణుకుతూనే గద్ద దగ్గరకు చేరింది పిల్లి.

‘ఎవరదీ’ అంటూ గట్టిగా అరిచిన గద్ద దగ్గరకు గజగజా వణుకుతూ చేరింది పిల్లి. ఎవరో వచ్చి తన ఎదురుగా నిలుచున్నారని గ్రహించింది గద్ద.

“ఎవరు నువ్వు?” అడిగింది.

“అయ్యా నా పేరు దీర్ఘకర్ణం. పిల్లని”.

“పిల్లివా? నీకిక్కడేం పని? వెళ్ళిక్కణ్ణుంచి. లేదంటే చంపేస్తాను” బెదిరించింది గద్ద. నేరకపోయి చెట్టెక్కిన, దీని పాలబడ్డననుకుంటూ ఇలా అంది పిల్లి.

“నాకిక్కడ చాలా పని ఉంది. పని మీదే వచ్చానిక్కడికి. మీరు వెళ్ళిపొమ్మంటున్నారు. వెళ్ళకపోతే చంపుతానంటున్నారు. ఎలా ఇప్పుడు” అంది పిల్లి.

“పనేంటసలు? ఎవరితో పని?” అడిగింది గద్ద.

“మీతోనే పని”

“నాతో నీకేం పని?”

“అయ్యా! నేను అన్ని పిల్లుల్లా కాదు. సాధుజంతువుని. శాకాహారిని. మాంసం తినడం ఎప్పుడో మానేశాను. పుణ్యం కోసం రోజూ అదిగో అక్కడ గంగానదిలో స్నానం చేస్తుంటాను. బ్రహ్మచారిని. చాంద్రాయణవ్రతంలో ఉన్నాను.”

“ఉంటే” అడిగింది గద్ద.

“ఇంకేం లేదు. మీరు పెద్దలని, మంచివారని, నీతిశాస్త్రాన్ని పుక్కిటపట్టారని ఈ చుట్టుపక్కల పక్షులన్నీ అనుకుంటుండగా విన్నాను. అప్పట్నుంచీ మిమ్మల్ని కలవాలని, కలిసి మీతో మాట్లాడాలని నాదో చిన్న కోరిక. ఆ కోరిక తీర్చుకోవడానికి వచ్చాను” అంది పిల్లి. తనని పిల్లి గౌరవించడం, తనని కలిసేందుకు రావడం ఎంతో గొప్పగా అనిపించింది గద్దకి.

“మీలాంటి పెద్దలతో మాట్లాడితే నాలుగు మంచి ముక్కలు చెవిన పడతాయి. నీతులూ, ధర్మాలూ తెలుసుకోవచ్చని ఆశగా వచ్చాను. వచ్చినందుకు బాగానే ఉంది. చంపుతానంటున్నారు” బాధగా అంది పిల్లి.

“బాధపడకు! అసలు సంగతి ఏమిటంటే...ఈ చెట్టు మీద అనేక పక్షిగూళ్ళు ఉన్నాయి. ఆ గూళ్ళలో పిల్లలు ఉన్నాయి. పక్షిపిల్లలంటే పిల్లలకి ఇష్టం కదా! అందుకు వచ్చావేమోనని అనుమానించాను.”

“రామ రామ! ఎంతమాట ఎంతమాట! పిల్లిగా పుట్టడమే మహాపాపం అనుకుంటుంటే అందులో మళ్ళీ అన్నెం పున్నెం ఎరుగని పక్షి పిల్లల్ని తినటం ఒకటా!! ఛఛ! ‘అహింస పరమో ధర్మః’ అన్నారు. అంటే జీవహింస చేయకపోవడమే అన్ని ధర్మాలలోకెల్లా గొప్ప ధర్మం. జీవహింస చేయని వారికే స్వర్గద్వారాలు తెరుచుకుంటాయట! భూతదయే గొప్ప ధర్మం. ఇన్ని తెలిసిన నేను, పాపం ఆ చిన్నారి పొన్నారి పక్షి పిల్లల్ని తింటానా? అది ఊహించడానికే అసహ్యంగా లేదూ” అంది పిల్లి.

“అది కాదు దీర్ఘకర్ణ” అని గద్ద ఏదో నచ్చజెప్పబోయేంతలో గద్ద మాటను పట్టించుకోకుండా మళ్ళీ ఇలా అంది పిల్లి.

“ఈ పాడుపొట్టను నింపుకోవాలంటే ఇంత పెద్ద అడవిలో ఏదో ఒకటి దొరక్కుండా పోదు. ఆఖరికి నాలుగాకులు తిన్నా కడుపు నిండిపోతుంది. అంతేగాని, చెట్టు మీది పిల్లలను చంపి తింటానా? చేజేతులా నరకాన్ని కోరుకుంటానా? ఎంతమాట ఎంతమాట”.

పిల్లి గొంతులో పలికిన బాధ నిజం అనుకుంది గద్ద. ‘అయ్యయ్యో, పొరబడ్డానే’ అనుకుంది. పిల్లిని ఇలా ఓదార్చింది.

“బాధపడకు. నువ్వుంత మంచిదానివని తెలియక తొందరపడ్డాను. తప్పునాదే! నన్ను క్షమించు. ఇక మీదట మనిద్దరం తరచూ కలుసుకుందాం. కబుర్లాడుకుందాం. సరేనా” అన్నది గద్ద. ఆ మాట కోసమే కామకుని ఉంది పిల్లి.

“సరే” అంది. కొద్దిరోజులు గడిచాయి. గద్ద-పిల్లి రెండూ మంచి స్నేహితులయిపోయాయి. గద్దను విడిచి పిల్లి ఉండలేనంటే, తన దగ్గరే చెట్టు తొర్రలోనే ఉండిపోవ్తుంది గద్ద. పిల్లికి కావాల్సింది అదే! ఉండిపోయింది. ఉండిపోయి, గద్దకు తెలియకుండా ప్రతిరోజూ చెట్టెక్కి పక్షిపిల్లల్ని గొంతు కొరికి అక్కడే కొమ్మ మీదే చంపి, తొర్రలోకి తెచ్చుకుని తినసాగింది పిల్లి. అది తింటున్నది ఆకో అలమో అనుకునేది కళ్ళు లేని గద్ద.

కొన్నాళ్ళకు పిల్లలు మాయమవుతున్నాయన్న సంగతి పక్షులు గమనించాయి. రెక్కలొచ్చి పిల్లలు ఎగిరిపోవట్లేదు. గూటిలోనుంచి కిందపడే అవకాశం లేదు. మరెలా మాయమవుతున్నదీ అంతుచిక్కక ఆలోచనలో పడ్డాయి. వెతకసాగాయి. పక్షులు పిల్లల కోసం వెతుకున్న సంగతి గ్రహించి, ఇక అక్కడ ఉండడం తనకు ఎంత మాత్రం క్షేమం కాదనుకుంది పిల్లి. పారిపోయింది అక్కణ్ణుంచి. వెతగ్గా వెతగ్గా పక్షులకు పిల్లల బొమికలు గుడ్డిగద్ద తొర్రలో కనిపించాయి. చూసి గుండెలు బాదుకున్నాయవి. ముసలిది, పైగా గుడ్డిదని గద్ద మీద జూలి చూపించినందుకు ఫలితం ఇదా అనుకున్నాయి. కోపం తెచ్చుకున్నాయి పక్షులు. ఒక్కొక్కటిగా గద్ద మీద దాడి చేశాయి. ఏం జరుగుతోందో తెలియట్లేదు. పారిపోయేందుకు అవకాశం లేదు. ప్రతిఘటించలేని పరిస్థితుల్లో, పక్షులు పొడిచి పొడిచి హింసించడంతో పాపం గుడ్డిగద్ద చచ్చిపోయింది.

—కథ చెప్పడం ముగించింది కాకి. కొత్త వాళ్ళను వెంటనే నమ్మకూడదంది కాకి. నమ్మితే కష్టాలు తప్పవంది. నిజమేనన్నట్టుగా ఆలోచనలోపడ్డ జింకను చూసి, నక్క కల్పించుకుంది ఇలా.

“బాగుంది బాగుంది. వినే వాళ్ళుంటే నీతులు ఎన్నయినా నేనూ చెబుతాను. నాకు తెలియక అడుగుతాను. నీతో ఈ జింక స్నేహం చేసినప్పుడు, నువ్వు తనకి కొత్తేకదా! కొత్త అనుకుని దూరంగా ఉంటే మీ ఇద్దరికీ

స్నేహం కుదిరేదా చెప్పు. నోటికొచ్చినట్టల్లా మాట్లాడకు. నాకే అన్నీ తెలుసు. నేను చెప్పిందే వేదం అంటే ఎవరూ ఒప్పుకోరు.”

నక్కకి కోపం వచ్చిందని తెలుసుకున్నది జింక. ‘వూరుకో వూరుకో’ అని ఓదార్చ చూసింది. పట్టించుకోలేదు నక్క.

“వీడు మనవాడు, వీడు పరాయివాడు, శత్రువంటూ సాటి జీవుల్ని అనుమానించకూడదు. అనుమానిస్తే అంతకన్నా మహాపాపం మరొకటి లేదు. బతికినంత కాలం మహాత్ముల్లా బతకాలి. మహాత్ములికి వీడూ వాడంటూ తేడాలు ఉండవు. అందరూ తమవారేననుకుంటారు. అంతా ఒకే కుటుంబం అనుకుంటారు. అలా ఉండాలి” అంది నక్క.

‘అవును కదా’ అన్నట్టుగా కాకిని చూసింది జింక.

“చూడు, బతికినంత కాలం బతకం. రేపో మాపో అంతా చనిపోయే వాళ్ళమే! ఈ మూడునాళ్ళ ముచ్చట కోసం అనుమానాలూ, శత్రుత్వాల్లా పెంచుకోవద్దు. మంచినే తలపెడదాం. మంచిగా ఉందాం. స్నేహంగా ఉందాం. నలుగురితో స్నేహంగా ఉండడం చాలా అవసరం” అంది నక్క.

“నిజమే! ఉన్న నాలుగు రోజులూ కలిసి మెలసి ఉందాం. లేనిపోని అనుమానాలు అనవసరం” అంది జింక. ఒప్పుకోక తప్పింది కాదు కాకికి. ‘సరే మరి’ అంది. కొద్ది రోజులు గడిచాయి. కాకి-నక్క-జింక స్నేహంగా ఉంటూ హాయి హాయిగా అడవి అంతా తిరగసాగాయి.

చెరపకురా చెడేవు

ఒకరోజు జింకను తీసుకుని వెళ్ళి మంచి పంట పొలాన్ని చూపించింది నక్క. పంట ఏపుగా పెరిగి ఉందక్కడ.

“చూస్కో! కన్నుల పంటంటే ఇదే! కడుపునిండా తిను” అన్నది నక్క. జింకకు పట్టపగ్గాలు లేక పోయాయి. పొలంలో పడి, పంటను తిన్నది. మర్నాడు, ఆ మర్నాడు...అలా వారం పదిరోజులుగా పంటను తినేస్తోంది జింక. రోజు రోజుకీ పంట తరిగిపోవడంతో ‘ఏదో జంతువు పొలంలో పడి పంటను తినేస్తోంది. దాని అంతు చూడాల్సిందే. దాన్ని ప్రాణాలతో వదలకూడదు’ అనుకున్నాడు ఆ పొలం యజమాని. బాగా ఆలోచించి పొలంలో వలపన్నాడు. ఆకలికి పరుగుదీస్తూ పొలంలోకి వచ్చింది జింక. వచ్చి, అక్కడ పన్నిన వలలో చిక్కుకుంది. బయటపడేందుకు తీవ్రంగా ప్రయత్నించింది. తన వల్ల కాలేదు. అలసిపోయి చతికిలబడింది జింక. తొందరగా నక్క వస్తే బాగుణ్ణుకుంది. తోడుకుని పోయేందుకు నక్క రావడం మామూలే! నక్క వచ్చిందంటే ప్రాణాలు దక్కినట్టేననుకుంది. నక్క కోసం వేచి చూడసాగింది. కాస్తేపటికి నక్క వచ్చిందక్కడికి. వలలో చిక్కుకుని బిక్కుబిక్కుమంటున్న జింకను చూసింది. పండగేననుకుంది తనకి. పొలం యజమాని వచ్చాడంటే జింకకు చావు తప్పదు. కొట్టి కొట్టి చంపుతాడతను. అప్పుడు ఎంచక్కా కరువు తీరా జింక మాంసాన్ని తినవచ్చనుకుంది నక్క. అయితే లోలోపలి తన భావాలేవీ జింక గ్రహించకుండా బయటికి బాధ నటిస్తూ జింక దగ్గరగా పరుగు పరుగున వచ్చింది నక్క.

“వచ్చావా! నీకోసమే చూస్తున్నాను. రా రా! తొందరగా వల తాళ్ళను కొరుకు. బయటపడతాను. ఈ పొలం యజమాని రాక ముందే మనం ఇక్కణ్ణుంచి పారిపోవాలి” అంది జింక.

“అవునవును” అంటూ వల తాళ్ళను కొరికేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నట్టుగా చూసి, తర్వాత తాళ్ళ వాసనను భరించలేనట్టుగా దూరంగా జరిగింది నక్క.

“ఏమయింది?” అడిగింది జింక.

“ఈ వల తాళ్ళు ఏ జంతువు నరాలతో చేశారోగాని, ఒకటే వాసన వేస్తున్నాయి. అదలా ఉండనీ! ఈ తాళ్ళను కొరకాలంటే ఈ రోజు సోమవారం. సోమవారం నాడు నేను ఏ జంతువు నరాలనూ ముట్టను. ముడితే వ్రతభంగం అయిపోతుంది. పాపం చుట్టుకుంటుంది” అంది నక్క.

ఊహించని జవాబు అది. జింకకు స్పృహ తప్పినంత పనయింది.

తాళ్ళను కొరికి తనని వల నుంచి నక్క రక్షిస్తుందనుకున్నది జింక. అయితే ఆ తాళ్ళను తాను కొరకరాదని, కొరికితే వ్రతభంగమవుతుందంటూ నక్క సన్నాయి నొక్కులు నొక్కింది. దాంతో జింకకు ప్రాణాల మీద ఆశలు అడుగంటాయి.

“ఇంకో విధంగా అనుకోకు! ఈ పని తప్ప నువ్వు ఇంకే పని చేయమన్నా చిటికెలో చేస్తాను. మోమాట పడకుండా చెప్పు, నేను ఆ మూల ఉంటాను” అంటూ తనలో తాను సన్నగా నవ్వుకుంటూ చాటుగా దాగుంది నక్క. జింకకు కొద్దిదూరంలో కూర్చుంది. పొలం యజమాని తొందరగా వస్తే బాగుణ్ణి! జింక ఎంచక్కా చస్తుంది. అప్పుడు దాని కండలు నోటి నిండుగా తినొచ్చుననుకుంటూ నాలికను చప్పరించింది నక్క. వలలో నుండే నక్కను గమనించసాగింది జింక. నక్క జిత్తులమారితనం అర్థమయిపోయింది తనకి. అనుమానం లేదు, అది తన చావును కోరుకుంటోందనుకుంది జింక. ఇప్పుడు ఏడ్చి ప్రయోజనం లేదు. జరగాల్సింది జరుగుతుందనుకున్నది జింక. తన దురదృష్టానికి చింతిస్తూ తలను నేలకు వాల్చింది.

ఎప్పుడనగానో మేతకు వెళ్ళిన జింక ఇంకా రాలేదేమిటి? ఏమయి ఉంటుంది? అనుకుంటూ జింకను వెతుక్కుంటూ వచ్చిన కాకికి, పొలంలో వలలో చిక్కుకున్న జింక కనిపించింది. జింకను చూస్తూనే ‘అయ్యయ్యో’ అనుకుంది కాకి. జింకను వల నుంచి తప్పించాలి. ఎలా? తనకు వలను కొరకడం రాదే! అన్నట్టు నక్కకి వచ్చు. నక్కబావను కేకేస్తే సరి అనుకుంది. అరబోయింది.

“ఎవరిని కేకేద్దామనుకుంటున్నావు?” అడిగింది జింక.

“నక్కబావని” అంది కాకి.

“కేకేయడం ఎందుకు, అదిగో అక్కడే ఉన్నాడు చూడు” చూపించింది జింక. తనని జింక-కాకి చూస్తున్నారన్నది గమనించి వాళ్ళను చూడక ఇటుగా ముఖం తిప్పుకుంది నక్క.

“నా చావుకోసం చూస్తున్నాడు. నా మాంసం కోసం కాచుక్కుర్చున్నాడు” బాధపడుతూ చెప్పింది జింక. అంతా అర్థమయింది కాకికి.

“నేను ముందే చెప్పాను. విన్నావా? చూడిప్పుడు ఏం జరిగిందో! చెడ్డవాడు చెడ్డవాడే! వాడు మంచివారికి కూడా కీడే తలపెడతాడు. నేను వాడికి కీడు తలపెట్టలేదు, వాడు నాకు కీడు తలపెట్టడనుకోవడం తప్పు” అంది కాకి.

జింక కళ్ళు చెమర్చుకుంది.

“మృత్యుముఖంలో ఉన్నవారు, కమ్ముకొస్తోన్న చీకటిని గుర్తించలేరు. ఆకాశంకేసి చూడలేరు. బంధు మిత్రుల మాటలు వినిపించుకోరని పెద్దలు వూరకనే అనలేదు” అంది కాకి.

తలొంచుకుంది జింక.

“ఎదురుగా ఉండి పొగుడుతూ వెనుక గోతులు తీసే స్నేహితులు, పాలబిందెలనిపించే విషపు కుండల్లాటివారు. వాళ్ళతో స్నేహం పనికిరాదు” అన్నది కాకి.

“నీ మాటలన్నీ నిజాలే! మంచివారితో స్నేహం చేస్తే అన్నీ లాభాలూ, ఆనందాలే! చెడ్డవారితో స్నేహం చేస్తే అన్నీ నష్టాలూ కష్టాలే! నక్క మాటలు విని మోసపోయాను. అది తేనె పూసిన కత్తి అని తెలుసుకోలేక పోయాను” అన్నది జింక. అంతలో పొలం యజమాని అక్కడికి రాసాగాడు. అతని చేతిలో దుడ్డుకర్ర ఉంది. ఆ కర్రనూ, కోపంగా పెద్దపెద్దగా అంగలు వేసుకుంటూ వస్తోన్న యజమానినీ కాకితో పాటుగా చూసి చావు భయంతో వణికిపోయింది జింక.

“అయిపోయాను మిత్రమా, యజమాని వచ్చేస్తున్నాడు” అంది.

“అవును. ఏం చేద్దాం? ఏం చెయ్యాలి?” ఆలోచనలో పడింది కాకి. శరవేగంగా ఆలోచించి ఓ నిర్ణయానికి వచ్చింది.

“మిత్రమా! ఇప్పుడు నువ్వు ఈ వల నుంచి తప్పించుకోవాలంటే ఒకే ఒక ఉపాయం ఉంది. అదేంటంటే...నువ్వు ఊపిరి బిగబట్టి, కాళ్ళు చాచి బిర్రబిగుసుకుని చచ్చినట్టు పడి ఉండు. నువ్వు చచ్చిపోయావని యజమానికి మరింత నమ్మకం కలిగేలా నేను, నీ కళ్ళ మీద నా ముక్కుతో పొడుస్తూ ఉంటాను.”

“అమ్మో” అంది జింక.

“పొడుస్తున్నట్టుగా నటిస్తాను. అంతే! అది చూసి నువ్వు నిజంగానే చచ్చిపోయావనుకుని, యజమాని నీ మీది వల తొలగిస్తాడు. సమయం చూసి అప్పుడు నేను కావుమని అరుస్తాను. అదే గుర్తు. వెంటనే లేచి నువ్వు పారిపో” అంది కాకి.

“బలే బలే” అంది జింక. కాకి చెప్పినట్టుగానే ఊపిరి బిగబట్టింది. కాళ్ళు చాచి బిర్రబిగుసుకుంది. చచ్చినట్టు పడి ఉంది. జింక కళ్ళను ముక్కుతో పొడుస్తూ కాకి నిలుచుంది. పొలం యజమాని జింక దగ్గరగా వచ్చాడు. అతన్ని చూస్తూనే ఎగిరిపోయింది కాకి. దగ్గరగా ఉన్న చెట్టుకొమ్మ మీద వాలింది. జింకను తేరిపార చూశాడు యజమాని. కదలిక లేదు జింకలో. దాంతో ఇది చచ్చినట్టుందే అనుకున్నాడు. జింక మీది వలను తొలగించాడు. అదే అవకాశంగా కాకి కావుమంటూ అరిచింది. అంతే! జింక పరుగుందుకుంది. జరిగిందాన్ని నమ్మలేక పోయాడు యజమాని. కోపం వచ్చిందతనికి. చేతిలోని దుడ్డుకర్రను జింక మీదికి గురిపెట్టి విసిరాడు. జింక తప్పించుకుంది. అయితే ఆ కర్ర చాటుగా నక్కి ఉన్న నక్కకి తగిలింది. బలంగా తగిలింది దెబ్బ. ఆ దెబ్బకి నక్క ప్రాణాలు పోయాయి. చచ్చిపోయిందది.

– కథ ముగించాడు హిరణ్యకుడు.

“స్నేహం నటించి, ఎదుటి వ్యక్తికి హాని చేద్దామనుకుంటే ఆ ఆలోచన కలిగిన వాడే ఆఖరికి అంతమయిపోతాడన్నది ఈ కథలో నీతి” అన్నాడు హిరణ్యకుడు.

“అవును, నిజం” అన్నాడు లఘుపతనకుడు.

కాకికీ, ఎలుకకీ స్నేహం అసాధ్యమని పదేపదే హిరణ్యకుడు అనడాన్ని లఘుపతనకుడు తట్టుకోలేక పోయాడు. బాధ కలిగింది.

“పావురాలకు నువ్వు చేసిన సాయాన్ని చూసి, నీ మంచితనాన్ని గమనించి, నీతో స్నేహం కోరుకున్నాను. అంతేకాని, నాకు వేరే దురుద్దేశం లేదు. నిన్ను తిన్నంత మాత్రాన నా ఆకలి తీరిపోదు. నీలాంటి వాణ్ణి మోసగించలేను. నన్ను నమ్ము” అన్నాడు లఘుపతనకుడు.

హిరణ్యకుడి నుంచి జవాబు లేదు.

“నువ్వు నాతో స్నేహం చేసేదాకా నేనిక్కణ్ణుంచి కదలను. చూస్కో” అన్నాడు లఘుపతనకుడు.

“నేనూ పావురాల రాజు చిత్ర గ్రీవుడులాంటి వాణ్ణి! నన్ను నమ్ము మిత్రమా” ప్రాథేయపడ్డాడు. అయినా కరగలేదు హిరణ్యకుడు. స్నేహానికి ఒప్పుకోలేదు.

“నువ్వు నా శత్రుజాతికి చెందిన వాడివి. నీకూ నాకూ స్నేహం గిట్టదు. నీటి మీద నడిచే పడవలు, నేల మీద నడవలేవు. అలాగే నేల మీద నడిచే బళ్ళు నీటి మీద నడవలేవు. అందని మామిడి పుల్లన అనుకో! వెళ్ళిపో ఇక్కణ్ణుంచి” అన్నాడు హిరణ్యకుడు. లఘుపతనకుడు కదలేదు అక్కణ్ణుంచి.

“నన్ను అపార్థం చేసుకుంటున్నావు. మంచివాడితో స్నేహం మరపురానిది. నేను మంచివాణ్ణి. నా స్నేహం నీకు బలే ఆనందాన్ని కలిగిస్తుంది. కాదంటావా, తిండితిప్పలూ మాని కూర్చుంటాను. నిరాహారదీక్ష చేస్తాను” అన్నాడు లఘుపతనకుడు.

హిరణ్యకుడు నుంచి ఉలుకూ పలుకూ లేదు.

“మంచిమనసు, త్యాగం, దయ, స్నేహం మంచి గుణాలు. అవన్నీ నీ దగ్గర ఉన్నాయి. నీతో స్నేహం నాకు కావాలి. నువ్వొద్దంటే చచ్చిపోతాను.”

“వద్దొద్దు” ఆందోళన చెందాడు హిరణ్యకుడు.

“నీ మాటలు మంచిగంధంలాగ చల్లగా ఉన్నాయి. పన్నీటి జల్లులాగ హాయిగా బాగున్నాయి. మనసులో ఒకటి, మాటలలో ఒకటి, చేతలలో ఒకటి చేసే బుద్ధి నీది కాదనిపిస్తోంది. నీతో స్నేహం చేస్తాను. నీ స్నేహం నాకు కావాలి. ఈరోజు నుంచీ నువ్వు నేనూ ‘స్నేహితులం’ అంటూ కలుగులోంచి బయటికి వచ్చాడు హిరణ్యకుడు. లఘుపతనకుణ్ణి చూసి నవ్వాడు. అప్పణ్ణుంచీ వాళ్ళిద్దరూ మంచిమిత్రులైపోయారు. తింటే ఇద్దరూ కలిసి తినేవాళ్ళు. ప్రయాణిస్తే కలిసి ప్రయాణించేవారు. కబుర్లే కాదు, కష్టాలూ నష్టాలూ అన్నీ ఇద్దరూ కలబోసుకోసాగారు.

ఒక రోజు హిరణ్యకుడూ, లఘుపతనకుడూ కబుర్లలో పడ్డారు. ఆ మాటా ఈ మాటా మాట్లాడుకోసాగారు.

“రోజు రోజుకీ ఇక్కడ తిండి దొరకడం కష్టంగా ఉంది. వేరే చోటుకి వెళ్ళిపోతే ఎలా ఉంటుందంటావు?” అడిగాడు లఘుపతనకుడు.

“బాగుండదేమో! పళ్ళకూ, జుట్టుకూ, గోళ్ళకూ, మనుషులకూ ఉన్న చోట ఉంటేనే బాగుంటుంది. స్థానబలిమి ఉంటుంది. మారితే బలం తగ్గిపోతుంది” అన్నాడు హిరణ్యకుడు.

“అదంతా బలహీనుల విషయంలో. శారీరకంగా మానసికంగా బలమైన వాళ్ళు ఎక్కడున్నా, ఎక్కడికి వెళ్ళినా బాగానే ఉంటుంది. ఏనుగులూ, సింహాల్నీ చూడు, ఎక్కడికి పడితే అక్కడికి వెళ్తూ హాయిగా,

ఆనందంగా ఉండట్లేదా? అలాగే మనమూ! యేళ్ళకేళ్ళు ఉన్నచోటే ఉండడం ప్రమాదం కూడాను” అన్నాడు లఘుపతనకుడు.

“నీకిక్కడ ఉండాలని లేదు. ఆ సంగతి తెలుస్తోంది. ఎక్కడికి వెళ్ళాలని నీ ఉద్దేశం?”

“ఎక్కడికంటే...దండకారణ్యం ఉందా? అక్కడ కర్పూరగౌరం అని ఓ చెరువు ఉంది. ఆ చెరువులో మంధరుడు అని తాబేలు ఉంది. అతను నాకు మంచి మిత్రుడు. మంచివాడు. బుద్ధిమంతుడు. ఇతరులకు ఎన్నయినా నీతులు చెప్పవచ్చు. వాటిని మనం ఆచరించాలంటే కష్టం. అయితే మంధరుడు తను నీతులు చెప్పడమే కాదు, వాటిని ఆచరించి చూపుతాడు. పైగా దయాధర్మపరుడు. అతనితో ఉన్న రోజుల్లో నాకొక్కసారి తిండి దొరికేదికాదు, అప్పుడు మంధరుడు ఏం చేసేవాడంటే... తాను పట్టుకున్న చేపల్నే నాకు కొన్ని పెట్టి ఆదరించేవాడు. పదే పదే గుర్తుకొస్తున్నాడిప్పుడు. అతని దగ్గరికి వెళ్ళిపోదామనిపిస్తోంది.” అన్నాడు లఘుపతనకుడు.

“నువ్వు వెళ్ళిపోతే నేనేం కావాలి. గౌరవం లేని చోటా, తిండి దొరకని చోటా, బంధుమిత్రులు లేని చోటా ఉండకూడదంటారు. అందుకని, నేనూ నీతో పాటు వచ్చేస్తాను. పద” అన్నాడు హిరణ్యకుడు.

తనతో పాటు హిరణ్యకుడు వస్తానంటే లఘుపతనకుడి ఆనందానికి అంతులేకుండా పోయింది.

“నిజంగా వస్తావా?” అడిగాడు.

“నిజంగానే వస్తాను, పద” అన్నాడు హిరణ్యకుడు.

ఇద్దరూ బయల్దేరారు. దారిలో దొరికినవి తింటూ, కబుర్లాడుకుంటూ ప్రయాణించారు. కొన్నాళ్ళకు మంథరుణ్ణి చేరారు. దూరం నుంచే లఘుపతనకుణ్ణి చూసి పొంగిపోయాడు మంథరుడు. తోడుగా వచ్చిన హిరణ్యకుణ్ణి చూసి కూడా సంతోషించాడు. ఇద్దరికీ అతిథి మర్యాదలు చేశాడు.

“హిరణ్యకుడు అని ఇతను ఎలుకల రాజు. మంచివాడు.” మంథరునికి హిరణ్యకుణ్ణి పరిచయం చేశాడు లఘుపతనకుడు.

“రాజువయితే ఊరిలో ఉండాలి. అరణ్యంలో ఉండడమేమిటి? అడుగుతున్నానని ఏమీ అనుకోకపోతే అడవిలో ఎందుకుంటున్నావు?” హిరణ్యకుణ్ణి అడిగాడు మంథరుడు.

“ఎందుకుంటున్నానంటే...” అంటూ తన కథను ఇలా చెప్పుకొచ్చాడు హిరణ్యకుడు.

హిరణ్యకుడి కథ

“అప్పట్లో నేను చంపకవతి అనే పట్టణంలో ఉండేవాణ్ణి. ఆ పట్టణంలో నాలాంటి ఎలుకలే కాదు, సన్యాసులు కూడా ఎక్కువగా ఉండేవారు. చూడాకర్ణుడు అని ఓ సన్యాసి ఉండేవాడక్కడ. అతను భోజనం చేసిన తర్వాత మిగిలిన భోజన పదార్థాల్ని ఓ గిన్నెలో పెట్టి, దాన్ని ఉట్టెలో పెట్టి నిద్రపోయేవాడు. అతనలా నిద్రపోగానే నేనిలా ఆ ఉట్టెను అందుకుని, గిన్నెలోకి ప్రవేశించి, అందులోని భోజనపదార్థాలన్నీ తిని

త్రేస్తేవాణ్ణి. ఇది గమనించాడు చూడాకర్ణుడు. నన్ను కర్రతో బెదిరించసాగాడు. ఒకనాడు, వీణాకర్ణుడని, చూడాకర్ణుని మిత్రుడు వచ్చాడక్కడకి. అతనితో మాట్లాడుతూ మధ్య మధ్యలో కర్రను నేలకు తాటిస్తూ కూర్చున్నాడు. పదేపదే కర్రను నేలకి తాటించి చూడాకర్ణుడు పెద్దగా శబ్దం చేయడం వీణాకర్ణునికి అంతుచిక్కలేదు.

‘ఏంటయ్యా ఈ గోల?’ అడిగాడు.

‘ఏం చెప్పమంటావు! ఈ గదిలో ఓ ఎలుక తిరుగుతోంది. నేను అదిగో ఆ ఉట్టెలో దాచిపెట్టుకున్న నా భోజన పదార్థాలని తినేస్తోంది. పెద్ద బెడదయిపోయింది దాంతో’ అన్నాడు. ఉట్టె చాలా ఎత్తులో ఉంది. దాన్ని ఎలుక అందుకోవడమేమిటి? ఆశ్చర్యపోయాడు వీణాకర్ణుడు.

‘ఉట్టె మీదికి ఎలుక ఎగురుతోందా? నీ భోజన పదార్థాల్ని తినేస్తోందా? ఆశ్చర్యంగా ఉందే! ఇంత చిన్న ఎలుక, అంత ఎత్తున ఉన్న ఉట్టె అందుకుంటోందంటే...ఇదేదో బాగా ఆలోచించాల్సిన విషయమే’ అన్నాడు వీణాకర్ణుడు. ఎప్పుడో జరిగిన సంఘటన ఒకటి అతనికి చప్పున గుర్తుకు వచ్చింది. దాన్ని చెప్పసాగాడీలా.

‘ఆ మధ్య నేను రోజూ ఓ బ్రాహ్మణుని ఇంటికి భిక్షకు వెళ్ళేవాణ్ణి. ఓ రోజు నేను భిక్షకు వెళ్ళిన వేళ, ఆ బ్రాహ్మణుడు భార్యతో ఇలా అనడం వినిపించింది.

‘ఇదిగో, రేపు అమావాస్య. సాటి బ్రాహ్మణులకు ఇంత అన్నం పెడితే పుణ్యం. ఏం వండుతున్నావు’ అడిగాడు.

‘ఏం వండను? ఉంటే వండిపెడతాను. లేని దానికి ఏం వండను?’ అడిగింది భార్య. ఆ ఇంట అన్నీ నిండుకున్నాయి. ఆ విషయంలో ఆమె చాలా కోపంగా ఉంది.

‘ఉంటే ఎవరయినా వండి పెడతారు. లేనప్పుడు వండి పెట్టడమే గొప్ప. ఉన్నదానితోనే ఏదో ఒకటి వండిపెట్టు. అంతేకాని, అది లేదు, ఇది లేదంటూ రాగాలు తీయకు’ అన్నాడు బ్రాహ్మణుడు. భార్య ఇంట్లో లేమిని ఎత్తి చూపడాన్ని అతను తట్టుకోలేకపోయాడు.

‘సరే, రాగాలు తీయను. ఉన్నదానితోనే వండిపెడతాను’ అన్నదామె.

ఇంట్లో నువ్వులు మాత్రమే ఉన్నాయి. వాటితోనే ఏదో చేసి నలుగురు బ్రాహ్మణులకూ పెడదామని, నువ్వుల్ని కడిగిందామె. దంచింది. ఎండబోసింది. ఎండబోసిన నువ్వుల్ని చూసి కోడి వచ్చిందక్కడకి. కాళ్ళతో వాటిని కెలికి, చెల్లాచెదురు చేసింది. బ్రాహ్మణుని భార్య అది చూసింది. అయ్యో అనుకుంది. కోడి కెలికిన నువ్వులు వంటకు పనికిరావు. అవి మైలపడినట్టే! ఇప్పుడేం చెయ్యాలి? భర్తను అడిగింది.

‘చుట్టుపక్కల మార్చి చూడు. తెలివితేటలు ప్రదర్శించు’ అన్నాడు భర్త. భార్య పక్కంటికి వెళ్ళింది. అ ఇంటి ఇల్లాలిని పిలిచి, ఇలా అడిగింది.

‘కడిగి, దంచి, ఎండబోసిన ఈ నువ్వులు తీసుకుని, ముడి నువ్వులుంటే నాకివ్వండి. ఎంతో మేలు చేసిన వారవుతారు.’ అడగడమే ఆలస్యం, ఆ ఇల్లాలు ముడి నువ్వులిచ్చేందుకు సిద్ధ పడింది. గమనించాడది ఆ ఇల్లాలు భర్త. ఇలా అన్నాడు.

‘కడిగి, దంచి, ఎండబోసిన నువ్వులు నీకిచ్చి, ముడి నువ్వులు అడుగు తోందంటే ఇందులో ఏదో తిరకాసుంది. అడిగి తెలుసుకో.’

ఆమె అడిగి తెలుసుకుందో లేదో నాకు తెలియదుగాని, నేనప్పట్టుంచీ ఓ నిజం తెలుసుకున్నాను. ఏ పని కయినా ఏదో ఒక కారణం ఉంటుంది. కారణాన్ని కనుక్కోవాలి. విషయానికి వస్తే ఒక చిన్న ఎలుక నిన్నింతలా ఇబ్బంది పెడుతూ, అంతెత్తున ఉన్న ఉట్టెకు ఎగురుతోందంటే ఏదో కారణం ఉంది. దాన్ని కనుక్కోవాలి. అంతేకాని, కర్రను కొడుతూ కూర్చుంటే లాభం లేదు'

వీణాకర్ణుడు చెప్పింది నిజమే! ఏదో బలమైన కారణం ఉంది. అనుమానం లేదను కుంటూ ఆలోచనలో పడ్డాడు చూడాకర్ణుడు. ఆలోచించాలోచించి ఓ నిర్ణయానికి వచ్చాడు. నా కలుగును తవ్వి పారేయాలను కున్నాడు. అంతపనీ చేశాడు. పలుగుతో నా కలుగు తవ్వేసి, అందులో నేను దాచుకున్న భోజన పదార్థాలన్నీ తీసి విసిరేశాడు. దాచుకున్నదంతా పోయింది. తిండి కరువయి పోయింది. తిండి లేక కృశించి పోయాను. నీరసించిపోయి తిరుగుతోంటే నన్ను చూసి చూడాకర్ణుడు ఇలా అన్నాడు.

'చూడూ డబ్బున్నవాడే బలవంతుడు. డబ్బున్నవాడే పండితుడు. డబ్బుంటేనే సుఖాలు. డబ్బుంటే నీ దృష్టిలో తిండి. ఆ తిండి నీకు లేదు. నేను తీసి పారేశాను. దాంతో నువ్వు ఎలా అయిపోయావు? చిక్క శల్యమయిపోయావు. అందుకే డబ్బుండాలంటారు. డబ్బు లేకపోతే డబ్బుకి కూడా పనికిరారు.

అన్నీ బాధలే! డబ్బుంటే పేరుంటుంది. పౌరుషం ఉంటుంది. తెలివితేటలూ, బంధుమిత్రులూ ఉంటారు. అదే డబ్బులేకపోతే ఇవేవీ ఉండవు. పేదరికం కంటే చావే మేలు. పేదరికంతో ఛస్తూ బతికేకంటే చావడం అంత గొప్పపని ఇంకొకటి లేదు. ఆరోగ్యం పోయినా బతకొచ్చు. మాట పడిపోయినా బతకొచ్చు. పేరూ వూరూ పోయినా బతకొచ్చు. బుద్ధి మార్చుకోనంటూ మొండిగా బతకొచ్చు. కాని, డబ్బు లేకుండా బతకడం చాలా కష్టం.'

చూడాకర్ణుని మాటలకి ఎంతగానో ఏడ్చాను. ఉండలేకపోయానక్కడ. చెప్పుకోలేని బాధ. డబ్బు పోగొట్టు కున్న సంగతీ, మనోవ్యధా, ఇంట్లో వాళ్ళ ప్రవర్తనా, మోసం, అవమానం ఇవేవీ నలుగురికీ చెప్పుకోలేం. దేవుని దయ లేనప్పుడు, పరిస్థితులు అను కూలించనప్పుడు, అభిమానవంతుడు ఉన్న మారినీ, కన్నతల్లినీ విడిచి వెళ్ళడం న్యాయమే! అభిమానం కలవాడు శిరస్సు మీద పువ్వులా ఉండాలి, లేదంటే అడవిలో

పువ్వులా ఎండలో మాడి మసి అయిపోవాలి. బిచ్చమెత్తుకుని బతికే కంటే చావడం మేలు అనుకున్నాను. అయినా ఆశ చావలేదు. ఉన్న ఇంటిని వదిలిపెట్టలేకపోయాను. పొగొట్టుకున్న చోటే సంపాదించుకోవాలని తాపత్రయ పడ్డాను. ఆశ భ్రమల్ని రేపుతుంది. భ్రమలు దుఃఖాన్ని కలిగిస్తాయి. దుఃఖం మనిషిని నాశనం చేస్తుంది. అందుకే బుద్ధిమంతుడు ఆశకు అంటుకట్టడు.”

గతాన్నంతా గుర్తు చేసుకోవడంతో కళ్ళు చెమర్చాయి హిరణ్యకుడికి. అతనలా కళ్ళు చెమర్చుకోవడాన్ని చూసి లఘుపతనకుడూ, మంథరుడూ బాధగా ఒకరినొకరు చూసుకున్నారు.

“తర్వాత ఏం జరిగింది?” అడిగాడు మంథరుడు.

హిరణ్యకుడు ఇలా చెప్పసాగాడు.

“అప్పటికీ బుద్ధి రాలేదు. అక్కడే ఉన్నానింకా. విసిగిపోయాడు చూడాకర్ణుడు. కోపంగా ఒక రోజు నా మీదకు కర్రను విసిరాడు. తగిలితే చచ్చిపోయేవాణ్ణి! అదృష్టం బాగుండి తగలేదు. తప్పించుకున్నాను.

అయితే అప్పటికీ నాకు జ్ఞానోదయం అయింది.

ఈ లోకంలో కష్టాలన్నిటినీ మూలకారణం డబ్బు, దాని మీది ఆశే! ఆ ఆశను వదులుకోగలిగితే అంతకు మించిన హాయి లేదు. ఆశలు వదులుకున్నవాడే ఉత్తముడు. పండితుడు. పదిమందిని వేధించకుండా దొరికిన దానితో పొట్టపోషించుకున్నవాడే ధన్యుడనిపించింది. చేసుకున్నవారికి చేసుకున్నంత అని, మనం చేసుకున్న

పాప పుణ్యాలను అనుసరించే మనకేదయినా ప్రాప్తిస్తుంది. అంతేకాని, మనకి ఇది కావాలి, అది కావాలనుకోవడం తప్పు.

నేనిప్పుడు ఉంటున్న ఈ మఠం, నా తాత తండ్రులది కాదు. నా సొంతం అంతకన్నా కాదు. అటువంటప్పుడు దీన్ని పట్టుకుని వేశాడడం అవివేకం. ఈ చూడాకర్ణుడితో మాటలు పడే కంటే, దెబ్బలు తినే కంటే ఏ అడవిలోనో తల దాచుకోవడం సుఖం అనిపించింది. బండరాయిలో కప్పకు కూడా ఇంత తిండిపెట్టే ఆ దేవుడు, నాకెందుకు పెట్టడనిపించింది. మఠాన్ని వదిలిపెట్టేశాను. ఊరిని వదిలేశాను. అడవిలోకి చేరుకున్నాను. అక్కడే ఆకులూ అలములూ తింటూ, దొరికిన చోట నీళ్ళు తాగుతూ కాలం గడపసాగాను. ఆ రోజుల్లోనే ఇదిగో, ఈ లఘుపతనకుడితో స్నేహం కుదిరింది. ఆ స్నేహం నిన్ను కూడా స్నేహితుణ్ణి చేసింది. నాకు తెలిసి మిత్రులతో గడిపిన కాలమే కాలం. బంగారు కాలం అంటే అదే! దాన్ని మించింది లేదు. ఈ ప్రపంచంలో రెండే రెండు ఆనందాలు ఉన్నాయి. ఒకటి: గొప్ప గొప్ప కథలు వినడం. రెండు: స్నేహితులతో సరదాగా తిరగడం.”

“నిజం చెప్పావు” అన్నాడు మంథరుడు. తర్వాత మళ్ళీ ఇలా అన్నాడు.

“డబ్బు శాశ్వతం కాదు. అలాంటిదే యవ్వనం కూడా. ఈ రెండూ నదీ ప్రవాహంలో కొట్టుకుపోయే కట్టెల్లాంటవి. చెప్పాలంటే జీవితమే శాశ్వతం కాదు. అదో నీటి బుడగ. ఈ సంగతి తెలుసుకునే వివేకవంతులు దానధర్మాలు చేస్తూ కాలం గడుపుతారు. తెలియని వారు ఏమీ చేయక, చేసేందుకు ప్రయత్నించినప్పుడు వీలుకాక విలపిస్తారు. అవసరానికి మించి కలుగులో నువ్వు సొమ్ము దాచిపెట్టేవు. దాంతోనే అల్లరిపాలయ్యావు.

నీరు ప్రవహించాలి. ప్రవాహంలోనే నీటికి అందం ఉంటుంది. అలాంటిదే డబ్బు కూడా. డబ్బుని ఎప్పుడూ ఖర్చు చెయ్యాలి. ఖర్చు చెయ్యడం అంటే విందులకూ, వినోదాలకూ ఖర్చు చెయ్యడం కాదు, దానం చెయ్యాలి దాన్ని. లేదంటే ఏదేని మంచి పనులకు ఉపయోగించాలి. డబ్బు కూడబెట్టకూడదు. కూడబెడితే కష్టాలే! బరువును మోస్తూ తిరిగే కంటే బరువును దించుకోవడం సుఖం. డబ్బును అనుభవించాలి. లేదంటే పదిమందికీ పంచిపెట్టాలి. అంతేకాని, నువ్వు సుఖపడక, పదిమందినీ సుఖపెట్టక కట్టకట్టలుగా డబ్బు దాచడంలో లాభం ఏముంది? పిసినారికి ఎంత డబ్బు చాలదు. ఎంతున్నా వాడు దరిద్రుడే! నిజం చెప్పాలంటే...పిసినారికంటే దరిద్రుడే నయం. వాడి దగ్గర డబ్బుండదు కాబట్టి దానికి కాపలా కాసే కష్టం ఉండదు వాడికి. పిసినారి తాను తినడు. ఇతరులకు పెట్టడు. దాంతో ఆ డబ్బు నేలపాలు లేదంటే దొంగల పాలు కాక తప్పదు. వివేకవంతుడు డబ్బు సంపాదించాలి. కాని కూడబెట్టకూడదు. కూడబెట్టినా అవసరాల మేరకే కూడబెట్టాలి. మితి మీరి కూడబెడితే దీర్ఘరావం అనే నక్కలా నాశనమయిపోతాడు.”

“ఆ కథేంటో చెప్పవా?” అడిగాడు హిరణ్యకుడు.

“చెబుతాను, విను” అంటూ చెప్పసాగాడు మంథరుడు.

దురాశ దుఃఖానికి చేటు

“అనగనగా ఒక ఊరు. దాని పేరు కల్యాణకటకం. ఆ ఊరిలో ఓ బోయవాడు ఉండేవాడు. అతని పేరు భైరవుడు. అతను ఓ రోజు, అడవికి వేటకు వెళ్ళాడు. అక్కడ ఓ చిన్న గుంత తవ్వి, అందులో నక్కి

కూర్చున్నాడు. అటుగా వచ్చే జంతువులకు ఎరగా మాంసం ముక్కలు వెదజల్లాడు. వాటికి ఆశపడి, అటుగా ఓ జింక వచ్చింది. అది రావడమే ఆలస్యం, భైరవుడు దాన్ని చంపి, ఇంటి దారి పట్టాడు. తోవలో అడవిపంది కనిపించిందతనికి. దాంతో ఈ రోజు నా అదృష్టమే అదృష్టం అనుకున్నాడు భైరవుడు. భుజాల మీది జింకను కిందికి దించాడు. పందికి బాణం గురిపెట్టి వదిలాడు. బాణం పందికి తగిలింది. అయితే అది చచ్చి పోలేదు. గాయపడి, కోపంతో భైరవుడి మీద దాడి చేసింది. పంది-భైరవుడూ పోట్లాడుకున్నారు. ఆ పోట్లాటలో భైరవుడి ప్రాణాలు పోయాయి. తర్వాత పంది కూడా చచ్చిపోయింది. భైరవుడూ-పంది పోట్లాటలో వారి మధ్య ఓ పాము కూడా నలిగి నలిగి పచ్చడయిపోయింది.

కాస్సేపటికి దీర్ఘరావం అనే నక్క అటుగా వచ్చింది. అక్కడ చచ్చిపడి ఉన్న జింక, పంది, పాము, మనిషిని చూసి నాలిక చప్పరించింది. చాలా రోజుల దాకా తిండికి వెతుక్కోనవసరం లేదనుకుంది.

మనిషి మాంసం నెలరోజుల దాకా సరిపోతుంది. పంది-జింకల మాంసంతో రెణ్ణెళ్ళు గడిచిపోతాయి. పాము ఓ రోజుకి సరిపోతుందని లెక్కలుగట్టి ఆనందించింది. పడి ఉన్న విల్లుని చూసిందప్పుడు. దాని తాడుని నాకి చూసింది. జంతునరంతో చేసిన తాడు అని తేల్చుకుంది. ముందీ నరాన్ని తిని ఈ రోజు సరిపెట్టుకుంటాను. తర్వాత జింక, పంది, పాము వాటన్నిటినీ తినవచ్చుననుకుంది. విల్లు తాడుని మరోసారి నాకి, తినేందుకు దాన్ని కొరికింది నక్క. అంతే! తాడు తెగింది. విల్లు విచ్చుకుంది. ఆ విచ్చుకోవడంలో నక్కకి చెప్పలేనంత దెబ్బ తగిలింది. దాంతో నక్క చచ్చి పోయింది.”

కథ ముగించాడు మంథరుడు. ఇలా అన్నాడు.

“దురాశ దుఃఖానికి చేటంటే ఇదే! దురాశ కారణంగానే నక్క చావుని కొని తెచ్చుకుంది. అందుకే అంటారు, ఉన్నది అనుభవించాలి, లేదంటే ఇతరులకి ఇవ్వాలి. రెండూ చేయక చచ్చి సాధించేదేముంది?”

“అవును నిజమే” అన్నాడు హిరణ్యకుడు.

“వివేకవంతులు అందని దాని కోసం బాధపడరు. అలాగే అందింది చేజారిపోయినా బాధ పడరు. వారిలాగే నువ్వు కూడా దేని గురించీ బాధపడకు. ఎప్పుడూ హాయిగా ఆనందంగా ఉత్సాహంగా ఉల్లాసంగా ఉండు. ఉత్సాహంగా హాయిగా ఉన్నవాడే గొప్పవాడు. దిగులు పడుతూ దీనుడవుతూ కూర్చున్నవాడు ఎంత గొప్పవాడయినా పనికిరానివాడే!” అన్నాడు మంథరుడు. హిరణ్యకుడి ఉత్సాహాన్ని రెట్టింపు చేశాడు.

“అనారోగ్యం వచ్చింది. మందులు వాడాలి. వాడితేనే ఆరోగ్యం కలిగేది. అంతేకాని, మందులు పేర్లు వింటే అనారోగ్యం పోతుందా చెప్పు? గుడ్డివాడి చేతిలో దీపం ఉండి ప్రయోజనం ఏమిటి? అలాగే వివేకం లేనివాడు ఎన్ని శాస్త్రాలు చదివినా అంతే!

నేనున్నాను. నేను ఆపదలకు కుంగిపోను. సంపదలకు పొంగిపోను. కష్టాలూ సుఖాలూ రెండూ ఒకటే నాకు. డబ్బు వస్తుంది, పోతుంది. దాని నైజం అది. దాని గురించి ఆలోచించి బాధపడకూడదు. పేదవాడు అయినంత మాత్రాన విద్వాంసుల్ని గౌరవించకుండాపోరు. అలాగే విద్వాంసుడు కానివాడికి ఎంత డబ్బున్నా గౌరవం దక్కదు. బంగారు గొలుసుతో కట్టినంత మాత్రాన కుక్క సింహం కాదు. ఎందుకు ఇవన్నీ చెబుతున్నానంటే.. నువ్వు మంచి వాడివి. బుద్ధిమంతుడివి. ఇప్పుడు నీకొచ్చిన కష్టమేమీ లేదు. నీ గౌరవానికి కూడా లోపం లేదు. నువ్వు ఇందాక అన్నట్టుగా దేవుడు గొప్పవాడు. వాడు అన్ని జీవులకీ వేళికింత పడేస్తాడు. అనుమానం లేదందులో. అలాంటప్పుడు ఎలా బతకాలి? ఎలా బతుకుతాం? అన్న దిగులు అనవసరం” అన్నాడు మంథరుడు.

“బాగా చెప్పావు” అన్నాడు హిరణ్యకుడు.

“నాకు ఈ లఘుపతనకుడు ఎంతో నువ్వు అంతే! ఎందుకు కలిపాడో మన ముగ్గుర్ని దేవుడు కలిపాడు. కలిసే ఉందాం. దొరికింది పంచుకుంటూ, తింటూ కాలం గడిపేద్దాం” అన్నాడు మంథరుడు.

“మంచిమాటలు చెప్పావు మంథరా” మెచ్చుకున్నాడు లఘుపతనకుడు.

“దేవుడు గొప్పవాడు. రకరకాల జంతువుల్ని సృష్టించిన దేవుడు, ఆ జంతువుల కోసం రకరకాల ఆహార విహారాల్ని కూడా సృష్టించాడు. తిని బతకండని దీవించాడు. అది మనం పట్టించుకోం. దాచుకోవడానికి తాపత్రయపడతాం. అక్కడే చిక్కులొస్తాయి. మితిమీరిన ఆశల వల్ల దుఃఖమే కాని, ఆనందం లేదు. దీన్ని గ్రహించాలి మనం. కోటాను కోట్ల సంపద కంటే మన కన్నీటిని తుడిచే మిత్రుడే ఎక్కువ. అందుకని మనం ముగ్గురం స్నేహంగా ఉందాం. మిత్రలాభాన్ని పొందుదాం” అన్నాడు లఘుపతనకుడు.

ముగ్గురూ ముచ్చటగా నవ్వుకున్నారు.

చిత్రాంగుడి కథ

చల్లగా ఉంది ఆ రోజు. సరదాగా కబుర్లలో పడ్డాయి, ఎలుక, తాబేలు, కాకి. ఎలుక చెప్పిన మాటలకి తాబేలు, కాకి పడి పడి నవ్వాాయి. అంతలో అటుగా పరుగున లేడి ఒకటి వచ్చింది. చెట్టు చాటుగా దాగుంది. దాన్ని వేటాడేందుకు బోయ కూడా పరుగున వచ్చాడక్కడికి. అయితే చాటున దాగున్న లేడి కనిపించలేదతనికి. వెనక్కి తిరిగి వెళ్ళిపోయాడు. లేడినీ, బోయనీ మిత్రులు ముగ్గురూ ఎలుక, తాబేలు, కాకి గమనించాయి. పరుగున వచ్చిన లేడిని చూసి అవి కూడా చాటుకి తప్పుకున్నాయి. ఏదో ప్రమాదం పొంచి ఉన్నదనుకున్నాయి. అనుకున్నట్టుగానే బోయ రావడాన్ని చూశాయవి. గుండెలు గుప్పిట్లో పెట్టుకుని

కూర్చున్నాయి. బోయ అటూ ఇటూ చూసి, అసహనంగా వెళ్ళిపోయాడు. అప్పుడు ఊపిరి పీల్చుకున్నాయి. చాటు నుంచి తప్పుకున్నాయి. బయటపడ్డాయి. లేడిని పలకరించాయి.

“ఎవరు నువ్వు?” అడిగాయి. చాటు నుంచి తప్పుకుని వచ్చింది లేడి. చెప్పసాగిందిలా.

“నా పేరు చిత్రాంగుడు. నా దురదృష్టం, వేటగాడి కళ్ళల్లో పడ్డాను. కాపాడుకునేందుకు పరిగెత్తుకుని వచ్చాను. చూశారుగా, ఇదిగో ఇలా దాగుని నన్ను నేను రక్షించుకున్నాను.”

“మంచివని చేశావు” మెచ్చుకున్నది మిత్రబృందం. మనసారా నవ్వావి. వాటి నవ్వును చూసి, తెరిపిన పడింది లేడి. ఇలా అంది.

“దయచేసి, మీరు నాతో స్నేహం చేస్తారా? చేస్తే చెప్పండి! మీతో పాటు నేనూ ఈ అడవిలో ఉండిపోతాను.”

హిరణ్యకుడు, మంథరుడు, లఘు పతనకుడు ‘ఏమంటావు’ అన్నట్టుగా ఒకరి ముఖాలోకరు చూసుకున్నారు. తర్వాత ఒకరికొకరు సైగలు చేసు కున్నారు. ఆ సైగలకు అర్థం చిత్రాం గుడి అభ్యర్థనను ఒప్పుకోవడమే!

“నువ్వు మంచివాడివని నిన్ను చూస్తూనే తెలిసింది. దానికేం భాగ్యం. నీతో తప్పుకుండా స్నేహం చేస్తాం. ఈ రోజు నుంచీ మేం ముగ్గురమే కాదు, మనం నలుగురం స్నేహితులం. సరేనా” అన్నాడు మంథరుడు. ‘సరే’నని ఆనందించాడు చిత్రాంగుడు.

రోజులు గడుస్తున్నాయి.

ఒకరోజు మేతకు వెళ్ళిన చిత్రాంగుడు తిరిగి రాలేదు. ఆ సమయానికి తిరిగి వచ్చేయాలి. రాలేదంటే... మిత్రబృందం అనుమానించింది.

“కొంపదీసి ఏదేని ప్రమాదంలో చిక్కుకున్నాడా?” భయపడ్డాడు మంథరుడు.

“ఏం జరిగిందో చూసి వద్దామంటే నేను తాబేలుని. నా సంగతి మీకు తెలియంది కాదు. వెళ్ళేందుకు, వచ్చేందుకు నాకు చాలా సమయం పడుతుంది. హిరణ్యకుడు నాకంటే నయంకాని, ఈ వేళలో అడవిలో

ఒంటరిగా ఓ ఎలుక ప్రయాణించడం ప్రమాదకరం. అందుకని...” ఆగాడు మంథరుడు. లఘుపతనకుడి వైపు నువ్వే దిక్కు అన్నట్టుగా చూశాడు.

“మిత్రులు బలహీనతలు చెప్పుకుని బాధపడకూడదు. బలవంతుని ఆజ్ఞాపించాలి. అందులో తప్పులేదు” అన్నాడు లఘుపతనకుడు.

“కాకిని కదా! ఇట్టే వెళ్ళి అట్టే వస్తాను. కంగారు పడకండి. జాగ్రత్త” అని హెచ్చరించి రివ్వన గాలిలోకి ఎగిరిపోయాడు లఘుపతనకుడు. ఆ మూలా ఈ మూలా వెదికాడు. చిత్రాంగుడు కనిపించలేదెక్కడా. ఏమయ్యాడబ్బా? అనుకుంటూ వెదుకుతుంటే...అడిగో...అప్పుడు కనిపించాడు చిత్రాంగుడు. వలలో చిక్కుకుని కనిపించాడు. అయ్యయ్యో! అనుకున్నాడు లఘుపతనకుడు. ఏం చేయాలిప్పుడు అనుకున్నాడు. ముందు చిత్రాంగుణ్ణి పలకరించేకంటే వెళ్ళి హిరణ్యకుణ్ణి వెంటపెట్టుకుని రావడం అవసరం అనుకున్నాడు. ఎగిరి వచ్చి మంథరుడు-హిరణ్యకుల ముందు వాలాడు.

“చిత్రాంగుడు కనిపించాడా?” అడిగారు.

“కనిపించాడు. అడవిలో వలలో చిక్కుకున్నాడు.” చెప్పాడు లఘుపతనకుడు.

“పద” అంటూ హిరణ్యకుణ్ణి వీపు మీద ఎక్కించుకుని మళ్ళీ ఆకాశంలోకి ఎగిరాడు. ప్రాణాపాయం తప్పదనుకుని విలపిస్తూన్న చిత్రాంగుని ముందు వాలాడు. హిరణ్యకుణ్ణి చూస్తూనే ప్రాణం లేచి వచ్చినట్టుగా ఆనందించాడు చిత్రాంగుడు.

“అసలు ఏం జరిగిందంటే...” అని ఏదో చిత్రాంగుడు చెప్పబోతుంటే వద్దని వారించి, వల తాళ్ళను పట పటా కొరకసాగాడు హిరణ్యకుడు. కాస్సేపటికే చిత్రాంగుణ్ణి విడిపించాడు.

“పదండి, పదండి” లఘుపతనకుడు తొందర చేయడంతో అక్కణ్ణించి గబగబా బయల్దేరారంతా. తిరిగి వస్తుంటే చెప్పసాగాడిలా చిత్రాంగుడు.

“ఏ జన్మలో ఏ పాపం చేశానో ఇలా వలలో చిక్కుకుంటున్నాను.”

“ఇంతకు ముందు కూడా చిక్కుకున్నావా?” అడిగాడు లఘుపతనకుడు.

“చిక్కుకున్నాను. ఆరు నెలల వయసప్పుడోసారి చిక్కుకున్నాను. నేను వలలో చిక్కుకోవడం చూసి భయపడి గుంపులో లేళ్ళన్నీ అక్కణ్ణించి పారిపోయాయి. దిక్కులే కపోయింది. వేటగాడొచ్చాడు. వలలో నుంచి తప్పించి, నన్ను భుజిమ్మీద వేసుకుని బయల్దేరాడు. రాజాంతఃపురానికి తీసుకొచ్చాడు. రాకుమారునికి నన్ను కానుకగా ఇచ్చేశాడు. నన్ను చూసి రాకుమారుడు ముచ్చటపడ్డాడు. ప్రేమగా చూసుకోసాగాడు. నేను ఆడింది ఆటగా పాడింది పాటగా జరిగింది. ఒకరోజు రాకుమారుని పడకగది పక్కగా వసారాలో పడుకున్నాను. అంతలో మెరుపు మెరిసింది. ఉరుము ఉరిమింది. సన్నగా వాన ప్రారంభమయింది. ఆ వాన చూస్తూంటే నాకు నా చిన్నతనం, నా చిన్ననాటి స్నేహితులు, లేళ్ళ గుంపు గుర్తొచ్చింది. కన్నీళ్ళొచ్చాయి.

‘హాయిగా ఆనందంగా సాటి లేళ్ళతో కలిసి అడవిలో ఎప్పుడు తిరుగుతానో! మళ్ళీ నాకు ఆ అదృష్టం ఉందో లేదో’ అనుకున్నాను. ఆ మాటలు మనసులో అనుకుంటే ఏ గొడవా ఉండేది కాదు, బయటికే అనేశాను. ఆ మాటలు విన్నాడు రాకుమారుడు. మనిషి మాట్లాడినట్టుగా నేను మాట్లాడడం విని ఆశ్చర్యపోయాడతను. వెంటనే ఆస్థాన జ్యోతిష్సుణ్ణి పిలిపించాడు.

జరిగింది చెప్పాడు.

‘జంతువులు మనిషిలా మాట్లాడడం శుభమా? అశుభమా?’ అడిగాడు.

‘అశుభమే! అందులో అనుమానం లేదు. రాజ్యానికే అరిష్టం. వెంటనే జపాలూ తపాలూ చేయండి’ చెప్పాడు జ్యోతిష్కుడు. మనిషిలా మాట్లాడిన నన్ను రాజ్యంలో ఉంచకూడదంటూ అడవిలో వదిలేయమన్నాడు. దాంతో నన్ను అడవిలో వదిలేశారు. అదిగో అప్పుడు వేటగాడి కంట నేను పడడం, పరిగెత్తుకుని రావడం, దాగోవడం, మీరు స్నేహితులు కావడం...ఇవన్నీ జరిగాయి.” చెప్పుకొచ్చాడు చిత్రాంగుడు.

“నాటికి నేడు మళ్ళీ వలలో చిక్కుకున్నావన్నమాట” అన్నాడు లఘుపతనకుడు.

“అవును! ఏ రోజు ఏం జరుగుతుందో తెలియట్లేదు” బాధపడ్డాడు చిత్రాంగుడు.

చిత్రాంగుణ్ణి తీసుకుని వస్తామని చెప్పి వెళ్ళిన లఘుపతనకుడూ, హిరణ్యకుడూ ఎంత సేపటికీ రాకపోయేసరికి, కంగారు పడి వారిని వెతుక్కుంటూ బయల్దేరాడు మంథరుడు. చేతనయినంతగా గబగబా నడవసాగాడు. అలసిపోతున్న క్షణంలో కన్పించింది మిత్రబృందం. ముగ్గురూ క్షేమంగా కనిపించడంతో ముచ్చటేసింది మంథరుడికి. ‘హమ్మయ్య’ అని ఊపిరి పీల్చుకున్నాడు.

“నువ్వెక్కడికి బయల్దేరావు?” అడిగాడు హిరణ్యకుడు.

“మీ కోసమే బయల్దేరాను. ఎంతకీ రాకపోయేసరికి కంగారు పడ్డాను. ఏమయ్యారేమోనని భయపడ్డాను. క్షేమంగా కనిపించారు. ఆనందంగా ఉందిప్పుడు” అన్నాడు మంథరుడు.

“దీన్నే తొందరపాటుతనం అంటారు. ముందు వెనుకలు ఆలోచించకుండా, మనం ఎక్కడున్నాం? ఎక్కడికి వెళ్తున్నాం అన్నది తర్కించుకోకుండా బయల్దేరడం తప్పు. అక్కడయితే చెరువు ఉంది. ప్రమాదం అనిపిస్తే చెరువులోకి దూకేస్తావు. ఇప్పుడిక్కడ ఈ అడవిలో ఏం ఉంది? అంతా నేలే! ప్రమాదం కాదూ? పైగా పరిగెత్తగలవా అంటే అది నీవల్ల కాదు. తప్పు చేశావు. రాకూడదీలా” కోపగించుకున్నాడు హిరణ్యకుడు.

“అయిపోయింది కదా, ఊరుకో” అన్నాడు చిత్రాంగుడు. మిత్రుల మధ్య సయోధ్య కోసం సర్దిజెప్ప జూశాడు. అంతలో గోల గోల చేశాడు లఘుపతనకుడు.

“పరిగెత్తండి! పరిగెత్తండి! అడిగో వేటగాడొస్తున్నాడు.”

తిరిగి చూశారంతా. లఘుపతనకుడు చెప్పింది నిజమే! చిత్రాంగుణ్ణి వలలో బంధించిన వేటగాడే తమని వెతుక్కుంటూ పెద్ద పెద్ద అంగలతో వస్తున్నాడు. లేడి పరిగెత్తి పారిపోయింది. ఎలుక దగ్గరల్లోని కలుగుని చూసి అందులోకి దూరిపోయింది. పాపం తాబేలే! అటు పరుగెత్తలేక, ఇటు ఎందులోనూ దూరలేక దిక్కులు చూడసాగింది. వేటగాడు వచ్చేశాడు. దగ్గరగా వచ్చేశాడు. ఏ జంతువూ కనిపించలేదతనికి. తాబేలు కనిపించింది. అందుకున్నాడు దాన్ని. ఇదయినా దొరికిందనుకున్నాడు. వలలో బంధించి, భుజాన్న వేసుకుని ఇంటి దారి పట్టాడు.

భుజాన్న వేలాడుతున్న మంథరుణ్ణి చూస్తూ వేటగాణ్ణి అనుసరించింది మిత్రబృందం. తాబేలుని రక్షించడం ఎలా అన్నది ఆలోచించసాగారు. ఆలోచనేదీ ఓ కొలిక్కి రాకపోయేసరికి, లఘుపతనకుడూ, చిత్రాంగుడూ కళ్ళు చెమర్చుకున్నారు. దుఃఖించసాగారు.

“ఎందుకేడుస్తున్నారు?” లోగొంతులో అడిగాడు హిరణ్యకుడు.

“ఇంకేముంది? అయిపోయింది. మంథరుడు మనకి దూరం అయిపోయాడు” అన్నారద్దరూ.

“దూరమేమీ కాలేదు. ఆలోచించండి! వేటగాడు ఈ అడవి దాటేలోపే మనం ఏదయినా చేసి, మంథరుణ్ణి కాపాడాలి” అన్నాడు హిరణ్యకుడు.

“ఓ గండం గట్టెక్కిందనుకుంటే ఇప్పుడిదో గండం. మా బుర్రలు పనిచేయడం లేదు. నువ్వే ఆలోచించు” అన్నారద్దరూ. వాళ్ళ మాట పూర్తి కాకముందే హిరణ్యకుడికి ఆలోచన తట్టడంతో ఆగిపోయాడు. హిరణ్యకుడు ఆగడంతో లఘుపతనకుడూ, చిత్రాంగుడూ ఆగిపోయారు. వారంతా అలా నిలిచిపోవడంతో వేటగాడి భుజాన్న వేలాడుతున్న మంథరుడు ప్రాణాల మీద ఆశలు వదులుకున్నాడు. మిత్రబృందం వెన్నంటి వస్తోంటే తనని ఎలాగయినా కాపాడుతారనుకున్నాడు. రావట్లేదంటే, ఆశలు వదులుకున్నాడు.

“ఒక ఉపాయం తట్టింది” చెప్పాడు హిరణ్యకుడు.

“తొందరగా చెప్పు”.

“వేటగాడికి కనిపించకుండా మన చిత్రాంగుడు ముందు చెరువుగట్టుకు చేరుకుని కళ్ళు తేల వేసి, కాళ్ళు చాచి చచ్చినట్టు పడి ఉండాలి. అంటే చచ్చినట్టు నటించాలి. అప్పుడు నువ్వు, లఘుపతనకా! నీ సంగతే చెబుతున్నాను, నువ్వు వెళ్ళి, చిత్రాంగుడు కళ్ళు పొడుస్తున్నట్టుగా నటించాలి. ఆ దృశ్యం వేటగాడు చూస్తే, చిత్రాంగుడు చనిపోయాడనుకుని, అందుకే నువ్వు కళ్ళు పొడుస్తున్నావనుకుంటాడు. లేడి కోసం పరిగెత్తుకుని వస్తాడు. లేడిని అందుకోవాలంటే, దాన్ని తీసుకుని వెళ్ళాలంటే భుజమ్మీది తాబేలును కిందకు దించాలి. మంథరుణ్ణి దించుతాడప్పుడు. వేటగాడు దించడమే ఆలస్యం, నేను వల తాళ్ళను గబగబా కొరికేసి, మంథరుణ్ణి విడిపిస్తాను. విడివిడిపించగానే మంథరుడు చెరువులోకి దూకేస్తాడు. నేను కలుగులోకి దూరేస్తాను. మమ్మల్ని ఓ కంట కనిపెట్టిన లఘుపతనకుడు అరుస్తూ చిత్రాంగుడు మీద నుంచి ఎగిరిపోతాడు. ఆ అరుపే హెచ్చరికగా చిత్రాంగుడు లేచి పరుగందుకుంటాడు. ఎలా ఉంది ఆలోచన?” అడిగాడు హిరణ్యకుడు.

“అద్భుతం” అన్నారు మిత్రులు. హిరణ్యకుని ఆలోచనని తూచ తప్పకుండా అందరూ పాటించారు. మంథరుడు చెరువులోకి దూకేశాడు. హిరణ్యకుడు కలుగులోనికి దూరేశాడు. చిత్రాంగుడు చెంగు చెంగున పరిగెత్తి పారిపోయాడు. లఘుపతనకుడు ఎగిరిపోయాడు.

జరిగిందానికి వేటగాడు ఆశ్చర్యపోయాడు. చిరిగిన వలలో చేతులుంచి భోరుమన్నాడు. కనీసం తాబేలు కూడా మిగల్లేదని తలపట్టుకున్నాడు.

మిత్రభేదం

“మిత్రుల సాయంతో రాజు తన
బలాన్ని పెంచుకున్నట్టే, శత్రువుల
మధ్య మనస్పర్థలు పెంచి, వారి
బలాన్ని కూడా తగ్గించాలి. అలా
తగ్గించడం రాజుకి చాలా అవసరం.
మిత్రులయిన సింహం-ఎద్దుల మధ్య
ఓ నక్క భేదాన్ని కలిగించి,
రాజాశ్రయాన్ని ఎలా పొందిందీ ఓ కథ
ఉంది. చెబుతాను, వినండి.” అన్నాడు
విష్ణుశర్మ.

“చెప్పండి గురుదేవా” అని
రాకుమారులు ముగ్గురూ
ముందుకొచ్చారు.

విష్ణుశర్మ చెప్పసాగాడీలా.

కరటక దమనకులు

అనగనగా రక్షావతి అని ఒక ఊరు. ఆ ఊరిలో వర్ధమానుడు అనే వర్తకుడు ఉండేవాడు. అతను ఓ రోజు ఇలా ఆలోచించాడు.

అన్నిటికీ డబ్బే ముఖ్యం. డబ్బుంటే ఏదయినా సాధించవచ్చు. డబ్బు సంపాదించాలి. ఎంత వీలయితే అంత ఎక్కువగా డబ్బు సంపాదించాలి. అలా సంపాదించాలంటే వ్యాపారమే మార్గం. ఇక్కడ దొరికే సరుకుల్ని దొరకని చోట అమ్మితే లాభాలు బాగా వస్తాయి. అప్పుడు డబ్బు వస్తుంది అనుకున్నాడు వర్ధమానుడు. బండ్ల మీదా, గుర్రాల మీదా, కంచరగాడిదల మీదా బోలెడన్ని సరుకులు ఉంచుకుని వ్యాపారం చేసేందుకు అవి దొరకని చోటుకి బయల్దేరాడు. సేవకుల్ని కూడా వెంట పెట్టుకున్నాడు. ప్రయాణం ఎలాంటి అడ్డంకులూ లేకుండా సాగుతోంది. అడవిలోకి ప్రవేశించారు. దారి సరిగా లేదక్కడ. అడ్డదిడ్డంగా ఉంది. కొండలు ఎక్కి దిగాలి. బండ్లు దిగుతున్నాయి. అలా దిగుతున్నప్పుడు ఒక ఎద్దు కాలు విరిగిపోయింది. ఆ ఎద్దు పేరు సంజీవకుడు.

అయ్యయ్యో! ఎంత పని జరిగింది. బలమైన ఎద్దు ఇది. దీనికే ఇలా జరిగిందంటే ఏం చెయ్యాలిప్పుడు? కాలుకి కట్టుకట్టి, మందు రాద్దామంటే మందూ లేదు. కట్టు లేదు. దగ్గరలో పశువైద్యులు ఉండే అవకాశం కూడా లేదు. అడవి చాటున చిన్న చిన్న పల్లెలే తప్ప పట్టణాలు ఉండవు కదా! పట్టణాల్లో తప్ప పల్లెల్లో వైద్యులు ఉండరు కదా అనుకున్నాడు వర్ధమానుడు. ఈ ఎద్దు మీద జాలిపడుతూ, దీన్ని చూసుకుంటూ ఇక్కడ కూర్చోవడం అవివేకం. దీనితో పాటు ఈ అడవిలో అందరూ ప్రమాదాన్ని ఎదుర్కోవాల్సి ఉంటుంది. ఏం చేస్తే బాగుంటుందిప్పుడు? ఆలోచనలో పడ్డాడు వర్ధమానుడు. కాస్సేపటికి తేరుకున్నాడు. కాలు విరిగిన ఎద్దునీ, దాన్ని కట్టిన బండినీ అడవిలో ఉంచి, మిగిలిన బండ్లను ముందుకు పోనిమ్మన్నాడు. సేవకుల్ని కూడా ఒకరిద్దర్ని ఉండమని చెప్పి, మిగిలిన వారిని వెళ్ళిపోమ్మన్నాడు. వ్యాపారి మాటను కాదనలేదు వారు. వెళ్ళిపోయారు. వర్ధమానుడు దగ్గరలోని పల్లెకు వెళ్ళాడు. సంజీవకుడులాంటి బలమైన ఎద్దును కొనుగోలు చేసి వచ్చాడు. దాన్ని సంజీవకుని స్థానంలో కట్టి, బండిని ముందుకు పోనిచ్చాడు. కాలు విరిగిన సంజీవకుడు దిక్కులేని వాడైపోయాడు.

ఆయుష్షు గట్టిదయితే ఏం జరిగినా ప్రాణం పోదు. ఎక్కడ ఉన్నా ప్రాణం పోదు. అదే జరిగింది సంజీవకుడి విషయంలో. అడవి మధ్యలో కాలు విరిగి పడి ఉన్నా దానికి ప్రాణాపాయం లేకుండా పోయింది. కుంటికాలుతోనే కొద్ది రోజులు గడిపింది. తర్వాత ఏ మాయ జరిగిందో విరిగిన కాలు అతుక్కుంది. నొప్పి లేకపోయింది. మామూలు అయిపోయింది. దాంతో దొరికింది తింటూ, తిరుగుతూ మరింత బలంగా తయారయ్యాడు సంజీవకుడు. కండబట్టి బలిశాడు.

ఒకరోజు సంజీవకుడు కాలు దువ్వాడు. ఖంగుమని రంకె వేశాడు. ఆ రంకె అడవిలో పెద్దగా ప్రతిధ్వనించింది. దాంతో చెట్ల మీది పిట్టలు భయంగా లేచి ఆకాశంలోకి ఒక్కసారిగా ఎగిరిపోయాయి. ఈ మూల రంకె వేస్తే అది అడవిలో ఆ మూల కూడా వినవచ్చింది. ఆ మూల యమునానదిలో నీళ్ళు తాగుతున్న సింహం గుండెలో కూడా ప్రతిధ్వనించింది. సింహం ఒక్కడుగు వెనక్కి వేసి చూసింది. భయపడ్డదది. పింగళకుడు దాని పేరు.

ఆ శబ్దం ఏమిటి? ఎవరు చేశారది? ఎక్కణ్ణుంచి వచ్చింది? ఎవర్ని బెదిరించడానికి, లేదంటే ఎవర్ని హెచ్చరించడానికా శబ్దం?

అంతుచిక్కలేదు పింగళకుడికి. చేష్టలుడిగిపోయాడు.

చెట్ల చాటుగా ఉండి, పింగళకుడు అలా చేష్టలుడిగిపోవడాన్ని రెండు నక్కలు గమనించాయి. వాటి పేర్లు కరటకుడు-దమనకుడు. రంకె శబ్దం వాటికి కూడా వినిపించింది. గుండెలు గుభేల్మన్నాయి. అసలందుకే చెట్ల చాటుగా నక్కాయవి. ఇప్పుడు తేరుకున్నాయి. కబుర్లలో పడ్డాయి.

“ఎప్పటి నుంచో మనం ఈ అడవిలో ఉంటున్నాం. ఇలాంటి శబ్దం ఎప్పుడయినా విన్నామా? ఏంటా శబ్దం? అంత భయంకరంగా ఉంది” అన్నాడు కరటకుడు.

“మనమే కాదు, ఈ అడవికి రాజు పింగళకుడు కూడా ఇలాంటి శబ్దం ఇంతకు ముందు విని ఉండడు. వింటే అలా చేష్టలుడిగిపోయి ఉండడు. చూడటం, ఎలా ఉన్నాడో పింగళకుడు. బొమ్మయి పోయాడు” అన్నాడు దమనకుడు.

“పాతజంతువుల కూతకాదిది. ఇదేదో కొత్తజంతువు కూత. అందులో అనుమానం లేదు. ఏదో కొత్త జంతువు వచ్చిందీ అడవిలోకి. అరచి భయపెడుతోంది. ఇక మనం ఇక్కడ ఉండలేం” అన్నాడు కరటకుడు. భయపడ్డాడు. దమనకుడు అంత భయపడలేదు. ముందు నుంచీ కొంచెం ధైర్యం ఎక్కువ. తలెగరేసి ఇలా అన్నాడు.

“ఇక్కడ కాకపోతే ఇంకో చోట ఉంటాం. ఈ అడవి ఏమయినా మన సొంత ఇల్లా? కాదు కదా? అయినా ఇంతగా భయపడడం అనవసరం. ముందు కూతపెట్టిన జంతువు ఎలాంటిదో కనిపెట్టాలి. దాని రంగూ, ఎత్తు, బలం తెలుసుకుంటే ఓ నిర్ణయానికి రావచ్చు. కొన్ని జంతువులు ఉంటాయి. మన చెవి అంత పొడవు ఉండవు. కాని, కూతేమో అడవి దాటిపోయేట్టుగా పెడతాయి. ఇప్పుడు కూత పెట్టింది కూడా అలాంటిదే కావచ్చు.”

“ఏమో” ఇంకా భయం వీడలేదు కరటకుణ్ణి.

“కూత వినిపించింది సరే, ఆ కూతకి భయపడి అటు నుంచి చిన్నా చితక జంతువులు పరిగెత్తి రావాలి కదా! రాలేదంటే, నువ్వు ఊహిస్తున్నట్టుగా ఆ జంతువేదో అంత ప్రమాదకారి కాదు. ఏమంటావు?”

జవాబు లేదు కరటకుడి నుంచి. ఏదో ఆలోచనలో పడ్డాడు.

“ఏంటాలోచిస్తున్నావు?” అడిగాడు దమనకుడు.

“గుర్తొచ్చింది, గుర్తొచ్చింది. మనకే ప్రమాదమూ లేదు. ఏం జరిగిందంటే...కొన్నాళ్ళ కిందట ఓ ఎద్దు కాలు విరిగిపోయింది. విరిగిపోతే దాన్ని ఇక్కడే వదిలేసి వెళ్ళిపోయాడు వర్తకుడు. అది అక్కడా ఇక్కడా తిరగడం నేను చూశాను. తర్వాత బాగా బలిసింది. అదీ చూశాను. ఇప్పుడు వినిపించిందే కూత, అది కూత కాదు, రంకె. ఎద్దు రంకె. దానికి మనం బెదిరిపోయాం.” చెప్పుకొచ్చాడు కరటకుడు.

“మనం బెదిరిపోయామంటే అర్థం ఉంది. మనం నక్కలం. మృగరాజు సింహంగారు, పింగళకుడు బెదిరిపోవడం ఆశ్చర్యంగా ఉంది” అన్నాడు మళ్ళీ.

“షేష్” పెద్దగా మాట్లాడకన్నట్టుగా హెచ్చరించాడు దమనకుడు.

“ఏంటి నువ్వు మాట్లాడుతున్నావు? ఎవరి గురించి మాట్లాడుతున్నావో తెలుసా? రాజు... మనరాజు... సింహం గురించి మాట్లాడుతున్నావు. జాగ్రత్తగా మాట్లాడు.”

“ఇప్పుడు తప్పేం మాట్లాడాను?”

“తప్పు మాట్లాడలేదుగాని, తక్కువ చేస్తూ మాట్లాడావు. అదే ప్రమాదం. పింగళకుడు మన రాజు. మనం మంత్రులం. మంత్రులుగా మనం రాజుగారి భయం పోగొట్టాలి. పోగొడితే రాజుగారు మనల్ని మెచ్చుకుంటారు. మనం రాజుగారికి దగ్గరవుతాం” అన్నాడు దమనకుడు.

“చాలే చెప్పాచ్చావు. ఈ రాజుకా మనం దగ్గరయ్యేది. ఏం వద్దు. ఈ రాజు సంగతి అందరికీ తెలిసిందే! ఏనాడూ ఓ తీరులో ఉన్న పాపాన పోలేదు. క్షణక్షణానికీ ఈయనగారి మనసు మారిపోతూ ఉంటుంది. కష్టపడేవాళ్ళంటే కనికరమే లేదు ఈ రాజుకి. ఎప్పుడూ తిట్టడమే! పొట్ట పోషించుకునేందుకు పడరాని పాట్లుపడుతున్నాం. ఎన్నడయినా పట్టించుకున్నాడా? నానా సేవలూ చేసి సంపాదించే పాయసం కంటే స్వేచ్ఛగా సంపాదించుకునే గంజి మేలు అన్నారు. గంజి తాగి బతుకుదాం కాని, ఈ రాజుకి మంచి చెప్పి, మంత్రులుగా బతకొద్దు. అయినా మన అవసరమేమీ ఇప్పుడు ఈ రాజుకి లేదు. మనలాంటి మంత్రులు చాలా మంది ఉన్నారాయనకి. వాళ్ళు చెప్పుకుంటారే! ఎవరు చెయ్యాల్సిన పని వాళ్ళే చెయ్యాలి. తగుదునమ్మా అని తలకెత్తుకుంటే గాడిదలాగ తన్నులు తింటాం. నీకా కథ తెలుసు కదా” అడిగాడు కరటకుడు.

“తెలియదు” అన్నాడు దమనకుడు.

“అయితే చెబుతాను, విను” అని చెప్పసాగాడు కరటకుడు.

కుక్క-గాడిద కథ

అనగనగా ఓ రజకుడు. అతని పేరు ధావకమల్లుడు. కాశీనగరంలో ఉంటున్నాడు. ఒకరోజు అతను చాలా బట్టలు ఉతికి అలసిపోయాడు. ఆకాశంలో చుక్క పొడిచిందో లేదో ఒళ్ళు మరచి నిద్రపోయాడు. అర్ధరాత్రి అయింది. అదే అదనుగా ఓ దొంగ అతని ఇంటిలోకి చొరబడ్డాడు. దొంగ ఇంటిలోకి చొరబడడాన్ని ధావకమల్లుడి గాడిద, కుక్క చూశాయి. కట్టి ఉండడం వల్ల గాడిద, దొంగను అడ్డుకునే ప్రయత్నం చేయలేకపోయింది. కుక్క కట్టి లేదు. అది ప్రయత్నించవచ్చు. అయితే అది ఆ ధ్యాసలోనే ఉన్నట్టు లేదు. ఆ విషయాన్నే కుక్కను అడిగింది గాడిద.

“ఏంటలా చూస్తూ కూర్చున్నావు. దొంగని చూశావు కదా! మొరుగు. యజమానిని లేపు.”

“నేనేం చెయ్యాలో నాకు తెలుసు. నువ్వేం నాకు చెప్పక్కర్లే” అంది కుక్క.

“అయ్యయ్యో! ఇల్లంతా దొంగ దోచుకుపోతాడే.”

“దోచుకుపోనీ.”

“యజమాని నష్టపోతాడే.”

“నష్టపోనీ” అంది కుక్క. దానికి యజమాని అంటే చాలా కోపంగా ఉంది. ఆ కోపాన్నంతా ఇలా వెళ్ళగక్కింది.

“రోజు రోజంతా ఇంటిని కనిపెట్టుకుని ఉన్నందుకు చేతులెత్తి దండం పెట్టి ఇంత అన్నం పెడతారెవరయినా. మన యజమానీ ఉన్నాడు. దండం పెట్టడు సరికదా, ఇంత అన్నం కూడా పెట్టడు. ఇలాంటి వాణ్ణి లేపమంటున్నావు నువ్వు. చచ్చినా నేను లేపను. అరవను.”

“తప్పే! అతను ఎంతయినా మన యాజమానే! అతనికి అవసరానికి ఉపయోగపడని మనం ఎందుకు చెప్పు? కృతఘ్నత మహాపాపం.” అంది గాడిద.

‘చాల్లే చెప్పొచ్చావు’ అన్నట్టుగా అటుగా ముఖం తిప్పుకుంది కుక్క.

“ఇదిగో నువ్వు అరవకపోయినంత మాత్రాన కొంపలేం మునిగిపోవు. నేను అరుస్తాను. యజమానిని నేను నిద్రలేపుతాను. చూడు” అంటూ గాడిద పెద్దగా ఓండ్రపెట్టింది. గాడిద అలా అరవడంతో దొంగ భయపడ్డాడు. పారిపోయాడు అక్కణ్ణుంచి. దొంగ పారిపోవడాన్ని గాడిద గమనించలేదు. అరుస్తూనే ఉంది. మెలకువ వచ్చింది ధావకమల్లుడికి. అరిచి నిద్ర చెడగొట్టిందని గాడిదపై కోపం వచ్చింది. అంతే! దుడ్డు కర్ర తీసుకుని అరుస్తూన్న గాడిద దగ్గరకు ఒక్క ఉదుటన వచ్చాడు ధావకమల్లుడు. కొట్టిన చోట కొట్టకుండా గాడిదను చావ బాదాడు. ఆ దెబ్బలకు గాడిద చనిపోయింది.” కథ ముగించాడు కరటకుడు.

“పాపం” అన్నాడు దమనకుడు.

“జూలి పడడం తర్వాత. ముందు ఈ కథలో నీతి ఏమిటో తెల్పిందా? ఎవరి పని వారే చెయ్యాలి. కుక్క పని కుక్క చెయ్యాలి. గాడిద పని గాడిద చెయ్యాలి. అంతేకాని, ఒకరి పని ఒకరు చేస్తే లాభం లేదు సరికదా, ప్రాణానికే పెనుముప్పు.” అన్నాడు కరటకుడు.

“అందుకని, దాని మానాన సింహాన్ని వదిలేసి మనం ఎంచక్కా అడవిలోకి పోదాం. ఆహారాన్ని వెదుక్కుందాం” అన్నాడు మళ్ళీ.

“అదే తప్పు. ఎవరి దారి వారు చూసుకుంటారంటూ మన దారి మనం చూసుకోవడం పద్ధతి కాదు. మనం బతకాలి. మనతో పాటు నలుగురూ బతకాలి. అదీ పద్ధతి. ఇదిగో! తిండి, నిద్రా, భయమూ అందరికీ ఉండేవే! అందులో తేడాల్లేవు. తేడా అంతా మన ఆలోచనల్లో ఉంది. కుక్కకి చిన్న ఎముక ముక్క దొరికితే చాలు, ఆనందమనిపిస్తుంది దానికి. అదే సింహాన్ని తీసుకో! ఏనుగు కుంభస్థలాన్ని కొడితేనేగాని దానికి ఆనందం అనిపించదు. కుక్క ఎంతగా తోక వూపుతూ కాళ్ళ దగ్గర పడి ఉన్నా దానికి ఇంత ముద్ద పెట్టడం కష్టం. అదే ఏనుగుని తీసుకో! వీధిలో అది వెళ్తూంటే చాలు, కావాల్సినన్ని, పళ్ళూ ఫలాహారాలూ పెడతారు. దీన్ని బట్టి అర్థం అయింది ఏమిటి? సంఘంలో గౌరవ మర్యాదలు ఉండాలి. ఉంటేనే హోదా! లేకపోతే హీనంగా బతకాలి. హోదా కావాలంటే బలం ఉండాలి. చదువు ఉండాలి. లేదంటే రాజుగారి ఆశ్రయం సంపాదించాలి. రాజుగారు చేరదీశారంటే ఆ లెక్కే వేరు. ఆ గౌరవమే వేరు” అన్నాడు దమనకుడు.

“మనకి అంత రాసిపెట్టి లేదులే” అన్నాడు కరటకుడు.

“ఎందుకలా అనుకోవాలి? రాసిపెట్టి ఉందనుకుందాం. అలా అనుకుంటేనే తెలివితేటలు పుట్టుకొస్తాయి. తెలివితేటలు ఉంటేనే రాజాశ్రయం కలుగుతుంది. రాజాశ్రయం దొరికిందనుకో! మన తెలివి మరింత రాణించి, వ్యవహారాలు నెరవేరితే సమర్థత సాధిస్తాం. దాంతో రాజాస్థానంలో పదవిలో కూర్చుంటాం. నీకో సంగతి తెలుసా? రత్నం విలువయినదే కావచ్చు. దాన్ని పెట్టెలో దాచేస్తే విలువేముంది చెప్పు? దాని మెరుపులు ఎవరికి కనిపిస్తాయి? అలాగే మనం రత్నాల్లాంటివారం. మనం ఉన్న చోట ఉండిపోతే విలువ ఉండదు. రాజాశ్రయం సంపాదించాలి” అన్నాడు దమనకుడు.

“రాజాశ్రయం సంపాదించాలి అని నాకూ ఉంది. కాకపోతే ఆ పింగళకుడు మనల్ని దగ్గరకు రానివ్వడు. మరిచిపోయావేమో! ఇంతకు ముందు, ఈ మహారాజే మనల్ని వద్దని గెంటేశాడు. అది తలచుకుంటేనే బాధగా ఉంది. ఆ బాధతోనే మాట్లాడుతున్నాను. ఒకటి తెలుసా నీకు? బుద్ధిలేని రాజుని ఆశ్రయించి కష్టాలపాలయ్యేకంటే ఉన్న చోట ఉండడమే మేలనిపిస్తోంది. సరే, నా భయాలు నావి. నువ్వు చెప్పు, నువ్వెలా అంటే అలాగే” అన్నాడు కరటకుడు.

“ఎద్దు వేసిన రంకెకి రాజుగారు భయపడిపోయాడు. నువ్వు చూశావు కదా! ఇప్పుడా భయం నుంచి రాజుని గట్టెక్కించాలి. గట్టెక్కించి నాలుగు మంచి మాటలు చెప్పాననుకో! రాజుగారి అభిమానాన్ని ఇట్టే సంపాదించేస్తాను. తర్వాత సంగతి తర్వాత” అన్నాడు దమనకుడు.

“రాజు భయపడ్డాడంటావా?” అనుమానంగా అడిగాడు కరటకుడు.

“భయపడ్డాడు. గమనించలేదా నువ్వు? నేను గమనించాను. అవతలి వారు ఏ భావంతో ఉన్నదీ చూసి చూడగానే కనిపెట్టాలి. అలా కనిపెట్టినవారినే పండితులు అంటారు. కనిపెట్టలేకపోతే పండితుడికీ, పశువుకీ తేడా లేదు” అన్నాడు దమనకుడు.

“రాజు దగ్గర కొలువు చెయ్యాలంటే రాజు మనసు ఎరిగి మరీ ప్రవర్తించాలి. నీకా విద్య బాగా వచ్చు. మరికనేం, వెళ్ళు” అన్నాడు కరటకుడు.

“ఉద్యోగికి దూరభూమి ఉండదు. విద్వాంసుడికి పరదేశం ఉండదు. మంచిగా, మనసుకి నచ్చినట్టుగా మాట్లాడేవారికి శత్రువులు ఉండరు. అలాగే ధైర్యశాలికి, బుద్ధిమంతుడికి అసాధ్యమనేది ఉండదు. మంచి ప్రవర్తన కలిగి ఉంటే రాజు దగ్గర భయం ఉండదు. రాజు మనసెరిగి, అతను కోపంగా ఉన్నాడా? శాంతంగా ఉన్నాడా? అన్నది తెలుసుకుని, అందుకు అనుగుణంగా ప్రవర్తిస్తే రాజుగారి అభిమానాన్ని ఇట్టే దోచేయొచ్చు.” అన్నాడు దమనకుడు.

“ఇదంతా దేనికి గాని, ఇప్పుడు రాజుతో నువ్వేం మాట్లాడబోతున్నావు?” అడిగాడు కరటకుడు.

“ఇది మాట్లాడతానని లేదు, ఏదో ఒకటి మాట్లాడతాను. రాజు నా మొహం చూసినప్పుడల్లా సమయానుగుణంగా ఏదో ఒకటి, అతనికి ఆసక్తి కలిగించేలా, కొలువులో మిగిలిన వారికి నా మీద కోపం రాకుండేలా మాట్లాడతాను. మాట్లాడే ముందు, అన్నీ ఆలోచించుకుని మరీ మాట్లాడతాను.”

“అలాంటప్పుడు ఇక ఆలస్యం దేనికి? వెళ్ళు. అదిగో, రాజు బయల్దేరాడు. ఇంటికి వెళ్తున్నట్టున్నాడు. పరిగెత్తు” అన్నాడు కరటకుడు.

నిజమే! పింగళకుడు ఇంటిదారి పట్టాడు. పరుగుదీశాడు దమనకుడు. ఎదురుపడి, నమస్కరించాడు రాజుకి.

“కూర్చో కూర్చో” అన్నాడు పింగళకుడు. కూర్చున్నాడు దమనకుడు.

“ఏంటి సంగతులు?” అడిగాడు.

“అంతా క్షేమమే మహారాజా! మీ రాజ్యంలో జంతువులన్నీ సుఖంగా ఉన్నాయి. ముప్పుటలా తింటున్నాయి.”

‘బాగుంది’ అన్నట్టుగా తలూపాడు పింగళకుడు.

“మీరు వద్దన్నా, కాదన్నా మిమ్మల్ని ఓ సేవకుడిగా నేను దర్శించుకోవడం నా బాధ్యత. దర్శించుకోకపోతే స్వామిద్రోహం అవుతుంది.”

“బాగా చెప్పావు.”

“ఒకమాట చెబుతాను మహాప్రభో! మనిషి బుద్ధి వికసించాలంటే నాలుగు పనులు చెయ్యాలి.”

“ఏంటవి?” ప్రశ్నించాడు పింగళకుడు.

“ఒకటి: అనేక దేశాలు తిరగాలి. అంటే ఇంటిని కాదనుకుని, చూసిన ఊరు చూడకుండా చూసి రావాలి. రెండు: విద్వాంసులతోనూ, పండితులతోనూ స్నేహం చెయ్యాలి. మూడు: కావ్యాలను చదువుకోవాలి. నాలుగు: రాజాస్థానంలో చాలా కాలం పాటు పని చెయ్యాలి. అంటే మీలాంటి వారి దగ్గర పది కాలాలపాటు ఉద్యోగం చెయ్యాలి. చేస్తే లోకజ్ఞానం కలుగుతుంది. లేకపోతే ఇంత మనిషి కూడా బావిలో కప్పలా బతకాల్సిందే! నివసిస్తూన్న బావే లోకం అనుకుంటుంది కప్ప.”

“నీకు చాలా విషయాలు తెలుసు.” మెచ్చుకున్నాడు పింగళకుడు.

“ఈ విషయాలన్నీ మీ దగ్గర నేర్చుకున్నవే! మిమ్మల్ని అప్పుడప్పుడూ కలుస్తూండడం వల్ల ఇవన్నీ తెలిశాయి. లేకపోతే నా మొహం! నాకేం తెలుసు?” అన్నాడు దమనకుడు.

“నిజం చెప్పావు” అన్నాడు పింగళకుడు. తనని దమనకుడు పొగుడుతూంటే బహు బాగుందనిపించింది. మత్తుగా కళ్ళు మూసుకున్నాడు పింగళకుడు.

ఎద్దు-సింహం స్నేహం

“ప్రభూ” పిలిచాడు దమనకుడు.

“చెప్పు” కళ్ళు తెరిచాడు పింగళకుడు.

“ఇందాక తమరు యమునానది ఒడ్డున ఏదో ఆలోచిస్తూ నిలుచున్నారు. తర్వాత వెను తిరిగి వచ్చారు. వస్తూన్నప్పుడు మిమ్మల్ని చూశాను. అప్పుడు కూడా ఏదో ఆలోచిస్తున్నట్టుగానే ఉన్నారు. ఏంటాలోచిస్తున్నారో సెలవిస్తారా?” పింగళకుణ్ణి ముగ్గులోకి దించే ప్రయత్నాన్ని ప్రారంభించాడు దమనకుడు.

“అదా...అదీ...నీలాంటి వాడికి చెప్పడంలో నామోషీ ఏమిందిగాని, ఇందాకేదో పెద్ద శబ్దం వినిపించిందయ్యా. ఏ జంతువుదో పెద్ద కూత. అది ఏ జంతువు అయి ఉంటుందో అంతు చిక్కలేదు. నాకు వినిపించేలా అంతగా కూత పెట్టిందంటే, అదేం తక్కువది కాదు. చాలా బలమయినదై ఉండాలి. పైగా అంత ధైర్యం లేకపోతే నా రాజ్యంలో నన్ను భయపెట్టేలా...”

“మిమ్మల్ని భయపెట్టడమా?” మధ్యలోనే మాట అందుకుని ఆశ్చర్యం నటించాడు దమనకుడు.

“భయపెట్టడం అంటే భయపెట్టడం కాదు, కాకపోతే నన్ను సవాల్ చేస్తున్నట్టుగా కూత పెట్టడం కొంచెం ఆలోచింప చేసింది” అన్నాడు పింగళకుడు. తర్వాత తల విదిల్చాడు. నిద్రమత్తును పోగొట్టుకున్నాడు. ఇలా అన్నాడు.

“నాకు తెలియకుండా నా రాజ్యంలో కొత్త శత్రువు చొరుకున్నాడు. ఎవరన్నదీ త్వరలోనే తెలుసుకోవాలి. పట్టి చంపాలి. చంపకపోతే సిగ్గుచేటు” అని దిగ్గున లేచి నిలుచున్నాడు పింగళకుడు. అతనితో పాటుగా దమనకుడు కూడా లేచి నిల్చున్నాడు.

“ఈ కొత్తశత్రువు ఎక్కణ్ణుంచి ఎలా వచ్చిందిక్కడికి? ఎవరయి ఉంటుంది? ఆలోచిస్తోన్న కొద్దీ తల పేలిపోతోంది.” అన్నాడు పింగళకుడు.

“మహారాజా! మీరు ఆలోచిస్తున్నానంటున్నారు కాని, మీరు భయపడుతున్నట్టుగా నాకు అనిపిస్తోంది. ఈ మాట నేను అన్నందుకు నన్ను మీరు క్షమించాలి. అయ్యా! అది తెలియని శబ్దం కాదు. రంకె. ఎద్దు రంకె అది. విన్న శబ్దాన్ని గుర్తు తెచ్చుకోండి. మీకే తెలుస్తుంది” అన్నాడు దమనకుడు. గుర్తు చేసుకున్నాడు పింగళకుడు.

“ఎద్దు రంకె అయినా అమ్మో, విన్నంతనే చాలా భయపడ్డాను.”

“అదే! ఆ భయమే వద్దంటున్నాను” అన్నాడు దమనకుడు.

“వెనకటికి నాలాంటిదే ఓ నక్క ఉండేది. దానికి ఓ రోజు తిండి దొరకలేదు. తిండిని వెదుక్కుంటూ చాలా దూరం ప్రయాణించిందది. ఆఖరికి దానికో యుద్ధభూమి కనిపించింది. అక్కడ చచ్చిపడి ఉన్న గుర్రాలూ, ఏనుగులతో పాటు సైనికుల్ని కూడా చూసింది. నోరూరిపోయి వాటి మీదపడి తిందామను కున్నంతలో పెద్ద శబ్దం వినవచ్చింది. ఆ శబ్దానికి భయపడి పారిపోబోయి మూర్ఛపోయింది. కాస్తేపటికి మూర్ఛ నుంచి తేరుకుంది. భయపడకుండా జాగ్రత్తగా చుట్టుపక్కల చూసింది. చూస్తే అక్కడి మర్రిచెట్టు కింద నగారా కనిపించింది. యుద్ధనగారా. యుద్ధం ముగిసిపోవడంతో వూరికే పడి ఉంది. గాలికి మర్రి ఊడలూ, కొమ్మలూ ఊగుతూ నగారాని తాకుతున్నప్పుడల్లా అది మోగుతోంది. ఇందాక విన్న శబ్దం అదే! ఓస్, ఇదా అనుకుంది నక్క. ధైర్యం తెచ్చుకుంది. భయపడి పారిపోతే ఆహారం దొరికేది కాదు. భయపడకుండా చూసింది కాబట్టే అన్నీ వివరంగా తెలిశాయి. దాంతో హాయిగా కడుపు నిండా తిని ఎంచక్కా వెళ్ళిపోయింది” అన్నాడు దమనకుడు.

“నువ్వు చెప్పదలచుకున్నది ఒక్క ముక్కలో చెప్పు” అడిగాడు పింగళకుడు.

“మరేం లేదు మహారాజా! దేనికి భయపడకూడదు. అనవసరంగా ఎక్కువగా ఊహించుకోకూడదని నా అభిప్రాయం.”

“సరేగాని, ఇప్పుడేం చేద్దామంటావు?”

“మీరు అనుమతి ఇస్తే ఆ రంకె ఎవరు వేశారు? ఎక్కడ వేశారు? ఎందుకు వేశారు? ఇవన్నీ కనుక్కొస్తాను” అన్నాడు దమనకుడు. పింగళకుడికి కావాల్సింది అదే! రంకె వేసిన శత్రువు బలాబలాలు తెలుసుకోవడం చాలా అవసరం. ఎలా తెలుసుకోవాలా? అనుకుంటున్నాడు. కాగల కార్యం దమనకుడు తీరుస్తానంటున్నాడు. ఇంకేముంది? నిరభ్యంతరంగా ఒప్పుకున్నాడు.

“ముందా పని చేసిరా! శత్రువుని అన్ని కోణాల్లోనూ చదివి రా! అలా చదివి నువ్వొస్తే తర్వాత దానిని ఎలా ఎదుర్కోవాలో, ఎలా మట్టుబెట్టాలో నేను ఆలోచిస్తాను.” అన్నాడు పింగళకుడు. దమనకుడు తోక వూపుకుంటూ ముందుకు నడిచాడు.

“ఇదిగో” వెనక్కి పిలిచాడు పింగళకుడు.

“చెప్పండి రాజా!”

“ఎదుటివారి బలాబలాలు చూసుకుని మరీ మాట్లాడు. సమయోచితంగా మాట్లాడు. మన గురించి అవసరమయితే నాలుగు మంచి మాటలు చెప్పు. వీలయితే భయపెట్టు. నీకివన్నీ బాగా తెలుసుననుకో, కాకపోతే చెప్పాల్సిన బాధ్యత రాజుగా నామీదుంది. అందుకని చెబుతున్నాను. వెళ్ళిరా” అన్నాడు పింగళకుడు. దమనకుడు పరుగుదూకున్నాడు. రాజుకి కనిపించే వరకు పరుగుదీసి, తర్వాత నింపాదిగా నడవసాగాడు. పైఅధికారి చెబితే అందుకుంటాడు అన్నట్టుగా ఉండాలి సేవకుడు. అలాగే నటించాలి. అధికారి కంటికి కనిపించేంత వరకూ హడావుడి చేసి, అపై నెమ్మదించాలి. ఆ తీరులోనే దమనకుడు నెమ్మదిగా నడుస్తూ ఇలా ఆలోచించసాగాడు.

ఎలాగయినా మళ్ళీ రాజుకి దగ్గరవ్వాలి. దగ్గరయ్యి, రాజుకి సలహాదారూ, సన్నిహితుడూ అనిపించుకుంటే ఆ హోదానే వేరు. తనని చూసి జంతువులన్నీ భయపడతాయి. భయంతో గౌరవిస్తాయి. కావాల్సింది అదే! అనుకున్నాడు దమనకుడు. బురద రాదారిలో అడుగుజాడల్ని బట్టి వెతుకుతూ వెతుకుతూ సంజీవకుణ్ణి చేరుకున్నాడు. బలంగా దిట్టంగా ఉన్న సంజీవకుణ్ణి చూసి ముందు భయపడినా, తర్వాత ధైర్యం తెచ్చుకుని ఇలా కేకేశాడు.

“సంజీవకా!”

సమాధానంగా దమనకుణ్ణి చూశాడు సంజీవకుడు.

“నేనెవరో తెలుసా? ఈ అడవిని ఏలుతున్న మృగరాజుకి బాగా కావాల్సినవాణ్ణి. నా పేరు దమనకుడు. రాజుగారు పింగళకుడు పంపితేనే నేను నీ దగ్గరకు వచ్చాను. ఇందాక నీ రంకె నేనూ, రాజుగారూ ఇద్దరూ విన్నాం. నాకేం అనిపించలేదుగాని, రాజుగారికి బాగా కోపం వచ్చింది.”

“అయ్యయ్యో” భయపడ్డాడు సంజీవకుడు.

“భయపడకు. నేనున్నాను.” అన్నాడు దమనకుడు.

“తమ దయ” అన్నాడు సంజీవకుడు కృతజ్ఞతగా.

“దయ చూపించాల్సింది రాజుగారు. వారు దయ చూపించాలంటే ముందు రాజుగారిని నువ్వు దర్శించుకుని, ‘రంకె వేసి తప్పు చేశాను, క్షమించండి’ అని అడగాలి. అడిగితే రాజుగారు తప్పుకుండా క్షమిస్తారు. తర్వాత నిన్ను తన పరివారంలో చేర్చుకుంటారు. రాజుగారి పరివారంలోని వారంటే ఎవరికీ భయపడనవసరం లేదు. మనకి కూడా ప్రాణభయం ఉండదు. లేకపోతే రాజుగారికి ఆకలి వేసిందంటే మన సంగతి వేరే చెప్పాలా.”

“నిజమే! బాగా సెలవిచ్చారు.”

“పద! నాతో రా! రాజుగారి దగ్గరకి నిన్ను నేను తీసుకుని వెళ్తాను. నేను చెప్పింది నువ్వక్కడ చెప్పు” అన్నాడు దమనకుడు.

“పదండి” అన్నాడు సంజీవకుడు. ఇద్దరూ బయల్దేరారు. అల్లంత దూరంలో రాజు ఉన్నాడనగా, సంజీవకుణ్ణి ఇక్కడాపి-

“ముందు రాజుగారితో నేను మాట్లాడి వస్తాను. తర్వాత నువ్వు వద్దాగాని” అన్నాడు దమనకుడు. సంజీవకుణ్ణి వదిలి, పింగళకుణ్ణి కలిశాడు.

“మహారాజా! మీ ఆజ్ఞాప్రకారం ఎద్దుని కలిశాను. దాని పేరు సంజీవకుడు. రంకె వేసినందుకు మీకు కోపం వచ్చిందని చెప్పాను. అంతే! భయంతో వణికిపోయాడు. అంటే సంజీవకుడు మీకు శత్రువు కాదు. సేవకుడు. ఎందుకయినా మంచిదని సంజీవకుణ్ణి వెంటబెట్టుకుని వచ్చాను. మీరు ప్రవేశ పెట్టమంటే పెడతాను” అన్నాడు దమనకుడు.

“ప్రవేశపెట్టు” చెప్పాడు పింగళకుడు.

వచ్చి సంజీవకుణ్ణి కలిశాడు దమనకుడు.

“నీ అదృష్టం బాగుంది. రాజుగారు మంచి కళనున్నాడు. పద! వెళ్ళి కలుద్దాం.”

సంజీవకుణ్ణి వెంటబెట్టుకుని వచ్చాడు దమనకుడు. పింగళకుణ్ణి చూస్తూనే దణ్ణం పెట్టాడు సంజీవకుడు.

“నువ్వు నా శత్రువు కాని పక్షంలో మిత్రుడుగా ఉండిపో! మంత్రిగా మా ఆస్థానంలో కుదురుకో! నీకూ నాకూ మనిద్దరికీ బాగుంటుంది. ఈ అడవిని పాలించడం కష్టంగా ఉంది. నువ్వు నాకు తోడుంటే ఇబ్బంది ఉండదనిపిస్తోంది. ఏమంటావు?” అడిగాడు పింగళకుడు.

“మీ ఆజ్ఞ శిరసావహిస్తాను. మీరు చెప్పినట్లుగానే నడుచుకుంటాను” అన్నాడు సంజీవకుడు.

రోజులు గడుస్తున్నాయి. పింగళకుడికి ప్రీతిపాత్రుడయిపోయాడు సంజీవకుడు. పింగళకుడికి సంజీవకుడి తోడిదే లోకం అయిపోయింది. సంజీవకుణ్ణి విడిచి పింగళకుడు క్షణం కూడా ఉండలేకపోతున్నాడు. ఇద్దరూ ఒకరికొకరు తోడూ నీడయిపోయారు. ఇది దమనకుడు భరించలేకపోయాడు.

పింగళకుడు, సంజీవకుడు స్నేహితులయిపోయారు. ఒకరిని విడిచి ఒకరు ఉండలేకపోతున్నారు. కలిసి ప్రయాణిస్తున్నారు. కలిసి తింటున్నారు. కలిసి కబుర్లాడుకుంటున్నారు. వారి మధ్యకు ఇంకొకరు చొరుకునే అవకాశమే లేకుండా పోయింది. దమనకుణ్ణి ఇద్దరూ పట్టించుకోవడం మానేశారు. దానిని భరించలేకపోయాడు దమనకుడు. కరటకుణ్ణి కలిశాడు. దమనకుణ్ణి చూస్తూనే కరటకుడు అంతా గ్రహించాడు. ఇలా అన్నాడతనితో.

“చూశావా, నువ్వు ఒకటి అనుకున్నావు. ఇంకొకటి అయింది. అదే నేను చెప్పింది. రాజుల తీరే వేరు. వారు ఎవరిని చేరదీస్తారో, ఎందుకు చేరదీస్తారో ఎవరికీ అంతుచిక్కదు. చెబితే విన్నావు కాదు. పైగా ఆ సంజీవకుణ్ణి తీసుకుని వెళ్ళి పింగళకునికి స్నేహితుణ్ణి చేశావు. ఏమయిందిప్పుడు? అక్కడ నీకే చోటు లేకుండా పోయింది.”

“అవును. తప్పు చేశాను. ఒప్పుకుంటున్నాను” అన్నాడు దమనకుడు.

“ఒప్పుకోక తప్పుతుందా?”

“ఇదిగో! ఈ మాటలే వద్దు. బాధపడుతున్న వాణ్ణి మరింత బాధపెట్టకు. అయినా నిన్నని ఏం లాభం? దేవుడి దయ లేకపోతే ఏ పనీ జరగదు. నమ్మి మోసపోవడం రాసి పెట్టి ఉంది. జరిగింది. ఆషాఢభూతి కథ గుర్తొస్తోంది.”

“ఏంటా కథ?”

చెప్పసాగాడు దమనకుడు.

ఆషాఢభూతి కథ

“అనగనగా ఒక ఊరిలో దేవశర్మ అనే సన్యాసి ఉండేవాడు. అతడేం నిజం సన్యాసి కాదు, దొంగసన్యాసి. డబ్బు మీద ఆశ లేదంటూనే డబ్బు కోసం రకరకాల వేషాలు వేసేవాడతను. ఊరూరా తిరుగుతూ వేదాంతాన్ని బోధించేవాడు. ఆ వేదాంతాన్ని వినడానికి జనం గుంపులు గుంపులుగా వచ్చేవారు. దేవశర్మ చెప్పిన వేదాంతానికి ముగ్ధులై జనం అతనికి దోసిళ్ళతో దక్షిణలూ, కానుకలూ ఇచ్చేవారు. వద్దు వద్దంటూనే అన్నిటినీ స్వీకరించేవాడతను. పట్టించుకోనట్టుగా పక్కన పడేసేవాడు. చీకటి పడ్డాక, భక్తులంతా వెళ్ళిపోయిన తర్వాత తలుపులు వేసుకుని, వచ్చిన కానుకల్నీ, దక్షిణల్నీ లెక్కపెట్టుకుని మరీ జాగ్రత్త చేసేవాడు. కొంతకాలానికి దేవశర్మ దగ్గర చెప్పలేనంత సొమ్ము పోగయింది. దానిని ఒక బొంతలో దాచి, ఆ బొంతను ఎప్పుడూ తన దగ్గరే ఉంచుకునేవాడు దేవశర్మ. దానిని ఓ దొంగ కనిపెట్టాడు. దేవశర్మ దాచుకున్న సొమ్మును ఎలాగయినా కాజేయాలనుకున్నాడు. అనుకున్నదే ఆలస్యం ఆ దొంగ పరమభక్తుడి వేషం వేసుకుని, దేవశర్మను దర్శించాడు. ఆ సమయానికి దేవశర్మ భక్తులకు వేదాంతాన్ని బోధిస్తున్నాడు. బోధించి బోధించి ఊపిరి తీసుకునేందుకు ఆగాడో లేదో, దేవశర్మ కాళ్ళ మీద పడ్డాడు దొంగ.

“ఎంత అద్భుతంగా సెలవిచ్చారు” అని మెచ్చుకున్నాడు. తర్వాత లేచి, చేతులు కట్టుకుని వినయ విధేయతల్ని కనబరిచాడు. దేవశర్మ వేదాంతాన్ని బోధిస్తూంటే ‘ఆహా ఓహో’ అంటూ చప్పట్లు కొడుతూ, తన్మయత్వంగా కళ్ళు మూసుకుంటూ, అంతలోనే చేతులు జోడిస్తూ పదే పదే దేవశర్మ కళ్ళల్లో పడే ప్రయత్నం చేశాడు. భక్తులు మాట్లాడుకుంటుంటే, దేవశర్మ వేదాంతబోధకి అది అడ్డంకి అన్నట్టుగా భక్తులని మాట్లాడవద్దన్నట్టుగా సైగలు కూడా చేశాడు. బోధ ముగిసింది. అయినా భక్తులు కదలేదు. గురువుగారి పట్ల భక్తితో ఇంకా అక్కడే కూర్చున్నారు. అప్పుడు కలుగజేసుకున్నాడు దొంగ.

“గురువుగారు అలసిపోయారు. వారు విశ్రాంతి తీసుకోవాలి. అంతా వెళ్ళి రండి” అన్నాడు. అందరీ సాగనంపాడు. దేవశర్మ, దొంగ ఇద్దరే ఉన్నారప్పుడు. విననకర్రతో దేవశర్మకు వినరసాగేడు దొంగ. అతని భక్తికీ, వినయ విధేయతలకీ పొంగిపోయాడు దేవశర్మ. అడిగాడిలా.

“ఎవరు నువ్వు? నన్నెందుకు ఇంతలా సేవిస్తున్నావు?”

“నా పేరు ఆషాఢభూతి. ‘ఎవరు నువ్వు’ అని మీరడిగారే, అది తెలుసుకుందామనే ఇక్కడికి వచ్చాను. మీకు సేవలు చేసి, మీ దగ్గర ఉన్న జ్ఞానధనాన్ని పొందాలని ఆశతో వచ్చాను. నన్ను కాదనకండి. మీ శిష్యుడిగా నన్ను స్వీకరించండి” అన్నాడు దొంగ. వాడి మాటల్ని నమ్మేశాడు దేవశర్మ.

“అలాగే” అన్నాడు.

అప్పటి నుంచీ అవకాశం కోసం ఎదురు చూస్తూ దేవశర్మను అంటిపెట్టుకునే ఉండేవాడు దొంగ. దేవశర్మ ఎక్కడికి వెళ్తే అక్కడికి నీడలా అతన్ని వెంటాడేవాడు. దేవశర్మతో పాటుగా ఊరూరా తిరుగుతూ, గురువుగారికి అప్పుడు ఏది అవసరమో అది తీరుస్తూ ఉండేవాడు. క్షణక్షణం భక్తి, వినయం, వైరాగ్యాల్ని నటించేవాడు. ఒకనాడు గురుశిష్యులిద్దరూ కాలి నడకన ఒక గ్రామం నుంచి ఇంకో గ్రామానికి వెళ్తున్నారు. గురువుగారు ఏదో బోధిస్తున్నాడు. వింటున్నాడు దొంగ. వింటూ వింటూ ‘కెవ్వు’న కేకేశాడు.

“ఏమయిందయ్యా?” అడిగాడు దేవశర్మ.

“మహాపరాధం జరిగిపోయింది. చూడండి” అంటూ తన పంచెకు అంటుకుని ఉన్న గడ్డిపరకను తీసి చూపించాడు దొంగ.

“ఈ గడ్డిపరక రాత్రి మనం బస చేసిన వారింటి చూరింది. ఎలా అంటుకుందో నా పంచెకు అంటుకుంది. ఇది నాది కాదు. వారిది. వారిది వారికి ఇచ్చి వెయ్యాలి. ఇప్పుడే వస్తాను” అంటూ వెను తిరిగాడు దొంగ.

“పర్వాలేదయ్యా, గడ్డిపరకే కదా” అని దేవశర్మ నచ్చజెప్పబోయాడు.

“వద్దండి. పరుల సొమ్ము పాములాంటిది. మనకెందుకది?” అన్నాడు దొంగ.

“మీరు నడుస్తూ ఉండండి. నేను ఇట్టే వెళ్ళి అట్టే వస్తాను” అంటూ పరుగుదీశాడు.

“అది కాదు ఆషాఢభూతీ! గడ్డిపరక తిరిగి ఇవ్వడమేమిటి, మరీ అర్థం లేకుండా మాట్లాడుతున్నావు?”

“అర్థం ఉంది గురువుగారు. మనది కానిదేదీ మనం ఉంచుకోకూడదు. మీరే ఈ విషయం మొన్న చెప్పారు. మరిచిపోయారు” అంటూ రివ్యస వెళ్ళిపోయాడు. పరుగున వెళ్ళి ఓ చెట్టునీడకి చేరుకున్నాడు. అక్కడ గడ్డిపరక పడేసి, కాసేపు విశ్రాంతి తీసుకుని ఇందాక ఎలాంటి వేగంతో వెళ్ళాడో అలాంటి వేగంతోనే వచ్చి గురువుగారిని చేరాడు. చెమటలు పట్టిపోయాడు ఆషాఢభూతి. వగరుస్తున్నాడు. అతన్ని చూసి ఆశ్చర్యపోయాడు దేవశర్మ. అతని నిజాయితీకి పొంగిపోయాడు. ఆషాఢభూతిని ఇక ఎందులోనూ, ఎప్పుడూ అనుమానించనక్కరలేదనుకున్నాడు. ఎందుకలా అనుకున్నాడంటే...సొమ్ములు దాచిన బొంత రోజురోజుకూ బరువు పెరుగుతూంది. మోయలేకపోతున్నాడతను. పైగా వయసు మీద పడడంతో సత్తువ తగ్గిపోతోందతనికి.

“నాయనా ఆషాఢభూతీ, నాకో చిన్న సాయం చేయాలయ్యా” అడిగాడు దేవశర్మ.

“ఆజ్ఞాపించండి గురువుగారూ.”

“ఇక మీదట ఈ బొంతను నువ్వే మొయ్యాలి. ఇది మొయ్యడం నావల్ల కావట్లేదు” అన్నాడు దేవశర్మ.

“ఆనందంగా” అన్నాడు. అందుకున్నాడు. బొంతను మోస్తూ, దేవశర్మ పరవమన్నప్పుడల్లా పరుస్తూ, శుభ్రం చేస్తూ కొన్నాళ్ళు గడిపాడు దొంగ. మరింత నమ్మకాన్ని కలుగజేశాడు దేవశర్మకి.

ఒకరోజు రెండు పొట్టేళ్ళు పోట్లాడుకుంటూ కనిపించాయి. భీకరంగా కొట్టుకుంటున్నాయవి. రక్తాలు కారిపోతున్నా పట్టించుకోవట్లేదు.

“అయ్యయ్యా” అని, తట్టుకోలేనట్టుగా కళ్ళు మూసుకున్నాడు దొంగ. దేవశర్మ కుతూహలంగా చూస్తూంటే వద్దన్నట్టుగా అతనితో ఇలా అన్నాడు.

“రండి గురువుగారూ, మనకెందుకీ పోట్లాట.”

“బాగుంది కదయ్యా, కాసేపు చూడనీ” అన్నాడు దేవశర్మ. పొట్టేళ్ళ పోట్లాటను ఆసక్తిగా గమనించసాగాడు. పొట్టేళ్ళు నాలుగు అడుగులు వెనక్కి వేసి, తలలు బలంగా నిలబెడుతూ పరుగున వచ్చి కొట్టుకుంటున్నాయి. రక్తం పడి గడ్డకడుతోంది. ఆ రక్తాన్ని మాంసం ముద్ద అనుకుని, దానిని అందుకునేందుకు అక్కడికి ఓ నక్క వచ్చింది. పొట్టేళ్ళు వెనక్కి వెళ్ళినప్పుడు ఆ రక్తంలో మాంసం కోసం వెతికింది. ఎక్కడా ముక్క అన్నది లేదు. అంతా రక్తమే! గడ్డకట్టిన రక్తం. ఛళ అనుకుంది. వెనుతిరగబోయేంతలో పరుగున వచ్చాయి గొర్రెపోతులు. తలల్ని డీకొన్నాయి. తలల మధ్య ఇరుక్కుంది నక్క.. ఘట్! పచ్చడయిపోయింది దెబ్బకి. చచ్చిపోయింది నక్క.

“పాపం” అన్నాడు దేవశర్మ.

“దీనినే మోసపోవడం అంటారు. దేనినీ చూసీ చూడగానే నమ్మరాదు. రక్తాన్ని మాంసం అని నమ్మి పాపం ప్రాణాలు నక్క ఎలా బలిపెట్టిందో చూశావా?” అడిగాడు దేవశర్మ. సమాధానం లేదు శిష్యుడి దగ్గర్నుంచి.

“విన్నావా” అని ఆషాఢభూతి కోసం చూశాడు దేవశర్మ. ఇంకెక్కడ ఆషాఢభూతి? దేవశర్మ కన్నార్పకుండా పొట్టేళ్ళ పొట్లాటను చూస్తూంటే అదే అదనుగా సొమ్ములు ఉన్న బొంతను చంకన పెట్టుకుని అక్కణ్ణుంచి ఉడాయించేశాడు దొంగ. పారిపోయాడు. కనిపించని ఆషాఢభూతి కోసం కనిపించిన వారందరినీ వాకబు చేశాడు దేవశర్మ. ఫలితం లేదు. ఆషాఢభూతి ఆనవాలు చిక్కలేదు.

‘నక్కని చూసి జాలిపడ్డాను. దేనినీ నమ్మరాదన్నాను. నేను చేసిందేమిటి? ఆషాఢభూతిని నమ్మి, సర్వాన్నీ పోగొట్టుకున్నాను’ అని తలపట్టుకున్నాడు దేవశర్మ.” అంటూ కథ ముగించాడు దమనకుడు.

“అంటే రాజుని నమ్మి నువ్వు మోసపోయానంటావు. ఒప్పుకుంటావు” అన్నాడు కరటకుడు.

“అవును. మోసపోయాను. సంజీవకుణ్ణి పింగళకుడికి దగ్గర చేసి నన్ను నేను రాజుకి దూరం చేసుకున్నాను” అన్నాడు. అంతలోనే మళ్ళీ ఇలా అన్నాడు.

“ఎలాగయినా వాళ్ళిద్దరి స్నేహాన్ని చెడగొట్టాలి. ఒకరంటే ఒకరికి పడకుండా చెయ్యాలి. లేకపోతే నాకు బతుకు లేదు.”

“అది నీ వల్ల అవుతుందా?” అడిగాడు కరటకుడు.

“ఎందుక్కాదు? బుద్ధిబలంతో దేనినయినా సాధించొచ్చు. సాధిస్తాను” అన్నాడు దమనకుడు.

“ఎందుకో కాకి-పాము కథ గుర్తుకొస్తోంది” అన్నాడు దమనకుడు

“ఏంటా కథ? చెప్పవూ” అడిగాడు కరటకుడు. దమనకుడు చెప్పసాగాడీలా.

కాకి-పాము కథ

“పూర్వం యమునానదీతీరంలో ఓ పెద్ద అడవి ఉండేది. ఆ అడవిలో ఓ మర్రిచెట్టు ఉండేది. ఆ చెట్టు మీద ఓ కాకుల జంట నివసిస్తూ ఉండేది. చెట్టు మొదట్లో ఓ పాముపుట్ట ఉండేది. అందులో ఓ పాము ఉండేది. చెట్టు మీద కాకులు లేనప్పుడు, ఈ పాము ఉంది చూశావూ, ఇది చెట్టెక్కి కాకిగూటిలోని గుడ్లన్నీ తినేస్తూ ఉండేది. తమ గుడ్లను పాము తినేస్తున్నదని కాకులకు తెలుసు. అయినా ఏమీ చేయలేక బాధపడుతూ ఉండేవి. ఒకనాడు ఆ కాకుల జంట, తమకు బాగా పరిచయం ఉన్న నక్క దగ్గరకు వెళ్ళాయి. బాధను వెళ్ళబోసుకున్నాయి. పాము పీడ వదలిపోవాలి. ఉపాయాన్ని చెప్పమని వేడుకున్నాయి. కాకుల బాధనంతా విని వినీ సన్నగా నవ్వుకుంటూ కళ్ళు మూసుకుంది నక్క. తర్వాత ఓ కథ చెప్పసాగిందిలా.

ముసలి కొంగ కథ

“పూర్వం బదరికావనంలో ఓ కొంగ ఉండేది. ముసలి కొంగ అది. ముసలితనం వల్ల ఓపిక లేదు దానికి. దాంతో ఆహారం సంపాదించుకోవడం కష్టమయింది. ఆ కష్టంలో ఓ మాయోపాయాన్ని ఆలోచించి, రోజూ చెరువులో నిల్చొని కళ్ళు మూసుకుని ఉండేదది. తపస్సు చేస్తున్నట్టు నటించేది. ఇదంతా ఓ ఎండ్రకాయ గమనించింది. నాలుగయిదు రోజులుగా గమనించి గమనించి ఆఖరికి కొంగను ఇలా ఆశ్చర్యపోతూ ప్రశ్నించింది.

“ఏంటిది కొంగబావా? కళ్ళు మూసుకుని ఈ తపస్సేంటి, చుట్టూ తిరుగుతున్న చేపల్ని పట్టించుకోక పోవడమేమిటి? చాలా చిత్రంగా ఉందే నీ పద్ధతి! తిండిలేక చూడూ, ఎలా చిక్కిపోయావో”

“చిక్కిపోనీ! నాకిది కావాల్సిందే! పుట్టినప్పటి నుంచీ చాలా చేపలు తిన్నాను. మహాపాపానికి ఒడిగట్టాను” అంది బాధగా కొంగ. ఎండ్రకాయకి అంతుచిక్కలేదేదీ.

“ఘోరపాపానికి ఒడిగట్టానని నాకెప్పుడు తెలిసిందో తెలుసా? ఓసారి కాశీలో ఓ పండితుడు, తన శిష్యులకు మంచి చెడులు బోధిస్తూంటే అప్పుడు తెలుసుకున్నాను. తట్టుకోలేకపోయాను. అంతే! అప్పణ్ణుంచీ జీవహింస మానేశాను. చేపల్ని తినడం మానేశాను. ఈ నీరూ, నాచూ ఇదే నా ఆహారం అనుకున్నాను. ఈ నాచు తింటూ ఈ నీరు తాగుతూ చేసిన పాపాలు పోవాలని తపస్సు చేసుకుంటున్నాను” అంది కొంగ.

ఎండ్రకాయ కొంగ మాటలు నమ్మేసింది. ఎండ్రకాయేకాదు, కొంగకు దగ్గర దగ్గరగా అందీ అందక తిరుగుతూన్న చేపలు కూడా నమ్మేశాయి ఆ మాటల్ని. ఇక తమకు భయం లేదనుకున్నాయి. కొంగను సమీపించి ఇలా అన్నాయి.

‘ఎంతమంచివాడివి కొంగబావా నువ్వు? నిన్ను అర్థం చేసుకోలేకపోయాం. మూర్ఖులం మేము. మమ్మల్ని క్షమించు.’

నాటి నుంచి కొంగను గౌరవించసాగాయి చేపలు. ప్రాణభయం లేకపోవడంతో కొంగకు మరింత దగ్గరగా మసలసాగాయి. స్నేహాన్ని పెంచుకున్నాయి కొంగతో.

ఒకరోజు కొంగ ఏడుస్తూ కనిపించింది.

‘ఎందుకు ఏడుస్తున్నావు?’ కొంగలు అడిగాయి.

‘ఈ ఏడుపు నా గురించి కాదు, మీ గురించి.’ అంది కొంగ. ఆశ్చర్యపోయాయి చేపలు.

‘ఇప్పుడే కొందరు జాలర్లు వచ్చి వెళ్ళారు. చెరువుని చూసి ఆనందపడ్డారు. కొద్దిరోజుల్లో చెరువు ఎండిపోతుందట! పెద్దగా లోతుండదట! అప్పుడు వలలు వేసి చేపలు పట్టడం సులువనుకున్నారు. ఆ మాటలు విన్నప్పటి నుంచీ నా మనసు మనసులో లేదు. ఒకప్పుడంటే మీరు నా ఆహారం. ఇప్పుడు కాదు, పైగా స్నేహితులు. మిమ్మల్ని ఎలా కాపాడుకోవడమా? అని ఆలోచిస్తున్నాను. అంతుచిక్కక ఏడుపు వస్తోంది.’

చేపలు భయపడిపోయాయి. కొంగ చెప్పింది నిజమని నమ్మేశాయి. ప్రాణభయంతో విలవిల్లాడిపోయాయి.

‘నువ్వే మమ్మల్ని ఎలాగయినా కాపాడాలి. నువ్వే దిక్కు’ అన్నాయి కొంగతో. ఆలోచించాలోచించి ఇలా అన్నది కొంగ.

‘అయితే ఓ పని చేస్తాను. ఇక్కడికి కొద్దిదూరంలో ఇంకొక చెరువు ఉంది. పెద్దచెరువది. అక్కడికి మిమ్మల్ని వీలయినంత తొందరగా చేరవేస్తాను.’

‘నీ మేలు మరిచిపోలేం.’ అన్నాయి చేపలు.

‘అందర్నీ ఒక్కసారిగా చేర్చలేను. రోజుకి కొందరి చొప్పున మిమ్మల్ని నా ముక్కున కరుచుకుని చేరవేస్తాను. ‘నన్ను ముందు నన్ను ముందం’టూ మీలో మీరు కొట్టుకోవద్దు. ముసలిదాన్ని కదా, నన్ను అర్థం చేసుకోండి’ అన్నది కొంగ.

‘నీ ఇష్టమే! నువ్వు ఎలా చేస్తే అలాగే!’ అన్నాయి చేపలు.

కావాల్సిందిదే! చేపలు తన మాట వినాలి. తనని నమ్మాలి, నమ్మితేనే మోసం చేయడం సులభం అనుకుంది కొంగ. ఆ క్షణం నుంచి ఆకలి తీర్చేటన్ని చేపల్ని ముక్కున కరుచుకుని తీసుకుని వెళ్ళి, చెరువూ లేదు పాడూ లేదు, ఓ కొండ మీదకి చేర్చి తినసాగింది కొంగ. రోజులు గడుస్తున్నాయి. కొంగ కడుపు నింపుకుంటోంది. కొన్నాళ్ళకి చెరువులో చేపలన్నీ ఆహారమయిపోయాయి. ఒక్క చేపకూడా మిగలేదు. ఎండ్రకాయ ఒక్కటే మిగిలింది.

‘అన్ని చేపల్నీ అనుకున్నట్టుగా అక్కడి చెరువులోకి చేర్చేశాను. మిగిలింది నువ్వొక్కదానివే! రా, నిన్నూ చేర్చేస్తాను’ అన్నది కొంగ.

‘అలస్యం దేనికి? తీసుకెళ్ళు.’ అన్నది ఎండ్రకాయ. కొంగ దాన్ని ముక్కున కరుచుకుని పైకెగిరింది. కిందకు చూడసాగింది ఎండ్రకాయ. ఎంత చూసినా చెరువన్నదే కనిపించలేదు దానికి. ఎంతసేపూ కొండలూ, గుట్టలే కనిపిస్తున్నాయి. ఎక్కడో ఏదో మోసం ఉందనుకుంది ఎండ్రకాయ. ఆ మోసం నుంచి బయటపడాలనుకున్నది. తెలివిగా అడిగింది ఇలా.

‘ఏంటిది కొంగబావా? నా కళ్ళు తిరుగుతున్నట్టుగా అనిపిస్తోంది. కిందపడిపోతానేమో అనిపిస్తోంది. భయంగా ఉంది.’

‘ఏం చేద్దామయితే’ అని కొంగ అడగలేదు. ఎండ్రకాయ ముక్కున ఉండడంతో మాట్లాడలేకపోయింది. ఎండ్రకాయే మళ్ళీ అన్నదిలా.

‘ఇలా నీ ముక్కున నన్ను కరిచిపెట్టడం కాదు, నేనేనీ మెడను కరచిపెట్టుకుంటాను. గట్టిగా పట్టుకుంటాను. అలా వెళ్దాం. ఓసారి దించు.’

దించింది కొంగ. ఎండ్రకాయ కొంగ గొంతు గట్టిగా కరచి పట్టుకుంది. ఆకాశంలోకి ఎగిరింది కొంగ. చేపల్ని చంపి ఏ కొండమీదయితే తనను తిన్నదో ఆ కొండ మీదికి వచ్చి వాలింది కొంగ. చల్లని నీటిలో గాక, ఎర్రని ఎండలో కొండ మీదికి తను చేర్చిందంటే... అర్థమయిపోయింది ఎండ్రకాయకి. చేపల్ని తిన్నట్టుగానే తననీ చంపి తినాలనుకుంటున్నదీ కొంగ అనుకున్నది. మోసం గ్రహించిన మరుక్షణం తన గిట్టలతో కొంగమెడను కటుక్కున విరిచేసింది ఎండ్రకాయ. కొంగ ప్రాణం పోయింది. రెక్కలు వాలిపోయాయి. కింద పడిపోయింది కొంగ. జాగ్రత్తగా వ్యవహరించడంతో ఎండ్రకాయకి ప్రాణాపాయం తప్పింది. కొండ మీద పడి పడగానే పక్కకు తప్పుకుంది. ముగించింది నక్క.

పాముపీడ వదిలించుకోవడం ఎలా అని అడిగితే కథ చెబుతుందేమిటీ నక్క అనుకున్న కాకి జంటతో అంతలోనే ఇలా అంది నక్క.

‘ఈ కథను ఎందుకు చెప్పానంటే శత్రువుని మట్టుబెట్టాలంటే సమయమూ, సందర్భమూ కావాలి. ఆలోచించి ఆలోచించి తెలివిగా శత్రువుని అణచేయాలి. మళ్ళీ తలెత్తకూడదు.’

కాకి జంట గూటికి చేరింది. ఆలోచనలో పడింది. అవకాశం కోసం కాచుకుని కూర్చుంది. వచ్చింది అవకాశం. కాకులు నివసిస్తున్న చెట్టుకి దగ్గరగా ఓ చెరువు ఉంది. ఆ చెరువులో సరదాగా స్నానం చేసేందుకు రాజధానినగరం నుండి రాకుమార్తె, ఆమె చెలికత్తెలూ వచ్చారు. రథాలను చెరువు గట్టున నిలిపి, ఆ రథాల్లో తమ నగలనూ, దుస్తులనూ జాగ్రత్త చేశారు. చెరువులో దిగి జలక్రీడలు ప్రారంభించారు. అదే అదనుగా రాకుమార్తె నగనొకదానిని ముక్కున కరిచి, గాలిలోకి రివ్వన ఎగిరింది కాకి. చెలికత్తెలు చూశారు దాన్ని.

‘అయ్యయ్యో! రాకుమార్తె నగ కాకెత్తుకుపోతోంది.’ అంటూ గోల చేశారు. జలక్రీడలు మానుకుని, గట్టుకు చేరారంతా. దూరంగా నిల్చుని ఉన్న భటులను కేకేశారు. ముక్కున నగతో ఎగిరిపోతున్న కాకిని వారికి చూపించారు.

‘పట్టుకోండి దాన్ని. రాకుమార్తె నగను అందుకోండి’ ఆజ్ఞాపించారు.

కాకిని అనుసరించి పరుగుదీశారు భటులు. అలసిపోయేట్టుగా వాళ్ళని పరుగుదీయించి అటు తిప్పి, ఇటు తిప్పి, మరెచెట్టు దగ్గరకు తీసుకువచ్చింది కాకి. వారు చూస్తూండగా ముక్కున ఉన్న రాకుమార్తె నగను చెట్టు మొదలు నున్న పాము పుట్టలో జారవిడిచింది. జరిగింది చూసేందుకు చెట్టుకొమ్మ పట్టుకుని నిలుచుంది. ఎప్పుడయితే రాకుమార్తె నగ పాముపుట్టలో పడగా చూశారో అప్పుడు ఆ పుట్టను తవ్వసాగారు భటులు. ఆయుధాలతో పుట్టను పెళ్ళగించసాగారు. తప్పనిసరి పరిస్థితిలో పుట్టలో పాము బయటికి

వచ్చింది. ప్రాణభయంతో తప్పించుకోజూసింది. వీలుకాలేదు. భటులను కాటేసేందుకు ప్రయత్నించింది. చూస్తూ వూరుకుంటారా భటులు? చేతిలోని ఆయుధాలతో పాముని ముక్కలు ముక్కలు చేశారు. చంపేశారు దాన్ని. తర్వాత పుట్టలోని హారాన్ని చేజిక్కించుకుని వెళ్ళిపోయారు అక్కణ్ణుంచి. ముక్కలు ముక్కలుగా పడి ఉన్న పాముని ఆనందంగా చూసింది కాకి జంట. పీడ విరగడయిపోయిందని సంతోషించింది” కథ ముగించాడు దమనకుడు.

కరటకుడు కళ్ళు పెద్దవి చేసుకుని దమనకుణ్ణి గొప్పగా చూడసాగాడు.

“శారీరకంగా బలవంతులం కానప్పుడు బుద్ధిబలాన్ని ఉపయోగించాలి. ఉపయోగించి కష్టాల నుంచి గట్టెక్కాలి. బుద్ధిబలం ఉన్నవాడికి తిరుగులేదు” అన్నాడు దమనకుడు.

మృగరాజు పింగళకుడు, సంజీవకుడు మిత్రులు కావడం దమనకుడు తట్టుకోలేకపోతున్నాడు. సంజీవకుడే పింగళకుడి లోకం అయిపోవడం భరించలేకపోతున్నాడు. తనని రాజు పట్టించుకోకపోవడాన్ని, కనీసం పన్నెత్తి పలకరించకపోవడాన్ని జీర్ణించుకోలేకపోతున్నాడు దమనకుడు. పింగళకుణ్ణి, సంజీవకుణ్ణి విడదీయాలి. వారిద్దరి మధ్యా మిత్రభేదం సృష్టించాలి. స్నేహితుల్ని శత్రువుల్ని చెయ్యాలి. ఎలా చెయ్యాలి? ఏం చేస్తే వాళ్ళిద్దరూ శత్రువులవుతారు? దీని మీదే సాటి మంత్రి కరటకునితో చర్చించసాగాడు దమనకుడు. శత్రువుని ఎదుర్కోవడంలో శారీరక బలం కరవయినప్పుడు, బుద్ధిబలాన్ని ఉపయోగించి ఎదుర్కోగలగాలనుకున్నా రిద్దరూ. అందుకు సంబంధించి ఓ కథ చెప్పుకున్నారు. మరో కథ కూడా చెబుతానన్నాడు దమనకుడు.

“చెప్పు చెప్పు” అడిగాడు కరటకుడు.

“తెలివిగల కుందేలు యుక్తిగా మృగరాజు సింహాన్నే చంపేసిన కథ ఇది. బుద్ధిబలానికి సంబంధించే ఇది కూడా. చెబుతాను, విను” అన్నాడు దమనకుడు. చెప్పసాగాడిలా.

కుందేలు-సింహం కథ

“ఒకానొక అడవి. ఆ అడవిలో సత్వసారం అనే సింహం ఉండేది. చాలా బలమైన సింహం అది. పైగా ఆ అడవికి అది రాజు. క్రూరత్వం కూడా బాగా హెచ్చు. దాంతో ఇష్టం వచ్చినట్టుగా వేటాడుతూ జంతువుల్ని తినసాగిందది. కొంచెం, కొంచెం తింటూ ఏ జంతువునీ పూర్తిగా తినకుండా రోజుకి నాలుగైదు జంతువుల్ని కొరికి పారేసేది. రోజుకి నలుగురైదుగురు చనిపోవడం, బలం, బలగం సన్నగిల్లిపోవడం జంతువులు తట్టుకోలేకపోయాయి. భయపడిపోయాయి పాపం. దాంతో కిందా మీదా పడి చర్చించి, అన్నీ సింహాన్ని కలిశాయి.

“ఏంటిలా మూకమ్మడిగా వచ్చారు?” గర్జించింది సింహం.

“ఏం లేదు మహారాజా! మీతో ఓ చిన్న విషయాన్ని విన్నవించుకుందామని వచ్చాం.”

“ఏంటది?”

“మా సంగతి మీకు తెలిసిందేకదా, మేమంతా బక్కప్రాణులం. మీరేమో బలశాలి. మీరు తలచుకున్నారంటే మమ్మల్నందర్నీ ఇట్టే చంపేసి తినేస్తారు. మీ ముందు మేమెక్కడ? పైగా మీకు అనుక్షణం ఆహారం కావాల్సిన వాళ్ళం. ఆ సంగతి ఇలా ఉంచితే, దయచేసి మాదో చిన్నమాట, మీరు మన్నించాలి” వేడుకున్నాయి జంతువులు.

“ఏంటో చెప్పండి” అడిగింది సింహం.

“ఇష్టం వచ్చినట్టుగా మీరు మమ్మల్ని వేటాడుతూ నలుగురైదుగుర్ని రోజుకి చంపుకు తింటున్నారు. ఏ ఒక్కరినీ పూర్తిగా తినడం లేదు సరికదా, మమ్మల్ని భయభ్రాంతుల్ని చేస్తున్నారు. చావుకి మేము సిద్ధమే! కాకపోతే ఎవరి వంతు ఎప్పుడన్నది ముందుగా తెలిస్తే బాగుంటుందని మేము ఓ నిర్ణయానికి వచ్చాం.”

“ఏంటా నిర్ణయం?”

“ఇక నుంచీ రోజుకొకరుగా మేము మీకు ఆహారమవుతాం. మీరు వేటాడనక్కర్లేదు. మేమే మీ దగ్గరికొచ్చి తినమని వేడుకుంటాం. ఒక్కరిని పూర్తిగా తిని కడుపు నింపుకోండి. నలుగురైదుగుర్ని చంపకండి. మీరిందుకు ఒప్పుకుంటే మేము కొంచెం భయం లేకుండా అడవిలో తిరుగుతాం. తిండి సంపాదించుకుంటాం. లేకపోతే ఇటు తిండి లేక, అటు మీమీది భయంతో చనిపోవడం బాధగా ఉంది” అన్నాయి జంతువులు. సింహం కాళ్ళా వేళ్ళా పడ్డాయి. బతిమలాడాయి. ఏ కళనున్నదో, సింహం అందుకు ఒప్పుకుంది. అప్పటి నుంచీ రోజుకొకరుగా జంతువులు ఆహారం కాసాగాయి. రేపు సింహానికి ఆహారం ఎవరన్నదీ జంతువులన్నీ కూడబలుక్కుని నిర్ణయించేవి. ఆ నిర్ణయాన్ని ఎవరూ కాదనకూడదు. కొనసాగుతోందలా. కొన్నాళ్ళు గడిచాయి.

ఒకరోజు ఓ చిన్న కుందేలుని పిలిచి ఇలా అన్నాయి జంతువులు.

“ఈ రోజు సింహానికి ఆహారంగా నువ్వు వెళ్ళాలి. ఈ రోజు నీ వంతు.” ఆ మాటకి కుందేలు మూర్ఛ పోయింది. ‘అయ్యయ్యా’ అనుకుంటూ జంతువులన్నీ బాధపడ్డాయి. ఇంతలో తేరుకుంది కుందేలు. కన్నీళ్ళు పెట్టుకుంది.

“నాకిలా రాసి పెట్టి ఉంది. ఏం చేస్తాం? జరగాల్సింది జరుగుతుంది. జరగనీ” అని జంతువులకి వీడ్కోలు చెప్పింది. మెల్లిగా నడుచుకుంటూ సింహం దగ్గరికి బయల్దేరింది. నడుస్తూ ఇలా ఆలోచించింది.

సింహం తనని తినేస్తుంది. చనిపోవడం ఖాయం. అందులో అనుమానం లేదు. అయితే చనిపోయే ముందు తెలివిగా ఆలోచించి చావు నుంచి తప్పించుకోవాలి. అలా తప్పించుకునేందుకు ప్రయత్నించడం తప్పు కాదు. పాపమూ కాదు. మంచి ఉపాయాన్ని ఆలోచించాలి. ఫలించిందా, బతుకుతాను. ఫలించలేదా, చావు తప్పదు. సంతోషంగా బలయిపోతాను.

ఉపాయం తట్టింది కుందేలుకి. తట్టిన ఉపాయానికి ఎంతగానో మురిసిపోయింది. మురిసిపోయి, బతుకుతానన్న ఆశతో బంగారుకలలు కంటూ ఓ చెట్టు నీడన కాసేపు కునుకు తీసి, కావాలనే ఆలస్యంగా సింహం దగ్గరికి చేరుకుంది. సమయానికి జంతువు రావాలి. రాలేదు. పైగా ఆకలి. కుందేలుని చూస్తూనే కోపగించుకుంది సింహం.

“పోనీలే అని వూరుకుంటుంటే మీరిలాగే ప్రవర్తిస్తారు. అడిగారు కదాని, రోజుకొకరిని తింటానని ఒప్పుకున్నాను. రావాలి కదా, సమయానికి రాకపోతే ఎలాగా? ఆకలితో భస్తున్నాను. ఎందుకాలస్యం అయింది.”

సమాధానం చెప్పలేకపోయింది కుందేలు. భయం భయంగా ముడుచుకుపోయింది.

“వూరుకునేది లేదక. మీ అంతుచూస్తాను.” ఊగిపోయింది సింహం. రెండడుగులు వేసింది.

“మహారాజా” పిలిచింది కుందేలు. ఆగి, వెనక్కి తిరిగి చూసింది సింహం.

“అసలు ఏం జరిగిందంటే మహారాజా, మీ దగ్గరికి వెళ్ళమని, జంతువులన్నీ నన్ను పొద్దునే పంపాయి. వేళపట్టున మీ దగ్గర ఉండాలని కూడా చెప్పాయి. ఉంటానన్నాను. బయల్దేరి వస్తున్నాను. వస్తూంటే దారిలో ఓ సింహం కనిపించింది.”

“సింహం కనిపించిందా!”

“అవును మహారాజా! అది ఏ అడవిలోదో, ఇక్కడికొచ్చింది. నన్ను చూసి, ‘ఆగు’ అంది. నేను ఆగలేదు. పరుగు పరుగున వస్తున్నాను. వస్తూంటే అడ్డం పడింది. ‘ఏమే చెవులపిల్లీ! ఆగమంటే ఆగడం లేదు. సింహం అంటే అంత భయం లేకుండా పోయిందా నీకు? నా సంగతి తెలుసా? నేనెవరు అనుకుంటున్నావు?’ అని అడిగింది. ‘మీరు ఎవరయితే నాకెందుకు? మీరయితే మా మహారాజు సత్వసారం కాదు. నేను మా రాజు గారిని కలవాలి. సత్వరం కలవాలి. తప్పుకోండి.’ అన్నాను. ‘సత్వసారమా? రాజా? వాడెవడు? ఈ అడవికి నేనే రాజుని. అడవికి ఒకడే రాజు. ఆ రాజుని నేనే! నన్ను కాదని నువ్వు ముందుకు కదిలావో చంపేస్తాను.’ అన్నది. ‘అది కాద’ంటూ ఎంతగా నచ్చజెప్పబోయినా వినలేదా సింహం. పైగా ఏమన్నదో తెలుసా మహారాజా”

“ఏమంది?” కోపంతో కళ్ళెర్రగా చేసుకుని అడిగింది సింహం.

“సత్వసారం లేదు, భూసారం లేదు. దాని పేరే బాగోలేదు. అంది రాజా! నేనొప్పుకోను. ఎక్కడుందది? చూపించు. దాన్నీ నిన్ను కలిపి తింటాను.” అంది.

“ఎక్కడా సింహం?” గొంతు చించుకున్నాడు సత్వసారం.

“చూపించు దాన్ని. దాన్నో క్షణం కూడా బతకనీయను. పద.”

“ఎందుకు మహారాజా లేనిపోని గొడవలు? ఆకలితో అల్లాడిపోతున్నారు మీరు. మీరింత ఆకలిగా ఉంటారని తెలిసే తప్పించుకుని పరిగెత్తుకు వచ్చాను. అయినా వెంటపడిందది. చిక్కలేదు. రండి! ముందు నన్ను భోంచెయ్యండి.”

“ముందు దాన్ని భోంచేస్తాను. పద” అంది సింహం.

“ఎక్కడ? ఎక్కడా సింహం” అంటూ సత్వసారం, కుందేలును అనుసరించింది. ఆవేశంతో ఆకలితో వూగిపోతున్న సింహాన్ని ఓ బావి దగ్గరగా తీసుకు వచ్చింది కుందేలు.

“ఇందులో మహారాజా! ఈ బావిలో ఉంది ఆ సింహం” అంది.

“ఏదీ” అంటూ బావిలోకి తొంగి చూసింది సింహం. నీళ్ళలో దాని ప్రతిబింబం కనిపించింది. ఆ ప్రతిబింబాన్ని మరో సింహం అనుకుంది సత్వసారం. గర్జించింది. ప్రతిబింబం కూడా గర్జించింది. ప్రతిధ్వని వినవచ్చింది.

“నిన్ను...” అంటూ కోపంగా ఒక్క దూకు దూకింది సింహం. అంతెత్తు నుంచి లోతుగా ఉన్న నీళ్ళలోకి బావిలోకి ‘దబ్’న పడింది. ఈతరాదు. ఊపిరి ఆడదు. మునిగి మునిగి చనిపోయింది సత్వసారం” కథ ముగించాడు దమనకుడు.

“బలే బలే బాగుంది కథ. కుందేలు మాబాగా ఆలోచించింది” అన్నాడు కరటకుడు.

“అదే...అలా ఆలోచించే పింగళకుణ్ణి, సంజీవకుణ్ణి విడదీయాలి. అసలా సంజీవకుణ్ణి చూసుకునే కదా, నన్ను దూరంగా పెట్టింది. ఆ సంజీవకుణ్ణి దూరం చేస్తే, రాజు నాకు దగ్గరవుతాడు. మంచి ఉపాయం

ఆలోచించాలి. ఏం చేయాలబ్బా?” ఆలోచించసాగాడు దమనకుడు. కరటకుడు కళ్ళు మూసుకుని ఆలోచనలో పడ్డాడు. కాస్సేపటికి దమనకుడే ఉత్సాహంగా ఇలా అన్నాడు.

“పింగళకుడి దగ్గర గతంలో కాటకం, పాటకం అని రెండు నక్కలుండేవి. ఏమయిందో ఏమో! వాటిని తరిమేశాడు పింగళకుడు. ఇప్పుడు వాటితో కథ నడుపుతాను, చూడు” అని బయల్దేరాడు.

“క్షేమంగా వెళ్ళి లాభంగా రా.” కేశాడు కరటకుడు. దమనకుడు తోక వూపుకుంటూ ముందుకు నడిచాడు.

పాటకం, కాటకం నక్కలతో కథ నడుపుతానంటూ పింగళకుడి దగ్గరికి బయల్దేరాడు దమనకుడు. ఆలోచిస్తూ ముందుకి నడిచాడు. పింగళకుణ్ణి చేరుకున్నాడు. నమస్కరించి దిగులుగా నిల్చున్నాడు. దమనకుడు దిగులుగా ఉండడాన్ని గమనించాడు పింగళకుడు. అడిగాడీలా.

“ఏమయింది? ఎందుకంత దిగులుగా ఉన్నావు?”

“ఏం చెప్పమంటారు మహారాజా! పొరపాటు చేశాను. పెద్ద తప్పు చేశాను. బాధపడుతున్నాను” అన్నాడు దమనకుడు.

“విషయానికి రా.”

“వస్తాను కాని, మీరు నన్ను క్షమించాలి.”

“క్షమించాను. చెప్పేంటి?” అడిగాడు పింగళకుడు.

“చెప్పడానికి నోరు రావడం లేదు మహారాజా! కాని, చెప్పక తప్పదు. మన కొత్తమంత్రి సంజీవకుడి ప్రవర్తన ఏం బాగోడం లేదు. మునుపటిలా లేదు. మారిపోయాడు. ఇదివరకు మీరంటే ఎంతో భయంతోనూ, గౌరవంతోనూ ఉండేవాడు. ఎప్పుడూ మిమ్మల్ని పొగుడుతూ ఉండేవాడు. మేము మిమ్మల్ని పొగుడుతున్నప్పుడు ఆనందించేవాడు. ఇప్పుడు...మారిపోయాడు” అన్నాడు దమనకుడు.

“ఏ విధంగా మారిపోయాడు?” చెప్పమన్నట్టుగా ఆరా తీశాడు పింగళకుడు.

“ఏ విధంగా అంటే...తను మిమ్మల్ని పొగడడం మానేశాడు. పోనీ మేము పొగుడుతూంటే పట్టించుకోవాల్సి కదా, లేదు. మానేశాడు. ఎందుకిలా మారిపోయాడో నాకర్థం కావడం లేదు” అగాడు దమనకుడు. అంతలోనే అందుకున్నాడీలా.

“మొన్నీ మధ్య మా స్నేహితులు కలిశారు. వారు చెప్పేరు. మన సంజీవకుడు, కొలువు నుండి తమరు పొమ్మన్నారు చూడండీ, కాటక-పాటకాల్ని, వారితో జత కట్టేట్ట.”

“అవునా!?”

“అవును మహారాజా! ఈ సంగతి అడవిలోని అన్ని జంతువులకీ ఎప్పుడో తెలుసు. నాకే ఆలస్యంగా తెలిసింది. తెలిసిన దగ్గర్నుంచీ చాలా బాధపడుతున్నాను. నాకు ఇప్పుడు చెప్పేరు. మీకెప్పుడో తెలుసుకదా, రాజుగారికీ సంగతి ఎందుకు చెప్పలేదంటే...సంజీవకుడు అంటే భయం అన్నారు మనవాళ్ళు. నేనయితే చావుకి తెగించేశాను. సంజీవకుడు నన్నే చీసుకుంటాడో చేసుకోనీ, ముందీ సంగతి రాజుగారికి తెలియజేయాలనుకున్నాను. అందుకే చెప్పేను.” అన్నాడు దమనకుడు.

ఆలోచనలో పడ్డాడు పింగళకుడు. తన మాటలు నమ్మడం లేదేమో! అన్న అనుమానం కలిగింది దమనకుడికి నమ్మకపోతే మొదటికే మోసం వస్తుంది. అందుకని ఇలా అందుకున్నాడు అంతలోనే!

“నా మాటల మీద మీకు నమ్మకం లేకపోతే ఓ పని చేయండి! కొలువులో ఎవరినయినా పిలిచి అడగండి. నిజం తేలుతుంది.”

వారి మాటలు వింటూ పట్టించుకోనట్టుగా తిరుగుతూన్న ఓ సేవకుణ్ణి కేకేశాడు పింగళకుడు.

“చెప్పండి ప్రభూ”

“మన మంత్రులెవరయినా కాటక-పాటకలతో స్నేహం చేస్తున్నారా?”

“అదీ...అదీ” నీళ్ళు నమలసాగాడు సేవకుడు.

“భయపడకు. నిజం చెప్పు. కాటక పాటకలతో కలిసి తిరుగుతున్నది ఎవరు?”

ఏదో ఒకటి చెప్పాలి. చెప్పకపోతే రాజుగారు వదిలేటట్టు లేదు. విన్నదే చెబితే పోతుందనుకున్నాడు సేవకుడు. చెప్పాడీలా.

“మన సంజీవకుడు వారితో తిరుగుతున్నట్టుగా చెప్పుకుంటున్నారు ప్రభూ.”

‘విన్నారా’ అన్నట్టుగా పింగళకుణ్ణి చూశాడు దమనకుడు. పింగళకుడు కోపాన్ని అణచుకుంటున్నట్టుగా కళ్ళు మూసుకున్నాడు. కాస్సేపటికి కళ్ళు తెరిచాడు.

“సరే! నిన్నీ విషయం అడిగినట్టుగా ఎవరికీ చెప్పకు. వెళ్ళిక్కణ్ణించి” కసిరాడు పింగళకుడు. బతుకుజీవుడా! అని సేవకుడు ఆ చుట్టుపక్కల కనిపించకుండా దూరంగా వెళ్ళిపోయాడు.

“శత్రువులతో జత కట్టిన వాడిని చచ్చినా నమ్మకూడదు. సంజీవకుణ్ణి ఇక నమ్మవద్దు ప్రభూ” అన్నాడు దమనకుడు.

“నమ్మను సరే, ఈ ప్రమాదం నుంచి ఎలా గట్టెక్కాలి? ఆ సంగతి ఆలోచించు.” అన్నాడు పింగళకుడు.

“ఓ పని చేద్దాం ప్రభూ! ఎంతయినా సంజీవకుడు మన మంత్రి. తెలిసో తెలియకో తప్పు చేశాడు. క్షమించమని చెప్పను కానీ, శిక్షించడం మాత్రం వద్దు. జీవహింస మంచిది కాదు. అందుకని ఏం చేద్దామంటే...సంజీవకుణ్ణి పిలుద్దాం. తను చేసిన తప్పేమిటో చెప్పి, మందలించి, మంత్రి పదవిలోంచి తీసేద్దాం. ఏది పోయినా బ్రతకొచ్చుగాని, పదవి పోతే బ్రతకడం కష్టం. ఆ కష్టంతో త్వరలోనే కన్ను మూస్తాడు” అన్నాడు దమనకుడు.

ముందు కాళ్ళ మీద తల ఉంచి, మవునం వహించాడు పింగళకుడు. ఎలాంటి సమాధానం లేదు అతని దగ్గర్నుంచి.

“ఏవంటారు ప్రభూ” రెట్టించాడు దమనకుడు.

“అలాగే చేద్దాం. నువ్వు చెప్పినట్టుగానే చేద్దాం. కొలువు నుంచి సంజీవకుణ్ణి తొలగించడమే మంచిది” అన్నాడు పింగళకుడు.

“నేనేదో చెప్పాను. మీరేదో విన్నారు. విన్న తర్వాత ఈ నిర్ణయం తీసుకున్నారు. ఇది ఎంత వరకూ సబబు? ఆలోచించండి. మనం తొందరపడి ఈ నిర్ణయానికి రాలేదు కదా?” అడిగాడు దమనకుడు.

‘అవునవును! తొందరపడలేదు కదా!’ అనుకున్నాడు పింగళకుడు. కళ్ళు మూసుకున్నాడు. ఆలోచించసాగాడు.

గమనించాడది దమనకుడు. ఇలా అన్నాడు.

“గట్టిగా ఓ నిర్ణయానికి వచ్చే ముందు పదిమందిని సంప్రదించడం మంచిది. పదిమందిని అంటే పదిమందిని కాదు, పదిమంది పెట్టు ఎవరినయినా సంప్రదిస్తే మేలేమోననిపిస్తోంది.”

“ఎవరిని సంప్రదిస్తాం? ఎవరిని సంప్రదిస్తే బాగుంటుంది?”

ఇదే అవకాశం అనుకున్నాడు దమనకుడు. ఇలాంటి అవకాశాన్ని వదులుకోకూడదనుకున్నాడు. కరటకుణ్ణి కొలువులో చేర్చడానికి ఇంతకంటే మంచి అవకాశం దొరకదు అనుకున్నాడు. అనుకున్నంతనే ఇలా అన్నాడు.

“మీరు మరోలా అనుకోనంటే, మన కరటకుడు ఉన్నాడు కదా ప్రభూ! వాణ్ణి పిలుద్దాం. మీరంటే వాడికి చాలా ఇష్టం. పిలిస్తే వస్తాడు. వాడితో సంప్రదిద్దాం. తెలివయినవాడు కదా, బాగానే చెబుతాడు.”

“కబురంపయితే” అన్నాడు పింగళకుడు. అన్నదే ఆలస్యం. దూరంగా ఉన్న సేవకుణ్ణి కేకేశాడు దమనకుడు. కరటకుణ్ణి పిలుచుకు రమ్మన్నాడు. పిలుచుకొచ్చాడతను. వస్తూనే కరటకుడు, రాజు గారికి పడిపడి దండాలు పెట్టాడు.

“ఆజ్ఞ” అన్నాడు. విషయం చెప్పండన్నట్టుగా చూశాడు. జరిగిందంతా చెప్పుకొచ్చాడు దమనకుడు.

“మంచి సలహా కావాలి” అడిగాడు.

“ప్రభువులువారికి సలహా నేనేం ఇవ్వగలను కాని, మంత్రిగా నాకు తోచింది నేను చెబుతాను. చెప్పకపోవడం నేరం కూడా. రాజుద్రోహం చేసిన వాణ్ణి బహిష్కరించాల్సిందే! బహిష్కరించకపోతే మరింతగా పేట్రేగిపోతాడు. శత్రువులతో కలిసి రాజుకి మరింత హాని చేస్తాడు. అలాగని చూసీ చూడనట్టుగా వూరుకుంటే మరీ ప్రమాదం.

రాజుకి ప్రాణాపాయాన్ని తలపెట్టినా ఆశ్చర్యపోనక్కర్లేదు. అందుకే అంటారు, మంచి ప్రవర్తన కలిగిన వాణ్ణి కొలువులోనికి తీసుకోవాలి. దుష్టుణ్ణి ప్రోత్సహించకూడదు అని. ప్రోత్సహిస్తే చాలా ప్రమాదం. ఇందుకు ఉదాహరణగా ఓ కథ చెబుతాను, ముందు అది వినండి” అన్నాడు కరటకుడు. చెప్పసాగాడీలా.

నల్లి-పేను కథ

“అనగనగా ఓ పేను. దాని పేరు మందవిసర్పిణి. అది చాలా రోజులుగా ఓ రాజుగారి మంచమీది దిండుని పట్టుకుని బతుకుతోంది. ఓ రోజు దాని దగ్గరికి ‘డిండిమం’ అనే పేరుగల ఓ నల్లి వచ్చింది. నల్లిని చూడగానే పేనుకి పట్టరాని సంతోషం కలిగింది. దాన్ని స్నేహంగా పలకరించింది. రారమ్మని ఆహ్వానించింది.

“ఏంటి సంగతులు?” అడిగింది.

“నాదో చిన్న కోరిక” అంది నల్లి.

“చెప్పు.”

“మరేం లేదు. నేను చాలా మంది రక్తాల్ని తాగాను గాని, రాజుగారి రక్తాన్ని ఇంతవరకూ తాగలేదు. రాజుల రక్తం బాగుంటుందని అందరూ అంటారు. అనడం ఏమిటి? బాగానే ఉంటుంది. సన్నబియ్యం అన్నం, పప్పు, నెయ్యి, కూరలు, మాంసం, మద్యం, మంచి మంచి పిండివంటలూ తింటారేమో, రాజుల రక్తం మంచి రుచిగానే ఉంటుంది. అందులో అనుమానం లేదు. ఆ రుచిని ఓ సారి చవిచూడాలి. నువ్వు

ఒప్పుకుంటే నీతో పాటు ఇక్కడే ఉండి, అవకాశం వచ్చినప్పుడు, నా కోరిక తీర్చుకుంటాను. కాదనకు” అన్నది నల్లి. కాదనేదే! లేనిపోని ప్రమాదాలు కొనితెచ్చుకోవడం ఎందుకు? అని అనుకునేదే! కాని, ఏంటో మొహమాటపడిపోయి ‘సరే’ అంది పేను.

“సరే అన్నానని, తొందరపడకు. రాజుగారు మంచమ్మీద పడుకుని బాగా నిద్రపోయేంత వరకూ నువ్వు ఓపిగ్గా వేచి చూడు. నిద్రపోయిన తర్వాత చిన్నగా సన్నగా రాజుగారిని కుట్టి నీ కోరిక తీర్చుకో! కోరిక తీరిన మరుక్షణం నువ్విక్కణ్ణుంచి వెళ్ళిపోవాలి. ఇంకాఉంటానంటే ఒప్పుకోను. ప్రమాదం కూడాను” అంది పేను.

“నువ్వు చెప్పినట్టుగానే చేస్తాను. నీ మాట కాదంటానా?” అంది నల్లి. రాత్రి ఎప్పుడవుతుందా? రాజుగారు వచ్చి ఎప్పుడు మంచమ్మీద నడుం వాలుస్తారా? ఎప్పుడు కుడతానా? అని వేచి చూడసాగింది నల్లి. తప్పదు కాబట్టి నిరీక్షణలో పేనుతో కబుర్లాడుతూ గడిపింది. స్నేహం చేస్తున్నట్టుగా నటించింది. రాత్రి అయింది. రాజుగారు వచ్చి, మంచమ్మీద నడుం వాలారు. ఆస్థానంలో జరిగిన కార్యకలాపాల్ని గుర్తు చేసుకుంటూ కళ్ళు మూసుకున్నారు. దాన్ని నిద్రనుకుంది నల్లి. చూడాలి చూడాలి, రాజుగారి రక్తాన్ని రుచి చూడాలను కంటూ ఆగలేక కుట్టేసిందతన్ని. నొప్పికి రాజుగారు లేచి కూర్చున్నారు. కేకేసి సేవకుల్ని పిలిచారు.

“చూడండి, ఏదో కుట్టింది నన్ను. వెతకండి, అదేంటో” ఆజ్ఞాపించారు. రాజుగారు సేవకుల్ని ఆజ్ఞాపించి నంతలోనే నల్లి చల్లగా జారుకుంది అక్కణ్ణుంచి. తప్పించుకుంది. సేవకులు మంచం మీద అక్కడ చూసి, ఇక్కడ చూసి, ఆఖరికి దిండు మీద భయం భయంగా కరుచుకుని ఉన్న పేనుని చూశారు.

“దొరికింది మహాప్రభో” అంటూ పేనుని చేతిలోకి తీసి చూపించారు రాజుగారికి. తర్వాత దాన్ని గోరు మీద పెట్టి నొక్కి చంపేశారు” కథ ముగించాడు కరటకుడు.

“ఇందులో నీతి గ్రహించండి మహారాజా! నమ్మదగనివాణ్ణి ఎప్పుడూ నమ్మకూడదు. దగ్గరకు చేరదీయకూడదు. చేరదీస్తే కష్టాలు తప్పవు” అన్నాడు.

“సంజీవకుణ్ణి శిక్షించాల్సిందే! శిక్షించకపోతే మనకే ప్రమాదం” అని సలహా ఇచ్చాడు. రాజుగారి అంగీకారం కోసం చూడసాగాడు.

కాకి కుట్ర

నమ్మదగని వాణ్ణి ఎప్పుడూ నమ్మకూడదు. దగ్గరకు చేరదీయకూడదు. చేరదీస్తే కష్టాలు తప్పవు. అన్నాడు కరటకుడు. సంజీవకుణ్ణి శిక్షించాల్సిందే! శిక్షించకపోతే మనకే ప్రమాదం అని సలహా కూడా ఇచ్చాడు పింగళకుడికి. జవాబు కోసం చూడసాగాడు. దమనకుడు కూడా పింగళకుడి అభిప్రాయం కోసం వళ్ళంతా చెవులు చేసుకున్నాడు.

“సంజీవకుడు నా మంత్రి. మంత్రిని హఠాత్తుగా శిక్షిస్తే లోకం ఒప్పుకుంటుందా?” అడిగాడు పింగళకుడు. జవాబు ఆశిస్తే, రాజు దగ్గర నుంచి ప్రశ్న వచ్చిపడింది. సమాధానం ఏం చెప్పాలో తెలియక కరటకుడూ, దమనకుడూ ఒకరి మొహం ఒకరు చూసుకున్నారు.

“ఏం జరిగిందన్నది లోకానికి తెలియదు. జరిగింది లోకానికి తెలియకుండా ఎవరినయినా శిక్షించడం తగదు. శిక్షిస్తే ప్రజలు ఆగ్రహిస్తారు. ప్రజాభిప్రాయానికి అనుకూలంగా ప్రవర్తించాలే తప్ప, వ్యతిరేకంగా రాజు ప్రవర్తించకూడదు. ప్రవర్తిస్తే లేనిపోని కష్టాలు ఎదుర్కోవాల్సి ఉంటుంది. ముందు గౌరవం పోతుంది. తర్వాత నాశనం అయిపోతాం” అన్నాడు పింగళకుడు.

నిజమే! రాజు చాలా చక్కగా ఆలోచిస్తున్నాడు అనుకున్నారు కరటక, దమనకులు.

“అందుకని ఓ పని చేద్దాం. సంజీవకుని దగ్గరకి దమనకుణ్ణి పంపుదాం. పంపించి, చేసిన రాజద్రోహం అతని ద్వారా సంజీవకునికి తెలియజేద్దాం. రాజు కాదనకున్నవారిని చేరదీయడం తప్పు, పాపం అని హెచ్చరిద్దాం. రాజుగారు కోపంగా ఉన్నారని, మండిపడుతున్నారని, అయినా తప్పు ఒప్పుకుని, రాజుగారి కాళ్ళ మీద పడితే క్షమిస్తారని చెప్పి చూద్దాం. తప్పుప్పుకున్నాడూ, క్షమించమని అడిగాడూ తొలితప్పుగా క్షమించి వదిలేద్దాం. ఒప్పుకోలేదూ అప్పుడు శిక్షిద్దాం” అన్నాడు పింగళకుడు.

“బాగుంది మహారాజా! మీరు చెప్పినట్లుగానే చేద్దాం” అన్నాడు కరటకుడు. సంజీవకుని దగ్గరకి దమనకుణ్ణి బయల్దేరుమన్నాడు. బయల్దేరాడు దమనకుడు. సంజీవకుణ్ణి చేరుకున్నాడు. వస్తోన్న దమనకుణ్ణి అల్లంత దూరం నుంచి చూసి, ఆనందపడ్డాడు సంజీవకుడు. ‘రా రా’ అంటూ ఆహ్వానించాడు.

“విషయాలేంటి మిత్రమా?” అడిగాడు. దమనకుడు మాట్లాడలేదు. బాధగా చూడసాగాడు.

“ఏమయింది మిత్రమా? ఎందుకలా ఉన్నావు?”

“ఏం చెప్పమంటావు? అన్నీ బాధలే! రాజుగారి కొలువులో చేరడం ఆనందం అనుకుంటాం కాని, కాదు. దుఃఖం. పెను దుఃఖం” అన్నాడు దమనకుడు. రాజు కొలువు గురించి దమనకుడు వ్యతిరేకంగా మాట్లాడడంతో బెదిరిపోయి, రాజుగారి అనుచరులు అక్కడెవరయినా ఉన్నారేమోనని, ఉంటే ప్రమాదమని అటూ ఇటూ చూశాడు సంజీవకుడు. అనుచరులు ఎవరూ లేరుగాని, రాజుగారికి ఇష్టంలేని కాటక పాటకులు ఉన్నారక్కడ. వారిని ఎర్రగా చూశాడు సంజీవకుడు. అంతే! కాటక పాటకాలు దూరంగా వెళ్ళి నిలుచున్నాయి.

“అవెందుకు ఇక్కడ తిష్ట వేశాయి?” అడిగాడు దమనకుడు.

“నాకేం తెలీదు. ఇప్పుడే చూశాను వాటిని” అన్నాడు సంజీవకుడు.

“నువ్వేమో ఇప్పుడే చూశానంటున్నావు. రాజుగారేమో, వాళ్ళతో నీకెప్పటినుంచో స్నేహం అంటున్నాడు”

“అవునా!” ఆశ్చర్యపోయాడు సంజీవకుడు.

“నువ్వు ఆ కాటక పాటకాల్ని చేరదీశావని, వాటిని అంటిపెట్టుకుని తిరుగుతున్నావని రాజుగారికి ఎవరు చెప్పారో చెప్పారు. నమ్మేశాడతను.”

లేదు లేదన్నట్లుగా చూశాడు సంజీవకుడు.

“పనిమాలా రాజుగారి శత్రువుల్ని చేరదీస్తావా? ఏమయింది నీకు? దీనికిప్పుడు రాజుగారు ఏమంటున్నారో తెలుసా?”

“ఏమంటున్నారు?”

“నిన్ను బాగా అసహ్యించుకుంటున్నారు. నీతో ఎవరూ మాట్లాడకూడదంటున్నారు. మాట్లాడితే చంపేస్తానంటున్నారు.”

“అయ్యబాబోయ్.”

“నిజం. నీకీ విషయాలన్నీ చెప్పి, నిన్ను వెంటపెట్టుకుని రమ్మని రాజుగారి ఆజ్ఞ. వస్తావా మరి” అడిగాడు దమనకుడు.

ఏం మాట్లాడాలో తెలియడం లేదు సంజీవకుడికి. జ్వరం వచ్చినట్టుగా ఉందతనికి. భయపడిపోయాడు. గొంతు తడారిపోయింది.

“దేవుడా” అంటూ కళ్ళు మూసుకున్నాడు. కాస్సేపటికి కళ్ళు తెరిచి ఇలా అన్నాడు.

“నేనెప్పుడూ అందరికీ మంచి జరగాలనే కోరుకుంటాను. శత్రువుకి కూడా మంచి జరగాలనే కోరుకుంటాను. అలాంటిది నాకెందుకు చెడు జరుగుతోంది? నాకు శత్రువులు ఎవరున్నారు? నేనేం అపకారం చేశాను వారికి.” కళ్ళంట నీళ్ళు పెట్టుకున్నాడు.

“రాజుకి ఎంత సేవ చేశాను. ఎన్ని సలహాలూ సూచనలూ చేశాను. చేసిన సేవంతా వృథాయేనా? ఎవరో ఏదో చెప్పారు. నమ్మేయడమేనా? సొంత ఆలోచనలంటూ రాజుకి ఉండవా?” బాధపడ్డాడు సంజీవకుడు.

“ఎవరే మాట చెప్పినా వినే రాజుల దగ్గర కొలువు చేయకూడదు. చేస్తే చాలా ప్రమాదం అనేవాడు మా నాన్న. ఎందుకు ప్రమాదమో సింహం-ఒంటె కథ చెప్పేవాడు. ఆ కథలో కాకి, నక్క, పులి కలిసి, కుట్ర చేసి, ఒంటెను సింహం చేత చంపిస్తాయి. బాధాకరం ఆ కథ.”

“అవునా? ఏంటా కథ? చెప్పవూ” అడిగాడు దమనకుడు. చెప్పసాగాడు సంజీవకుడు.

సింహం-ఒంటె కథ

“మలయపర్వతాన్ని ఆనుకుని ఓ అడవి ఉంది. ఆ అడవికి దర్పసారం అనే పేరు గల సింహం, రాజుగా ఉండేది. ఆ రాజుకి ఓ కాకి, ఓ నక్క, ఓ పులి మంత్రులుగా ఉండేవి. ఈ మంత్రులు అడవిలో తిరుగుతూంటే ఓ రోజు ఓ ఒంటె వాటి కంటబడింది.

“ఎక్కణ్ణంచి ఇక్కడికి వచ్చావు?” అడిగాయి.

“నేనొక వర్తకుడి దగ్గర ఉండేదాన్ని. అతను నా చేత ఇంతా అంతా కాదు, చెప్పలేనంత బరువు మోయించేవాడు. బరువు మోస్తూ చాలా సంవత్సరాలు తిరిగాను. ఇక నా వల్ల కాదనిపించింది. ఎక్కణ్ణంచి పారిపోయాను. ఇక్కడికి వచ్చాను” అంది ఒంటె.

“మంచి పని చేశావు. లేకపోతే అంతలేని బరువులు మోయిస్తాడా?” సమర్థించాయి.

“చూస్తూంటే మీ ముగ్గురూ మంచివాళ్ళలా ఉన్నారు. దయచేసి, మీతో పాటుగా ఈ అడవిలో నన్నూ తిరగనీయండి.”

“తిరగనివ్వడానికి మేమెవరం? మేమేం రాజులం కాదు. మంత్రులం” అంది నక్క.

“నువ్వు ఈ అడవిలో తిరగాలంటే ఇక్కడి మరాజు దర్బసారం, అదే మా సింహం నీకు అనుమతినివ్వాలి. ఆయనకు నిన్ను పరిచయం చేస్తాం. నీ గురించి నాలుగు మంచిమాటలు కూడా చెబుతాం. తర్వాత నీ అదృష్టం. అనుమతి లభించిందీ కలిసి తిరుగుదాం. లేదూ, అప్పటి సంగతి అప్పుడు ఆలోచిద్దాం” అన్నది పులి.

“నువ్వేం భయపడకు. నీకు మేమున్నాం. మాతో రా” అంది కాకి.

ఒంటె ఆనందానికి హద్దులు లేకపోయాయి. వాటి వెంట రాజు దగ్గరకు చేరుకుంది. నమస్కరించి నిలుచుంది.

“ఎవరు నువ్వు?” అడిగాడు రాజు. ఒంటె ఎవరన్నదీ వివరంగా చెప్పింది పులి.

“అలాగా! నీకేం భయం లేదు. ఈ రోజు నుంచీ ఈ ముగ్గురితో పాటు నువ్వు కూడా నా మంత్రివే! ఈ అడవి మనది. నీ ఇష్టం. ఎక్కడ పడితే అక్కడ తిరుగు” అన్నాడు రాజు. అభయమిచ్చాడు. ఒంటెకు పట్ట పగ్గాలు లేకపోయాయి. తెగ ఆనందించిందది.

కొంతకాలం గడిచింది.

ఒకరోజు తన మంత్రులు నలుగుర్ని పిలిచి ఇలా అంది సింహం.

“ఈ మధ్య నా ఆరోగ్యం బాగా దెబ్బతింది. నీరసంగా ఉంటుంది. అడుగు తీసి అడుగు వేయలేక పోతున్నాను. వేటాడడం నా వల్ల కాదు. అందుకని...”

“చెప్పండి మహారాజా! ఏం చెయ్యమంటారు?”

“నా ఆరోగ్యం కుదుటపడేదాకా మీరే నాకు ఆహారాన్ని సమకూర్చాలి. ఏం చేస్తారో...ఎలా చేస్తారో చెయ్యండి.”

అమ్మో! ఇదేంటిది? ఇదెలా సాధ్యం? కంగారు పడ్డారు మంత్రులంతా.

“మహారాజా! మా గురించి మీకు తెలియనిదేముంది? చిన్నప్రాణులం. ఉన్నామంటే ఉన్నాం. లేదంటే లేదు. మీరు వేటాడి ఆహారాన్ని సంపాదిస్తే, మీరు తినగా వదిలేస్తే, ఆ వదిలేసిన దానిని తిని బతికేవాళ్ళం. మేము మీకు ఆహారాన్ని సంపాదించి పెట్టగలమా? అంత శక్తి మాకుందా?” అంది కాకి.

“లేదు, తెలుసు. కాని ఏం చేస్తాను. లేచి తిరగలేను. అందుకనే చెబుతున్నాను. నా ఆరోగ్యం కుదుటపడే వరకు మీకు తోచింది, మీకు దొరికిన మాంసం తీసుకుని రండి. అదే సర్దుకుంటాను. అర్థం చేసుకోండి.” అంది సింహం.

తప్పదిక. రాజు ఆజ్ఞను పాటించి తీరాల్సిందేననుకున్నది మంత్రివర్గం. అడవిలోకి బయల్దేరింది. తలా ఓ దిక్కును ఎంచుకుని గాలించాయి. ఎక్కడా ఎవరికీ మాంసం దొరకలేదు.

మధ్యాహ్నం అయింది. ఓ చోట కలుసుకుంది మంత్రివర్గం.

“నీక్కూడా చిన్న మాంసం ముక్క దొరకలేదా?” కాకిని అడిగింది నక్క.

“మీకే దొరకనప్పుడు నాకు ఎలా దొరుకుతుంది? బాగుంది నువ్వడగడం” అంది కాకి. కోపం తెచ్చుకుంది.

“వూరుకో” సముదాయించింది ఒంటె.

“పాపం! ఆకలితో రాజు నకనకలాడుతూ ఉంటాడు. మనమేదో తెస్తామని, పెడతామని ఎదురు చూస్తూ ఉంటాడు. ఎలా వెళ్ళగలం? వట్టి చేతుల్తో వెళ్ళడం...నేను తట్టుకోలేను” బాధపడింది నక్క.

“ఇన్నాళ్ళూ రాజు వేటాడి తెస్తే మనం హాయిగా తిన్నాం. కడుపు నింపుకున్నాం. ఇప్పుడు రాజుకి అనారోగ్యం. లేవలేని పరిస్థితి. అడగక అడగక అడిగాడు, ఇంత మాంసం తెచ్చి పెట్టమని. తీసుకు రాలేకపోయాం. మనమేం మంత్రులం. సిగ్గు సిగ్గు” అంది కాకి.

పులి, ఒంటె నిస్సహాయంగా చూస్తూ నిలుచున్నాయి.

“మీరేమీ మాట్లాడరేంటి?” అడిగింది నక్క.

“ఏం మాట్లాడమంటావు? ఏం చేయలేని పరిస్థితి. బాధపడుతున్నాం” అన్నది పులి. ఇంతలో ఒంటె అటుగా నడిచి వెళ్ళింది. చిగురాకుల కొమ్మ కనిపించింది దానికి. తినడానికి వెళ్ళింది దానిని. అదే అవకాశంగా కాకి, నక్క-పులితో రహస్యంగా ఇలా అంది.

“మనం చేస్తున్నది తప్పు, పాపం అనుకోకపోతే అదిగో...ఆ ఒంటెను చంపితే ఈరోజుకి మన రాజుకి ఆహారం దొరికినట్లే! రాజుగారు ఆరారా తినగా మిగిలింది మనం ముగ్గురం ఓ నాలుగు రోజులు తినొచ్చు. ఏమంటారు?”

కాకి ఆలోచనకి నక్క-పులి భయపడ్డంతగా వణికిపోయాయి.

తర్వాత నక్క కలుగజేసుకొని అందిలా...

“పిచ్చెక్కిందా నీకు! ఒంటెను చంపుదామంటావా? ఈ సంగతి రాజుకి తెలిసిందనుకో, మన ప్రాణాలు పోతాయి.”

“మహారాజు మంత్రి పదవి ఇచ్చి మరీ ఒంటెను గౌరవిస్తున్నాడు. అది తెలుసుకో ముందు” అంది పులి.

“అన్నీ తెలిసే మాట్లాడుతున్నాను. ఆకలి బాధతో ఉన్నవాడికి ఇది మంచి, ఇది చెడు అని తెలియదు. పొట్ట నింపుకోవడమే ప్రధానమనిపిస్తుంది. తను పెట్టిన గుడ్లనే ఆకలికి తట్టుకోలేక పాము మింగేస్తుంది. అలాగే తన కన్న పిల్లల్నే ఆకలికి తట్టుకోలేక పులి చంపి తింటుంది. ఇదీ అంతే!” అంది కాకి.

ఆకలి బాధను ఓర్చుకోలేక కన్నపిల్లల్నే తాము తింటాయని కాకి అన్నదానికి పులి బాధపడింది. అయితే ఆ బాధను కనబరచక ఇలా అంది.

“ఆకలిబాధను తట్టుకోలేక మహారాజు ఒంటెను చంపి తింటే తిననీ. అది వేరే విషయం. మనం చంపడం మాత్రం తప్పు. రాజు ఆహారాన్ని వెతకమన్నాడు. వెతికాం. దొరకలేదు. ఆ సంగతే వెళ్ళి చెబుదాం. తర్వాత ఏం జరుగుతుందో చూద్దాం.”

“పదండి అయితే” అంది కాకి. గాలిలోకి ఎగిరింది. పులి, నక్క దానిని అనుసరించాయి. ఒంటెను రమ్మని ఈ మూడూ పిలవలేదు. ఒంటె రాలేదు. అది ఆకులు మేస్తూ ఉన్న చోటనే ఉండి, కడుపు నింపుకుంటోంది. రాజు దగ్గరకు చేరుకున్నాయి పులి-నక్క-కాకి.

“ఆహారం ఏదీ?” అడిగింది సింహం.

“దొరకలేదు మహారాజా! ఎంతగానో కష్టపడ్డాం. ఎక్కడపడితే అక్కడ వెతికాం. ఇంత కూడా దొరలేదు” బాధపడింది మంత్రివర్గం.

“ఒక పని చేయండి మహారాజా! ఆహారం దొరకలేదని బాధపడకండి. నన్ను తినండి, మీ ఆకలి తీర్చుకోండి” ముందుకొచ్చింది కాకి. దాన్ని పక్కకి లాగి నక్క ఇలా అంది.

“కాకికేం తెలుసు మహారాజా! అదెంత జీవి. పిడికెడు కూడా ఉండదు. దాన్ని చంపి తిన్నారన్నమాటేగాని, మీ ఆకలి తీరదు. నన్ను చంపి తినండి. మీ కడుపు నింపుకోండి.”

“మహారాజు ఆకలి తీరాలంటే ఆ కాకి సరిపోదు, నక్కగా నువ్వు సరిపోవు. నేను సరిపోతాను రాజుకి. రాజా! నన్ను చంపి, హాయిగా తినండి. మీ ఆకలి తీర్చుకోండి” సింహం ముందు మోకరిల్లింది పులి. నేనంటే నేనంటూ, తనకి ఆహారమవుతామంటూ మంత్రిలు ముగ్గురూ ముందుకు వచ్చేసరికి, సింహానికి చెప్పలేనంత బాధ కలిగింది.

“హరిహరీ” అంటూ చెవులు మూసుకుంది.

“మతులు పోయాయా మీకు? మిమ్మల్ని చంపి నేను ఆకలి తీర్చుకోనా? బుద్ధి ఉండే మాట్లాడుతున్నారా మీరు? మంత్రిల్ని చంపి పొట్ట నింపుకోవడం ఎంత పాపం! ఒకవేళ తిన్నానే అనుకోండి. రేపు రాజ్యంలో తలెత్తుకుని తిరగగలనా? వద్దు, మీ మాటలతో నన్ను చంపకండి” అంది సింహం.

“మీరు వూరుకోండి మహారాజా, మీకేం తెలియదు” అంది నక్క. పులితో ఇలా అంది అంతలోనే.

“నువ్వు మహారాజుకి ఆహారం కావడం పద్ధతి కాదు. తొందరపడకు. నా కంటే, ఆ కాకి కంటే నీకు బలం ఎక్కువ. ఇవాళ ఆహారం దొరకలేదు. రేపు దొరుకుతుంది. నువ్వు తెచ్చి పెట్టగలవు. అందుకని, నువ్వుండ. నేనో, కాకో రాజుకి ఆహారమవుతాం.”

కాదంది పులి. అవునన్నాయి నక్క-కాకి. రాజుకి ఏదీ అంతుచిక్కడం లేదు. ఆత్మార్పణకి మంత్రులు ముగ్గురూ పోటీపడడం మాత్రం ముచ్చటనిపించింది. అంతలో కనిపించని సాటి మంత్రుల్ని వెతుక్కుంటూ అక్కడికి రానే వచ్చింది ఒంటె. నక్క-కాకి-పులి తనంటే తనంటూ మహారాజుకి ఆహారమయ్యేందుకు ముందుకు రావడం, ఆకలి తీర్చుకోమని చెప్పడంలో వాటి త్యాగం గొప్పది అనుకుంది ఒంటె. తానెందుకు త్యాగి కాకూడదనుకుంది. సింహంతో ఇలా అంది.

“మహారాజా! రండి, ఆనందంగా నన్ను ఆరగించండి. నాకెవరూ లేరు. నేనెవరికీ ఏమీ కాను. నేను చనిపోయినందువల్ల వచ్చే నష్టం కూడా లేదు.”

కథ కొలిక్కి వచ్చిందనుకుంది కాకి.నక్కను చూసింది. అంతే! నక్క ఇలా అందుకుంది.

“మంచి మాట అన్నావు. ఎవరికీ ఏమీ కాని నిన్ను రాజు ఆహారంగా స్వీకరించడంలో తప్పు లేదు. పైగా సేవకుడిగా మహారాజు ఆకలి తీర్చడం నీ కర్తవ్యం. గొప్ప ఆలోచన. ఈ ఆలోచనతో నువ్వు నేరుగా స్వర్గానికి పోతావు. అనుమానం లేదు.”

“మహారాజా! ఆలస్యం చేయకండి. ఒంటెను ఆరగించండి. మీరు ఆకలిని తట్టుకోలేరు. మాకు ఆ సంగతి తెలుసు” అన్నది కాకి.

“మీరు ఇందుకు ఒప్పుకోకపోతే మేమంతా తలలు కొండకేసి కొట్టుకుని మరణిస్తాం. ఒప్పుకోండి మహారాజా! ఒంటెను కడుపారా తినండి” అంది నక్క.

“ఇంకెందుకాలస్యం. తినండి మహారాజా! నన్ను చంపి మీ ఆకలి తీర్చుకోండి” సింహం ముందు మోకరిల్లింది ఒంటె.

“తినండి మహారాజా! తినండి.” ముక్తకంఠంతో అరిచాయి, కాకి-నక్క-పులి. సింహాన్ని ఉసిగొలిపాయి. ఆలోచించుకునే అవకాశం లేకుండా చేశాయి. ఆకలితో దహించుకుపోతున్న సింహం, ఒంటె మీద పిడుగులా పడింది. దాని కండలు కొరికి తినేసింది. ఒంటెను చంపేసింది” ముగించాడు సంజీవకుడు.

ఈ కథలో బాధేదో ఉంది. అది చెబితే బాగుండును అనుకున్నాడు దమనకుడు. దమనకుని మనసులోని మాట గ్రహించినట్టుగా ఇలా అన్నాడు సంజీవకుడు.

“నీకు ఈ కథ ఎందుకు చెప్పానో తెలుసా? రాజుకి నీలాంటి పాత సేవకుల మీద ఉండే అభిమానం, అనురాగం, నాలాంటి కొత్త సేవకుల మీద ఉండదని చెప్పడానికే చెప్పాను. ఏదేమయినా ఒకటి మాత్రం నిజం. రాజుల సేవ ఎప్పటికీ ప్రమాదకరమే! ఈ మాట ఎందుకంటున్నానంటే, వడ్రంగి-సింహం కథ గుర్తుకొచ్చి అంటున్నాను. వింటానంటే ఆ కథ కూడా చెబుతాను” అన్నాడు సంజీవకుడు.

“చెప్పు చెప్పు” ఉత్సాహపడ్డాడు దమనకుడు. చెప్పసాగాడు సంజీవకుడు.

వడ్రంగి-సింహం కథ

“అనగనగా ఒక ఊరిలో ఓ వడ్రంగి ఉండేవాడు. కట్టెల కోసం అతను తరుచూ అడవికి వెళ్ళి, చెట్లు కొట్టేవాడు. కావాల్సిన కట్టెలు ఇంటికి తెచ్చుకునేవాడు. వాటితో పనిముట్లు తయారుచేసి అమ్ముతూ జీవించేవాడు. ఒకరోజు కట్టెలు కొట్టుకుని, తిరిగి వస్తుండగా ఓ సింహం ఎదురయిందతనికి. భయంతో వణికిపోయాడు. అతని భయాన్ని చూసి సింహం జాలి పడింది.

“భయపడకు” అంది.

“ఏనుగు కుంభస్థలాలు, బలిసిన జింకలంటే నాకిష్టం. నీలాంటి బలహీనులు కాదు. వెళ్ళిరా, నిన్నేం చెయ్యను” అంది మళ్ళీ. దాంతో వడ్రంగికి పెనుప్రమాదం తప్పినట్టయి, ఆనందమనిపించింది. ఆ ఆనందంతో సింహానికి సాష్టాంగ పడ్డాడు. నమస్కరించాడు. ఇంటికొచ్చేశాడు. అయితే సింహం మీద అతనికి చెప్పలేనంత అభిమానం కలిగింది. ఆ అభిమానంతో అడవికి తాను వెళ్ళినప్పుడల్లా సింహానికి తగినంత ఆహారాన్ని మూటగట్టుకుని వెళ్ళేవాడు. సింహానికి పెట్టి సంతోషించేవాడు. దాంతో సింహం వేట మానేసింది. వడ్రంగి తెచ్చిన ఆహారాన్ని తిని త్రేన్చి, గుహలోనే ఉండిపోసాగింది. రాజుగారు వేటాడట్లేదు. గుహలో నుండి బయటికి రావట్లేదు. ఏమయింది? అనుకుని, సింహం సేవకులు నక్క-కాకి, ఓ రోజు సింహాన్ని కలిశాయి. ఇలా అడిగాయి.

“ఏమయింది మహారాజా! వేట మానుకున్నారు. గుహలో నుండి బయటకే రావట్లేదు. ఏం జరుగుతోంది?”

“ఏం జరుగుతోందంటే...నాకో అభిమాని దొరికాడు. అతడు ఆహారం తెచ్చి పెడుతున్నాడు. తింటున్నాను. సరిపోతోంది” అంది సింహం.

“బలేగా ఉండే! మంచి అభిమానే దొరికాడు. అతన్ని చూడాలనిపిస్తోంది” అన్నాయి నక్క-కాకి.

“ఉండడయితే! అతను వచ్చే వేళయింది” అంది సింహం. నక్క-కాకితో పాటుగా సరదాగా గుహ బయటికి వచ్చింది. చాలా రోజులకి బయటికి వచ్చిందేమో! చుట్టుపక్కల ఉన్న చెట్లు-పుట్ట చూసి అడవి అంతా పచ్చపచ్చగానే ఉందనుకుంది. అంతలో వడ్రంగి వస్తూ కనిపించాడు. అతని వీపున ఆహారం మూటగా వేలాడుతోంది.

“చూడండి, అతనే నా అభిమాని” అంది సింహం. వడ్రంగిని చూపించింది. నక్క-కాకి వడ్రంగిని వింతగా చూశాయి. వడ్రంగి మాత్రం కాకి-నక్కల్ని చూసి కంగారుపడ్డాడు. తెచ్చిన ఆహారాన్ని కిందపడేసి, వెంటనే దగ్గర్లో ఉన్న చెట్టెక్కిశాడు. ఆశ్చర్యమనిపించింది అందరికీ.

“ఏమయిందయ్యా! క్రూరజంతువుని, నన్ను చూసి భయపడని వాడివి, వీటిని చూసి, ఈ నక్క-కాకిని చూసి భయపడ్డావేమిటి? హఠాత్తుగా చెట్టెక్కేవేమిటి?” అడిగింది సింహం.

“నువ్వు క్రూరజంతువయినా నీతో నాకు పరిచయం ఉంది. నువ్వేం నన్ను చెయ్యవన్న నమ్మకం ఉంది. ఆ నక్క-కాకులతో నాకు పరిచయం లేదు. పైగా వాటి బుద్ధులు మంచివి కావంటారంతా. నువ్వు మంచిదానివే కావచ్చు. కాని, నీ సేవకులు మంచివారన్న నమ్మకం నాకు లేదు. చెడు సేవకులు ఉన్న రాజు, పడగెత్తిన పాములాంటి వాడు, ఏ క్షణమయినా కాటేస్తాడు. అందుకే చెట్టెక్కి, నన్ను నేను కాపాడుకున్నాను” అన్నాడు వడ్రంగి.

—కథ ముగించాడు సంజీవకుడు.

“ఈ కథతో నువ్వేం చెప్పదలచుకున్నావు?” అడిగాడు దమనకుడు.

“ఏం చెప్పదలచుకున్నానంటే...పింగళకుడు మంచివాడే! కాకపోతే అతని చుట్టూ ఉన్న సేవకులే మంచివారు కాదనిపిస్తోంది. మంచి సేవకులు లేని రాజు, వంచనకు వెనుకాడడు. ఏదయితేనేం పింగళకుడు నన్ను శత్రువనుకుంటున్నాడు. సేవకులు నన్నతనికి శత్రువుని చేసేశారు. అయిపోయింది. ఇప్పుడు చెయ్యాల్సింది ఒకటే! యుద్ధం” అన్నాడు సంజీవకుడు.

“రాజుతో యుద్ధం చేస్తావా?” ఆశ్చర్యపోయాడు దమనకుడు.

“మరేం చెయ్యమంటావు? నిలబడి నిలువునా ఆహారమయిపోమంటావా? లేదు. యుద్ధమే చెయ్యాలి. గెలిచానా, నన్ను నేను కాపాడుకున్నట్టు. ఓడిపోయానూ, వీరస్వర్గాన్ని అలంకరిస్తాను.”

“చాలావు, నువ్వు నీ మాటలూ! సేవకులు రాజుతో యుద్ధానికి తలపడకూడదు. రాజు బలవంతుడు. అతనితో సేవకుడు యుద్ధం చేస్తే గెలుపు అసాధ్యం. ప్రమాదం నుంచి తెలివిగా తప్పించుకోవాలిగాని, యుద్ధం అంటూ పరుగుదీస్తావేంటి? యుద్ధం అంటే ఏమనుకున్నావు? బలాబలాలు తెలుసుకోవాలి. ఆనుపానులు చూసుకోవాలి. గెలుపు ఖాయమంటేనే కయ్యానికి కాలు దువ్వాలి. లేకపోతే తీతువుపిట్ట - సముద్రం కథలా ఉంటుంది పరిస్థితి. ఆ కథ చెబుతాను, విను” అన్నాడు దమనకుడు. చెప్పసాగాడిలా.

తీతువు పిట్ట-సముద్రం

అనగనగా ఓ సముద్రం. ఆ సముద్రం ఒడ్డున ఓ చెట్టు. ఆ చెట్టు మీద తీతువుల పిట్ట జంట ఒకటి కాపురం ఉంటోంది. చల్లనిగాలి. చక్కని ప్రదేశం. హాయి హాయిగా రోజులు గడిచిపోతున్నాయి. కొంతకాలానికి ఆడతీతువు గర్భం ధరించింది. గర్భం ధరించిన వారికి కోరికలు ఉంటాయని, వాటిని తీర్చాలని తెలుసుకున్న మగతీతువు, ఆడతీతువుతో ఇలా అంది.

“నీకేం కావాలో చెప్పు. తెచ్చిపెడతాను.”

“నాకేమీ అక్కర్లేదు.”

“కోరికలు చంపుకోకు. చెప్పు. నా శక్తి మేరకు తీర్చే ప్రయత్నం చేస్తాను.”

“అడుగుతున్నావు కాబట్టి చెబుతున్నాను. ఇక్కణ్ణుంచి ఎంత త్వరగా కాపురం ఎత్తి వేస్తే అంత మంచిది” అంది ఆడతీతువు.

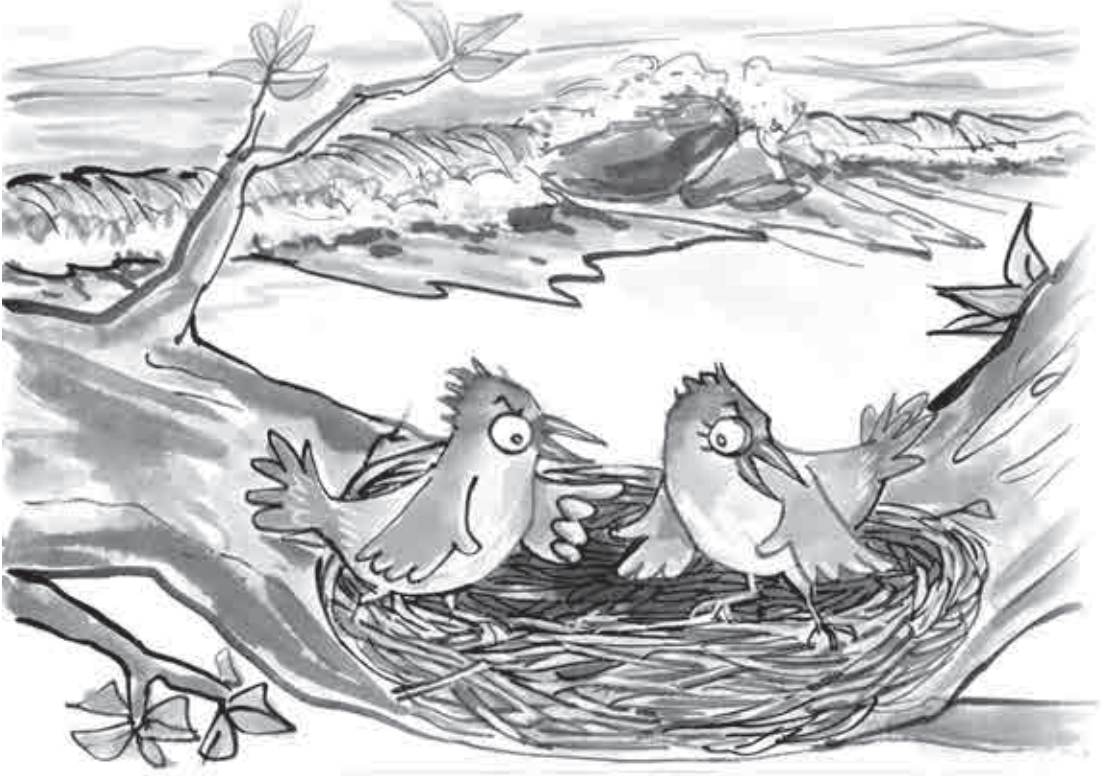
ఆశ్చర్యపోయింది మగతీతువు.

“ఎందుకు ఇక్కణ్ణుంచి మనం కాపురం ఎత్తేయాలి?” అడిగింది.

“ఎందుకంటే...అమావాస్య, పున్నమికి సముద్రానికి ఆటుపోటులు ఎక్కువవుతున్నాయి. పెద్దపెద్ద అలలతో ఎగిసిపడుతోంది సముద్రం. రేపో మాపో నేను గుడ్లు పెడతాను. అంతెత్తున విరిగిపడుతోన్న అలలకి గూట్లోని గుడ్లు కొట్టుకుపోతాయని నాకు భయంగా ఉంది.”

భార్య భయానికి భర్త పగలబడి నవ్వాడు.

“నీకా భయం అక్కర్లేదు. మన గుడ్లెమీ కొట్టుకుపోవు. సముద్రుడు అందుకు సాహసించడు. ఎందుకంటే అతనికి గరుత్మంతుడంటే భయం. గరుత్మంతుడు ఎవరు? మన రాజు. మన రాజు మనకి అండగా ఉన్నంత కాలం మనకేమీ కాదు.” అన్నాడు. ఆ తీరు ఆడతీతువుకి నచ్చలేదు. ఈయనగారు ఎప్పుడూ ఇంతే! ఏది చెప్పినా వాళ్ళున్నారు, వీళ్ళున్నారంటూ భయపడవద్దంటాడు. భారం ఎవరి మీదో వేసి కూర్చుంటాడు. పద్ధతా ఇది? అనుకుంది ఆడతీతువు. ప్రమాదం పొంచి ఉన్నదంటే, ముంచుకొని వస్తున్నదంటే తప్పించుకుని పారిపోవాలి. తిని తీరిగ్గా కూర్చుంటే, ఎవరో కాపాడుతారనుకుంటే ఎలా? ఎంత బలవంతుడయినా సమయానుకూలంగా ప్రవర్తించాలి. ప్రవర్తించకపోతే నష్టం అతనికే!

ఆలోచిస్తూ మాట్లాడక వూరుకుంది తీతువు.

“ఏంటి, దీనిక్కూడా కోపమేనా? మాట్లాడడం లేదు” అడిగింది మగతీతువు.

“కోపం కాదు. నీ వరస చూస్తోంటే నాకెందుకో హంస-తాబేలు కథ గుర్తుకు వస్తోంది. మాట వినని మూర్ఖుడు, తాబేలులా చచ్చిపోతాడు” అంది ఆడతీతువు. తనని మూర్ఖుడు అన్నా పర్వాలేదు. ముందు తాబేలు కథేంటో తెలుసుకోవాలనుకున్నాడు.

“ఆలస్యం దేనికి? ఆ కథేంటో చెప్పు” అడిగింది మగతీతువు. ఆడతీతువు చెప్పసాగిందిలా.

హంస-తాబేలు కథ

“వెనకటికి ఓ చెరువు ఉండేది. దాని పేరు భువనసారం. పెద్ద చెరువది. అందమయింది కూడా. అందులో వికట, సంకటాలని రెండు హంసలూ, ఓ తాబేలూ ఉండేవి. తాబేలు పేరు కంబుగ్రీవం. మూడూ ముచ్చటగా స్నేహంగా ఉండేవి. ఓ సంవత్సరం వానలు పడలేదు. ఎండలు మండిపోయాయి. దాంతో చెరువు ఎండిపోసాగింది. ఎండిపోతున్న చెరువులో ఉండలేమని, ప్రమాదం అని తెలుసుకుని, హంసలు రెండూ ఇంకో చెరువుకి ఎగిరిపోదామనుకున్నాయి. నీళ్ళతో కలకలలాడే చెరువు, పెద్ద చెరువు, దూరంలో ఉంది. అక్కడికి పోదామని నిర్ణయించుకున్నాయి. ఆ మాటే చెప్పాయి తాబేలుకి.

“నన్ను విడిచి వెళ్ళిపోతారా?” బాధపడింది తాబేలు.

“తప్పదు” అన్నాయి హంసలు. వాటికీ తాబేలుని వదిలి వెళ్ళడం బాధగానే ఉంది.

“ముగ్గురం అన్నదమ్ముల్లా తిరిగాం. కలిసి బతికాం. ఇప్పుడు విడిపోవాలంటే బాధగా ఉంది. మీతో వద్దామంటే ఎగరలేను. పోనీ మీరు ఆకాశంలో ఎగురుతోంటే, మిమ్మల్ని అనుసరిస్తూ కింద నడుద్దామన్నా అంత వేగంగా కూడా నడవలేను. ఏం చెయ్యను?” అంది తాబేలు.

‘పాపం’ అని జాలిపడ్డాయి హంసలు.

“మీరే ఆడుకోవాలి నన్ను. మీరు కాకపోతే నన్నెవరు ఆడుకుంటారు. ఏదో ఒక ఉపాయం ఆలోచించి, మీతో పాటుగా నన్ను తీసుకుని పొండి. చావో రేవో మీతోనే! మీరు లేకుండా నేనుండలేను” అంది తాబేలు.

“మేము లేకుండా నువ్వెలా ఉండలేవో అలాగే నువ్వు లేకుండా మేము కూడా ఉండలేం. కాకపోతే నిన్నెలా తీసుకుని వెళ్ళాలన్నదే సమస్య. నిన్ను వీపున ఎక్కించుకుని తీసుకుని వెళ్ళాలంటే సాధ్యం కాదు. పైగా చెరువు చాలా దూరంలో ఉంది. చాలా దూరం ఎగరాలి మేము. పోనీ ముక్కున కరుచుని నిన్ను తీసుకుని వెళ్ళామంటే అదింకా అసాధ్యం. తెలిసీ తెలియక సాహసం చేసి నిన్ను తీసుకుని వెళ్ళాలంటే, ఏదేని పొరపాటు జరిగితే నీ ప్రాణాలే పోతాయి. అందుకని...”

“అందుకని...”

“నువ్విక్కడ ఉండడమే మంచిది. ఏం చేస్తాం? విడిపోవడం మనకి రాసి పెట్టి ఉంది. విడిపోతున్నాం. మాకు తెలిసీ నీకిక్కడ ఎలాంటి ప్రమాదమూ లేదు. ఉంటే గింటే మాకే! అందుకే వెళ్ళిపోతున్నాం” అన్నాయి హంసలు.

“అదృష్టం బాగుండి, వానలు కురిసి, ఈ చెరువు నిండిందీ అప్పుడు మళ్ళీ కలుసుకుందాం.” అన్నాయి మళ్ళీ. ఆ మాటలకు ఒప్పుకోలేదు తాబేలు. ఎట్టి పరిస్థితుల్లో ముగ్గురం కలిసి ఉండాలనే పట్టుబట్టింది. కాళ్ళా వేళ్ళా పడింది. ఏం చేస్తారో, ఎలా చేస్తారో చెయ్యమంది. తనని తోడుకుని వెళ్ళాల్సిందే అన్నది.

“చెప్పిన మాట విను. నిన్ను తీసుకుని వెళ్ళడం చాలా ప్రమాదం” అన్నాయి హంసలు.

“ప్రమాదమయినా సరే, తీసుకుని వెళ్ళక తప్పదు.” మొండికేసింది తాబేలు. ఆలోచనలో పడ్డాయి హంసలు. తాబేలును ఎలా తీసుకుని వెళ్ళాలి? ఎలా తీసుకుని వెళ్తే క్షేమంగా దూరంలో ఉన్న చెరువుకి ముగ్గురూ చేరుకోగలుగుతారు? కిందా మీదా పడ్డాయి. ఆఖరికి ఓ నిర్ణయానికి వచ్చాయి. ఇలా చెప్పాయి.

“ముగ్గురం కలిసి ఉండాలని పట్టుబడుతున్నావు కాబట్టి, ఓ ఉపాయం ఉంది. అదేంటంటే...ఓ కర్రని తీసుకుంటే, దాని చెరో చివరా మేమిద్దరం ముక్కున కరచి పట్టుకుంటాం. నువ్వు కూడా అదే కర్రని నోటితో కరచి పట్టుకుని మధ్యలో వేలాడాలి. అలా వేలాడితే కర్రతో పాటుగా ఎగిరిపోదాం. అయితే నువ్వు చాలా గట్టిగా కర్రని పట్టుకోవాలి. ఎట్టిపరిస్థితుల్లోనూ నోరు తెరవకూడదు. తెరిచావనుకో! ఇంతే సంగతులు. కింద పడి చచ్చిపోతావు. ఆలోచించుకో.”

“ఆలోచించడానికి ఏముంది. బ్రహ్మాండమైన ఆలోచన. అలాగే చేద్దాం” అంది తాబేలు.

“ఆవేశపడకు. లేనిపోని ప్రమాదాన్ని కొనితెచ్చుకోకు” చెప్పాయి హంసలు.

“నన్ను తీసుకుని వెళ్ళడం మీకిష్టం లేదని చెప్పండి. అంతేకాని, పదే పదే ప్రమాదం అంటూ గొంతు చించుకోకండి” అంది తాబేలు. అలిగింది. ఎవరి రాతను ఎవరూ మార్చలేరు. లేనిపోని మాటలు పడేకన్నా తాబేలును తీసుకుని వెళ్ళడమే సమస్యకు పరిష్కారం అనుకున్నాయి హంసలు. అందుకు సిద్ధమయ్యాయి.

అనుకున్న ప్రకారం కర్రను తీసుకొచ్చాయి. చెరోపక్కా ముక్కున కరచి గట్టిగా పట్టుకున్నాయి. చెప్పినట్టుగానే తాబేలు కూడా నోటితో కర్రను పట్టుకుని మధ్యలో వేలాడింది. ఆలస్యం చేయలేదు హంసలు. ఆకాశంలోకి ఎగిరాయి. మబ్బుల మధ్య నుంచి హంసలు ఎగురుతోంటే తాబేలుకి చెప్పలేని ఆనందం కలిగింది. మబ్బుల్ని ముట్టుకోవాలనిపించింది. ముట్టుకునేందుకు ప్రయత్నిస్తే హంసలు వద్దన్నట్టుగా హాంకరించాయి. ఏదో నగరం మీదుగా ప్రయాణిస్తున్నాయి హంసలు. ఎవరు చూశారో ప్రయాణిస్తున్న హంసల్ని, తాబేలునూ చూశారు. నగరంలో అరచి చెప్పారు. చెప్పింది ఆ నోటా ఈ నోటా బాగా ప్రచారం అయింది. అదిగో అంటే అదిగో అంటూ అంతా వెంటపడ్డారు.

హంసలు రెండు, తాబేలుని తీసుకునిపోతున్నాయి. కర్ర రెండు చివర్లా హంసలు కరచి పట్టుకుని ఉంటే, తాబేలు నోటితో కర్రను పట్టుకుని మధ్యలో వేలాడుతోందని గోలగోలగా చూడసాగారు. ఆకాశంలోని వాటిని చూస్తూ కింద గుంపులు గుంపులుగా జనం పరుగులుదీశారు. హంసలకి అంతా వినవస్తోంది. అయినా పట్టించుకోలేదు. తమ పని తాము చేసుకునిపోతున్నాయి. ఎగురుతున్నాయి. తాబేలుకి కుతూహలంగా ఉందంతా. జనం ఎందుకు కేకలు వేస్తున్నారు. పరుగులు తీస్తున్నట్టున్నారు! ఎందుకు పరుగులు తీస్తున్నారు? హంసలని అడగాలనుకుంది. ఆత్రంగా నోరు తెరిచింది. అంతే! ఆకాశం లోంచి అంతెత్తు నుంచి గిరగిరా తిరుగుతూ దబ్బన కిందపడింది. కొన ఊపిరితో కొట్టుకుంటోంది. ఇంతలో చుట్టూ చేరారు జనం. చచ్చిపోతున్న తాబేల్ని కాళ్ళతో అటు తన్ని, ఇటు తన్ని పూర్తిగా చంపేశారు.”

కథ ముగించింది ఆడతీతువు.

“ఈ కథలో నీతి ఏమిటో తెలుసా?” అడిగింది. తెలీదంది మగతీతువు.

“చెబుతాను తెలుసుకో! అపాయం వెన్నంటి వస్తూన్నప్పుడు దేవుడు ఉన్నాడు, రాజున్నాడంటూ, వాడు చూసుకుంటాడు, కాపాడుతాడని కూర్చోకూడదు. ఉపాయాన్ని ఆలోచించి, అపాయాన్ని తప్పించుకోవాలి. పరుగుదీయాలి. లేకపోతే కోరి కష్టాలు కొనితెచ్చుకోవడమే అవుతుంది” అంది ఆడతీతువు.

“ఇలాంటిదే ఇంకో కథ కూడా గుర్తొస్తోంది” అంది.

“చెప్పు చెప్పు” ఉత్సాహపడింది మగతీతువు. చెప్పసాగిందిలా ఆడతీతువు.

మూడు చేపల కథ

అనగనగా ఓ చెరువు. ఆ చెరువులో మూడు చేపలు ఉండేవి. హాయిగా ఆనందంగా ఉండేవి. కాలం ఒక్కలా గడవదు కదా! ఓసారి ఏమయిందంటే ఎండలు మండిపోయాయి. వానలు కురవడం మానేశాయి. కరువు వచ్చి పడింది. దాంతో చెరువు ఎండిపోసాగింది. ఎండిపోయిన చెరువులో చేపలు ఉండలేవు. బతకలేవు. భయపడ్డాయవి. ఆ భయంతో ఓ చేప ఏమన్నదంటే...

‘చూస్తున్నారా కదా! చెరువు ఎండిపోతోంది. వానలు కురిసే అవకాశం లేదు. అటువంటప్పుడు ఇక్కడ ఉండి, ప్రాణాలు పోగొట్టుకునే బదులు, కొద్దిదూరంలో ఓ పెద్ద చెరువు ఉంది. అది ఎలాంటి పరిస్థితుల్లోనూ ఎండిపోదు. మా తాతల కాలం నుంచి దాని గురించి వింటున్నాను. అక్కడికి పోదాం. ఆ పెద్ద చెరువును చేరుకునేందుకు, ఇక్కడ ఈ చెరువు నుంచి నన్నని కాలవ ఉంది. అదృష్టం బాగుండి, కాలవ ఇంకా ఎండిపోలేదు. ఇదే అదనుగా వెళ్ళిపోదాం అక్కడికి. జాగ్రత్త పడదాం.’ అంది. తొలి నుంచీ ఈ చేపకు అన్నిటా ముందు జాగ్రత్తలెక్కువ. అందుకే దీనికి ‘అనాగత విధాత’ అని పేరు.

విధాత చెప్పింది మిగిలిన రెండు చేపలూ వినిపించుకున్నట్టు లేదు. దాని మాటల్ని పట్టించుకోనట్టుగానే ప్రవర్తించాయి.

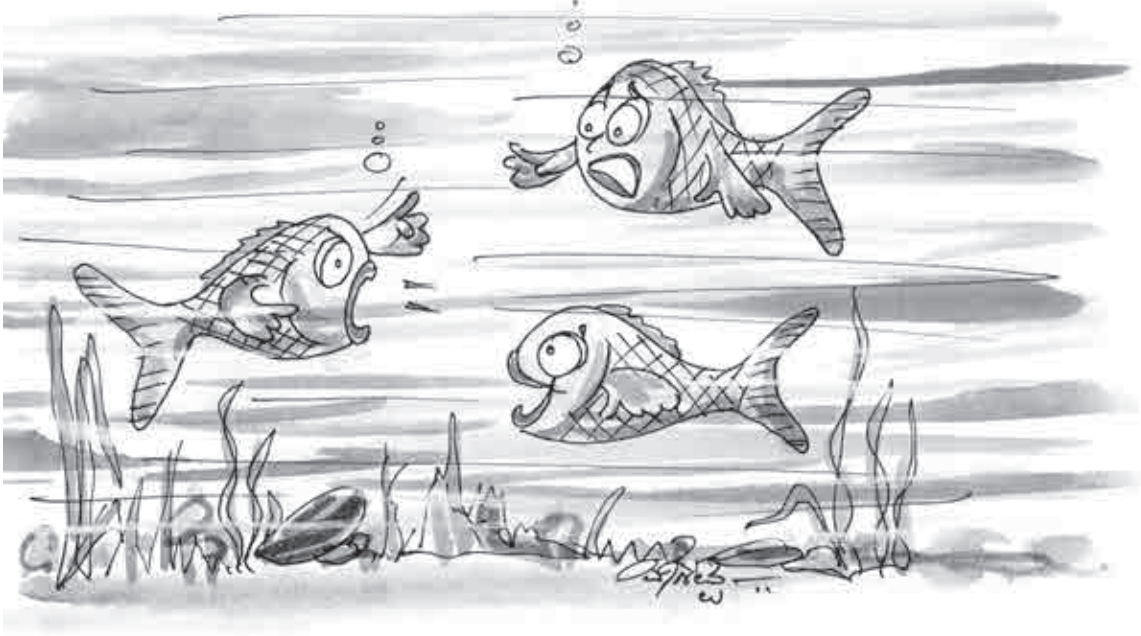
‘మీకే చెప్పింది. విన్నారా నా మాటలు.’ రెట్టించింది విధాత.

‘విన్నాం. కాని, ఇప్పటి నుంచే కంగారు పడడం అనవసరం. ఎన్ని చూడలేదు, ఇలాంటి ఎండల్ని. ఈ ఎండలు పోతాయి. వానలు పడతాయి. భయం దీనికి? ఒకవేళ వానలు పడక, ఇలాగే ఎండలు మండిపోయి, ఈ చెరువు పూర్తిగా ఎండిపోతే అప్పుడు చూద్దాం. అప్పుడు ఆలోచిద్దాం’ అంది ప్రత్యుత్పన్నమతి. దీనికి బద్ధకం ఎక్కువ. పైగా అన్నిటికీ ముందు నుంచే జాగ్రత్తలు పడడం అంటే చిరాకు. ఎప్పటికీ ఏది అవసరమో అప్పుడు ఆలోచిద్దామనే మనస్తత్వం కలది.

‘నీ సంగతేంటి?’ మూడో చేపను అడిగింది విధాత.

‘ఏంటి అంటే ఏం చెప్పమంటావు? ఎలా జరగాల్సి ఉంటే అలా జరుగుతుంది. దేన్నీ మనం ఆపలేం. అంతా ఆ భగవంతుని నిర్ణయం’ అంది. దీని పేరు యద్భవిష్యం. నీరసంగా, నిరాశగా మాట్లాడడం దీనికి మొదటి నుంచీ అలవాటు. దేవుణ్ణి పూర్తిగా నమ్మదు. కాకపోతే దేవుడి మీద భరోసా వేసి తిరుగుతూ ఉంటుంది. విధాతకి వాళ్ళిద్దరి ప్రవర్తనా నచ్చలేదు. చేజేతులా చావుని కొని తెచ్చుకుంటున్నారనుకుంది. పెద్దదానిగా మంచేదో చెప్పాను. వినలేదు. నా దారి నేను చూసుకోవడంలో తప్పు లేదనుకుంది. ఓ తెల్లారుజామున చల్లచల్లని వేళ కాలవ ద్వారా ప్రయాణించి పెద్ద చెరువుకి చేరుకుంది. నిండుగా నీరున్న ఆ చెరువులో ఎంచక్కా జీవించసాగింది.

చూస్తూండగానే ఎండలు మరింతగా మండిపోయాయి. వానలసలు కురవలేదు. కరువు తీవ్రమైపోయింది. దాంతో విధాత చెప్పినట్టుగానే ప్రత్యుత్పన్నమతి, యద్భవిష్యం ఉంటోన్న చెరువు ఎండిపోయింది.

నీళ్ళు బాగా తగ్గిపోయాయి. ఆ చెరువు నుండి పెద్ద చెరువుకి వెళ్ళే కాలవ కూడా ఎండిపోయింది. అంటే... పెద్ద చెరువుకి వెళ్ళే అవకాశం లేదు. ఇంతలో జాలర్లు వచ్చి పడ్డారు. చెరువులో వలలు విసిరి, చేపల్ని పట్టసాగారు. యద్భవిష్యం వలలో చిక్కుకుంది. చిక్కుకున్న అనేక చేపల్తోపాటుగా యద్భవిష్యాన్ని కూడా బుట్టలో పెడుతోంటే, తప్పించుకునే ప్రయత్నం చేసిందది. జాలరి చేతుల్లోంచి జారిపోయింది. జాలరి చూస్తూండగానే జరిగిందంతా. దాంతో కోపం తెచ్చుకున్న జాలరి, యద్భవిష్యాన్ని అందుకుని, చెరువులో ఉన్న రాయికి కొట్టి చంపేశాడు దాన్ని. జరిగిందంతా చూసి గుండెలు జారుకుంది ప్రత్యుత్పన్నమతి. ఏం చేయాలి? ఎలా తప్పించుకోవాలి. ప్రాణాలు ఎలా నిలుపుకోవాలి? అని పదే పదే ఆలోచించి ఓ నిర్ణయానికి వచ్చింది. ఆ నిర్ణయం ప్రకారం చచ్చినట్టుగా నటించింది. ఎలాంటి కదలికలూ లేక పడి ఉంది. చచ్చింది అనుకుని దాన్ని పెద్దగా పట్టించుకోలేదు జాలరి. బుట్టలో చేపలు పెడుతున్నప్పుడు కిందకి జారిపడినా ప్రత్యుత్పన్నమతిని చూసి చూడనట్టుగా వూరుకున్నాడతను. అదే అవకాశంగా నానా కష్టాలూ పడి, జాలరి కంటబడకుండా తప్పించుకుని, మళ్ళీ చెరువులోకి చేరి ఊపిరి పీల్చుకుంది ప్రత్యుత్పన్నమతి.

-కథ ముగించింది ఆడతీతువు.

“కథ అర్థమయిందా?” అడిగింది. అర్థమయినా కానట్టుగా చూసింది మగతీతువు. భార్య ఏం చెబుతుందో విందామని మాట్లాడలేదది.

“ముందు జాగ్రత్త పడి అనాగత విధాత ఎంచక్కా హాయిగా ఉంటే, అప్పటికప్పుడు ఆలోచించి, ప్రమాదం నుంచి తప్పించుకుని, ప్రాణాలు కాపాడుకుంది ప్రత్యుత్పన్నమతి. ఏ ఆలోచనా లేక, అంతా దేవునిదే భారం

అనుకున్న యద్భవిష్యం ఏమైంది? ఆఖరికి ప్రాణాలు కోల్పోయింది. అందుకనే పెద్దలేమంటారంటే ముందు జాగ్రత్తే మంచిదని ముందే మేల్కొమ్మంటారు. దేవుడు, దెయ్యం అని కాలాన్ని ఖర్చు చెయ్యవద్దంటారు” అంది.

“అనడానికేముంది? పెద్దలు ఏమయినా అంటారుగాని, నువ్వు అనవసరంగా భయపడుతున్నావు. సముద్రం పొంగదు. పొంగినా చెలియలికట్ట దాటదు. దాటినా మన చెట్టంత మేరకు అలలు రావు. వచ్చినా నువ్వు పెట్టే గుడ్లను ఆ అలలు తీసుకునిపోవు. ఒక వేళ అన్నీ జరిగి, గుడ్లను అలలు పట్టుకుని వెళ్తే అప్పుడు చూపిస్తాను నా తడాఖా! పిలిస్తే పలికే గరుత్మంతుడున్నాడు. వచ్చి, సముద్రాన్ని అణిచేస్తాడు” అన్నది మగతీతువు. అయ్యో! అంటూ ఏదో ఆడతీతువు చెప్పబోతుంటే, పట్టించుకోక అక్కణ్ణించి ఎగిరిపోయింది.

కొన్నాళ్ళు గడిచాయి. ఆడతీతువు గుడ్లు పెట్టింది. అది భయపడ్డట్టుగానే ఓ పున్నమి వేళ సముద్రానికి ఆటుపోటులు ఎక్కువయ్యాయి. అలలు అంత ఎత్తున ఎగిసిపడ్డాయి. చెట్టంత మేరకు అలలు వచ్చి పడ్డాయి. కొమ్మల్లో ఉన్న తీతువు గుడ్లు కొట్టుకుపోయాయి.

అనుకున్నట్టుగానే అంతా జరగడంతో ఆడతీతువు దుఃఖాన్ని పట్టలేకపోయారెవరూ. గగ్గోలుగా ఏడ్చిందది. మగతీతువుతో ఇలా మొత్తుకుంది.

“ముందుగానే నీకు నేను చెప్పాను. విన్నేదు. చూడేం జరిగిందో! గుడ్లు కొట్టుకుపోయాయి. నా ప్రాణాలు పోయాయి.”

ఓదార్చ జూసింది మగతీతువు. ఆడతీతువుని దగ్గరగా తీసుకోబోయింది. రాలేదది. మగతీతువుకి దూరంగా జరిగి, మరింతగా ఏడవసాగింది. గరుత్మంతుడు ఉన్నాడన్న ధైర్యంతో సముద్రాన్ని తక్కువ అంచనా వేసింది తను. వేసినందుకు ఎంత పని జరిగిపోయింది. గుడ్లను కొట్టుకుపోయాడు. సముద్రుని తలొంచాలి. వంచి తీరాలి అనుకుంది మగతీతువు. దగ్గర్లో ఉన్న మిగిలిన పక్షుల్ని కలిసింది. సభ తీర్చింది. జరిగిన దారుణం అంతా చెప్పింది.

“పట్టించుకోకపోతే, తగిన శిక్ష వెయ్యకపోతే సముద్రుడింతే! చెలరేగిపోతాడు. ఇవాళ గుడ్లను పట్టుకుపోయాడు. రేపు, మిమ్మల్ని నన్నూ పట్టుకుపోతాడు. ఈ అన్యాయాన్ని మనం ఎదిరించి తీరాలి. మన రాజు గరుత్మంతుడి సంగతి ఈ సముద్రుడికి తెలీదు. అతనికి కోపం వస్తే ఈ సముద్రాన్నంతా ఒక్క గుక్కలో పీల్చేస్తాడు.”

“అవును పీల్చేస్తాడు.”

“అందుకని మనందరం గరుత్మంతుని గురించి ప్రార్థిద్దాం. అతను ఇక్కడికి రావాలి. ఈ సముద్రుడి పొగరు అణచాలి.”

“అవును అణచాలి.”

పక్షులన్నీ గరుత్మంతుని గురించి ప్రార్థించసాగాయి. ఆహారం తీసుకోలేదు. నీరు ముట్టలేదు. కొమ్మల మీద కొలుపుదీరి ఏకాగ్రతగా గరుత్మంతుణ్ణి పదే పదే స్మరించసాగాయి. తప్పలేదు. గరుత్మంతుడు ప్రత్యక్షమయ్యాడు.

“ఏం కావాలి?” అడిగాడు.

పక్షులన్నీ మగతీతువుకి జరిగిన నష్టాన్ని వివరించాయి. కూడబలుక్కుని కష్టాన్నంతా చెప్పి కన్నీళ్ళు పెట్టుకున్నాయి.

“ఈ సముద్రుడు చేసిన ఘోరం ఇంతా అంతా కాదు” అన్నాయి.

“మహారాజా! మీరు బుద్ధి చెప్పాల్సిందే! లేకపోతే ఈ సముద్రుడు మమ్మల్ని బతకనివ్వడు” అన్నాయి. కోపాన్ని తెప్పించాయి గరుత్మంతునికి. ఊగిపోయాడతను.

“సముద్రుడా” పెనుకేక పెట్టాడు గరుత్మంతుడు. పెద్ద పెద్ద రెక్కల్ని సముద్రం మీద చాచి ఆకాశానికి కనిపించకుండా చేశాడు సముద్రుణ్ణి. నోరు తెరిచాడు, అతన్ని గుక్కెట పట్టడానికి. సముద్రుడు వణికిపోయాడు అది చూసి. భయపడ్డాడు. గరుత్మంతుడు ఎందుకిలా ప్రవర్తిస్తున్నదీ సముద్రుడికి తెలుసు. అయితే ఇంతకు తెగిస్తాడనుకోలేదు. ఇప్పుడింకా ఆలస్యం చేస్తే తన ఉనికికే ప్రమాదం. అందుకని తీతువు గుడ్లను చేతిలో ఉంచుకుని ప్రత్యక్షమయ్యాడు.

“ఇవిగో గుడ్లు. తీసుకో” అందించాడు.

“ఇవ్వాల్సింది నాక్కాదు, అక్కడ” అని మగతీతువుని చూపించాడు గరుత్మంతుడు. గుడ్లను మగ తీతువుకి అందించాడు సముద్రుడు. గుడ్లను అందుకున్న మగతీతువు వాటిని భార్య ఆడ తీతువు చేతిలోఉంచింది. గుడ్లను చూసుకుని ఆనందిస్తూన్న ఆడతీతువుని చూసి గట్టిగా నిట్టూర్చింది.

“ఈసారికి నిన్ను వదిలేస్తున్నాను. మళ్ళీ ఇలాంటి పనులు చేసి మా జాతికి కష్టం కలిగించావో నువ్విక్కడ ఉండవు.” సముద్రాన్ని హెచ్చరించాడు గరుత్మంతుడు.

“తప్పుయిపోయింది. క్షమించండి.” సముద్రుడు తల దించుకున్నాడు. విజయాన్ని వరించినట్టుగా పక్షులన్నీ పొంగిపోయాయి. గరుత్మంతుణ్ణి కీర్తిస్తూ ఒక్కపెట్టున కూశాయవి. రెక్కలతో వాటిని దీవిస్తూ గరుత్మంతుడు మాయమయ్యాడక్కణ్ణుంచి.”

-కథలు ముగించాడు దమనకుడు. సమాధానం కోసం సంజీవకుణ్ణి చూశాడు.

రాజు తలచుకుంటే దేనికీ కొదవ ఉండదు. అందుకే రాజుని ప్రార్థించాలి. అతన్ని దేవుడిగా గుర్తించాలంటూ దమనకుడు ఎన్నెన్నో కథలు చెప్పాడు సంజీవకుడికి. చెప్పిన కథలు సంజీవకుడి కోప తాపాలు తగ్గిస్తాయని, మృగరాజు పింగళకుడితో అతను సంధి చేసుకుంటాడని ఊహించాడు. సంధి తనకు ఇష్టం లేకపోయినా ప్రయత్నాలు చేశాడు దమనకుడు. ఫలించలేదవి. పైగా సంజీవకుడు ఇలా అన్నాడు దమనకుడితో.

“చూడు దమనకా! నువ్వు ఎన్ని కథలు చెప్పినా, రాజుని నువ్వు దేవుణ్ణి చేసినా నేను మాత్రం పింగళకుణ్ణి నమ్మను. వచ్చి అతని కాళ్ళ మీద పడను. ఎవరికయినా ఎప్పుడయినా చావు తప్పదు. ప్రతిరోజూ వందలు వేలాది మంది చనిపోతున్నారు. నిన్న ఉన్న వారు ఇవాళ ఉండరు. రాజుకయినా బంటుకయినా చావు అనివార్యం. అందుకని, చావుకి భయపడడం అవివేకం. నాకు ప్రాణం కన్నా మానం ముఖ్యం. ఆత్మగౌరవం ప్రధానం. దానిని దెబ్బ తీశాడు పింగళకుడు. అందుకని, ఇక ఆలోచించేది లేదు. యుద్ధం తప్పదు. నేనో, రాజుో తేలిపోవాలి. నేను యుద్ధానికి సిద్ధపడుతున్నాను. రాజుని కూడా యుద్ధానికి సిద్ధంగా ఉండమని చెప్పు. వెళ్ళు.”

“ఇదేనా నీ ఆఖరి మాట?” అడిగాడు దమనకుడు.

“అవును. ఇదే నా ఆఖరి మాట. ఇప్పుడిద్దరికీ యుద్ధమే శరణ్యం” అన్నాడు సంజీవకుడు.

దమనకుడు బయల్దేరాడు అక్కణ్ణించి. పింగళకుణ్ణి చేరాడు.

“ఏవన్నాడు సంజీవకుడు?” అడిగాడు పింగళకుడు. కోపంతో రగిలిపోతున్నాడతను.

“ఏవన్నాడంటే ఏం చెప్పమంటారు మహారాజా! వినాశకాలంలో విపరీత బుద్ధులు పుడతాయని, సంజీవకుడు చాలా పొగరుగా మాట్లాడాడు. నోటికొచ్చిందల్లా మాట్లాడాడు. అవన్నీ నేను చెప్పలేను కాని, ఒక్కటి మాత్రం చెప్పదలచుకున్నాను. సంజీవకుడు మూర్ఖుడు. తాను పట్టిన కుందేటికి మూడే కాళ్ళన్న రకం” చెప్పాడు దమనకుడు.

“విషయానికి రా! నేను చెప్పమన్నది సంజీవకుడికి చెప్పావా? లేదా?”

“చెప్పాను మహారాజా! వినలేదు. విననన్నాడు. ప్రాణాపాయాన్ని కొని తెచ్చుకుంటున్నావంటే పర్వాలేదన్నట్టుగా తలెగిరేశాడు. జయాపజయాలు దైవాదీనాలని, మీ రాజుని యుద్ధానికి సిద్ధంగా ఉండమని చెప్పన్నాడు.”

“అంతమాటన్నాడా? బాగా కొవ్వెక్కింది.”

“అవును మహారాజా! సంజీవకుడివన్నీ కొవ్వెక్కిన మాటలే! మంచి చేద్దామని ఎంతగా చెప్పినా చెవిన పెట్టలేదు. నన్ను కూడా చీ కొట్టాడు” అన్నాడు దమనకుడు. తర్వాత ఓ కంట రాజుని గమనిస్తూ ఇలా అన్నాడు అంతలోనే!

“యుద్ధం వద్దంటూ సంజీవకుని మనసు మార్చేందుకు నేనెంతగానో ప్రయత్నించాను. నా వల్ల కాలేదు. నిజం చెప్పకేం! పదే పదే అతను యుద్ధాన్నే కోరుకుంటున్నాడు. మీరీ యుద్ధంలో ఓడిపోతే అతనే ఈ అడవికి రాజుట! తర్వాత మీ ఇష్టం.”

“అంత కోరికతో ఉన్నాడా! అయితే ఇక క్షమించేది లేదు. రమ్మను యుద్ధానికి” జూలు విదిల్చాడు పింగళకుడు.

యుద్ధం మొదలయ్యింది.

సంజీవకుడూ పింగళకుడూ ఒకరినొకరు తీవ్రంగా హింసించుకోసాగారు. కొమ్ములతో సంజీవకుడు కుమ్మితే పింగళకుడికి ఊపిరిరాడలేదు. అలాగే పింగళకుడి పంజా దెబ్బకి సంజీవకుడు సామ్రాజ్యం పోసాగాడు. లంఘిస్తూన్న పింగళకుణ్ణి ఆపడం, అడ్డుకోవడం సంజీవకుడి వల్ల కావట్లేదు. ఇద్దరి శరీరాలూ నెత్తురోడుతున్నాయి. మాంసం ముద్దలు ముద్దలుగా ఎగిరి పడుతోంది

కొద్దిదూరంలో నిల్చుని, కరటక దమనకులిద్దరూ ఆ యుద్ధాన్ని చూస్తున్నారు. ఉత్కంఠగా ఉంది ఇద్దరికీ. గెలుపోటములు ఎవరి పరం అన్నది తేల్చుకోలేకపోతున్నారు. ఏదేమయినా తను అనుకున్నది సాధించానని ఆనందిస్తున్నాడు దమనకుడు. అతని ఆనందాన్ని గమనించాడు కరటకుడు. బాధపడ్డాడు. అకారణంగా ఒకరినొకరు చంపుకోవడం అవివేకం అనిపించింది. ఇలా అన్నాడు దమనకుడితో.

“నిన్ను నమ్మినందుకు రాజుకి తగిన శాస్త్రే జరుగుతోంది. అది కాదుగాని, నీ అంతట నువ్వే సంజీవకుడికీ, పింగళకుడికీ స్నేహం కలిపావు. తర్వాత నీ అంతట నువ్వే వాళ్ళిద్దరికీ వైరాన్ని కల్పించి యుద్ధానికి ఎగదోశావు. ఎందుకిలా చేశావు?”

సమాధానం లేదు దమనకుడి దగ్గర్నుంచి.

“నువ్వు దూరం ఆలోచించలేదు గాని, యుద్ధం ఎప్పుడూ ప్రమాదకరమే! ఏ ఇద్దరి యుద్ధం ఆ ఇద్దరికే పరిమితం కాదు. అది అందరినీ చుట్టబెడుతుంది. మట్టుబెడుతుంది. అందుకే యుద్ధాలు వద్దంటారు. చేతనయితే యుద్ధాన్ని ఆపగలగాలిగాని, యుద్ధానికి సన్నద్ధుల్ని చెయ్యకూడదు. ఒక సేవకుడిగా రాజుకెప్పుడూ మంచే చెయ్యాలి. హితాన్నే చేకూర్చాలి. అప్పుడది నీకే కాదు, తోటివారందరికీ శుభాన్ని చేకూరుస్తుంది. అలాకాక, కావాలని మంచివాడికి కీడు తలపెట్టడం, చెడ్డవాడికి సహాయం చెయ్యడం చేస్తే చివరికి అవి అందుకు సహకరించిన వాణ్ణే బలిగొంటాయి. మంత్రి అన్నవాడు ఎప్పుడూ కూడా రాజుకి చెడు సలహాలు ఇవ్వకూడదు” అన్నాడు కరటకుడు.

‘చాల్లే చెప్పొచ్చావు’ అన్నట్టుగా చూశాడు దమనకుడు. ఆ చూపును అర్థం చేసుకున్న కరటకుడు ఇలా అన్నాడంతలోనే!

“అయినా నీకు బుద్ధి చెప్పాలనుకోవడం నా బుద్ధి తక్కువ. వెనకటికి, తెలివితక్కువ కోతులు కొన్ని మిణుగురు పురుగుల చూట్టా చేరి, చలి కాచుకుంటున్నాయి. వెచ్చగా ఉందంటూ భ్రమించి సంతోషిస్తున్నాయి. దోవన పోతూ వాటిని ఓ పక్షి చూసింది. కోతుల తెలివితక్కువతనానికి జాలిపడింది. వాటికి నిజం చెప్పాలనుకుంది.

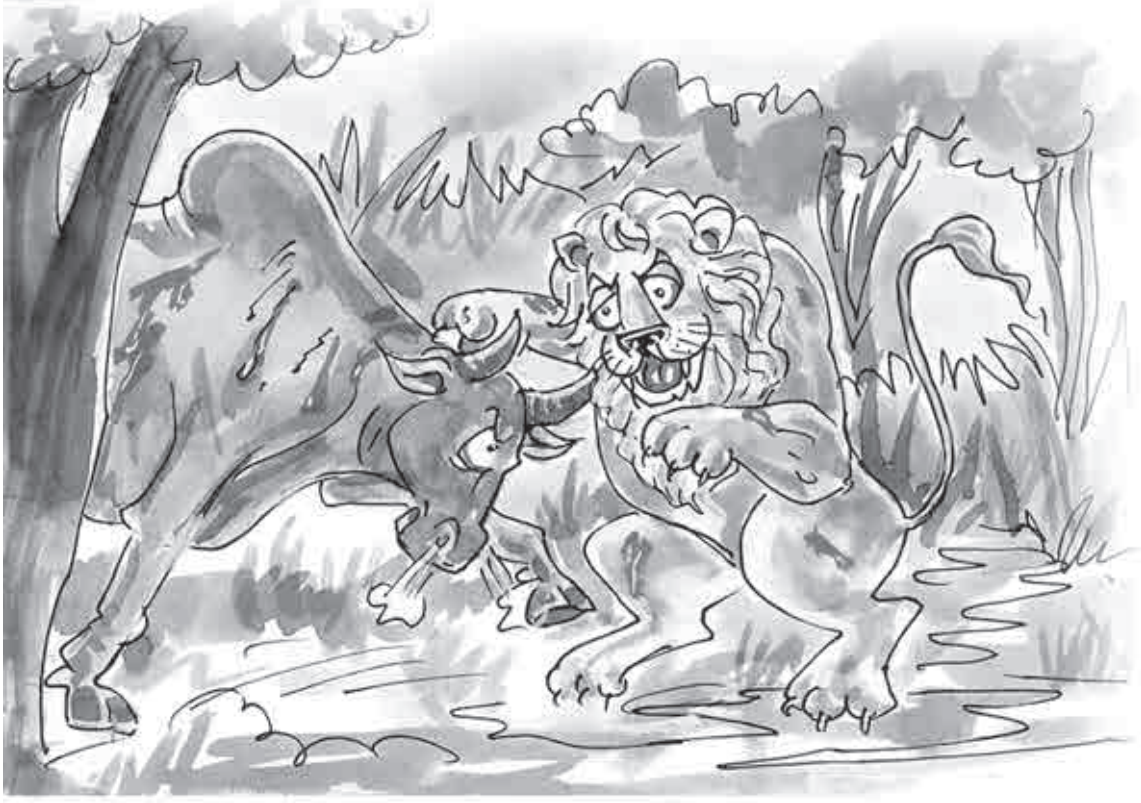
“మీరు నిప్పు అనుకుంటున్నారేమో, కాదు. అవి మిణుగురు పురుగులు” అంది.

“తెలుసులే! నీ మానాన నువ్వెళ్ళు” అన్నాయి కోతులు.

“నేను చెబుతోంది నిజం. మిణుగురుల్ని మీరు నిప్పునుకుంటున్నారు. భ్రమలో ఉన్నారు” అంది పక్షి.

అయినా పట్టించుకోలేదు కోతులు. పదే పదే చెప్పి చూసింది పక్షి. దాంతో కోతులకి తిక్కరేగింది. దారిన పోయే పక్షి తమకు నీతులు చెబుతుందా? అనుకున్నాయి. ఒక్కొక్కటిగా దాడి చేసి, పక్షిని చంపేశాయి.”

“అవును మరి, చిన్నా పెద్దా తేడా తెలుసుకోవద్దు” అన్నాడు దమనకుడు. కోతుల్ని ఒకరకంగా సమర్థించాడు. నచ్చలేదని కరటకునికి.

“లోకంలో మంచివాళ్ళు, మంచి మాటలు చెప్పేవాళ్ళు తక్కువగా ఉంటారు. ఆ మాటలు వినే వాళ్ళు ఇంకా తక్కువగా ఉంటారు. ఆ సంగతి అలా ఉంచితే, తన మేలు కోసం ఇతరులకు కీడు తలపెట్టేవాడు బాగుపడడు. దీనికి నందిగుప్తుడు కథే ఉదాహరణ” అన్నాడు కరటకుడు.

“ఏంటా కథ? చెప్పు చెప్పు” అడిగాడు దమనకుడు. చెప్పసాగాడీలా కరటకుడు.

నందిగుప్తుని కథ

పూర్వం జనావతి నగరంలో ఇద్దరు వర్తకులు ఉండేవారు. ఒకరు నందిగుప్తుడు, మరొకరు సుదర్శనగుప్తుడు. ఇద్దరూ మంచి స్నేహితులు. జనావతినగరంలోనే గాక ఇతర నగరాల్లో కూడా ఆ ఇద్దరూ వ్యాపారం చేసి చాలా డబ్బు సంపాదించారు. కోటీశ్వరులనిపించుకున్నారు. ఓసారి అవంతీనగరంలో వ్యాపారం చేసి, అక్కడ బాగా డబ్బు సంపాదించి, జనావతికి తిరుగు ప్రయాణమయ్యారు. ఇంకో అరగంటలో ఉన్న వూరికి చేరుతారనగా సుదర్శనగుప్తుడు నందిగుప్తుడు అన్నాడీలా.

“ఇతర నగరాల్లో వ్యాపారాలు చేసి, మనం బాగా డబ్బు సంపాదిస్తున్నామన్న సంగతి అందరికీ తెలుసు. ఇప్పుడు అవంతీనగరం నుంచి తిరిగి వస్తున్నామంటే ఇంకా బాగా సంపాదించుకుని వస్తున్నారనుకుంటారు

జనం. అయితే వారలా అనుకోవడం ఇద్దరికీ క్షేమం కాదు. మన ఇళ్ళ మీద పడి దోచుకుని పోయే అవకాశం ఉంది. అందుకని మనం ఏం చేద్దామంటే...”

“ఏం చేద్దాం?”

“బండిలో ఉన్న లంకెల బిందెల్లో సంపాదించిన డబ్బుంతా దాచి, ఆ బిందెల్ని అదిగో ఆ మర్రిచెట్టు కింద గొయ్యి తవ్వి పాతిపెడదాం. డబ్బు కావాల్సి వచ్చినప్పుడు రహస్యంగా వచ్చి రహస్యంగా తీసుకుని వెళ్దాం. నా ఆలోచన ఎలా ఉంది?” అడిగాడు నందిగుప్తుడు.

“చాలా బాగుంది.” మెచ్చుకున్నాడు సుదర్శనగుప్తుడు.

సంపాదించిన సొమ్మునంతా లంకెల బిందెల్లో దాచారు. మోయలేక మోయలేక వాటిని మర్రిచెట్టు దగ్గరకి తీసుకుని వచ్చారు. చీకటిపడే వరకు కబుర్లాడుకుని, తర్వాత ఎవరూ లేని వేళ చెట్టు కింద గొయ్యి తవ్వి, ఆ గోతిలో బిందెల్ని పాతిపెట్టారు.

ఇద్దరూ ఇంటిదారి పట్టారు.

పడుకున్నాడే గాని, నందిగుప్తుడికి నిద్రపట్టడం లేదు. అనుకున్నట్టుగానే అంతా అమలు చేశాడు. సుదర్శన గుప్తుణ్ణి ఒప్పించి, డబ్బుంతా మర్రిచెట్టు కింద దాచిపెట్టాడు. ఇప్పుడు దాన్ని తస్కరించాలి. ఆలస్యం అమృతం విషం అనుకుని, దిగ్గున లేచి, పరుగులాంటి నడకతో మర్రిచెట్టును సమీపించాడు. ఎవరూ లేరు. చీకటిగా భయం భయంగా ఉందంతా. అయినా ధైర్యంగా పాతిపెట్టిన లంకెల బిందెలు బయటకు తీశాడు. తర్వాత గొయ్యిని పూడ్చేసి, ఎంచక్కా ఇంటికి వచ్చేశాడు.

కొన్నాళ్ళు గడిచాయి.

వ్యాపారం వ్యవహారం అంటూ గుప్తులిద్దరూ ఎక్కడికీ పోవడం లేదు. ఉన్న వూరినే కనిపెట్టుకుని ఉంటున్నారు. పైగా వ్యాపారంలో నష్టం వచ్చిందని ప్రచారం చేశారేమో! ప్రజలకి వారంటే జాలీ, సానుభూతి కలిగాయి. ఇదే అవకాశంగా దాచిన డబ్బును ఇంటికి తెచ్చుకుందామన్నాడు సుదర్శనగుప్తుడు.

‘రాత్రి తెచ్చుకుందాం’ అన్నాడు నందిగుప్తుడు. అన్నట్టుగానే రాత్రివేళ సుదర్శనగుప్తుణ్ణి వెంటబెట్టుకుని, మర్రిచెట్టును చేరుకున్నాడు. కింద తవ్వాడు. ఎంత లోతుకి తవ్వినా లంకెబిందెలు కనిపించడం లేదు. ఆందోళనలో పడ్డారిద్దరూ.

‘ఇక్కడ కాదు, అక్కడ’ అంటూ మర్రిచెట్టు కింద మరో చోట తవ్వారు. అక్కడ కూడా లంకె బిందెలు కనిపించలేదు. నోట మాట లేదు సుదర్శనగుప్తుడికి. దాచిన సొమ్ము ఏమయింది? ఆలోచించసాగాడు. అతని పీక పట్టుకున్నాడు నందిగుప్తుడు.

‘చెప్పు, సొమ్ము ఎక్కడ దాచావు?’ అడిగాడు.

‘నేను దాచడం ఏమిటి? మనిద్దరం కలిసే కదా దాచాం.’ అన్నాడు సుదర్శనగుప్తుడు.

‘కలిసి దాచింది నిజమే! కాని ఇప్పుడిక్కడ లేదంటే, నువ్వే కాజేసి ఉంటావు.’

‘అదే మాట నేనంటే...’

‘అంటావంటావు. సొమ్ము దొంగిలించింది కాక, నన్ను దొంగంటావు. పద రాజుగారి దగ్గరకి. అక్కడ తేల్చుకుందాం’ అన్నాడు నందిగుప్తుడు. సుదర్శనగుప్తుడు పారిపోకుండా రాత్రంతా కాపలా ఉండి, తెల్లారుతూనే రాజు దగ్గర అతన్ని ప్రవేశపెట్టాడు నందిగుప్తుడు. విషయాన్ని కూడా వివరంగా చెప్పాడు. కన్నీళ్ళు పెట్టుకున్నాడు.

‘మిత్రద్రోహం చేశాడు మహారాజా! నా డబ్బు నాకు ఇప్పించి, వీడికి తగిన శిక్ష విధించండి’ అన్నాడు.

నువ్వేమంటావు? అన్నట్టుగా సుదర్శనగుప్తుణ్ణి చూశాడు రాజు. సమాధానంగా కళ్ళు చెమర్చుకుంటూ ఇలా చెప్పాడు సుదర్శనగుప్తుడు.

‘రాజా! మేమిద్దరం మిత్రులమే! అయితే మిత్రద్రోహానికి నేను ఒడిగట్టలేదు. ఇద్దరం మర్రిచెట్టు కింద డబ్బు దాచిన మాట నిజమే! కాని, అదేం అయిందో నాక్కూడా తెలీదు.’

‘దొంగలెంతే రాజా! కన్నీళ్ళు పెట్టుకుని, శిక్ష తప్పించుకుంటారు. సుదర్శనగుప్తుడు దొంగే, అనుమానం లేదందులో. నాలుగు తగిలించండి, వాడే నిజం చెబుతాడు’ అన్నాడు నందిగుప్తుడు.

‘మహారాజా! నాకేం పాపమూ తెలీదు. నేను నిజమే చెబుతున్నాను.’ చేతులు జోడించాడు సుదర్శనగుప్తుడు.

మహారాజు ఆలోచనలో పడ్డాడు. చూస్తూంటే సుదర్శనగుప్తుడు దొంగిలించినట్టుగా లేదు. కాని, అతనే దొంగిలించాడంటున్నాడు నంది. దీన్నెలా పరిష్కరించడం?

‘మహారాజా! నాకు న్యాయం చెయ్యండి. ఈ దొంగని శిక్షించి, నా డబ్బు నాకు ఇప్పించండి.’ నందిగుప్తుడు పెద్దగొంతుతో అరిచాడు.

‘నీకు న్యాయం చేస్తాను కాని, సుదర్శనగుప్తుడే ఈ డబ్బు దొంగిలించాడనడానికి నీ దగ్గర సాక్ష్యం ఉందా?’ అడిగాడు రాజు.

‘ఉంది మహారాజా! అక్కడ డబ్బు దాచిపెట్టిన సంగతి నాకూ, ఈ సుదర్శనుడికే తెలుసు. మరి తవ్వితే డబ్బు లేదంటే అర్థం? సుదర్శనుడు దొంగిలించాడనేగా’ అన్నాడు నందిగుప్తుడు.

‘అదే మాట సుదర్శనుడు నీ గురించి అంటే?’

‘ఆ మాట అన్నందుకే ఈ దొంగని మీ దగ్గరకి తీసుకొచ్చాను. అయినా ఆధారాలు వదిలిపెట్టి, సాక్షులను వెంటబెట్టుకుని ఎవరయినా దొంగతనాలు చేస్తారా మహారాజా’ గుండెలు బాదుకున్నాడు నందిగుప్తుడు.

చెడ్డ చిక్కొచ్చి పడిందే! అనుకున్నాడు రాజు. ఈ చిక్కని ఎలా విడదీయగలననుకుంటూ కళ్ళు మూసుకున్నాడు. రాజు కళ్ళు మూసుకున్నంతనే తగవుని ఒక తీరుకు తెచ్చేందుకు ఎత్తు వేశాడు నందిగుప్తుడు. ఇలా అరిచాడు.

‘సాక్ష్యం ఉంది మహారాజా.’

‘చెప్పు.’

‘సుదర్శనుడే సొమ్ము దొంగిలించాడు అనడానికి మర్రిచెట్టే సాక్ష్యం. ఏ మర్రిచెట్టు దగ్గరయితే మేమిద్దరం లంకెబిందెలు దాచామో, అదే మర్రిచెట్టు సాక్ష్యం చెబుతుంది’ అన్నాడు నందిగుప్తుడు. ఆశ్చర్యపోయారంతా. మర్రిచెట్టు మాట్లాడుతుందా? సాక్ష్యం చెబుతుందా? నందిగుప్తుడికి మతి చలించలేదు కదా? అనుకున్నారు.

‘నేను మంచివాణ్ణి. నా మంచితనమే మర్రిచెట్టుకు మాటనిస్తుంది. నేను సత్యవంతుణ్ణి. నా సత్యమే మర్రిచెట్టును మాట్లాడేట్టు చేస్తుంది. నేను అమాయకుణ్ణి. నా అమాయకత్వమే నాకంతా మంచి చేస్తుంది. రండి మహారాజా! మర్రిచెట్టుని ఆశ్రయిద్దాం, రండి.’ అన్నాడు నందిగుప్తుడు.

చీకటి పడింది అప్పటికే! రాత్రివేళ రాజు అంతఃపురాన్ని వీడరాదు. మంత్రులు చెప్పారా మాట. దాంతో ఇలా అన్నాడు రాజు.

‘రేపు మంత్రి సామంతుల సహా మేము మరిచెట్టు దగ్గరికి వస్తాం. ఈ రాత్రి ఓపిక పట్టండి’

కొలుపు చాలించాడు రాజు. వెళ్ళిపోయాడక్కణ్ణించి.

డబ్బు పోయింది. దొంగంటూ అపకీర్తి మీద పడింది. బతకడం అనవసరం. ఆత్మహత్య చేసుకుందామనుకున్నాడు సుదర్శనుడు. అంతలోనే ఆ ఆలోచనను మానుకున్నాడు. చనిపోతే దొంగనన్నది ఖాయమవుతుందనుకున్నాడు. కుటుంబ పరువు మర్యాదలు పోతాయనుకున్నాడు. దుఃఖిస్తూనే నిద్రపోయాడు. నిద్రలేనిది నందిగుప్తునికే! చెట్టు చేత మాట్లాడించాలి. సాక్ష్యం ఇప్పించాలి. ఇప్పించకపోతే తన తల ఎగిరిపోతుంది. రాజు ఆగ్రహించి ఎంతటి శిక్షకయినా వెనుకాడడు. ఇప్పుడెలా? అనుకున్నాడు. ముసలి తండ్రి గుర్తొచ్చాడప్పుడు. పనికిరాడని, ముసలివాడని పట్టించుకోక, అతన్ని ఓ మూల గదిలో ఉంచాడు. ఇప్పుడతనితో అవసరం పడిందనుకున్నాడు. పరుగుదీశాడతని దగ్గరికి.

‘అయ్యా! నాకో సాయం చెయ్యాలి.’

‘చెప్పు.’

‘ధనం మూలమిదమ్ జగత్ అన్నారు. అంటే ఈ జగానికంతటికీ డబ్బే మూలం అని అర్థం. అవునా? అలాగే డబ్బుకి లోకం దాసోహం అన్నారు. అంటే డబ్బున్న వాడి మాటే చెల్లుతుంది. అందుకని డబ్బు సంపాదించాలి. ఈ డబ్బు ఎలాగయినా సంపాదించాలి. దొంగతనం, దోపిడీలు చేసినా సంపాదనే ధ్యేయంగా బతకాలి. అక్రమంగా సంపాదించడం పాపం, తప్పున్నా సరే, సంపాదించి తీరాల్సిందే! కావాలంటే అదే డబ్బుతో పాపాల్ని ప్రక్షాళన చేసుకోవచ్చు. తప్పుని ఒప్పు చెయ్యొచ్చు. ఏవంటావు?’ అడిగాడు నందిగుప్తుడు.

‘అసలు సంగతి చెప్పు.’ తండ్రి తలకొట్టుకున్నాడు.

‘ఆ మధ్య అవంతీనగరానికి వెళ్ళి నేనూ సుదర్శనుడూ బాగానే డబ్బు సంపాదించాం. ఆ డబ్బుంతా లంకెల బిందెల్లో పెట్టి ఊరవతల మరిచెట్టు కింద దాచాం. ఎందుకు దాచామన్నది తర్వాత చెబుతాను. అయితే దాచిన ఆ సొమ్ముని సుదర్శనుడికి తెలియకుండా నేనే దొంగిలించాను. మనింట్లోనే ఆ డబ్బుంతా ఉంది. కాని, సుదర్శనుడే దొంగిలించాడని, రాజుగారికి ఫిర్యాదు చేశాను. సాక్ష్యం కావాలన్నారు రాజుగారు. ఏం చెప్పాలో తెలీక మరిచెట్టే సాక్ష్యం చెబుతుందని అన్నాను. నేను మంచివాణ్ణి కాబట్టి నా సత్యగుణానికి ముచ్చటపడి మరిచెట్టు మాట్లాడుతుందని అన్నాను. ఇప్పుడు ఆ చెట్టు మాట్లాడాలి.’

‘ఎలా మాట్లాడుతుంది?’ అడిగాడు తండ్రి.

‘చెట్టుకి నోరెక్కడిదిరా’ అన్నాడు.

‘దానికి లేదు, నీకుందిగా! నువ్వు మాట్లాడు’ అన్నాడు నందిగుప్తుడు.

‘నేనా?’ ఆశ్చర్యపోయాడు తండ్రి.

‘నువ్వే మాట్లాడాలి. తెల్లారకుండానే నువ్వు వెళ్ళి ఊరవతల మరిచెట్టు తొర్రలో దాక్కో! రాజుగారు వచ్చినప్పుడు, వారడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పు. నీ సమాధానాలన్నీ నన్ను కాపాడేలా ఉండాలి’ అన్నాడు నందిగుప్తుడు. నోరెళ్ళబెట్టాడు తండ్రి.

‘అనుకున్నట్టుగా అంతా సవ్యంగా జరిగితే దొంగతనం చేసినా, దొంగనయినా నేను ధర్మాత్ముణ్ణి. సత్యసంధుణ్ణి. అప్పుడు నేనంటే అందరికీ గౌరవం ఏర్పడుతుంది. పాపం సుదర్శనుడు. దొంగ కాకపోయినా దొంగవుతాడు. శిక్షింపబడతాడు. నాక్కావాల్సింది అదే!’ అన్నాడు నందిగుప్తుడు.

‘తప్పురా’ అన్నాడు తండ్రి.

‘చెరపకురా చెడేవు అన్నారు. నాకెందుకో నువ్వే ప్రమాదంలో పడతావనిపిస్తోంది’ అన్నాడు మళ్ళీ.

‘నువ్వెప్పుడూ ఇంతే! ఏనాడు నన్ను పొగిడావు కనుక. నీ ఆలోచనలు నీవి. నా ఆలోచనలు నావి. నాకూ నీకూ పొత్తు కుదరదు. చెప్పక చెప్పక ఓ పని చెప్పాను. చెయ్, పద’ అన్నాడు నందిగుప్తుడు.

‘వద్దురా’ అన్నాడు తండ్రి.

‘నోర్చుయ్! పద’ అన్నాడు నందిగుప్తుడు. రానని మొండికేసిన తండ్రిని భుజాల మీదికి ఎత్తుకుని, రాత్రికిరాత్రే ఊరి చివరకు చేరుకున్నాడు. మర్రిచెట్టు తొర్రలో తండ్రిని ఉంచాడు. తొర్రలో తండ్రి చొరడం కష్టంగా ఉంటే, బలవంతాన లోపలికి తోశాడు. ‘నొప్పిరా’ అని తండ్రి అంటున్నా పట్టించుకోలేదు. బయటికి వస్తేనే గాని కనిపించడు తండ్రి. తనంతట తను రావాలి తప్ప, తొర్రలో ఎవరో ఉన్నారు, వెలుపలికి తీద్దామనే ఆలోచనే రాదెవరికీ. చీమలూ పురుగులూ తొర్రని అంటిపెట్టుకుని వేలూ లక్షలు ఉన్నాయి.

తెల్లగా తెల్లారింది. మంత్రి సామంతులు, సేవకులతో రాజు మర్రిచెట్టు దగ్గరికి చేరుకున్నాడు. ఊరి జనం కూడా వింత చూసేందుకు ఎగబడ్డారు. గుంపులు గుంపులుగా పోగయ్యారు. బాధగా సుదర్శనగుప్తుడు రాజు ముందు వంగి నిల్చుని ఉంటే, ధైర్యంగా బోరవిరుచుకుని నిలబడి ఉన్నాడు నందిగుప్తుడు. అతనికి ఎలాంటి భయమూ లేదప్పుడు. అనుకున్నది జరిగి తీరుతుందన్న నమ్మకంతో ఉన్నాడు.

ఆ నమ్మకంతోనే ఇలా అన్నాడు.

‘అడగండి మహారాజా! చెట్టుని సాక్ష్యం చెప్పమనండి.’

‘ముందు, జరిగిందంతా చెట్టుకి వివరించండి.’ ఆజ్ఞాపించాడు మహారాజు.

‘అక్కర్లేదు మహారాజా! టూకీగా చెబితే చాలు.’ అన్నాడు నందిగుప్తుడు. జరిగిందంతా టూకీగా చెప్పాడు చెట్టుకి.

‘ఇప్పుడు అడగండి మహారాజా’ అన్నాడు.

‘ఈ ఇద్దరు మిత్రులూ ఇక్కడ...నీ కింద దాచి పెట్టిన డబ్బు ఏమయింది? ఎవరు దొంగిలించారు? నిజం చెప్పు?’ చెట్టుని అడిగాడు మహారాజు. గాలికి ఆకులు గలగలలాడేయే కాని, సమాధానం లేదు.

‘చెట్టుతల్లీ నిజం చెప్పు’ రెట్టించాడు మహారాజు. అయినా సమాధానం లేదు. కోపం వచ్చింది నందిగుప్తుడికి.

‘నిన్నే! నిజం చెప్పు’ గట్టిగా గద్దించాడు నందిగుప్తుడు.

‘లేకపోతే...’ అని బెదిరించాడు. దాంతో అప్పుడు చెట్టుతొర్రలో దాగుని ఉన్న నందిగుప్తుని ముసలి తండ్రి ఇలా పలికాడు.

‘ఆ డబ్బుంతా సుదర్శనుడు దోచుకుని పోయాడు. ఓ అర్ధరాత్రి వచ్చి పట్టుకుని పోయాడు.’

వినవచ్చిన ఆ మాటకి, మంత్రి సామంతులు, సేవకులతో సహా మహారాజు ఆశ్చర్యపోయాడు. చెట్టే మాట్లాడిందని వింతపడ్డారు. సుదర్శనుడు నమ్మలేకపోయాడు. తప్పుని తన మీద నెడుతూన్న చెట్టుని సంశయంగా అనుమానంగా చూశాడు.

‘మోసం మహారాజా! చెట్టేమిటి? సాక్ష్యం చెప్పడం ఏమిటి? నమ్మకండి మహారాజా, ఈ సాక్ష్యాన్ని నమ్మకండి.’ గొల్లుమన్నాడు సుదర్శనుడు.

‘చెట్టు సాక్ష్యం చెప్పింది. అంతా విన్నాం కూడా. విన్నదాన్ని నమ్మవద్దంటావేమిటి?’

‘అదీ..అది అబద్ధం మహారాజా! మీరు అనుమతి ఇస్తే ఈ సాక్ష్యం బండారం బయటపెడతాను.’ చేతులు జోడించాడు సుదర్శనుడు.

‘ఏం బయటపెడతావు? ఏముందని బయటపెడతావు? చెట్టు సాక్ష్యం చెప్పింది. నీకు శిక్ష తప్పదు’ అన్నాడు నందిగుప్తుడు.

‘అవును. తప్పదు’ అన్నారు మంత్రి సామంతులు.

‘మహారాజా’ రాజుగారి కాళ్ళ మీద పడ్డాడు సుదర్శనుడు.

‘నాకో అవకాశం ఇవ్వండి. ఈ చెట్టు సంగతి చెబుతాను. నాకెందుకో ఇదంతా నాటకం అనిపిస్తోంది’ అన్నాడు.

‘సరే, తేల్చుకో’ అన్నాడు మహారాజు. అన్నదే ఆలస్యం, సుదర్శనుడు చకాచకా చెట్టెక్కాడు. ప్రతికొమ్మనీ, ఊడనీ నిశితంగా పరిశీలించాడు. ఎక్కడా ఏమీ కనిపించలేదు. చేయని తప్పుకి శిక్ష తప్పదనిపించింది. బాధగా చెట్టు దిగాడు. చిన్న ఆశ. చెట్టు వెనక్కి నడిచాడు. తొర్ర కనిపించిందక్కడ. చీమలూ పురుగులూ తొర్రని అంటిపెట్టుకుని తిరుగుతున్నాయి. ఎవరూ ఉండే అవకాశం లేదు. ఉంటే? అనుకున్నాడు. తొర్రలో చేయి పెట్టి వెతికాడు. చేతి మీద చీమలు కుడుతున్నా. పురుగులు పాకుతున్నా పట్టించుకోలేదు. ఇంకా ఇంకా లోపలికి జొనిపి చేత్తో వెతుకుతూంటే ఎవరిదో శరీరం తగిలింది. అంతే! గట్టిగా కేకేశాడిలా.

‘రా! బయటికి రా! లేకపోతే రాజుగారి సైన్యం శూలాలకి బలైపోతావు.’

‘మహాప్రభో’ అంటూ రాలేక రాలేక తొర్రలోంచి తొంగి చూస్తోంటే, నందిగుప్తుడి ముసలి తండ్రిని సేవకులే గట్టిగా బయటికి లాగారు. తొర్రలో ఊపిరి ఆడక, చీమలు కుట్టికుట్టి చంపడంతో సగం చచ్చిన ఆ తండ్రి, అందరి ముందూ దోషిలా నిలబడలేక, ఆ బాధతో పూర్తిగా ప్రాణాలు కోల్పోయాడు.

‘నాన్నా’ అంటూ నందిగుప్తుడు, తండ్రి శవమీద పడి రోదించసాగాడు.

నిజం నిలకడ మీద తేలింది. సుదర్శనుడి తప్పు లేదని తేలిపోయింది. తప్పంతా నందిగుప్తుడిదేనని ఋజువయింది. దాంతో దాచిపెట్టిన ఇద్దరి ధనాన్నీ సుదర్శనుడికే ఇప్పించి, చేసిన తప్పునకు శిక్షగా నందిగుప్తుణ్ణి ఉరి తీశారు” కథ ముగించాడు కరటకుడు. దమనకుడు పన్నెత్తి మాట్లాడలేదు. కరటకుడు ఇంకా ఏం చెబుతాడోనని చూస్తున్నాడు.

“ఇప్పుడీ పింగళ సంజీవకుల పోరుకి నువ్వొక్కడివే కాదు, నేను కూడా కారణమే! నువ్వు వారి మధ్య మిత్రభేదం కల్పిస్తానన్నప్పుడే నేను నిన్ను వారించి ఉండాల్సింది. ఆ పని చెయ్యలేకపోయాను” అన్నాడు కరటకుడు.

తలొంచుకున్నాడు దమనకుడు.

“పాపం! సంజీవకుడు నీకు ఏ అపకారం చేశాడని, పింగళకుడికి బలి పెట్టావు. తప్పు! అన్యాయానికి పాల్పడ్డావు. నీకూడా ఉండి, నేనూ ఈ పాపంలో పాలు పంచుకున్నాను. చేసిన పాపం వూరకనే పోదు. తిప్పి కొడుతుంది. అదెలాగో ఇంద్రపాలితుడు కథ చెబుతాను, విను” అన్నాడు కరటకుడు. చెప్పసాగాడిలా.

ఇంద్రపాలితుడి కథ

“అజంతుదమం అనే ఊరిలో ఓ వర్తకుడు ఉండేవాడు. అతని పేరు ఇంద్రపాలితుడు. అతనికో స్నేహితుడు ఉండేవాడు. ఆ స్నేహితుడు పేరు ధనగుప్తుడు. ఒకరోజు ధనగుప్తుని ఇంటికి వెళ్ళి ఇంద్రపాలితుడు ఇలా అన్నాడు.

‘మిత్రమా ఓ పని మీద తప్పనిసరై నేను వూరుకి వెళ్తున్నాను. ప్రయాణాన్ని వాయిదా వేయడానిగ్గాని, మానుకునేందుకుగాని నాకు అవకాశం లేదు. నా దగ్గర అరవై బారువుల ఇనుము ఉంది. దాన్ని నీ దగ్గర వదిలి వెళ్తాను. మంచి బేరం వస్తే నీ సరుకుతో పాటు నా సరుకు కూడా అమ్మేయ్! పూర్తిగా అమ్మేశావు, అనందం. మిగిలినదనుకో నేనొచ్చి తీసుకుంటాను.’

‘దీనికి నువ్వు వచ్చి చెప్పాలా? నౌకర్ని పంపించి ‘ఇలా చెప్పమన్నార’ంటే సరిపోయేది. నువ్వు నా మిత్రుడివి. నీ సొమ్మొకటి నా సొమ్మొకటి కాదు. నువ్వు వూరికి వెళ్ళిరా! నీ సరుకు సంగతి నేను చూసుకుంటాను. మంచి ధర పలికిందనుకో! అమ్మేయమన్నావుగా, అమ్మేస్తాను.’ అన్నాడు ధనగుప్తుడు.

‘చాలు! నాకీ సాయం చాలు’ అని ఇంద్రపాలితుడు వెళ్ళిపోయాడక్కణ్ణుంచి. తర్వాత అటునుంచి అటే వూరికి వెళ్ళిపోయాడు.

కొద్దిరోజులు గడిచాయి.

ఇంద్రపాలితుడు తిరిగొచ్చాడు. వస్తూనే ధనగుప్తుణ్ణి కలిశాడు. అంతదూరంలో నుండే ఇంద్రపాలితుణ్ణి చూసి ఆప్యాయంగా ఎదురెళ్ళి కౌగిలించుకున్నాడు ధనగుప్తుడు. క్షేమసమాచారాలు అడిగాడు. వూరికి వెళ్ళిన పని అయిందా? అనడిగాడు.

‘అయింది’ అన్నాడు ఇంద్రపాలితుడు. తర్వాత ఇలా అడిగాడు.

‘ఇనుము ధర బాగా పెరిగిందని విన్నాను. వూరిలోకి వస్తోంటే మన వ్యాపారులంతా చెప్పారు. మన సరుకు అమ్మేశావా?’

జవాబు లేదు ధనగుప్తుడు దగ్గర్నుంచి. పైగా విచారంగా ముఖం పెట్టాడు.

‘ఏమయింది మిత్రమా?’ ఆందోళన చెందాడు ఇంద్రపాలితుడు.

‘ఏం చెప్పమంటావు? నీ అరవై బారువుల ఇనుమూ, నా వంద బారువుల ఇనుమూ రెండూ కలిపి గిడ్డంగిలో పెట్టి తాళం వేశాను. నిన్ననే, నిన్నంటే నిన్ననే నూట యాభై బారువుల ఇనుము కావాలంటూ వచ్చారు కొంతమంది. ధర బాగానే చెప్పాను. ఒప్పుకున్నారు. ఆనందంగా గిడ్డంగి తాళం తీశాను. తీరా చూస్తే అక్కడ ఇంత పిసరు ఇనుము కూడా లేదు.’

‘ఇంత ఇనుమూ ఏమయింది?’ ఊపిరి ఆడలేదు ఇంద్రపాలితుడికి.

‘తాళం తాళంగానే ఉంది. సరుకు మాయమయింది. ఏమయిందని ఆరా తీశాను. అప్పుడు తెలిసింది.’

‘ఏం తెలిసింది?’

‘గిడ్డంగిలో ఎలుకలు ఉన్నాయి. అవి నా ఇనుమునూ నీ ఇనుమునూ తినేశాయి’ అన్నాడు ధనగుప్తుడు. ఆశ్చర్యపోయాడు ఇంద్రపాలితుడు. తర్వాత తేటగా ఆలోచించి, ధనగుప్తుడు తనని మోసం చేశాడని తెలుసుకున్నాడు. తగవు పడి లాభం లేదు. జాగ్రత్తగా తన సొమ్ము తాను సాధించాలి. అందుకు ఓర్పు అవసరం అనుకున్నాడు. ముఖంలో ఎలాంటి భావాన్నీ కనబరచలేదు.

‘బాధపడకు ధనగుప్తా! అలా జరగాల్సి ఉంది. జరిగిపోయింది. దాన్ని గురించి పదేపదే ఆలోచించి ఆరోగ్యాన్ని పాడు చేసుకోకు. నాది అరవయ్యే, నీది వంద బారువుల ఇనుము పోయింది. కష్టం వచ్చిందని కుంగిపోకూడదు. ధైర్యంగా ఉండాలి’ అన్నాడు ఇంద్రపాలితుడు. తనని తాను సంబాళించుకుని, ధనగుప్తుణ్ణి ఓదార్చాడు. వెళ్ళిపోయాడక్కణ్ణుంచి. అప్పుడలా వెళ్ళిపోయినా అప్పుడప్పుడూ కలుస్తూ ధనగుప్తునితో స్నేహాన్ని కొనసాగిస్తూనే వచ్చాడు. ఒకరోజు ఇంద్రపాలితుడు, ధనగుప్తునితో చదరంగం ఆడుతూ అతని ఇంట్లో ఉన్న సమయంలో ‘మామిడిపళ్ళు! మామిడిపళ్ళు’ అంటూ వీధిలో నుంచి కేకలు వినవచ్చాయి. మామిడిపళ్ళు అమ్ముతున్నారెవరో. ధనగుప్తుడు కొడుకు ఆ కేకలు విన్నాడు. తనకా మామిడిపళ్ళు కావాలని మారాం చేసాడు. ఇదే అవకాశం అనుకున్నాడు ఇంద్రపాలితుడు.

‘పద! నేను నీకు పళ్ళు కొనిపెడతాను’ అని ధనగుప్తుని కొడుకుని వెంటబెట్టుకుని, వీధిలోనికి నడిచాడు ఇంద్రపాలితుడు. చూస్తే వీధిలో పళ్ళు అమ్మే వ్యక్తి ఎక్కడా కనిపించలేదు. తాము వచ్చే లోపే మలుపు తిరిగి వెళ్ళిపోయి ఉంటాడనుకున్నాడు ఇంద్రపాలితుడు. తనూ మలుపు తిరిగాడు. ధనగుప్తుని కొడుకుతో కొద్ది దూరం నడిచి, తర్వాత ఆ పిల్లాణ్ణి ఓ రహస్య ప్రదేశంలో దాచేసి తిరిగొచ్చాడు.

‘బాబు ఏడి?’ అడిగాడు ధనగుప్తుడు.

‘అదే, ఏం చెప్పాలో ఎలా చెప్పాలో తెలియడం లేదు’ అన్నాడు బాధగా ఇంద్రపాలితుడు.

‘ఏం జరిగిందయ్యా?’ ఆందోళన చెందాడు ధనగుప్తుడు.

‘ఏం జరిగిందంటే...బాబుని పట్టుకుని నేను పళ్ళు అమ్మేవాడి కోసం మలుపు తిరిగాను. పళ్ళవాడు కనిపించలేదుగాని, ఎక్కణ్ణుంచి వచ్చిందో ఓ పేద్ద గెద్ద వచ్చింది. వచ్చి, నా చేయి పట్టుకుని ఉన్న బాబుని

ఎత్తుకు పోయింది' అన్నాడు ఇంద్రపాలితుడు. కన్నీరు పెట్టుకున్నాడు.

'నా బాబుని ఎత్తుకుపోయినా బాగుండేది. నీ బాబుని ఎత్తుకుపోయింది. తట్టుకోలేని బాధ ఇది' అన్నాడు మళ్ళీ.

కాళ్ళూ చేతులూ ఆడక రాయిలా అయిపోయాడు ధనగుప్తుడు. ఇంద్రపాలితుడు చెబుతున్నదేదీ అతనికి వినిపించడం లేదు.

పిల్లాణ్ణి గెద్ద ఎత్తుకుపోవడమేమిటి? అసంభవం అనిపించింది. అసాధ్యమనిపించింది. కోపం వచ్చింది ధనగుప్తునికి. వెళ్ళి ఇంద్రపాలితుని పీక పట్టుకున్నాడు.

"నిజం చెప్పు? నా పిల్లాణ్ణి ఏం చేశావు?" అడిగాడు.

"నిజమే చెబుతున్నాను. నీ కొడుకుని గెద్ద ఎత్తుకుపోయింది." గొంతు పెగల్చుకున్నాడు ఇంద్రపాలితుడు.

"లేదు, గెద్ద ఎత్తుకుపోలేదు. నువ్వే వాణ్ణిదో చేశావు. పిల్లాడి వంటి మీదున్న బంగారం కోసం వాణ్ణి పొట్టన పెట్టుకుని ఉంటావు. చంపేసి ఉంటావు. అవునా?"

"లేదు, గెద్ద ఎత్తుకుపోయింది వాణ్ణి."

"నోర్సుయ్! అబద్ధాలాడకు. నీ చేత నిజం ఎలా కక్కించాలో నాకు బాగా తెలుసు. పద" అంటూ ఇంద్రపాలితుణ్ణి నెట్టుకుంటూ న్యాయాధికారి దగ్గరకి వచ్చాడు ధనగుప్తుడు. జరిగిందంతా న్యాయాధికారికి చెప్పాడు.

“పళ్ళు కొనిపెడతానని పిల్లాణ్ణి తీసుకుని వెళ్ళి, ఏం చేశాడో చేశాడు. పైగా గెద్ద ఎత్తుకుపోయిందని అబద్ధాలు ఆడుతున్నాడు” భోరుమన్నాడు ధనగుప్తుడు.

“నిజం చెప్పు! పిల్లాణ్ణి ఏం చేశావు?” ఇంద్రపాలితుణ్ణి అడిగాడు న్యాయాధికారి.

“నేనేం చెయ్యలేదు మహాప్రభో! నిజమే చెబుతున్నాను. పిల్లాణ్ణి గెద్ద ఎత్తుకుపోయింది.”

“పిచ్చిపిచ్చిగా మాట్లాడకు. నిజం చెప్పు” గద్దించాడు న్యాయాధికారి. అప్పుడు చెప్పాడిలా ఇంద్రపాలితుడు.

“అయ్యా! నేను ఈ ధనగుప్తునికి అరవై బారువుల ఇనుము అప్పగించి, బేరం వస్తే అమ్మిపెట్టమని చెప్పి, పని మీద పై వూరి వెళ్ళి తిరిగొచ్చాను. ఇనుము అమ్మి ఉంటాడనుకున్నాను. అయితే ఇనుము అమ్మలేదంటూ, అమ్మడానికి గిడ్డంగిలో ఇనుము ఉంటే కదా అన్నాడు. ఏమయిందని అడిగితే ఎలుకలు తినేశాయన్నాడు. ఇనుమును ఎలుకలు తినగా లేనిది, పిల్లాణ్ణి గెద్ద ఎందుకు ఎత్తుకుపోడో మీరే సెలవీయండి.”

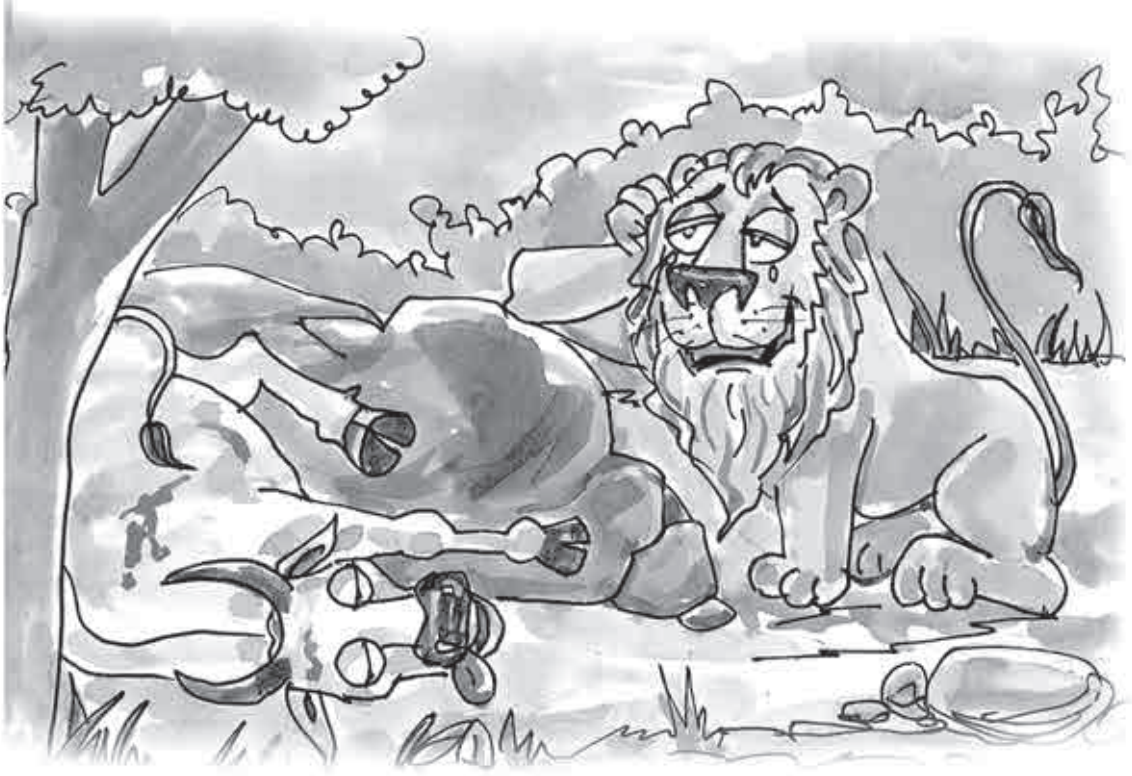
అసలు సంగతి అప్పుడు అర్థమయింది న్యాయాధికారికి. నవ్వుకున్నాడతను. ఇంద్రపాలితుడి అరవై బారువుల ఇనుమూ ఎక్కడ దాచిందీ తెచ్చి ఈయమన్నాడు న్యాయాధికారి. ధనగుప్తుడికి ఇవ్వక తప్పలేదు. తెచ్చిచ్చాడు. దాంతో దాచిన పిల్లాణ్ణి తీసుకుని వచ్చి న్యాయాధికారి ముందుంచాడు ఇంద్రపాలితుడు.

“బాబూ” పరుగున వెళ్ళి పిల్లాణ్ణి కొగలించుకున్నాడు ధనగుప్తుడు. తర్వాత తప్పుని ఒప్పుకుని శిక్షను అనుభవించాడు.” కథ ముగించాడు కరటకుడు. దమనకుడికి కథలో నీతి అర్థమయింది. తనని కరటకుడు కథల రూపంలో తిట్టి పోస్తున్నాడు. భరించాల్సిందేననుకున్నాడు.

కొండ విరిగి పడ్డట్టుగా సంజీవకుడు కింద పడిపోయాడు. నెత్తురు కక్కుకుంటూ చనిపోయాడు. పింగళకుడి కని తీరింది. యుద్ధంలో అలసిపోయాడేమో! ఆయాసపడుతూ కూర్చున్నాడు పింగళకుడు. కాస్సేపటికి తేరుకున్నాడు. చచ్చిపడి ఉన్న సంజీవకుణ్ణి చూశాడు. తప్పు చేశాననిపించింది. కళ్ళు మూసుకున్నాడు. ఆలోచించసాగాడిలా.

జరిగిందేమిటి? తప్పేవరిది? ఉత్తపుణ్యానికి సంజీవకుణ్ణి ఎందుకు చంపాను? రాజన్న వాడు సేవకుల్ని కాపాడాలిగాని, కడతేర్చకూడదు. కాని కడతేర్చాను. ఎంత తప్పు చేశాను. భరించేవాడు భర్త అన్నట్టుగా ప్రజల్ని రక్షించి, పోషించేవాడే రాజు. అంతేకాని, ప్రజల్ని భక్షించేవాడు రాజెందుకవుతాడు. కాడుగాక కాడు. నేను రాజుగా పనికిరాననుకున్నాడు పింగళకుడు.

తెలిసో తెలియకో సేవకుడు తప్పు చేశాడు. మొదటిసారి చేశాడు. భయపెట్టాలి. మళ్ళీ తప్పు చేస్తే ఒప్పుకోననాలి. హెచ్చరించాలి. మొదటి తప్పుగా క్షమించి వదిలేయాలి. అయినా మళ్ళీ తప్పు చేశాడు. రెండోసారి చేశాడు. ఇక ఉపేక్షించకూడదు. కొలువులోంచి తీసేయాలి. పదవి పోయిందంటే బతకడం కష్టం. ఆ కష్టమే చేసిన తప్పుకి శిక్షనిపించాలి. అంతేగాని చంపడం ఏమిటి? చేసిన తప్పులకు ఇలా చంపుకుంటూ పోతే ప్రజలేమవుతారు? మిగులుతారా? ప్రజల సంగతి పక్క నుంచు! రాజేం కావాలి. ప్రజల్ని కడతేర్చు కుంటూ పోతే రాజుని ప్రజలు క్షమిస్తారా? క్షమించరుగాక క్షమించరు. తిరగబడి చంపుతారు. చంపడం, చావడం సమస్యలకు పరిష్కారం కాదనకున్నాడు పింగళకుడు.

ఇసుక నుండి నూనె తీయొచ్చు. కుందేటికి కొమ్ము మొలిపించవచ్చు. కాని, మంచి సేవకుణ్ణి సాధించడం కష్టం. అందులోనూ ప్రభుభక్తి కలిగిన సేవకుణ్ణి సంపాదించడం ఇంకా కష్టం. సేవకుడు తానొట్టి సేవకుడు అనుకుంటే ఏముంది? వేతనానికి తగిన పని చేసి, వెళ్ళిపోతాడు. తాను ప్రభువుకి కావాల్సినవాణ్ణి, ప్రజలకూ ప్రభువుకూ వారధిలాంటి వాణ్ణి అనుకుంటేనే రాజభక్తులు, దేశభక్తులుగా తయారవుతారు. సంజీవకుడు ఉట్టి సేవకుడు కాదు. గొప్ప సేవకుడు. అలాంటివాణ్ణి పోగొట్టుకున్నాను. చేజేతులా చంపుకున్నాననుకున్నాడు పింగళకుడు. కళ్ళిప్పి చూశాడు. ఎదురుగా చచ్చిపడి ఉన్న సంజీవకుడు కనిపించాడు. తట్టుకోలేకపోయాడు పింగళకుడు. సంజీవకుడి చుట్టూ తిరుగుతూ రోదించసాగాడు.

“మిత్రమా! మిత్రమా” అంటూ గోల గోల చేశాడు. కొన ఊపిరితో ఉన్నాడేమో! కొడితే లేస్తాడేమో అనుకుని కాలితో సంజీవకుణ్ణి తడుతూ ఆశగా చూశాడు. ఎక్కడా కదిలిక లేదు. నెత్తి కొట్టుకున్నాడు పింగళకుడు. పిచ్చెక్కినట్టుగా పొర్లి పొర్లి ఏడవసాగాడు.

రాజు ప్రవర్తన అంతు చిక్కకుండా పోయింది, కరట దమనకులకి. కరటకుడయితే ఒకటి ఊహించాడు, ఈ పరిస్థితుల్లో తానిక్కడ ఉండడం ఏమాత్రం క్షేమం కాదనకున్నాడు. దమనకుడికి కూడా చెప్పకుండా పక్కకి తప్పుకున్నాడు. కరటకుడు అలా అక్కణ్ణుంచి తప్పుకోవడాన్ని చూసి, ‘బతికిపోయాడు’ అనుకున్నాడు దమనకుడు. రాజుని సమీపించాడు.

“వూరుకోండి రాజా, వూరుకోండి” అని ఓదార్చాడు.

“చూడేం చేశానో! ఎంత పాపానికి ఒడిగట్టానో” అన్నాడు పింగళకుడు. చచ్చిపడి ఉన్న సంజీవకుణ్ణి చూపించాడు.

“పాపం అని ఎందుకనుకుంటున్నారు? మీరేం పాపం చేయలేదు. పుణ్యమే చేశారు. శత్రువుని చంపడం పాపం కాదు! పుణ్యమే” అన్నాడు దమనకుడు.

“రండి మహారాజా” అని పింగళకుణ్ణి మంచినీటి మడుగు దగ్గరగా తీసుకుని వెళ్ళాడు.

“దాహం తీర్చుకోండి” చెప్పాడు. కడుపు నిండుగా నీరు తాగాడు పింగళకుడు. ప్రశాంతత కలిగిందతనికి.

“శత్రువుని చంపి దుఃఖించడం రాజ లక్షణం కాదు. రాజన్న వాడు శత్రువుని చంపి తీరాలి. అపకారం చేసిన వాడికి ఉపకారం చేయడం మునుల లక్షణం. అది రాజ లక్షణం కాదు.” చెప్పాడు దమనకుడు.

“జరిగిందేదో జరిగిపోయింది. తప్పో ఒప్పో చేసేశారు. అయితే తాను చేసింది తప్పని రాజు తెలుసుకుంటే చాలు, చాటింపు వేయకూడదు. చాటింపు వేసినట్టుగా ప్రవర్తించకూడదు. అది రాజ్యానికే ప్రమాదం. రాజు మెత్తని వాడని శత్రువే కాదు, ప్రజలూ గ్రహించకూడదు” అన్నాడు దమనకుడు.

‘అవునా’ అన్నట్టుగా చూశాడు పింగళకుడు.

“రాచరికం వీధుల్లో పడి రోదించకూడదు. పదండి గుహకి” అన్నాడు. బయల్దేరాడు పింగళకుడు. అతన్ని అనుసరించాడు దమనకుడు.

విగ్రహం

మిత్రలాభం, మిత్రభేదం కథలు
పూర్తయ్యాయి. మూడో భాగంగా
'విగ్రహం' కథను చెప్పేందుకు
సిద్ధమయ్యాడు విష్ణుశర్మ.

“విగ్రహం అంటే ఏమిటి
గురుదేవా?” అడిగారు
రాకుమారులు.

“విగ్రహం అంటే యుద్ధం. ఒక
హంసకీ, ఒక నెమలికీ మధ్య జరిగిన
యుద్ధం ఇది. ఈ యుద్ధమే కథగా
ప్రచారంలో ఉంది. చెబుతాను,
వినండి” అన్నాడు విష్ణుశర్మ.
చెప్పసాగాడిలా.

అనగనగా కర్పూరద్వీపం. ఆ ద్వీపంలో ఓ సరస్సు ఉంది. దాని పేరు పద్మకేశి. ఆ పద్మకేశిలో హిరణ్యగర్భుడు అనే హంస ఉంది. ఆ హంసే అక్కడి పక్షులన్నిటికీ రాజు. హిరణ్యగర్భుడు బుద్ధిమంతుడనీ, సజ్జనుడనీ చెప్పకుంటారంతా. ఒకరోజు హిరణ్యగర్భుడు దగ్గరకి ఓ కొంగవచ్చింది. దాని పేరు దీర్ఘముఖుడు. ఈ కొంగ చాలా నెలలుగా అక్కడ లేదు. ఎటో వెళ్ళిపోయింది. మళ్ళీ రావడం ఇదే! దీర్ఘముఖుణ్ణి చూస్తూనే ఆనందంగా పలకరించాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“క్షేమమేనా దీర్ఘముఖా” అడిగాడు.

“మీ ప్రజలుగా మేము ఎక్కడున్నా క్షేమంగానే ఉంటాం మహారాజా” అన్నాడు దీర్ఘముఖుడు.

“నిన్ను చూసి చాలా రోజులయిందయ్యా! ఎక్కడికెళ్ళావు ఇన్నాళ్ళూ. విశేషాలేమిటి?” అడిగాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“విశేషం ఒకటే! నన్ను చూశారుగా, ఎలా చిక్కిపోయానో, అదే విశేషం. ఉన్న వూరినీ కన్నతల్లినీ వదులుకుంటే సుఖం ఉండదు మహారాజా” అన్నాడు దీర్ఘముఖుడు.

“అయితే విశేషాలేమీ లేవంటావు?”

“లేకపోవడమేమి? ఉన్నాయి. కాని అవన్నీ చెప్పాలంటే చాలా రోజులు పడుతుంది. సేదదీరి, బలం తెచ్చుకుని చెబుతానన్నీ. కాకపోతే చిన్న పొరపాటు చేశాను. ఏం జరిగిందంటే...” చెప్పసాగాడు దీర్ఘముఖుడు.

“జంబూద్వీపంలో వింధ్యపర్వతం ఉంది కదా, ఆ పర్వతం మీద ఓ నెమలి ఉంది. దాని పేరు చిత్రవర్ణుడు. ఆ చిత్రవర్ణుడే అక్కడి పక్షులకు రాజు. పెద్దపెద్ద చెట్లూ, సెలయేళ్ళూ ఓయమ్మో, పర్వతం మీద పెద్ద అడవే ఉంది. ఆ అడవిలో నన్ను చూశాయి పక్షులు. కొత్తగా కనిపించానేమో! ‘ఎవరు నువ్వు? ఏ దేశం నీది? ఇక్కడికి ఎందుకొచ్చావు? మీ రాజు ఎవరు?’ అంటూ ఒకటే గోల చేశాయి. చెప్పాలి కదా, మీ గురించి గట్టిగానే చెప్పాను. నా గురించి కూడా తప్పనిసరై చెప్పుకున్నాను.

నా పేరు దీర్ఘముఖుడు అన్నాను. పద్మకేశి నుండి వచ్చానన్నాను. మా రాజు హిరణ్యగర్భుడు అని చెప్పి, మా రాజు గొప్ప పుణ్యాత్ముడన్నాను. దేశదేశాలు చూడాలని బయల్దేరాను. చూస్తూ ఇక్కడ వాలాను. మీరూ, మీ దేశం బాగుంది. ఈ రోజు మీతో గడిపి, రేపు వెళ్ళిపోతాను. మీకు అభ్యంతరం అయితే చెప్పండి, ఇప్పుడే వెళ్ళిపోతాను అన్నాను.

‘అతిథుల రాకపోకల మీద అభ్యంతరాలు ఎందుకుంటాయి. బలేవారే, ఉండండి’ అన్నాయి పక్షులు. బాగా ఆదరించాయి. ప్రేమగా అడవిలోని వింతలూ-విశేషాలూ చూపించాయి. అప్పుడే చిత్రవర్ణుణ్ణి కలిశాను. అయిందా, ఆ తర్వాత అక్కడి పక్షులు నన్నిలా అడిగాయి.

‘మీకు మీ రాజ్యం బాగుందా? మా రాజ్యం బాగుందా?’

‘మీ రాజు గొప్పవాడా? మా రాజు గొప్పవాడా?’

‘కాకామాటలు చెప్పొద్దు. ఉన్నది ఉన్నట్టుగా చెప్పండి. నిజం చెప్పండి’

అప్పుడిక చెప్పక తప్పలేదు. చెప్పానిలా.

‘మీకు బొత్తిగా లోకజ్ఞానం లేనట్టుంది. అందుకే ఇలా ప్రశ్నిస్తున్నారు. బావిలో కప్పలు కూడా మీలాగే

ఉంటాయి. మా రాజ్యానికి మీ రాజ్యానికి పోలికా? కుదరదు. మా రాజ్యం ఏనుగుయితే, మీ రాజ్యం దోమ. ఏనుగుకీ, దోమకీ పోలిక కుదురుతుందా? మీరే చెప్పండి. మా దేశం అద్భుతం. అందంగా ఉంటుంది. మీది? కీకారణ్యం. చూడ్డానికే చిరాకు పుడుతోంది. మా రాజు ఇంద్రుడు. ఇంద్రవైభవం మా రాజుది. ఏది తిన్నా రాజులా తింటాడు. మీది అడవి కదా, మీరూ మీ రాజు కాయలూ దుంపలూ తింటూ బతకాలి. మీరసలు చెప్పుకోదగిన పక్షులే కాదు, కాకిమూకలు మీరు. మీకో రాజు. నెమలిరాజుని పట్టుకుని మీరు వేలాడ్డం. ఛఛ! బాగాలేదు. అయినా తప్పు మీది కాదు, మిమ్మల్నలా పుట్టించాడు భగవంతుడు అన్నాను”

“అంతంత మాటలంటుంటే వింటూ ఊరుకున్నాయవీ?” అడిగాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“ఊరుకున్నాయి కాబట్టే రెచ్చిపోయాను. తర్వాత ఇంకా వినండి, ఏవన్నానో.”

“ఏవన్నావు?”

“ఎంతయినా సాటి జీవాలు కాబట్టి, సాటి పక్షులు కాబట్టి మీ క్షేమం కోరి మీకో మాట చెబుతున్నాను, జాగ్రత్తగా వినండి. నిజంగా మీరు బాగుపడదలచుకుంటే, ఇంతకంటే అద్భుతంగా బతకదలచుకుంటే స్వర్గలాంటి మా దేశానికి పారిపోదాం, రండి. రేపొద్దున నేను బయల్దేరుతాను కదా, అప్పుడు నాతో పాటు వచ్చేయండి. ఇంకో ఆలోచన పెట్టుకోకండి. పదండి, పోదాం అన్నాను”

“వస్తామన్నాయా?” అడిగాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“అలా అంటే కథే లేదు. వస్తామనలేదు. పైగా మిమ్మల్ని, మన రాజ్యాన్నీ పొగిడి, వాళ్ళ రాజునీ, రాజ్యాన్నీ తెగిడినందుకు కోపం తెచ్చుకున్నాయి. తెచ్చుకుని, నన్నూ, మిమ్మల్నీ అనరాని మాటలన్నాయి. తిట్టిన తిట్టు తిట్టకుండా తిట్టాయి. అవి చెప్పడానికి నోరు రావడం లేదు” అన్నాడు దీర్ఘముఖుడు.

“అనవసరంగా నన్నెందుకు ఇరికించావయ్యా ఇందులో” బాధపడ్డాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“ఇరికించడం ఏముంది మహారాజా! రాజభక్తి అది. నా చేత రాజభక్తి అలా మాట్లాడించింది. అయినా ఊరూ పేరూ లేనివాళ్ళు తిడితే మనకొచ్చే నష్టమేంటి? పిచ్చిప్రజ! వాళ్ళ బుద్ధి బయటపడింది. బుద్ధిలేని వారికి బుద్ధి చెప్పకూడదు. చెబితే మనకే ప్రమాదం. సలహా చెప్పినా, మంచి చెప్పినా, బుద్ధి చెప్పినా తెలివైనవారికే చెప్పాలి. మంచివారికే చెప్పాలి. అంతేకాని, తెలివితక్కువ వారికీ, బుద్ధిహీనులకీ చెప్పకూడదు. చెబితే కోతులకు నీతులు చెప్పడానికి ప్రయత్నించిన కుందేలులా ప్రమాదంలో పడతాం” అన్నాడు దీర్ఘముఖుడు.

“ఏంటా కుందేలు కథ?” అడిగాడు హిరణ్యగర్భుడు. చెప్పసాగాడిలా దీర్ఘముఖుడు.

కుందేలు-కోతుల కథ

“అనగనగా ఓ పర్వతం. దాని పేరు మాల్యవంతం. దాని మీదో అడవి. ఆ అడవిలో లెక్కకు మిక్కిలిగా కోతులున్నాయి. ఆ కోతులకోసారి దాహం వేసింది. దాహంతో అల్లాడిపోయాయి. నీళ్ళ కోసం పరుగులు పెట్టాయి. ఎక్కడా చుక్క నీరు కనిపించలేదు. పైగా ఎండమావుల్ని నమ్ముకుని తిరిగి తిరిగి అలసిపోయాయి. ప్రాణాలు పోతున్నట్టనిపించి, మరి తిరగలేక అన్నీ ఓ మర్రిచెట్టు కింద కూలబడ్డాయి. వాటిలో పెద్దది కొండముచ్చు బాధపడుతూ ఇలా అంది.

‘తప్పు చేశాం. పొర్లుతున్నట్టుగా నీరు కనిపిస్తూంటే పరిగెత్తుకుని వచ్చాం. తీరా చూస్తే నీరెక్కడా కనిపించలేదు. ఎక్కడి వాళ్ళం ఎక్కడికొచ్చాం! సుమారుగా ఏడెనిమిది మైళ్ళ దూరం పరిగెత్తుకొచ్చాం. ఎండకి కాళ్ళు బొబ్బలెక్కిపోయాయి. దాహానికి నాలుక పిడచకట్టుకుపోతూ ఉంది. అడుగు తీసి అడుగు వేసే ఓపిక లేదు. ఏం చెయ్యాలో ఏమిటో అర్థం కాకుండా ఉంది.’

ఆ మాటలు మర్రిచెట్టు తొర్రలో ఉన్న కుందేలు వింది. పాపం అని కోతులు మీద జాలి పడింది. తొర్రలోంచి బయటికొచ్చి ఇలా అంది.

‘పిచ్చికోతుల్లారా, పొర్లుతున్నట్టుగా నీరు కనిపించిందా, దానికి పరిగెత్తుకుని వచ్చారా? ఏమంటారో తెలుసా వాటిని? ఎండమావులంటారు. ఎండమావుల్లో నీరుండదు. ఉన్నట్టు కనిపిస్తుందంతే! పరుగెత్తి అలిసిపోవడం మీదే తప్పు.’

అంత అలుపులోనూ కోతులికి కోపం వచ్చింది. కుందేలుని ఎర్రగా చూశాయి. పట్టించుకోలేదది కుందేలు. ఉపకారానికి పోయింది.

‘ఇప్పుడు మీరు మీ ప్రాణాల్ని కాపాడుకోవాలంటే అదిగో, అక్కడ వాలులో ఓ చెరువు ఉంది. అక్కడికిపోయి దాహం తీర్చుకోండి.’ అంది. మంచిమాట చెప్పాననుకుంది. గుంపుగా పరుగుదీస్తాయనుకుంది. అయితే ఏదీ కదలేదు. తనని కొరకొరా చూస్తూ కూర్చున్న కోతుల్ని వింతగా చూడసాగింది కుందేలు. అదలా చూస్తూండగానే వెనుక నుంచి వచ్చి కుందేలు కాళ్ళు ఎత్తి పట్టుకుందో కోతి.

‘ఎంత ధైర్యమే నీకు, మమ్మల్ని పిచ్చికోతులంటావా? ఎండమావుల్లో నీరుంటుందా? అని ఎగతాళి చేస్తావా? చూడు నిన్నేం చేస్తానో’ అంది. వద్దు వద్దని బతిమలాడుకుంటున్నా కుందేల్ని నేలకేసి కొట్టి కొట్టి చంపింది.

‘చచ్చింది వదిలేయ్’ అంది కొండముచ్చు. కోపం చల్లారిన కోతులు చెరువు వేపు పరుగుదీశాయి. అక్కడ నీరు తాగి దాహాన్ని తీర్చుకున్నాయి. ఎంచక్కా వచ్చిన వైపునకు నడకసాగించాయి.” కథ ముగించాడు దీర్ఘముఖుడు.

“మంచికథే” మెచ్చుకున్నాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“ఇందులో నీతి గ్రహించారా మహారాజా, పొరపాటున కూడా మూర్ఖులకు హితవు చెప్పడానికి ప్రయత్నించకూడదు. అవునంటారా? కాదంటారా?”

“కాదని ఎందుకంటాను. అవుననే అంటాను” అన్నాడు హిరణ్యగర్భుడు.

వింధ్యపర్వతం మీది పక్షులు గురించి హిరణ్యగర్భుడికి చెబుతూ మంచి చెప్పినా, బుద్ధి చెప్పినా తెలివయిన

వారికీ, మంచివారికే చెప్పాలన్నాడు దీర్ఘముఖుడు. తెలివి తక్కువ వారికీ, బుద్ధిహీనులకీ చెప్పకూడదన్నాడు. చెబితే కోతులకు నీతులు చెప్పిన కుందేలులా ప్రమాదంలో పడతాం అన్నాడు. ఆ కథ చెప్పాడు. విని నవ్వుకున్నాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“అసలు విషయానికి రా” అన్నాడు.

“అక్కడికే వస్తున్నాను.” అన్నాడు దీర్ఘముఖుడు. చెప్పసాగాడిలా.

“ఆ పక్షులన్నీ మిమ్మల్ని నన్నూ తిట్టి పోశాయని చెప్పాను కదా, తర్వాత ఏమన్నాయంటే ‘నీచుడా! మా దేశానికి వచ్చి మమ్మల్ని, మా రాజునీ నిందిస్తావా? మీ రాజు గొప్పలూ, మీ దేశం గొప్పలూ గోరంతలు కొండంతలు చేసి చూపిస్తావా? మా రాజంటే ఏమనుకున్నావు? ప్రపంచం అంతా అతనికి జేజేలు కొడుతోంది. మీ రాజుకి మేఘం కనిపిస్తే చాలు, పారిపోతాడు. పిరికిసన్నాసి. మా రాజు అలాంటి వాడు కాదు. మీ రాజులాంటి వారు వెయ్యిమంది కూడా మా రాజుతో సరిరారు.”

“బాగా బొప్పి కట్టించాయి” అన్నాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“అనుమానమా! ఆఖరికి ఏమన్నాయో తెలుసా? నీ మాట మేము వినడం కాదు, నువ్వే మా మాట విను. నువ్వు, మీ రాజు మా రాజ్యానికి రండి. మా రాజాశ్రయాన్ని పొందండి” అన్నాయి. కోపం వచ్చింది. అయినా తమాయించుకున్నాను. ఇలా అన్నాను.

‘మీరిలా మాట్లాడడం తప్పు. మా రాజ్యం బాగుందా? మా రాజు ఎలా ఉన్నాడని మీరడిగితేనే నేను నా అభిప్రాయం చెప్పాను. చెప్పినందుకు నన్ను తిట్టడం పద్ధతిగా లేదు. అయినా మా రాజు గొప్పతనం మీకేం తెలుసు? ఏం తెలుసునని ఆయన్ని తిడుతున్నారు? ఎవరయినా నోరు పారేసుకోకూడదు. మనం రాళ్ళు విసిరితే ఎదుటి వారు పువ్వులు విసురుతారనుకోవడం పొరపాటు. సరే, మా రాజు సంగతి అలా ఉంచండి. మీకీ నెమలిని రాజుని చేసిందెవరు? నెమలి రాజేమిటి? అడిగాను. అంతే! పక్షులకి కోపం వచ్చింది. నా మీద దాడి చేశాయి. నేనేం తక్కువ తినలేదు. ఎదురుదాడి చేశాను. ధైర్యంగా ఎదుర్కొన్నాను వాటిని.”

“తానేమిటో, తన బలమేమిటో తెలుసుకోకుండా బలవంతులతో కయ్యానికి కాలు దువ్వితే ఎవరయినా నాశనమయిపోతారు. గతంలో ఓ పావురం ఇలాగే తనేంటో, తన బలమేమిటో తెలుసుకోకుండా డేగని ఎదుర్కొనాలని చూసింది. చూసి ఏమయిందో తెలుసా?” అడిగాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“ఏమయింది?”

“చెప్తాను, విను.” చెప్పసాగాడిలా.

పావురం-డేగ కథ

“మధురానగరంలో ఓ గుడి ఉంది. ఆ గుడిలో ఓ పావురాల జంట కాపురం ఉండేది. ఓ రోజు ఆ రెండు పావురాలూ గుడిమంటపంలో తిరుగుతోంటే ఓ డేగ చూసింది. ‘బాగున్నాయివి. వీటితో ఎంచక్కా, కడుపు నింపుకోవచ్చు’ని, వాటిని వేటాడేందుకు తెగ ప్రయత్నించింది. అటూ ఇటూ భక్తులు తిరుగుతుండడం, రక్షకభటులు కూడా ఉండడంతో వేటాడేందుకు వీలు చిక్కలేదు. పొద్దున నుంచి సాయంత్రం దాకా కాపేసింది.

ఫలితం లేదు. దాంతో 'ఇవి ఎక్కడికి పోతాయి. వంటింటి కుందేళ్ళలా ఇక్కడే ఉంటాయి. రేపు చూసుకుందాం వీటి పని.' అని ఎగిరిపోయింది. దేగ తమ కోసం కాచుక్కార్చేవడం, కాలం కలిసిరాకపోవడంతో ఎగిరిపోవడం అంతా గమనించింది ఆడపావురం. భయపడింది. మగపావురంతో ఇలా అంది.

'దేగని చూశావా? మన కోసమే కాపేసింది. అవకాశం చిక్కలేదు. వెళ్ళిపోయింది. వదిలేసింది అనుకోకు. రేపొస్తుంది. అనుమానం లేదు. చంపేస్తుంది. అందుకని, మనం ఇవాళే గూడు మార్చేద్దాం. ఇక్కణ్ణుంచి వెళ్ళిపోదాం. ముందు జాగ్రత్త పడదాం.'

భార్య మాటలకి భర్తపావురానికి కోపం తన్నుకొచ్చింది. భయపడుతోన్న భార్యని చూసి చిరాకుపడింది. ఇలా అంది.

'అన్నిటికీ భయమే! ధైర్యం అన్నది లేనేలేదు నీకు. ఉన్న ఊరూ, కన్నతల్లి ఒక్కలాంటివి. వదిలి వెళ్ళిపోయామో, తిరుగులేని కష్టాలను కొని తెచ్చుకుంటాం. పైగా ఇన్నాళ్ళూ ఇక్కడుండి, ఇప్పుడు హఠాత్తుగా మాయమయిపోతే మనం ఎంత పిరికివాళ్ళమో అందరికీ తెలిసిపోతుంది. నా సంగతి నీకు తెలీదు. ఇలా కనిపిస్తాను కాని, చాలా బలం ఉంది నాకు. ఇలాంటి దేగల్ని నాలుగింటిని ఒక్కసారిగా ఎదుర్కోగలను. ఏమనుకున్నావో.'

అయినా భార్య పావురం ధైర్యాన్ని కూడగట్టుకోలేకపోయింది. భయం భయంగానే చూడసాగింది.

'ఇదిగో, అలా చూడకు. భయపడకు. దేగ కూడా మనలాంటి పక్షే! దానికి కూడా చావంటే భయం ఉంటుంది. నా ముక్కు చూశావు కదా, ఎంత గట్టిదో, ఈ ముక్కుతో ఒక్క పోటు పొడిచాననుకో, దేగా

లేదు, గీగా లేదు. చచ్చారుకుంటుంది. ఈ గోళ్ళు చూశావా? ఎంత వాడిగా ఉన్నాయో, వీటితో దాన్ని చీల్చి చెండాడేస్తాను. నీకేం భయం లేదు. ధైర్యంగా ఉండు' అంది.

లాభం లేదు. భార్య పావురానికి ధైర్యం రావట్లేదు. గమనించింది భర్త పావురం. మళ్ళీ ఇలా అంది.

‘చూడూ, సుఖదుఃఖాలు ధైవ సంకల్పాలు. ఎప్పుడు ఏం జరుగుతుందో ఎవరికీ తెలీదు. అనవసర భయాలు పెట్టుకుని, నిద్ర చెడగొట్టుకోకు. పడుకో.’

పడుకుంది ఆడపావురం. పడుకున్నదన్న మాటేగాని నిద్ర రాలేదు దానికి. భయంతో నిద్రపట్టడం లేదు. చెబితే వినని భర్తని చూసి, ఏం చేయాలో అంతుచిక్కక తెల్లార్లు మేల్కొనే ఉంది.

తెల్లారింది. తెల్లారుతూనే డేగ వచ్చేసింది. గుడి ప్రహరిగోడ మీద కాపెసుక్కుర్చుంది. ఈ సంగతి తెలియని పావురాల జంట ఆహారం కోసం గుడి బయటికి వచ్చాయి. డేగని చూసి, లోనికి పారిపోయింది ఆడపావురం. మగపావురాన్ని రా రమ్మని పిలిచింది. రాలేదది. రాలేదు సరికదా, డేగని ‘ఏం చేస్తావు?’ అన్నట్టుగా చూడసాగింది. అదే అదనుగా డేగ ఆ పావురాన్ని ముక్కున కరిచి పట్టుకుపోయింది. చంపేసింది. తినేసింది.” కథ ముగించాడు హిరణ్యగర్భుడు. అంతలోనే ఇలా అన్నాడు.

“బలవంతుడితో తలపడకూడదు. అసలు అతని వైపే చూడకూడదు. చూస్తే చావుని కొని తెచ్చుకున్నట్లే! ఇంకొకటి, ఎంత బలం ఉన్నా మాట దురుసుతనం మంచిది కాదు. దీనికో కథ ఉంది. చెబుతాను, విను.”

“చెప్పండి మహారాజా” కుతూహలం కనబరిచాడు ద్వీర్ణముఖుడు.

హిరణ్యగర్భుడు చెప్పసాగాడీలా.

గాడిద కథ

“కరిపురం అని ఓ ఊరు ఉంది. ఆ ఊరిలో ఓ రజకుడు ఉండేవాడు. అతని పేరు విలాసుడు. ఓ గాడిద ఉందతనికి. దానిని బాగా మేపేందుకు ఓ ఉపాయం ఆలోచించాడతను. రాత్రివేళ గాడిద మీద పులితోలు కప్పి, పంటచేల వైపు పంపించేవాడు. పొలాలకు కాపలా ఉండేవారు, గాడిదను పులి అనుకుని, భయపడేవారు. దాని జోలికి కూడా వెళ్ళేవారు కాదు. తిని తిని గాడిద బాగా బలిసింది. కొంతకాలం గడిచిందిలా.

పులి పొలాల్లో పడి గడ్డి మేయడం అంతుచిక్కని ఓ రైతు, అసలు సంగతి కనుక్కునేందుకు తెగించాడు. పులిని చంపాలని నిర్ణయించుకున్నాడు. బూడిదరంగు దుప్పటి కప్పుకుని, పొలం గట్టున చెట్టు నీడన కూర్చున్నాడు. చేతిలో విల్లు ఉంచుకున్నాడు. భుజాన అమ్ములు కూడా తగిలించుకున్నాడు. రాత్రి అయింది. పులితోలు కప్పుకుని గాడిద వచ్చింది. పొలంలో పడి ఇష్టానుసారం మేయసాగింది. మేస్తూ మేస్తూ గట్టున చెట్టు నీడలో ఉన్న బూడిద రంగు దుప్పటి కప్పుకుని ఉన్న రైతును చూసింది. అయితే అతన్ని రైతు అనుకోలేదది. తనలాంటి గాడిదనే అనుకుంది. మేయడానికి తనలాగే వచ్చిందనుకుంది. పలకరింపుగా ఓండ్ర పెట్టింది. ఆశ్చర్యపోయాడు రైతు. ‘అయితే ఇది పులి కాదు. పులితోలు కప్పుకున్న గాడిద. దీనికి భయపడ్డాం ఇన్నాళ్ళూ’ అనుకున్నాడు. అనుకున్నదే ఆలస్యం బాణాన్ని ప్రయోగించాడు. గాడిద కుప్పకూలిపోయింది.” కథ ముగించాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“నోరు మూసుకుని పడి ఉంటే రైతు భయపడి ఉండేవాడు. పులులు గడ్డి కూడా మేస్తాయని బెదిరిపోయేవాడు. కాళ్ళూ చేతులూ ఆడక బాణాన్ని వేసేవాడే కాదు. గాడిద బతికిపోయేది. నోరిప్పింది. ఏమయింది? చచ్చింది. అందుకే అంటారు. ‘అయిన చోటా కాని చోటా నోటి దురుసుతనం పనికి రాదని’ అన్నాడు మళ్ళీ హిరణ్యగర్భుడు.

“పక్షుల మీద తిరగబడ్డానన్నావు. ఎదురుదాడి చేశానన్నావు. తర్వాతేం జరిగింది?” అడిగాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“ఏం జరిగిందంటే...తలచుకుంటేనే బాధగా ఉంది. ‘కృతఘ్నడా! తిన్న ఇంటి వాసాలు లెక్కపెడతావా? మా దేశం వచ్చి, మా రాజునే తిడతావా? మమ్మల్ని ఏమనుకున్నావు? ఎవరనుకున్నావు మమ్మల్ని? మేం చిత్రవర్ణుడి సైనికులం. నిన్ను చీల్చి చెండాడుతాం’ అన్నాయి పక్షులు. అన్నట్టుగానే మీద పడి ముక్కులతో పొడిచాయి. తప్పించుకుందామంటే వీలుకాలేదు. గాయాలపాలై నిల్చున్నాను. అప్పుడన్నాయి ఇలా.

‘హంస రాజేమిటి? మెత్తదనానికి మారుపేరు హంస. దానికెవరు భయపడతారు? రాజంటే భయపడాలి. భయం లేదంటే, రాజు మాట వినేదెవరు? మాట విననప్పుడు, పరిపాలన ఎలా సాధ్యం?’ అన్నాయి. అవునవును అనుకున్నాను నేను. అంతలోనే ఇలా అన్నాయి.

‘రాజన్నవాడు ఒకప్పుడు శాంతంగా, మృదువుగా ఉండాలి. మరొకప్పుడు కరకుగా క్రూరంగా ఉండాలి. హంసకి ఇవేవీ తెలియవు. తెలియనప్పుడు రాజ్యపాలన ఏ విధంగా ఏడుస్తుందో అందరికీ తెలిసిందే! నిలబడితే పెద్ద పళ్ళ చెట్టు కింద నిలబడాలి. పళ్ళయినా దొరుకుతాయి. లేదంటే నీడయినా దొరుకుతుంది. అలాగే బలవంతుడయిన రాజుని నమ్ముకోవాలి. నమ్ముకుంటే ప్రాణాలు నిలబడతాయి. పదవులు లభిస్తాయి.

బలహీనుణ్ణి నమ్ముకుంటే ఏం ఉంటుంది? బతుక్కోసం బలహీనుడయిన రాజుని నమ్ముకుని, అతన్ని సేవించే కంటే ఆకులూ అలమూ తింటూ అడవిలో పడి ఉండడం మేలు. రాజున్న వాడు, మనకి కష్టం కలిగితే, తీర్చగలగాలి. నష్టం కలిగితే పూడ్చగలగాలి. అంతేకాని, ప్రజల్ని పట్టించుకోని రాజు ఒక రాజా? అలాంటి రాజు ఉన్నా ఒకటే ఊడినా ఒకటే! అన్నాయి. నిజమేననిపించింది.

‘తెలివితక్కువ రాజులు ఎంతమంది ఉండి ఏం లాభం? తెలివయిన రాజు ఒక్కడుంటే చాలు. వెనకటికి ఏనుగుని మోసం చేసి కుందేళ్ళు కులాసాగా ఎలా బతికాయో తెలుసా? కథగా చెబుతాం, విను.’ అన్నాయి. వినసాగాను.

కుందేలు-ఏనుగు కథ

‘పెద్ద అడవి. ఆ అడవికి తగినట్టుగానే ఏనుగులు ఉన్నాయక్కడ. చలి, ఎండా, వానా కాలాలు మూడూ ముచ్చటగా జరుగుతున్న కాలం. ఇబ్బందులు లేకపోయాయి. ఒక ఏడాది వానలు పడలేదు. చెట్లూ చేమూ అన్నీ ఎండిపోయాయి. అడవిలో కొలను కూడా ఎండిపోయింది. తినడానికి తిండి లేదు, దాహం తీర్చుకునేందుకు నీరు లేదు. ఏం చెయ్యాలో పాలుపోలేదు ఏనుగులకి. రాజుని ఆశ్రయించాయి.

‘రాజా! అడవిలో కొలను ఎండిపోయింది. తాగడానికి చుక్క నీరు లేదు. ఏం చెయ్యాలో అంతుచిక్కట్లేదు. నువ్వే కాపాడాలి.’ మొరపెట్టుకున్నాయి.

ఆలోచనలో పడ్డాడు రాజు.

‘అన్నిటికీ నువ్వే దిక్కు. నువ్వే గట్టెక్కించాలి మమ్మల్ని.’ మోకరిల్లాయి.

‘ఓ పని చేద్దాం’ అన్నాడు రాజు. సేవకుణ్ణి ఒకణ్ణి పిలిచి, చుట్టు పక్కల ప్రాంతాల్లో నీరున్న చెరువు ఎక్కడున్నదీ చూసి రమ్మన్నాడు. చూసొచ్చాడు సేవకుడు. కొద్ది దూరంలో పెద్ద చెరువు ఉన్నదనీ, అందులో నీరు ఉన్నదనీ చెప్పాడు. ఇంకేం ఉంది? వెళ్ళి హాయిగా నీరు తాగి రండన్నాడు రాజు. ఏనుగులు పరుగున వెళ్ళాయక్కడికి. చెరువులో నీరు తాగడమే కాదు, ఎంచక్కా స్నానాలు కూడా చేశాయి. ఏనుగులు పరుగున రావడం, చెరువులో గుంపుగా దిగడం, సరదాగా స్నానాలు చేసే హడావుడిలో చుట్టుపక్కల ఉన్న కుందేళ్ళు భయపడి పరుగులంకించుకున్నాయి. ఆ పరుగులాటలో కొన్ని కుందేళ్ళు ఏనుగుల కాళ్ళ కింద పడి నలిగిపోతే, కొన్ని పాపం చచ్చిపోయాయి. చచ్చిపోయిన కుందేళ్ళను చూసి మంత్రి రోమకర్ణుడు బాధపడ్డాడు. రాజు శిలీముఖుణ్ణి కలిశాడు.

‘అనుకోని ఆపద వచ్చి పడింది మహారాజా! మన చెరువు మీదికి, మన మీదికి ఏనుగులు దాడి చేయడం హర్షించరానిది. వందలాది కుందేళ్ళు గాయాలపాలయ్యాయి. పదుల సంఖ్యలో పాపం! చచ్చిపోయాయి. ఈ ఏనుగుల్ని అడ్డుకోవాలి. ఈ దాడిని నిలుపు చెయ్యాలి. ఆలోచించండి మహారాజా! మంచి ఆలోచన చేసి, మన కుందేళ్ళను కాపాడండి’ అన్నాడు. రోమకర్ణునితో పాటుగా మంత్రులందరీ సమావేశపరిచాడు శిలీముఖుడు. చెప్పాడీలా.

‘అక్కడ ఆ అడవిలో కొలను ఎండిపోవడం కాదుగాని, ఏనుగులు నీటి కోసం తెగ తిరిగేస్తున్నాయి. పరుగులు దీస్తున్నాయి. ఆ పరుగుల్లో మన కుందేళ్ళు నలిగిపోతున్నాయి. చచ్చిపోతున్నాయి. ఇది ఇలాగే కొనసాగితే మన వాళ్ళు ఒక్కరు కూడా మిగిలే అవకాశం లేదు. దీన్ని ఎదుర్కోవాలి. ఎలా ఎదుర్కోంటే బాగుంటుందో చెప్పండి. లేకపోతే ఏదేని ఉపాయాన్ని ఆలోచించండి. ఆ ఉపాయంతో ఏనుగుల్ని తరిమేయాలి.’

బలహీనమయిన కుందేళ్ళు, బలవంతులయిన ఏనుగుల్ని ఎదుర్కోవడమా? వాటిని తరిమేయడమా? అదెలా సాధ్యం? ముఖముఖాలు చూసుకున్నాయి కుందేళ్ళు. మాటలు లేవు. మౌనం వహించాయి.

‘ఏంటి, అలా మౌనంగా కూర్చుంటే ఎలా? చెప్పండి, ఏం చేద్దాం?’ రెట్టించాడు శిలీముఖుడు. అప్పుడు ఓ ముసలి కుందేలు ముందుకొచ్చింది. దాని పేరు విజయుడు.

‘మహారాజా! ఏనుగుల్ని తరిమేసే పని నేను చూసుకుంటాను, నాకు అప్పగించండి. ఇదేం పెద్ద పని కాదు. బలంతో ఎదుర్కోలేనప్పుడు, తెలివితేటలతో ఎదుర్కోవాలి. అప్పుడు విజయం మనదే’ అన్నాడు విజయుడు.

‘అయితే ఎదుర్కో! ఏనుగుల్ని తరిమేసే బాధ్యత నీదే’ అన్నాడు శిలీముఖుడు.

‘ఆజ్ఞ’ అన్నాడు విజయుడు. అక్కణ్ణుంచి బయల్దేరాడు. చెరువు దగ్గరకి చేరుకున్నాడు. అక్కడో కొండ ఉంది. ఆ కొండనెక్కి కూర్చున్నాడు. వేళయింది. దాహం తీర్చుకునేందుకు ఏనుగులు రావాలి. రానీ చెబుతాను అనుకున్నాడు. అనుకున్నంతనే ఏనుగులు వచ్చాయి. చెరువులో నీరు తాగి, స్నానాలాడి వెళ్ళిపోతోంటే కేకేశాడు విజయుడు.

‘ఇదిగో’ అన్నాడు. వెనక్కి తిరిగి చూశాయి ఏనుగులు.

‘ఏనుగుల రాజు, నీకో చిన్నమాట’ అన్నాడు విజయుడు.

‘ఎవరు నువ్వు. నాకు నువ్వేం చెబుతావు? అసలేంటి సంగతి’ అడిగాడు ఏనుగుల రాజు. కొండ మీది కుందేలుని తక్కువ చేస్తూ చూశాడు.

‘నేను మామూలు కుందేల్ని కాదు. ఆకాశంలో చంద్రుడు తెలుసు కదా మీకు. ఆ చంద్రుడిలో కొలువుండే కుందేల్ని. మా రాజు ఆ చంద్రుడే! ఆ రాజుదూతగా చెబుతున్నాను, వినండి. ఈ చెరువు మా సామ్రాజ్యంలో ఉంది. ఈ చెరువులో నీళ్ళు తాగాలన్నా, ఇందులో స్నానం చెయ్యాలన్నా మా రాజుగారి అనుమతి మీరు తీసుకోవాలి. తీసుకోలేదు మీరు. పైగా ఎప్పుడు పడితే అప్పుడు వచ్చి నీరు తాగుతూ, స్నానాలాడుతూ మా కుందేళ్ళని తొక్కి చంపేస్తున్నారు. అది తప్పు. ఇలా చెబుతున్నానని, పిచ్చికూతలని నా మాటలు కొట్టి పారేయకండి. మీకు నిజంగా బతుకు మీద ఆశ ఉంటే ఇక్కణ్ణంచి వెంటనే వెళ్ళిపోండి. మళ్ళీ ఎప్పుడూ ఇటు రాకండి. ఇన్నాళ్ళూ జరిగిందేదో జరిగింది. వచ్చారు, చెరువు నీరు తాగారు, వెళ్ళారు. అయిపోయింది. దీన్ని మొదటి తప్పుగా క్షమించి వదిలేస్తున్నాను. నువ్వు మమ్మల్ని క్షమించేదేమిటి? మా సంగతి నీకు తెలీదంటారా, మా రాజు సంగతి మీకు తెలీదు. ఆయనకి మీరు చేసిందంతా తెలుసు. తెలిసే నన్ను హెచ్చరించి రమ్మన్నాడు. వినలేదూ, ఫలితాన్ని అనుభవిస్తారు. ఒక్కొక్కరి తోక పట్టి విసిరేస్తాడు. ఛస్తారు మీరు.’

భయపడ్డాయి ఏనుగులు. తొండాల్ని ముడిచేశాయి. రాజు ఏనుగు వెనుక దాగున్నాయి కొన్ని. అంతా గమనించాడు విజయుడు. మళ్ళీ ఇలా అన్నాడు.

‘మీకోసమే చెబుతున్నాను. చాలా కోపంగా ఉన్నాడు చంద్రుడు. ఎందుకయినా మంచిది, ఏనుగులరాజువి నువ్వే కదా, నువ్వోసారి మా రాజుకి కనిపించి, క్షమించమని అడుగు. గొడవ ఉండదు.’

‘అడగండి మహారాజా, అడగండి’ ముక్తకంఠంతో చెప్పాయి ఏనుగులు. బాగా భయపడిపోయాయవి. నక్కలతోనూ, కుక్కలతోనూ గొడవలంటే పర్వాలేదు. కాళ్ళ కింద తొక్కి, తొక్కి చంపేయొచ్చు. తొండాలతో విసిరేయొచ్చు వాటిని. ధైవస్వరూపులు సూర్యచంద్రులు. వారితో గొడవలుపడితే అంతే సంగతులు అనుకున్నాయి.

‘విజయా! తప్పయిపోయింది. తెలియక చేసిన అపరాధం ఇది. ఇంకెప్పుడూ ఈ చెరువు దగ్గరకి రాము రామని మాటిస్తున్నాం. మమ్మల్ని క్షమించమని మీ చంద్రుడికి చెప్పు’ అన్నాయి ఏనుగులు.

‘చెబుతాను. చల్లని మా రాజు మీ మాటలకు మరింత చల్లబడతాడు. అనుమానం లేదు. అయితే ఇప్పుడాయన దగ్గరలో లేడు. ఆకాశంలో ఎక్కడో ఉన్నాడు. ఎక్కడున్నాడో తెలీదు. అప్పుడప్పుడూ ఈ చెరువు దగ్గరకి వస్తాడు. మూడొంతులు ఈ రాత్రి రావచ్చు. వచ్చినప్పుడు చెబుతాను. మీరేం కంగారు పడకండి’ అన్నాడు విజయుడు.

‘వెళ్ళొస్తాం’ అని ఏనుగులు వెళ్ళిపోతున్నాయి. ఆలోచించి, మళ్ళీ కేకేసింది కుందేలు. ఆగాయి ఏనుగులు. ఏమిటని అడిగాయి.

‘మీరు క్షమించమన్నారని నేను చెప్పడం కాదు, మీ రాజు, మా రాజుకి చెప్పడం బాగుంటుంది. పద్ధతి కూడా. అప్పుడు ఎలాంటి గొడవలుండవు. అందుకని...’

‘ఆఁ! అందుకని...’ అడిగాడు ఏనుగుల రాజు.

‘ఈ సాయంత్రం చీకటి పడుతూండగానే ఈ చెరువు దగ్గరకి నువ్వోసారి రా! మా రాజుని కలిసి, క్షమించమను. హాయిగా ఉందామందరం.’

‘వస్తాడొస్తాడు’ అరిచాయి ఏనుగులు. రాజుని చంద్రుని కలవాల్సిందిగా చెప్పకనే చెప్పాయి.

‘సరే’ నన్నాడు ఏనుగుల రాజు. వస్తానన్నాడు. అన్నట్టుగానే చీకటిపడుతూండగానే చెరువు దగ్గరకి వచ్చాడు.

‘ఎక్కడ మీ రాజు?’ అడిగాడు.

‘అడిగో’ అంటూ చెరువులో కదులుతున్న చంద్రబింబాన్ని చూపించాడు విజయుడు. చీకటి ఇంకా చిక్కబడలేదు. దాంతో చంద్రుడు ఎర్రెర్రగా కనిపించాడు. ఏనుగుల రాజు చంద్రుడు ఎర్రగా ఉండడాన్ని చూసి, ఎందుకలా ఉన్నాడన్నట్టుగా విజయుణ్ణి చూశాడు. చెబుతానుండు అన్నట్టుగా పైగ చేసి, ఏనుగుతో ఇలా అంది కుందేలు.

‘రాజుగారు బాగా కోపంగా ఉన్నారు. ఇలాంటప్పుడు పలకరించడం కూడా ప్రమాదమే! చంపేసినా చంపేస్తాడు. ఎందుకొచ్చిన గొడవ. నీ మానాన నువ్వు వెళ్ళిపో’.

‘మరి క్షమించమని అడగలేదు.’

‘ఓ నమస్కారం పెట్టు, చాలు! నమస్కారం పెట్టి వెళ్ళిపో! తర్వాత సంగతి నేను చూసుకుంటాను. తప్పయిపోయిందని, క్షమించమన్నారని చెబుతాను. వింటాడు. నేనున్నాను కదా, నాకు ఎలా చెప్పాలో తెలుసు. అన్నట్టు అసలు సంగతి, మీరు మళ్ళీ ఈ చుట్టుపక్కలకి రాకండి. వచ్చారో, ప్రాణాలు పోతాయి. తర్వాత మీ ఇష్టం’ అన్నాడు విజయుడు.

‘రాము, మాటిస్తున్నాను’ అన్నాడు ఏనుగుల రాజు. చెరువులోని చంద్రబింబానికి నమస్కరించి వెళ్ళిపోయాడు. తర్వాత తన మందను తీసుకుని, ఆ ప్రాంతాన్నే వదిలేశాడు.’ కథను ముగించాయి పక్షులు.

‘దాహంగా ఉంది’ అన్నాను.

‘దాహం సంగతి తర్వాత. ముందు ఈ కథలో నీతి ఏమిటో తెలిసిందా?’ అడిగాయి. తెలియదని తలూపాను. ఇలా చెప్పాయి.

‘మీ రాజులాంటి, హంసలాంటి మెత్తని వాణ్ణి, బలహీనుణ్ణి కొలిచే కంటే బుద్ధిబలంతో యుక్తితో జీవించడం మేలు, తెలుసుకో’

‘సరే’నన్నట్టుగా తలూపాను. అయినా వదలేదు. మిమ్మల్ని తెగ తిట్టాయి. తిట్ల వర్షం కురిపించాయి. గాయాలయినా, దాహంగా ఉన్నా మిమ్మల్ని తిడుతోంటే తట్టుకోలేకపోయాను.

‘మా రాజేమీ పిరికివాడు కాదు. శత్రువుల్ని చీల్చి చెండాడడంలో అతన్ని మించిన వారు లేరు. మా రాజు సంగతి మీకు తెలియదు. తెలియనప్పుడు ఆయన్ని గురించి ఇలా మాట్లాడడం తప్పు. మాట్లాడొద్దు’ అన్నాను. వింటాయా? నన్ను కట్టి పడేసి, కొట్టి, బాగా హింసించాయి. వళ్ళంతా పచ్చి పుండయిపోయింది. దాహం. అయిపోయాను. చచ్చిపోయాను అనుకున్నాను. కొన వూపిరితో ఉన్నాను. అలాంటి నన్ను తీసుకుని వెళ్ళి చిత్రవర్ణుడి ముందు పడేశాయి. నెమలిరాజు నన్ను ఎగాదిగా చూశాడు. తర్వాత ‘ఎవడు వీడు’ అన్నట్టుగా సైనికుల్ని చూశాడు.

‘పాపాత్ముడు మహారాజా! మనదేశానికి వచ్చి మనల్ని, ముఖ్యంగా మిమ్మల్ని అనరాని మాటలన్నాడు. ఎవడి పాపాన వాడే పోతాడని మీరంటారేమో! అలా అనవద్దు. వీణ్ణి క్షమించకూడదు. చంపేద్దాం అనుకున్నాం. కాని, పద్ధతి ప్రకారం మీకో మాట చెబుదామని తీసుకొచ్చాం. చెప్పండి మహారాజా, చంపేయమంటారా?’

అడిగాయి పక్షులు. అంతంత ముక్కులతో మీద పడబోయాయి.

‘ఆగండాగండి’ వారించాడు చిత్రవర్ణుడు.

‘ఎవడు వీడు? ఎక్కణ్ణుంచి వచ్చాడు?’ అడిగాడు.

‘వీడి పేరు దీర్ఘముఖుడు. కర్పూరద్వీపం నుంచి వచ్చాడు. వీళ్ళ రాజు హిరణ్యగర్భుడు’ చెప్పాయి.

‘మీ మంత్రి పేరు?’ నన్ను అడిగిందో కొంగ. దాని పేరు దూరదర్శి. అది ఆ రాజ్యానికి మంత్రిట!

‘మా మంత్రి పేరు సర్వజ్ఞుడు. చక్రవాకపక్షి. మంచి అనుభవం కలవాడు. ధర్మజ్ఞుడు. వీరుడు, ప్రతిభాశాలి.’ చెప్పాను. ఇంతలో ఓ చిలుక కల్పించుకుంది. దాని పేరు అరుణముఖుడు. ఆ రాజ్యానికి అది సైన్యాధ్యక్షుడట! ఇలా అంది చిత్రవర్ణుడితో.

‘రాజా, ఆ కర్పూరద్వీపం మన జంబూద్వీపంలోని భాగమే! అలాంటి ద్వీపాలు చాలా ఉన్నాయి మన రాజ్యంలో. మీకు తెలుసో తెలియదో ఆ రాజ్యం మనదే! హిరణ్యగర్భుడు మన సామంతుడు. కప్పం కట్టాలి. ముందు ఓ దూతని పంపించి, కప్పం కట్టాల్సిందిగా ఆజ్ఞాపించండి.’

‘అవును మహారాజా, ఆజ్ఞాపించండి’ అన్నాడు దూరదర్శి.

‘పన్నులు వసూలు చేయడంలోనూ, పాలన విషయంలోనూ రాజన్నవాడు జాగ్రత్తగా వ్యవహరించాలి. బ్రాహ్మణుడికి అసంతృప్తి, రాజుకి తృప్తి పనికిరావు. ఏదో రకంగా రాజన్నవాడు ఎప్పటికప్పుడు రాజ్యాన్ని పెంచుకుంటూ పోవాలి. శత్రువుల్ని కాలి కింద పెట్టి అణగదొక్కాలి’ అన్నాడు అరుణముఖుడు.

‘అవును మహారాజా! సైన్యసమేతంగా వెంటనే వెళ్ళి కర్పూరద్వీపాన్ని ఆక్రమించండి.’ అని అంతలోనే మళ్ళీ ఇలా అన్నాడు దూరదర్శి.

‘ముందు దూతను పంపించండి. మన గురించి తెలియజేయండి. హిరణ్యగర్భుడు మాట విన్నాడా సరేసరి. వినలేదూ యుద్ధం తప్పదు. మరణమూ తప్పదు.’

‘అలాగే’ అన్నాడు చిత్రవర్ణుడు. మెచ్చుకోలుగా దూరదర్శిని చూశాడు.

“దూత బయల్దేరి వస్తున్నాడా?” అడిగాడు హిరణ్యగర్భుడు. ఆ అడగడంలో కోపంగాని, ఆవేశంగాని లేదు. మామూలుగా అడిగాడంతే!

“దూత సంగతి తర్వాత మాట్లాడుకోవచ్చు. ముందీ సంగతి చూడండి మహారాజా! ఎంత మదం, ఎంత దుర్మార్గం, ఎంత దురాశ వాళ్ళది. అనర్థాలన్నిటికీ ఆశే మూలం. అవునా? కాదా? నాకు తెలిసి ఆశను జయించిన వాడే మనిషి. అదృష్టవంతుడంటే అతనే” అన్నాడు దీర్ఘముఖుడు. అంతలోనే మళ్ళీ ఇలా అన్నాడు.

“దూతను పంపుదాం, మాట విన్నాడా సరే, లేదంటే యుద్ధం అంటూ దూరదర్శి అన్నాడు చూశారా, అప్పుడు నాకు బలే కోపం వచ్చింది. వచ్చి, చిత్రవర్ణుడితో ఇలా అన్నాను.

‘చేప్పేవాడు ఎన్నయినా చెబుతాడు. వినే వాడికి ఓపిక ఉండాలి. అలాగే చెప్పిందంతా వినేవాడు నమ్మకూడదు. వివేకంగా అందులో నిజానిజాలు ఆలోచించాలి. దున్న ఈనిందంటే దూడని కట్టేయమన్నాట్ట మునుపటికి ఎవరో! విషయం ఏమిటంటే యుద్ధం అంటూ చంకలు గుద్దుకోకండి. మా రాజు హిరణ్యగర్భుడు ఆషామాషీ కాడు. మహావీరుడు. అతన్ని గెలవడం చాలా కష్టం. మంత్రులకేం పోయింది. ఎన్నయినా చెబుతారు. రాజు మెప్పు కోసం మంత్రి అన్నవాడు సాధ్యాసాధ్యాలు ఆలోచించకుండా నోటికొచ్చింది వాగుతాడు. రాజు సాధ్యాసాధ్యాలు గుర్తించాలి. యుద్ధం అని ముందుకు తోస్తారు. పరిగెత్తావా, పోయేది నీ రాజ్యమే! ఈ మంత్రులదేముంది? కొత్తరాజు ఎదుట కొలువుదీరుతారు. మళ్ళీ మామూలే అన్నాను. నా మాటలకు చిత్రవర్ణుడు సన్నగా నవ్వాడు. నవ్వి ఇలా అన్నాడు.

‘పోయేది ఎవరి రాజ్యమో తేలిపోతుంది. ముందు నువ్వు మీ రాజ్యానికి వెళ్ళి, మీ రాజుని యుద్ధానికి సిద్ధంగా ఉండమను. నీతో పాటు మా దూతగా ఈ చిలుక, అరుణముఖుడు వస్తాడు.’

‘మహారాజా’ గొల్లుమంది చిలుక.

‘నేనీ మూర్ఖుడితో ప్రయాణం చెయ్యను. వాణ్ణి ముందు వెళ్ళమనండి. తర్వాత నేను వెళ్తాను. మీ మాటను కాదంటున్నందుకు నన్ను క్షమించండి’ అంది అంతలోనే!

‘ఎందుకలా అంటున్నావు?’ అడిగాడు చిత్రవర్ణుడు.

‘ఎందుకంటున్నానంటే...శత్రువుతో ఎన్నడూ ప్రయాణం చెయ్యకూడదు. చేస్తే ప్రమాదాన్ని కొని తెచ్చుకున్నట్టే! మంచివాడితో కలిస్తే పువ్వులతో పాటుగా దారమూ సువాసన అనిపించినట్టుగా మంచి గుర్తింపును పొందుతాం. అదే చెడ్డవాడితో కలిస్తే, ఇనుముతో కలిసిన నిప్పుకి కూడా సమ్మెట దెబ్బలు తప్పవన్నట్టుగా కష్టాల పాలవుతాం. ఇలాంటి వాడితో సాంగత్యం చేజేతులా చావుని తెచ్చుకోవడమే! కాకి-హంస అని ఓ కథ ఉంది. ఆ కథలో హంసలా ముగిసిపోతాన్నేను’ అన్నాడు అరుణముఖుడు.

‘ఏంటా కథ?’ అడిగాడు చిత్రవర్ణుడు. అరుణముఖుడు చెప్పసాగాడిలా.

కాకి-హంస కథ

ఉజ్జయినీనగర శివార్లలో ఓ రావిచెట్టు ఉండేది. ఆ చెట్టు మీద ఓ కాకి, ఒక హంస గూడుకట్టుకుని ఉండేవి. ఒకరోజు ఓ బాటసారి వచ్చాడక్కడికి. ఎండన పడి వచ్చాడేమో, చెట్టు కింద చల్లగా ఉండడంతో నీడ పట్టున పడుకున్నాడు. అలసిపోయాడేమో, వెంటనే నిద్రపోయాడు. కాస్సేపటికి, నీడ తొలగిపోయింది. ఎండ చుర్రున అతని కళ్ళల్లో పడుతోంది. అది చూసింది హంస. మంచి నిద్రలో ఉన్నాడు. పాపం అనుకుంది. జాలి పడింది. ఎండ బాటసారి మీద పడకుండా తన రెక్కలు అడ్డుగా పెట్టింది హంస. పై కొమ్మ మీద కూర్చున్న కాకి, వశ్యైరుగక నిద్రపోతున్న బాటసారిని చూసింది. కన్ను కుట్టింది దానికి. హాయిగా నిద్రపోతున్నాడు. నిద్రపోనిస్తానా? చెడగొట్టనూ అనుకుంది. సరిగ్గా బాటసారి మొహాన పడేట్టుగా రెట్ట వేసింది. వెంటనే ఎగిరిపోయింది అక్కణ్ణుంచి. దాని వల్ల కాకికి వచ్చే లాభమేమీ లేదు. కాకపోతే సరదా. దుర్మార్గుల ఆలోచనలన్నీ అలాగే ఉంటాయి.

మెలకువ వచ్చింది బాటసారికి. మొహాన వెచ్చగా పడ్డ రెట్ట తుడుచుకుంటూ పైకి చూశాడు. రెక్కలు సాచి కూర్చున్న హంస కనిపించింది. తన మీద రెట్ట వేసింది హంసేనని భావించాడు బాటసారి. కోపం

కట్టలు తెంచుకుందతనికి. పక్కన ఉన్న విల్లు అందుకున్నాడు. బాణాన్ని సంధించాడు. గురి చూసి కొట్టాడు. దెబ్బకి విలవిల్లాడుతూ హంస కింద పడింది. చచ్చిపోయింది. అయితే పాపిష్టికాకి మాత్రం ‘పాపి చిరాయువు’ అన్నట్టుగా బతికిపోయింది” కథ ముగించాడు అరుణముఖుడు.

“బాగుంది” నవ్వాడు చిత్రవర్ణుడు.

“ఈ కథలో కాకిలాంటి వాడు ఈ దీర్ఘముఖుడు. వీడితో ప్రయాణం అందుకే ప్రమాదం అంటున్నాను” అన్నాడు అరుణముఖుడు.

అటు చిత్రవర్ణుడూ, ఇటు హిరణ్యగర్భుడూ యుద్ధానికి సన్నద్ధులయ్యారు. బలాబలాలు తెలుసుకునేందుకు గూఢచారుల్ని ఆశ్రయించారు. తమ పనుపున గూఢచర్యానికి సరయిన వాడు దీర్ఘముఖుడే అన్నాడు మంత్రి సర్వజ్ఞుడు. అవునన్నాడు హిరణ్యగర్భుడు. అంగీకరించాడు.

“శత్రువు పట్ల ఏమరుపాటు పనికిరాదు. చిటారుకొమ్మన ఆదమరిచి నిద్రపోయినంత ప్రమాదం అది. ఎవరినీ పూర్తిగా నమ్మకూడదు. మనల్ని మనం రక్షించుకోవడంలో ఇరవై నాలుగు గంటలూ అప్రమత్తంగా ఉండాలి. మన ఆలోచనలూ, వ్యూహరచనలూ రహస్యంగా ఉంచుకోవాలి. నమ్మిన మంత్రితోనే రాజు చర్చించాలి. ఇవన్నీ మీకు తెలియనవి కావు. కాకపోతే మంత్రిగా చెప్పడం నా ధర్మం” అన్నాడు సర్వజ్ఞుడు.

“చెప్పడంలో తప్పులేదు. బాగానే చెప్పావు. గూఢచారిని కూడా మంచివాణ్ణి నిర్ణయించావు. ఇక ఆలస్యం దేనికి? పంపించు” అన్నాడు హిరణ్యగర్భుడు. మంత్రి మరేదో చెప్పబోతున్నాడు. అంతలో అక్కడికి సేవకుడు ఒకడు వచ్చాడు. ఇద్దరికీ నమస్కరించాడు. ఇలా చెప్పాడు.

“జంబూద్వీపం నుంచి ఓ చిలక వచ్చింది. పేరు అరుణముఖుడు. రాజదర్శనం కావాలంటోంది. పంపించమంటారా?”

సమాధానం కోసం మంత్రిని చూశాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“కొద్దిరోజుల పాటు ఆగాలని చెప్పు. రాజదర్శనం తప్పక అవుతుందని చెప్పు” సేవకుడితో చెప్పాడు సర్వజ్ఞుడు.

“చిత్తం” అని వెనుతిరిగాడు సేవకుడు. చిలక దగ్గరకు వచ్చాడు.

“రాజుగారూ, మంత్రిగారూ చర్చల్లో ఉన్నారు. రాజుగారిని కలవాలంటే మీకు కొద్ది రోజులు పడుతుంది. వేచి ఉంటానంటే మీకు వసతి సౌకర్యాలు చూస్తాం. లేదంటే మీ ఇష్టం” అన్నాడు సేవకుడు.

“వేచి ఉంటాను” అన్నాడు అరుణముఖుడు. అతనికి వసతి సౌకర్యాలు నిముషాల్లో ఏర్పాటు చేశాడు సేవకుడు.

“వచ్చేసింది. యుద్ధం వచ్చేసింది. వీరులకిది పండగ. శక్తి యుక్తులు చూపించిన వారంతా కీర్తిమంతులవుతారు. ఈ మాట చెప్పి, రాజ్యంలోని వీరులందరినీ యుద్ధానికి సిద్ధం చెయ్యండి. వాళ్ళకు ఉత్సాహాన్నీ, యుద్ధం పట్ల అనురక్తిని కలిగించండి.” చెప్పాడు హిరణ్యగర్భుడు. సర్వజ్ఞుడు అలాగేనన్నట్టుగా తలూపాడు. యుద్ధం అనగానే హుషారొచ్చింది రాజుకి. యుద్ధం కోసం ఎదురు చూస్తున్నట్టుగా అనిపించాడు. గమనించాడది సర్వజ్ఞుడు. ఇలా అన్నాడు.

“సామ దాన భేద దండోపాయాల్లో, దండోపాయం ఆఖరిది. అంటే ముందు మూడు ఉపాయాలూ సామం, దానం, భేదం ఫలించకపోతే అప్పుడు యుద్ధానికి మనం సన్నద్ధం కావాలి. అయినా మనం కారణం అయినట్టుగా యుద్ధాన్ని మనం మొదలుపెట్టకూడదు. అవతలి వారే మొదలుపెట్టడం అన్ని విధాలా మంచిది. రెండు వైపులా ప్రజల సానుభూతి మనకే ఉంటుంది. ప్రజల సానుభూతిని సంపాదించిన వారిదే గెలుపు. ఇది జగమెరిగిన సత్యం.”

“అవునవును” అన్నాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“యుద్ధంలో గెలుపు ఓటములు దైవాధీనం. ఎవరు గెలిచేదీ, ఎవరు ఓడేదీ ఆఖరి వరకూ అంతుపట్టదు. యుద్ధం వచ్చేదాకా అందరూ వీరులూ శూరులే! యుద్ధం వచ్చాక తెలుస్తుంది, అసలు వీరులూ, శూరులూ ఎవరన్నదీ. జననష్టాన్ని తెచ్చే యుద్ధాన్ని నివారించడం అన్ని విధాలా మంచిది. యుద్ధం వరకూ రాకూడదెవరూ. యుద్ధంతో పని లేకుండా చిన్న చిన్న ఉపాయాలతో పనులు చక్కబెట్టుకోవాలి. పెద్దబండరాయిని కొండ మీదకి ఉపాయంతోనే కదా చేర్చేది. అలాగే ఇదీనూ. సమయం కోసం వేచి చూడాలి. సమయం వచ్చిందీ చిన్న ఉపాయంతోనే కష్టాన్ని గట్టెక్కాలి. సుఖపడాలి. అంతేకాని, కయ్యానికి కాలు దువ్వతూ శపథాలు చేయడం, బీరాలు పలకడం చాలా ప్రమాదం. అది బుద్ధిహీనుల లక్షణం కూడా” అన్నాడు సర్వజ్ఞుడు.

‘నిజమే’నన్నట్టుగా చూశాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“చిత్రవర్ణుడేమీ తక్కువ తినలేదు. అతనూ బలవంతుడే! అతని మీద యుద్ధం ప్రకటించడం మిడతలు నిప్పులో దూకినట్టుగా ఉంటుంది. దేనికయినా ఓర్పు ముఖ్యం. తొందరపాటు కూడదు. ఇలా చెబుతున్నానని మీరేమీ అనుకోకపోతే, ముందు మనం కోట నిర్మించుకోవాలి. కోటలో ఉన్న రాజు, బయట వందమంది శత్రువుల్ని ఇట్టే ఎదుర్కోగలుగుతాడు. పైగా గట్టి కోటలో ఉన్న రాజుని ఏ శత్రువూ ఎదుర్కోలేడు. అందుకని, కోట నిర్మాణం పూర్తయ్యే వరకూ ఏ దేశం దూతలకూ దర్శనం ఇవ్వకపోవడమే మంచిది. ఏమంటారు?” అడిగాడు సర్వజ్ఞుడు.

“నిజమే! మనకిప్పుడు కోట అత్యవసరం” అన్నాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“ముందు దాని నిర్మాణం చూడండి.” ఆజ్ఞాపించాడు. మరుక్షణం అక్కడ వీరవరుడు అనే పక్షి ప్రత్యక్షమయింది. అతను కోట నిర్మాణంలో పెట్టింది పేరు.

“రాజుగారికి తొందరగా ఒక కోటను నిర్మించి పెట్టాలి. అది నువ్వే చెయ్యగలవు. అందుకే నిన్ను పిలిపించింది” అన్నాడు సర్వజ్ఞుడు.

“తప్పకుండా” అన్నాడు వీరవరుడు. రాజుకి ఇలా విన్నవించాడు.

“రాజా! ఈ పక్కనే కొండ గుహ ఉంది. చాలా పెద్దది. అక్కడ కొలను కూడా ఉంది. వచ్చి చూడండి, అది మీకు నచ్చితే దానినే కోటగా రూపొందిస్తాను.”

మాట మన్నించి కోట నిర్మాణానికి ఒప్పుకోవడమే కాదు, అవసరాలు కనిపెట్టి చెప్పడం వీరవరుడు కార్యదక్షతకు నిదర్శనమనిపించింది. రాజుకి అది చాలా నచ్చింది. మెచ్చుకున్నాడతన్ని. బహుమానాలు అందజేశాడు.

“కోట రక్షణ కూడా నువ్వే చూసుకోవాలి. కాపలాదారులంతా నీ కనుసన్నల్లో ఉండాలి. నీ ఆజ్ఞనే పాటించాలి. సేవకుల్ని నువ్వే నియమించుకో! అన్నిటికీ బాధ్యత నీదే” అన్నాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“చిత్తం” అన్నాడు వీరవరుడు. సెలవు తీసుకున్నాడు అక్కణ్ణించి. ఒకనాడు రాజు, మంత్రి కొండగుహను సందర్శించారు. బాగుందనుకున్నారు. కోట నిర్మాణాన్ని చేపట్టాల్సిందిగా వీరవరుణ్ణి ఆదేశించారు. అంతే! శత్రువులు చొరలేని విధంగా కోటను నిర్మించాడు వీరవరుడు. వేయికళ్ళతో దాన్ని కాపలా కాశాడు.

కొద్దిరోజులు గడిచాయి.

యుద్ధం గురించి చర్చోపచర్చలు ఇంకా జరుగుతునే ఉన్నాయి. సర్వజ్ఞుడికి క్షణం తీరిక లేకుండా ఉంది. ఎల్లవేశలా రాజుని అంటిపెట్టుకునే అతను ఉండాల్సి వస్తోంది. ఒకరోజు సేవకుడొకడు వచ్చాడు. ఇలా చెప్పాడు.

“జయము జయము మహారాజా! సింహాశ్రద్ధ్యం నించి కాకి ఒకటి వచ్చింది. పేరు నీలవర్ణుడు. మీ దర్శనం కోరుకుంటున్నాడు.”

ఆలోచనలో పడ్డాడు హిరణ్యగర్భుడు. యుద్ధసమయంలో తెలివితేటలు గల వాళ్ళు అనేకులు అవసరమవుతారు. వాళ్ళ సలహాలూ సంప్రదింపులూ కావాల్సి ఉంటుంది. ఉన్న మంత్రి సామంతుల్లో పెద్దగా తెలివితేటలు ఉన్నవారు చాలా తక్కువ. కాకులు తెలివయినవి. వాటిని ఉపయోగించుకోవాలి.

‘ప్రవేశపెట్టు’ అందామనుకుంటూనే, ఎందుకయినా మంచిదని, సర్వజ్ఞుని చూశాడు రాజు. తన మనసులో మాట బయటపెట్టాడు.

“వెయ్యి కుక్కలకన్నా ఒక సింహం గొప్పది. తెలివితేటలు లేని సింహం కన్నా అవి మెండుగా ఉన్న కాకి గొప్పది. అలాంటి కాకుల్ని మన పక్కన ఉంచుకోవడం ఎంతయినా అవసరం. ఏమంటావు?” అడిగాడు.

హిరణ్యగర్భుని ఆలోచనకు నవ్వు వచ్చింది సర్వజ్ఞుడికి. అయినా నవ్వలేదు. అణచుకున్నాడు దాన్ని. రాజు ముందు నవ్వడం ప్రమాదం అని అతనికి తెలుసు.

“నిన్నే ఏమంటావు?” రెట్టించాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“మీరేమీ అనుకోనంటే నాదొక మాట! శత్రువుల్ని గెలిచేందుకు ముక్కా మొహం తెలియని వాళ్ళని చేరదీయకూడదు. అది చాలా ప్రమాదం. ఒకరకంగా కుక్క తోక పట్టుకుని గోదావరి ఈదాలనుకోవడమే! కాకులు మనలా నీటి పక్షులు కావు. వాటి సలహాలూ, సూచనలూ వేరే విధంగా ఉంటాయి. వాటి వల్ల మనకి మంచి కన్నా చెడు జరిగే అవకాశాలే ఎక్కువ. అయినవాళ్ళను వదిలి కాని వాళ్ళను పట్టుకుంటే మొదటికే మోసం వస్తుంది. దెబ్బ తింటాం. అలా దెబ్బ తిన్న నక్క కథ ఒకటి చెబుతాను, వినండి.”

“చెప్పు.”

సర్వజ్ఞుడు ఇలా చెప్పసాగాడు.

నక్కమారాజు కథ

“అనగనగా ఒక ఊరు. ఆ ఊరిలో ఓ నక్క ఉంది. రాత్రి చీకట్లో తిండి కోసం అది ఊరంతా తిరుగుతూ పాపం ఓ ఇంటి వంటపాత్రలో పడిపోయింది. ఎంత ప్రయత్నించినా బయటికి రాలేకపోయింది. తెల్లారితే, ఇంటివాళ్ళు చూస్తే చంపడం ఖాయం. అందుకని తెలివిగా ఆలోచించింది. తెల్లారుతూనే కళ్ళు తేలేసి, కాళ్ళు బిగదీసి, ఊపిరి బిగబట్టింది. చచ్చిందాన్నా పడి ఉంది. తెల్లారింది. ఇంటివాళ్ళు చూశారు. పాత్రలో నక్క చచ్చిపడి ఉండడాన్ని చూసి చిత్రంగా చెప్పుకున్నారు. ఇంటిపెద్ద కబుర్లాపి, పాత్రలోంచి నక్కని బయటికి లాగాడు. మోసుకుని ఊరి చివరకు తీసుకెళ్ళాడు. అక్కడ పారేసి, వెనక్కి తిరిగాడు. కనుచూపు మేర అతను వెళ్ళేంత వరకూ ఆగి, తర్వాత బతికిపోయానని ఊపిరి తీసుకుంది నక్క. పరుగుదీసింది అక్కణ్ణించి.

రాత్రంతా వంటపాత్రలో దొర్లడంతో, తప్పించుకునే ప్రయత్నాలు చెయ్యడంతో పాత్రలోని మసి అంతా నక్కకి అంటుకుంది. దాంతో నల్లగా తయారయిందది. ఆ నలుపుని చూసుకుని ఆనందించింది.

‘ఈ రంగు నా అదృష్టం. ఇంత నలుపురంగు కలిగిన నక్క నాకు తెలిసీ ఎవరూ లేరు. అందం అంటే నలుపుదే! నా అందాన్ని నాలుగు నక్కలకీ చూపించాలి’ అనుకుంది. చూపించింది.

‘ఎలా వచ్చిందీ రంగు?’ అడిగాయి నక్కలు.

“ఎలా వచ్చిందంటే...రాత్రి నాకు దేవుడు కనిపించాడు. రమ్మని తనతో పాటు నన్ను స్వర్గానికి తీసుకుని వెళ్లాడు. దేవతలందరిముందూ నా మంచితనాన్నీ, నా పనితనాన్నీ మెచ్చుకున్నాడు. బహుమతిగా నన్నీ అడవికి రాజుని చేశాడు. అందుకు గుర్తుగా నిగనిగలాడే ఈ నలుపురంగుని పులిమాడు.’ అంది. ఆశ్చర్యపోయాయి నక్కలు. ‘అవునా’ అన్నట్టుగా చూశాయి.

‘నేనేం మీలా మామాలు నక్కను కానిప్పుడు. రాజుని. మీరంతా నన్ను సేవించాలి. గౌరవించాలి. ఇది నా మాట కాదు. దైవాజ్ఞ’ అంది నక్క.

వణికిపోయాయి నక్కలు. వినయంగా ముందరి రెండు కాళ్ళూ జోడించి నమస్కరించాయి.

“ఇక మీదట ఈ అడవిలోని జంతువులన్నీ నా మాట వినాల్సిందే! వినకపోతే ప్రమాదం అని చెప్పండి. వెళ్ళండి” ఆజ్ఞాపించింది. పరుగుదీశాయి పిచ్చినక్కలు. ఇక్కడనీ అక్కడనీ లేదు, ఎక్కడ పడితే అక్కడ నల్లనక్క చరిత్రను అడవిలో చాటి చెప్పాయి. అంతే! ఆనాటి నుంచీ నక్కమారాజుకు తిరుగులేకుండా పోయింది. అడవిలోని జంతువులన్నీ నల్లనక్కని తమ రాజుగా భావించి, సేవలు చెయ్యసాగాయి. పులులు,

సింహాలు కూడా నక్కమారాజు ముందు తలలొంచాయి. దాంతో నల్లనక్క పేట్రేగిపోయింది. దాని కళ్ళు నెత్తికెక్కిాయి. సాటి నక్కల్ని హీనంగా చూడసాగింది. మాట్లాడాలని దగ్గర కొస్తే ‘దూరం దూరం’ అంటూ వారిని దూరం చేసింది. సాయం కావాలని చేయి జాచితే, ఆ చేతిని విసిరి కొట్టింది. తట్టుకోలేకపోయాయి నక్కలు. రాజు చేష్టలకి కన్నీళ్ళు పెట్టుకున్నాయి. గుంపుగా కూర్చుని ఓ రోజు చర్చించుకోసాగాయి.

“అసలిదంతా మనం చేజేతులా చేసుకున్నాం” అందో ముసలి నక్క.

“అలా అంటావేంటి మామా! మనం చేసుకున్నదేముంది? దేవుడు చేశాడిదంతా” అందో నక్క.

“దేవుడా? దెయ్యమా? దేవుడు తనని రాజుని చేశాడని అది చెప్పింది. మనం నమ్మాం. అడవంతా చెప్పమంది. చెప్పాం. దాంతోనే దానికి తిరుగులేకుండా పోయింది. చెప్పకుండా ఉండాల్సింది. ప్రచారం చెయ్యకుండా ఉంటే బాగుండేది” అంది ముసలి నక్క.

“ప్రచారమే మన కొంప ముంచిదంటావా?”

“కాకపోతే, ప్రచారం చెయ్యక పోతే దీన్నెవరు నమ్మారు? చేసి, తప్పు చేశాం. రాజుని చేశామన్న కృతజ్ఞత కూడా లేదు ఈ నీచుడికి. సాటి జాతి పట్ల కనికరం లేకుండా పోయింది. క్షణ క్షణం అవమానించి, తిట్టి కొట్టి బాధిస్తున్నాడు. కుండలా నెత్తిన పెట్టుకుని మోసాం. ఇక మొయ్యెద్దు. కింద పడేసి, పగలగొడదాం. అప్పటిక్కాని దారికి రాడు.”

“అంతేనంటావా?”

“అంతే! దేవుడూ లేడు, స్వర్గమూ లేదు. వీడు చెప్పిందంతా అబద్ధం. నక్కెక్కడ? నాకలోకం ఎక్కడ? వీడు స్వర్గానికి వెళ్ళాడంటే నేను నమ్మను.”

“మరి నల్ల రంగు ఎలా వచ్చిందంటావు?”

“అదే కొంచెం అంతు చిక్కడం లేదు. అది అంతు చిక్కితే చేతికి చిక్కినట్టే! నల్ల రంగు వేసుకుని, మనల్నే కాదు, అసలు సిసలు రాజులు పులులు, సింహాల్ని కూడా తన దారికి తెచ్చుకున్నాడు. చూస్తోంటే, మన తెలివిలాగే వాటి తెలివి కూడా తెల్లారింది” అంది ముసలి నక్క.

“రోజులు వాడివి. మంచికాలం వస్తే నీచుడు కూడా గొప్పవాడయిపోతాడు. నాలుగు రోజులు ఓ వెలుగు వెలుగుతాడు. అయితే నీచుడు సుఖపడడం, మంచివాడు కష్టపడడం కలకాలం జరగదు. మంచికి ఎప్పటికయినా మంచే జరుగుతుంది. నీచుడుకి చూస్తూండగానే రోజులు చెల్లిపోతాయి. వాడి కన్ను వాడే పొడుచుకుంటాడు. కాలం కలసి రావాలి.అంతే” అన్నాయి నక్కలు.

“కలసి రావాలని కూర్చుంటే ఏదీ కలసి రాదు. మనమే ప్రయత్నించాలి. ఓ పని చేద్దాం” అంది ముసలి నక్క.

“ఏం చేద్దాం?”

“ఏం చేద్దామంటే మనందరం వాడి ముందు గుంపుగా కూర్చుని పెద్దగా ఊళలేద్దాం. మారాజు కూడా నక్కే కదా, మన సందడి చూసి, వాడూ సరదా పడి ఊళ వేస్తాడు. ఊళ వేశాడంటే అయిపోయింది. వాడు రాజు కాదు, మామూలు నక్కని అందరికీ తెలిసి పోతుంది. తెలిసిపోయిన మరుక్షణం వాణ్ణేం చెయ్యాలన్నది, మనం కాదు, అడవిలోని మిగిలిన జంతువులే చూసుకుంటాయి.”

“ఆలోచన చాలా బాగుంది. అలానే చేద్దాం” అన్నాయి నక్కలు. బయల్దేరాయి. మారాజు ఉన్న చోటుకి చేరుకున్నాయి. గుంపుగా కూర్చున్నాయి. ఊళలేయసాగాయి. ఎందుకలా వేస్తున్నాయన్నది నక్కమారాజు ఆలోచించలేదు. జంతువు ఒకటి కూత పెడితే సాటి జంతువులు గొంతు కలపడం జాతి లక్షణం. ఆ లక్షణంతో మారాజు కూడా ఊళ వేశాడు. అప్పటికే నక్కలలా కలసి కట్టుగా ఊళలేయడాన్ని గమనించి అడవిలోని జంతువులన్నీ అక్కడకు చేరుకున్నాయి. మారాజు ముందు ఊళలేస్తున్నాయంటే ఏదో ఉత్సవం జరుగుతోందనుకున్నారు. ఎప్పుడయితే నక్కమారాజు ఊళేశాడో అప్పుడు అక్కడున్న పులికి అర్థమయిపోయిందంతా. నక్క నక్కే! మహారాజు కాదది. దేవుడు పేరు చెప్పి, మోసగించి రాజయింది. దీన్ని వదలి పెట్టకూడదనుకుంది పులి. నక్కమారాజు మీద పిడుగులా పడింది. కండ కండలు పెరికి దాన్ని చంపేసింది” కథ ముగించాడు సర్వజ్ఞుడు. ఇలా అన్నాడు అంతలోనే.

“ఈ కథలో ఉన్న నీతి ఏమిటంటే... సొంతవాళ్ళను కాదని, పైవారిని ఆదరించడం, గొప్పవారని వారి సలహాలూ, సూచనలూ తీసుకోవడం చాలా ప్రమాదకరం. ఇలా చెప్పానని తప్పుగా భావించకండి. తర్వాత మీ ఇష్టం.”

“నా ఇష్టం అంటూనే మంత్రులు మీరంతా తెలివయిన వారయినట్టుగా, రాజులు మేమంతా తెలివితక్కువ వారన్నట్టుగా మాట్లాడుతున్నావు. తప్పు” అన్నాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“అయ్యా, అది కాదు నా ఉద్దేశం.” సర్దుకున్నాడు సర్వజ్ఞుడు.

“నీ ఉద్దేశం ఏదయినా, నా ఉద్దేశం చెబుతాను, విను. ఇవాళో రేపో యుద్ధం అనుకుంటున్నాం. యుద్ధంలో పాల్గొనేందుకు వీరులూ, శూరులూ, బుద్ధిశాలులూ కావాలి. కావాలంటే ఇప్పుటికిప్పుడు దొరకడం కష్టం.

వచ్చిన అవకాశాన్ని వినియోగించుకోవాలి. ఏదో అంటారు చూడు, వెదకబోయిన తీగ కాలికి తగిలినట్టుగా, కాకి వచ్చింది. కాకులు తెలివయినవి. వాటిని ఉపయోగించుకుందాం. మనం నీటిపక్షులం అన్నావు. కాకేమో నేల పక్షన్నావు. శత్రువు చిత్రవర్ణుడు నేల పక్షే కదా, వాడికి వీడు సరిపోతాడు. ముల్లును ముల్లుతోనే తియ్యాలి. అందుకు వీణ్ణి వాడుకుందాం. వద్దనుకున్నాం అనుకో, వీడు వెళ్ళి శత్రువుతో కలుస్తాడు. ఆ కలయిక ప్రమాదం” అన్నాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“అయితే కాకిని చేరదీద్దాం. దాని సాయం తీసుకుందాం. లేనిపోని అనుమానాలు మానుకుందాం.” అన్నాడు సర్వజ్ఞుడు. రాజు రాజే! రాజు మాటకు ఎదురు చెప్పకూడదనుకున్నాడతను. చర్చను ముగించాడు. మర్నాడు కొలువుదీరాడు హిరణ్యగర్భుడు.

చిలక అరుణముఖుడూ, కాకి నీలవర్ణుడూ ఉన్నారక్కడ. నీలవర్ణుడి అసలు పేరు మేఘవర్ణుడు. కాకపోతే తనని చిత్రవర్ణుడు గూఢచర్యం చేయమన్న కారణంగా నీలవర్ణుడని పేరు మార్చుకున్నాడతను.

“ముందు మీరు మాట్లాడండి.” అరుణముఖుడికి చెప్పాడు సర్వజ్ఞుడు. అలాగేనన్నట్టుగా తలూచి, ఇలా మాట్లాడసాగింది చిలక.

“రాజా! జంబూద్వీపం మహారాజు చిత్రవర్ణుడు పంపగా నేనిక్కడకి వచ్చాను. ఆయన సందేశం వినిపిస్తాను. వినండి. మీ కర్పూరద్వీపంతో సహా చుట్టుపక్కల ఉన్న ద్వీపాలన్నీ జంబూద్వీపంలోని భాగాలే! ఈ కారణంగా మీరు మాకు కప్పం కట్టాలి. ఈ విషయంలో వాదాలకూ, వివాదాలకూ తావు లేదు. మీ రాజ్యం మీకు కావాలంటే, మీ ప్రజలు క్షేమంగా ఉండాలంటే మా మహారాజు చెప్పినట్టుగా మీరు విని తీరాలి. లేదంటారా, యుద్ధానికి సిద్ధంగా ఉండండి.”

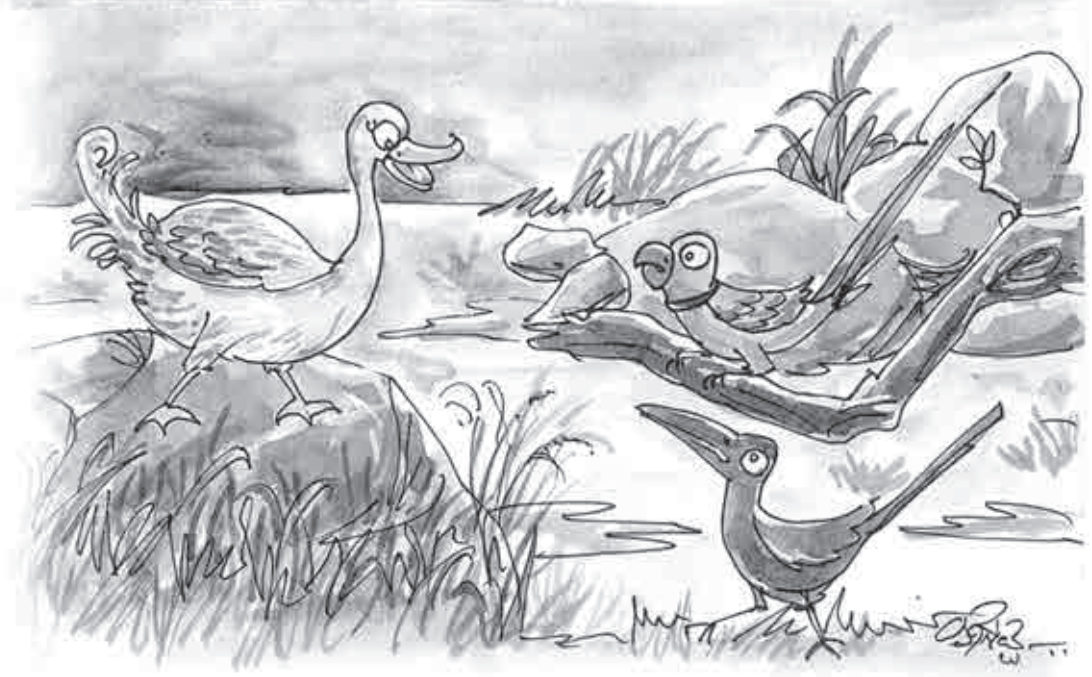
“ఎంత మదం, ఎంత కండకావరం” పెద్దగా అరిచాడు హిరణ్యగర్భుడు. చిలక మీదికి దాడి చేసేందుకన్నట్టుగా ముందుకురికాడు.

“అయ్యా! నేను దూతను. మా మహారాజు చెప్పమన్నది నేను చెప్పాను. ఇందులో నా తప్పు లేదు. మీరేం చెబుతారో చెప్పండి. దాన్ని మా మహారాజుకి విన్నవిస్తాను” తల వంచుకున్నాడు అరుణముఖుడు. వెనక్కి తగ్గడు హిరణ్యగర్భుడు. అంటే అరుణముఖుని మీద దాడి చేయకుండా తనని తాను సంబాళించు కున్నాడు కాని, చిత్రవర్ణుడు మీద కోపాన్ని మాత్రం ఆపుకోలేకపోయాడు.

“ఒక మామూలు నెమలికి నాలాంటి రాజహంస కప్పం కట్టాలా? ఏం చూసుకుని రెచ్చిపోతున్నాడు మీ రాజు? ఈ మధ్య చిన్న చిన్న రాజ్యాల్ని గెలిచాడేమో! ఆ విజయాలతో ఒళ్ళు తెలీకుండా ప్రవర్తిస్తున్నాడు. నా మీద గెలుపు అసాధ్యం. ఆ సంగతి తెలుసుకోమను.”

హిరణ్యగర్భుడి కోపాన్ని చూసి, అతనికి వత్తాసు పలికేందుకు ముందుకొచ్చాడు నీలవర్ణుడు. గూఢచర్యంలో మొదటి పాఠం, ఎదుటి వ్యక్తిని వెనకేసుకుని రావడం. దాన్ని పాటించేందుకు సిద్ధమయ్యాడు. అరుణముఖుడితో ఇలా అన్నాడతను.

“హిరణ్యగర్భుణ్ణి ఏమనుకుంటున్నాడయ్యా మీ రాజు. అల్లాటప్పా అనుకుంటున్నాడా? అసలు ఏం చూసుకునయ్యా మీ చిత్రవర్ణుడు రెచ్చిపోతున్నాడు. తప్పు చేస్తున్నాడు. అతనే కాదు, నువ్వు కూడా తప్పు చేస్తున్నావు. మీ రాజు నోటికొచ్చినట్టల్లా పేలాడు. దూతగా అదంతా నువ్విక్కడ పేల్తావా? ముందు వెనుకలు చూసుకుని మాట్లాడాలని తెలీదా?”

“యథారాజా తథా ప్రజాని. రాజుకి తగిన దూత” అన్నాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“దూతని ఈ అరుణముఖుని మీద దయతలచవద్దు మహారాజా! అనుమతి ఇప్పించండి. వీడి అంతు చూస్తాను.” అరుణముఖుని మీదకి ఎగరబోయాడు నీలవర్ణుడు. అడ్డుకున్నాడు సర్వజ్ఞుడు.

“తొందరపడకు మిత్రమా! దూతను చంపడం ధర్మం కాదు” అన్నాడు.

“అధర్మానికి పూనుకుంటే అన్నీ కష్టాలేనని పెద్దలు చెప్పారు. తెలిసీ తెలిసీ ఎవరికీ కీడు తలపెట్టకూడదు. తలపెట్టని వాణ్ణి మంచివాడంటారు. ఆ గుణమే అతని బలం. బలగం. వాటితోనే అతను సంపదలు సాధిస్తాడు” అని, కొంచెం దూరంగా నిలబడమన్నట్టుగా అరుణముఖునికి పైగ చేసి, మళ్ళీ నీలవర్ణునితో ఇలా అన్నాడు సర్వజ్ఞుడు.

“ఆపూ ఆపూ పోట్లాడుకుంటూ మధ్యలో దూడ కాళ్ళు విరగొట్టినట్టు, రాజూ రాజూ పోట్లాడుకుంటూ దూతను చంపడం పద్ధతి కాదు. దూత చెప్పిన మాటలు అతని సొంతం కావు. రాజు చెప్పిన మాటల్నే అతను వల్లె వేస్తాడు. అది అతని తప్పు కాదు.”

ఆవేశాన్ని అణచుకుంటున్నట్టుగా తలొంచుకున్నాడు నీలవర్ణుడు. ముక్కుని పరాపరామంటూ నేల రాశాడు.

“అన్ని అనర్థాలకూ కోపమే మూలం. మూర్ఖుడికి ముక్కు మీదే కోపం ఉంటుంది. కోపంతో హత్యలు చేస్తారు. ఆత్మహత్య కూడా చేసుకుంటారు. అర్థం లేనివవి. శాంతం, సహనం కావాలి. వాటిని అలవర్చుకోవాలి. శుభాలన్నీ వాటితోనే ముడిపడి ఉన్నాయి” అన్నాడు సర్వజ్ఞుడు.

రాజుని ఎగదోస్తున్నట్టుగా ప్రవర్తిస్తోన్న నీలవర్ణుని గమనించాడు సర్వజ్ఞుడు. మెత్తగా మొట్టాడతన్ని.

హిరణ్య గర్భుని అతని ఆవేశంలో ఆజ్ఞం పోశాడు నీలవర్ణుడు. దూత మీద కూడా విరుచుకు పడ్డాడు. మంత్రి సర్వజ్ఞుడు అది గమనించి, అతన్ని వారించాడు.

మంట రగులుకుంది. నీలవర్ణుడు దానిని ఎగదోశాడు. ఇంకేం ఉంది? హిరణ్యగర్భుడు ఇలా అన్నాడు అరుణముఖుడితో.

“నన్ను చెప్పమన్నావు కదా, చెబుతున్నాను, విను. నేను చెప్పిన మాటలు, నిండు కొలువులో మీ రాజుకి గట్టిగా చెప్పు.”

“తప్పకుండా మహారాజా! మీ మాట మీరు చెప్పండి.”

“చిత్రవర్ణా! ఒళ్ళు కొవ్వెక్కి, మదించి నా రాజ్యాన్ని కొల్లగొట్టాలని చూస్తున్నావు, కలలు కంటున్నావు. అవి కల్లలని తెలుసుకో! నీలాంటి చిత్రవర్ణులు కోటి మందయినా నా ముందు నిలవలేరు. కావాలనే కయ్యానికి కాలు దువ్వావు. కాలు విరిగిపోతుంది, జాగ్రత్త! బలాబలాలు చూసుకోకుండా, బరితెగించి మాట్లాడడం గొప్పకాదు. నీలాంటి అల్పులు మాటలకే పరిమితం, రేపు చేతలకొచ్చేసరికి, తోక ముడుస్తారు. నాతో యుద్ధంలో నీకు చావు తప్పదు. ఇది నిజం. ఇవే నా మాటలు. ఇలాగే చెప్పు” అన్నాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“అలాగే మహారాజా” అన్నాడు అరుణముఖుడు.

“ఇంకొక్క మాట! తప్పయిపోయిందని, క్షమాపణ చెప్పి, శరణు కోరితే కథే వేరని చెప్పు. వెళ్ళు” అన్నాడు హిరణ్యగర్భుడు. అరుణముఖుడు వెళ్ళేందుకు సిద్ధమయ్యాడు. అతనికి కానుకలూ, పళ్ళూ, ఫలాలూ ఇచ్చి పంపాడు సర్వజ్ఞుడు. దూతని మంచి చేసుకోవడం, మచ్చిక చేసుకోవడం చాలా అవసరమని అతను తలచాడు.

చిత్రవర్ణుణ్ణి చేరుకున్నాడు అరుణముఖుడు.

“చెప్పు, కర్పూరద్వీపం కబుర్లేమిటి?” అడిగాడు చిత్రవర్ణుడు.

“కబుర్లేమిటంటే..అదొక అద్భుతద్వీపం మహారాజా! దాని గురించి ఎంత చెప్పుకున్నా తరగదు. ఆ విషయాలు తర్వాత చెబుతాను. ముందు అసలు సంగతి చెబుతాను, వినండి. హిరణ్యగర్భుడు మీతో యుద్ధానికి సిద్ధమన్నాడు” అన్నాడు అరుణముఖుడు.

“అవునా” ఆశ్చర్యపోయాడు చిత్రవర్ణుడు.

“అవును మహారాజా! అయితే అతన్ని మనం యుద్ధంలో గెలవడం అతి కష్టం.”

‘నిజమా’ అన్నట్టుగా చూశాడు చిత్రవర్ణుడు.

“కష్టం అంటే కష్టమే కాని, గెలిచేందుకు అవకాశాలు లేకపోలేదు. మన మేఘవర్ణుడు, నీలవర్ణుడన్న పేరుతో హిరణ్యగర్భుడికి బాగా దగ్గరవుతున్నాడు. గెలిస్తే వాడి సాయంతోనే మనం గెలవాలి. దేవుణ్ణి తలచుకుని ఇక యుద్ధానికి సిద్ధం కావడమే తరువాయి. తర్వాత మీ ఇష్టం” అన్నాడు అరుణముఖుడు.

“హిరణ్యగర్భుడు ఏమన్నాడింతకీ. ఆ మాటలు చెప్పు” అడిగాడు చిత్రవర్ణుడు. తనతో హిరణ్యగర్భుడు అన్న మాటలు అక్షరం పొల్లుపోకుండా చెప్పుకొచ్చాడు అరుణముఖుడు. మంత్రి సామంతులందరూ వినేట్టుగా గట్టిగా చెప్పాడు. అంతే! చిత్రవర్ణుడు అంతెత్తున లేచాడు.

“ఒక సామంత రాజుని, చక్రవర్తి శరణు కోరాలా? బాగా బలిసి మాట్లాడుతున్నాడు. యుద్ధం తప్పదిక. హిరణ్యగర్భుడి రాజ్యం నాకక్కర్లేదు. కాకపోతే వాడి మీద విజయం నాకు కావాలి. వాడి చావు నేను కళ్ళారా చూడాలి.”

“శాంతించండి మహారాజా” మంత్రి దూరదర్శి కలుగజేసుకున్నాడు.

“శత్రువుని చంపేదాకా రాజన్నవాడు నిద్రపోలేడు. పైగా పొరుష ప్రతాపాలతో ఉడికిపోతున్నాను. మీకు తెలీదు మంత్రిగారూ, పొంచి ఉన్న శత్రువును చంపే దాకా రాజుకి అన్నం కూడా రుచించదు” అన్నాడు చిత్రవర్ణుడు. మంత్రి సామంతుల్ని ఓ కంట గమనించాడు. అంతా మవునంగా ఉన్నారు. ఎవరి కళ్ళల్లోనూ ఎరుపు జీర లు లేవు. ఎవరూ ఆవేశపడుతున్నట్టుగా కూడా లేరు. రాజుకది అశుభ సూచికం అనిపించింది. యుద్ధానికి సేవకుల్ని ప్రోత్సహించాలి. లేకపోతే మొదటికే మోసం అనుకున్నాడు చిత్రవర్ణుడు. ఇలా అన్నాడు.

“యుద్ధంలో గెలుపు ఓటములు దైవాధీనాలు, పోరు నష్టం, పొందు లాభం లాంటి మాటలు పట్టించుకోవద్దు. ఎప్పుటికయినా చావు తప్పదు. ఆ చావుని మనం యుద్ధంలో ఆహ్వానిద్దాం. వీరస్వర్గాన్ని అలంకరిద్దాం. ఈ శరీరాలు నీటిబుడగలు. ఆశాశ్వుతం. వీటి మీద మోజు పెంచుకోవద్దు. ముసలితనంలో మూలుగుతూ ఇంట్లో చావడం కంటే యుద్ధంలో చనిపోవడం మంచిది. యుద్ధానికి సిద్ధం కండి.”

“అవును మహారాజా! విజయమో, వీరస్వర్గమో తేల్చుకుందాం. పదండి మహారాజా, పదండి” ఒక్కపెట్టుగా సేవకులంతా అరిచారు.

“ఇదీ వీరత్వం అంటే” అనుకుని చల్లబడ్డాడు చిత్రవర్ణుడు. సన్నగా నవ్వుతూ అతన్ని సమీపించాడు దూరదర్శి. ఇలా అన్నాడతనితో.

“ఇలా అంటున్నానని మీరేమీ అనుకోకపోతే తొందరపడొద్దు మహారాజా! అన్ని వేశలా ఆవేశం పనికి రాదు. మనం శత్రువుల కంటే బలవంతులం అనుకున్నప్పుడే యుద్ధానికి సిద్ధమవ్వాలి. హిరణ్యగర్భుడేమీ సామాన్యుడు కాదు మహారాజా అతనంటే ప్రజలు ప్రాణం పెడతారు. అతని కోసం ఎంతకయినా తెగిస్తారు. అలాంటి వాడితో యుద్ధం అంటే ఆలోచించుకోవాలి మనం. శత్రువు బలాన్ని అంచనా కట్టకుండా యుద్ధానికి దిగితే సింహం చేతికి చిక్కిన లేడిలా ఉంటుంది పరిస్థితి. ముందు వెనుకలు ఆలోచించుకుని మరీ అడుగు వెయ్యాలి. అంతేకాని...”

దూరదర్శి మాట పూర్తి కానేలేదు, భగ్గుమన్నాడు చిత్రవర్ణుడు.

“ఏం మాట్లాడుతున్నావు నువ్వు? నువ్వేం మంత్రివి? నీకు తల పండింది కాని, బుద్ధి పండలేదు. యుద్ధానికి సిద్ధంకండని నేను చెబుతుంటే నువ్వేం చెబుతున్నావో నీకర్థం అవుతోందా? నిప్పుల మీద నీళ్ళు జల్లుతున్నావు నువ్వు. పిరికి మాటలు మాట్లాడుతున్నావు.”

“మీ మేలుకోరే మాట్లాడుతున్నాను మహారాజా! మంత్రిగా ఇది నా ధర్మం. నా మాటలు మీకు ఇష్టం లేకపోయినా చెప్పక తప్పదు. నా కర్తవ్యం నేను నిర్వర్తిస్తున్నాను. మీకు ఇష్టంగా ఉండే మాటలు మాట్లాడి, మిమ్మల్ని మోసం చెయ్యడం సులభం. కాని, అది నా వృత్తిధర్మం కాదు. మవునంగా ఉండడం కూడా స్వామి ద్రోహం అవుతుంది.” తల దించుకున్నాడు దూరదర్శి. అంతలోనే తలెత్తి ఇలా అన్నాడు మళ్ళీ.

“మీరు ముమ్మాటికీ యుద్ధమే చేద్దామంటే కాదనేదెవరు మహారాజా! యుద్ధానికి అంతా సిద్ధమే! ఇదే సరయిన సమయం. శత్రువుని తక్కువ అంచనా వెయ్యకుండా, మన మొత్తం సైన్యాన్ని వెంటబెట్టుకుని, ఒక్కసారిగా దాడి చేద్దాం. చిన్నపామునయినా పెద్దకర్రతో కొట్టాలంటారు. అలా ఉన్న సైన్యాన్నంతా మనం వెంటబెట్టుకుని వెళ్ళడం మంచిది. శత్రువుకి సమయం ఇవ్వకూడదు. ఇస్తే బలగాల్ని బలోపేతం చేసుకుంటాడు. అందుకే వెంటనే దండెత్తడం మంచిది. ఆలస్యం అమృతం విషం అన్నారు. ఆలస్యం చెయ్యొద్దు, పదండి యుద్ధానికి.”

చిత్రవర్ణుడు ఆ మాటలకు పొంగిపోయాడు. మంత్రిని అభినందనగా దగ్గరకు తీసుకున్నాడు. యుద్ధసన్నాహాలు ప్రారంభించమన్నాడు. దూరదర్శి అందర్నీ యుద్ధోన్ముఖుల్ని చేశాడు. బలాలన్నీ బయల్దేరాయి. చిత్రవర్ణుడు సైన్యసమేతంగా మలయపర్వతం వరకూ ప్రయాణించి, అక్కడ విడిది చేశాడు.

జంబూద్వీపానికి గూఢచారిగా వెళ్ళిన దీర్ఘముఖుడు, కర్పూరద్వీపానికి చేరుకున్నాడు. హిరణ్యగర్భుణ్ణి ఏకాంతంగా కలుసుకున్నాడు. విషయాలు చర్చించుకునే ముందు, మంత్రి సర్వజ్ఞుడు కూడా ఉండడం మంచిదనుకున్నారు. పిలిచారతన్ని. ముగ్గురూ సమాలోచనలు ప్రారంభించారు.

“చిత్రవర్ణుని రహస్యాలు కొన్ని తెలిశాయి. చెబుతాను, వినండి.” అన్నాడు దీర్ఘముఖుడు. చెప్పసాగాడిలా.

“చిత్రవర్ణుడు మన రాజ్యం మీదికి దండెత్తి వస్తున్నాడు. సైన్యసమేతంగా మలయపర్వతం దగ్గర విడిది చేశాడు. చాలా జాగ్రత్తగా ఉండాలి మహారాజా మనం. ముఖ్యంగా మీరు కోటను విడిచి రావద్దు.”

“ఇంకా?” అడిగాడు సర్వజ్ఞుడు.

“జంబూద్వీపంలో చిత్రవర్ణుడంటే పడని ఓ పావురం ఉంది. దాన్ని మచ్చిక చేసుకుని, చాలా విషయాలు రాబట్టాను. మీకో తెలుసో లేదో మన ఆస్థానంలో చిత్రవర్ణుడి గూఢచారి ఒకడున్నాట్ట! ఎవరన్నదీ వివరాలు తెలియవు. మీరే తెలుసుకోవాలి. ఇకపోతే చిత్రవర్ణుడు యుద్ధానికి దిగడం అతని మంత్రి దూరదర్శికి ఇష్టం లేదు. అయితే రాజు చెప్పిన మీదట తప్పదు కాబట్టి, యుద్ధసన్నాహాల్లో పడ్డాడు. ఇది మనకు పనికొచ్చే ముక్క. దీని గురించి ఆలోచించండి.” అన్నాడు దీర్ఘముఖుడు.

“మళ్ళీ ప్రయాణం ఎప్పుడు?”

“ఎక్కడికి?”

“జంబూద్వీపానికి.”

“ఇక వెళ్ళే అవకాశం లేదు. మొన్ననో రోజు చిత్రవర్ణుని సేవకులు నన్ను గుర్తుపట్టి బంధించబోయారు. పారిపోయి వచ్చాను. ధవళాంగుడు అక్కడే ఉన్నాడు.” అన్నాడు దీర్ఘముఖుడు.

సర్వజ్ఞుడు ఆలోచించసాగాడు. ఏం ఆలోచిస్తున్నదీ అంతుపట్టక, అతన్నే చూడసాగాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“మహారాజా” అన్నాడు సర్వజ్ఞుడు.

“చెప్పండి” మన ఆస్థానంలో ఉన్న నీలవర్ణుడే చిత్రవర్ణుని గూఢచారి అని నా అనుమానం. వాణ్ణి చేరదీయడం ప్రమాదం. నాకు తెలిసీ, వాడు సింహాశద్వీపం నుంచి రాలేదు. అన్నీ అబద్ధాలు చెప్పాడు. వాణ్ణి చూస్తూంటే వెనకటికి కాకిని నమ్మి, ప్రాణాలు పోగొట్టుకున్న గుడ్లగూబల కథ గుర్తుకొస్తోంది” అన్నాడు సర్వజ్ఞుడు.

“ఏంటా కథ?” అడిగాడు హిరణ్యగర్భుడు. చెప్పసాగాడిలా సర్వజ్ఞుడు.

కాకి-గుడ్లగూబ కథ

“దండకారణ్యంలో ఓ పెద్ద మర్రిచెట్టుంది. ఆ చెట్టు కొమ్మల్లో కొన్ని వేల పక్షులు గూళ్ళు కట్టుకుని నివసిస్తున్నాయి. కాకుల రాజు కూడా ఓ కొమ్మ మీద నివాసం ఉండేవాడు. అక్కడికి దగ్గరలోనే ఓ కొండ గుహలో ఓ గుడ్లగూబ ఉండేది. దాని పేరు ఉపమర్దనుడు. అది గుడ్లగూబలకు రాజు. ఈ ఇద్దరు రాజులకీ ఎప్పుడూ యుద్ధాలే! రెండు జాతులకీ పడి చచ్చేది కాదు.

ఒకనాటి రాత్రివేళ ఉపమర్దనుడు, మంత్రి సామంతులతో సమాలోచనలు జరిపి, హఠాత్తుగా మర్రిచెట్టు మీది కాకుల మీదికి దాడి చేశాడు. రాత్రికదా, పాపం! కాకులు మంచి నిద్రలో ఉన్నాయి. అదే అదనుగా గుడ్లగూబలన్నీ కాకిగూళ్ళను పడగొట్టి, కాకులను పొడిచి పొడిచి హింసించాయి. కొన్ని గాయాలపాలయి, పారిపోయాయి అక్కణ్ణించి. పారిపోయినవి పారిపోగా, కొన్ని వేల కాకులు ప్రాణాలు కోల్పోయాయి. అప్పటిక్కాని ఉపమర్దనుడు శాంతించలేదు.

తెల్లారింది. గాయాలయి, పారిపోయి ప్రాణాలు దక్కించుకున్నాయని అన్నానే కొన్ని కాకులు, ఆ కాకుల్లో కాకులరాజు కూడా ఉన్నాడు. ఆ రాజు కాకుల కోసం మర్రిచెట్టు దగ్గరకి వచ్చి చూశాడు. ఎక్కడ చూస్తే అక్కడ చెల్లాచెదురయిన గూళ్ళు, చచ్చి పడి ఉన్న కాకులూ కనిపించాయి. కన్నీళ్ళు ఆగలేదు రాజుకి.

భోరున ఏడ్చాడు. పిల్లలు, పరివారం, మంత్రిలు, సామంతులు వేలాదిగా గుడ్లగూబల దాడికి బలి అయిపోయాయి. దిక్కుతోచలేదు. ముక్కును నేలకు రాస్తూ తలొంచుకున్నాడు.

మరిచెట్టు దగ్గరకి రాజు వచ్చాడని తెలుసుకున్న, గాయాలపాలయిన కాకులూ, పారిపోయిన కాకులూ ఎగిరించి, రాజు ముందు నిలిచాయి. ఏడుస్తోన్న రాజుని చూసి, అవీ కన్నీళ్ళు పెట్టుకున్నాయి. మంత్రిలు వారించారు. దాంతో గుడ్లలోనే నీరు కుక్కుకున్నాయి. రాజుని ఓదారుస్తూ మంత్రిలిలా అన్నారు.

‘దుఃఖించకండి మహారాజా! రాజుగా మీరు దుఃఖించకూడదు. మీ దుఃఖం రాజ్యానికి మంచిది కాదు. దయచేసి, నిగ్రహించుకోండి.’

కాకిరాజు బాధను నిగ్రహించుకున్నాడు. తేరుకుని, చూశాడు.

‘మీకు ఎలాంటి హానీ జరగలేదు. అందుకు అంతా ఆనందిస్తున్నాం. ఏనాడు ఏ పాపం చేశామో, ఈనాడు ఇలా అయింది. కాలం మనకి కలసి రాలేదు మహారాజా, అంతే!’ అన్నారు.

‘అవును’ అన్నట్టుగా తలాడించాడు రాజు.

‘చేసిన పాపానికి గుడ్లగూబలకు శిక్ష తప్పదు. అనుభవిస్తారు. ఆ రోజు వస్తుంది’ అన్నారు మంత్రిలు.

‘మహారాజా! జరిగిందాని గురించి బాధపడవద్దు. నువ్వు మాకున్నావు. మేము నీకున్నాం. ఆదేశించండి మహారాజా, గుడ్లగూబల మీదికి యుద్ధానికి వెళ్దాం. వాటి పని పడదాం’ అన్నారు.

‘విజయమో, వీరస్వర్గమో తేల్చుకుందాం మహారాజా, కాకపోతే ఇప్పుడు శత్రువు చాలా బలంగా ఉన్నాడు. కాబట్టి, దెబ్బ తీసేందుకు వేచి చూద్దాం’ అన్నారు.

‘సరే’నన్నట్టుగా తలాడించిన రాజుతో మళ్ళీ ఇలా అన్నారు.

‘మనకు బలవంతుల అండ కావాలి. బలవంతులతో స్నేహం కావాలి. బలవంతులు మన పక్షం ఉన్నప్పుడే ఈ శత్రువుని మనం ఎదుర్కోగలం. బలవంతులు ఎవరున్నారన్నది ఆలోచించండి. వారితో స్నేహం కోసం సంప్రదించండి’ అన్నారు.

ఆలోచనలో పడ్డాడు రాజు. దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తోన్న రాజుని చూశాడు చిరంజీవి. అతను ఓ మంత్రి. రాజుకి ఇష్టమయిన మంత్రి. అతను అందరిలో కలుగజేసుకుని, రాజుతో ఎన్నడూ మాట్లాడ లేదు. ఏకాంతంలోనే ఎక్కువగా మాట్లాడాడు. అలాంటిది, ఇప్పుడు తప్పదని కలుగజేసుకున్నాడు. ఇలా అన్నాడు.

‘బలహీనులతో బలవంతులు స్నేహం చేయరు మహారాజా! ఒకవేళ వారు స్నేహం చేసినా, రేపు బలవంతులతో యుద్ధం అంటే వారూ వారూ ఒకటైపోతారు. బలహీనుల్ని వేరు చేస్తారు. వేరు చేయడమే కాదు, దోచేస్తారు. అందుకని వారి ప్రాపు కోసం, వారితో స్నేహం కోసం పెద్దగా ఆలోచించకండి.’

‘ఆలోచించను సరే, ఏం చేద్దామో చెప్పు?’ కొద్దిగా విసుక్కున్నాడు రాజు.

‘మీరు విసుక్కున్నా, కసరుకున్నా మేమేమీ అనుకోము మహారాజా! ఊహించని కష్టం వచ్చినప్పుడు, ఎంతటి వారికయినా అసహనం తప్పదు. ఆ అసహనంలో ఆలోచించడం కూడా కష్టమే! అందుకుని దయచేసి నా మాటలు వినండి. ఇప్పటికిప్పుడు శత్రువు మీద మనం యుద్ధం ఎలానూ ప్రకటించలేం. కొద్ది సమయం వేచి చూడక తప్పదు. ఈ లోపు ఏం చేద్దామంటే...అదీ మీరు అంగీకరిస్తేనే...నేను శత్రువుల పంచన చేరుతాను.’

‘వద్దు! అది చాలా ప్రమాదం’ అన్నాడు రాజు.

‘పూర్తిగా వినండి! నేను శత్రువు గుహలో దూరుతాను. వారి ఆశ్రయం కోరుతున్నట్టు నటించి, శత్రువుల దయనీ, జాలినీ సంపాదిస్తాను. సంపాదించి, కథ నడిపిస్తాను చూడండి’ అన్నాడు.

చిరంజీవి ఆవేశపరుడు కాదు. తొందరపాటు నిర్ణయాలు తీసుకోడు. ఎంతగానో ఆలోచించే ఈ నిర్ణయానికి వచ్చి ఉంటాడు. కథ నడిపిస్తానంటున్నాడు! ఏం చేస్తాడు? కథ ఏమయి ఉంటుంది? అక్కడున్న అందరి గుండెల్లోనూ ఇవే ప్రశ్నలు. వాటికి సమాధానం తర్వాత చెబుతానన్నట్టుగా ఇలా అన్నాడు చిరంజీవి.

‘ముందు మీరంతా నాకో సహాయం చెయ్యండి. ఎక్కణ్ణుంచయినా కొంచెం రక్తం తీసుకొచ్చి, నా ఒంటికి పులమండి. తర్వాత మీరంతా, ఈ చెట్టు వదిలిపెట్టి, అదిగో అక్కడుందే ఋష్యమూకపర్వతం, అక్కడికి వెళ్ళిపొండి. అక్కడే నివాసాలు ఏర్పరుచుకోండి. కొద్దికాలం అక్కడే ఉండండి. తర్వాత ఏం చెయ్యాలో నేను చెబుతాను.’

చిరంజీవి ఆషామాషీగా దేనికీ పూనుకోడు. పూనుకున్నాడంటే విజయం సాధించినట్టేననుకున్నాడు రాజు. ఆజ్ఞాపించాడిలా.

‘వెళ్ళండి, రక్తం తీసుకు రండి.’

కాకులు పరుగుదీసినట్టుగా ఎగిరాయి. రక్తం కోసం వెదికాయి. రెండు ఎలుకలు కనిపించాయి వాటికి. పట్టి, చంపేశాయి వాటిని. వాటి నెత్తురును తీసుకొచ్చి, చిరంజీవికి ఒంటికి ఎలా కావాలంటే అలా పులిమాయి.

‘ఇక మేము వెళ్ళిరామా’ అడిగాడు రాజు.

‘వెళ్ళిరండి’ అన్నాడు చిరంజీవి.

కాకులన్నీ ఎగిరిపోయాయి అక్కణ్ణుంచి. రాజుతో కలసి ఋష్యమూకపర్వతానికి చేరుకున్నాయి.

చీకటి పడింది. చిరంజీవి ప్రాణాలు అరచేతిలో పెట్టుకుని, గుడ్లగూబల గుహ దగ్గరికి చేరాడు. భయం భయంగా ఉంది. అయినా తెగించాడు. లోపలికి తొంగి చూశాడు. గుహ లోపల పెద్దదిగానే ఉంది. అయితే లోపలికెళ్ళే గుహ ద్వారం మాత్రం చిన్నదిగా ఉన్నదని గ్రహించాడు. ద్వారం దగ్గర దీనంగా ‘కావు కావు’మని అరిచాడు. హఠాత్తుగా వినవచ్చిన ఆ అరుపునకు, గుహలోని గుడ్లగూబలు కంగారుపడ్డాయి. తర్వాత తేరుకున్నాయి.

‘చూడెవరో’ అంటే ఓ గూబ గుహ బయటికి వచ్చి ద్వారం దగ్గర దీనంగా ఉన్న కాకిని చూసింది. పట్టుకుని, లోపలికి లాక్కుపోయింది. రాజు ఉపమర్దనుడి ముందు నిలబెట్టింది.

‘ఎవరు నువ్వు? ఏంటీ రక్తం?’ అడిగాడు రాజు. జవాబుగా ఏడుపందుకున్నాడు చిరంజీవి. పెద్ద గొంతుతో ఏడవసాగాడు. గుడ్లగూబలన్నీ చిత్రంగా చూశాయి.

‘ఎందుకేడుస్తున్నావు? ఏం జరిగింది?’ అడిగాడు రాజు.

‘ఏం చెప్పమంటారు మహారాజా, మిమ్మల్ని పొగడి, ప్రాణాల మీదికి తెచ్చుకున్నాను’ అన్నాడు చిరంజీవి. అర్థం కానట్టుగా చూశాడు రాజు.

‘నా పేరు చిరంజీవి. నేను కాకుల రాజు మంత్రివర్గంలో ఓ మంత్రిని. రాత్రి మీరు దాడి చేసి, మా కాకుల్ని చంపేరు చూడండీ, ఆ విషయమై పొద్దున పెద్ద సభ జరిగింది. కాకులకు ఇంత కష్టం వచ్చింది, ఏం చేద్దాం ఇప్పుడు? అనడిగాడు మారాజు.

‘ఏం చేద్దాం? ఏడుస్తూ కూర్చుందాం’ అన్నాను.

రాజు నన్ను కోపంగా చూశాడు. చూస్తే చూశాడు. నిజాలు చెప్పాలనుకున్నాను. చెప్పేశాను. ‘బలవంతులు దాడి చేస్తే ఇంతే! ఇలాగే ఉంటుంది. ఉపమర్దనుడు బలవంతుడు. మహావీరుడు. ఆ మహావీరుణ్ణి మనమేమీ చెయ్యలేం. చేయగలిగింది ఒక్కటే, ఆయన్ని మనం శరణు కోరడం. శరణు కోరితే ప్రాణాలతో ఉంటాం’ అన్నాను. మరింత కోపంగా చూశాడు మా రాజు. చూడనీ, ఏం కాదనుకున్నాను.

‘ప్రతీకారం తీర్చుకుందాం, దాడి చేద్దాం లాంటి ఆలోచనలు వద్దు. బతకాలంటే ఒకటే ఆలోచన. మనందరం వెళ్ళి ఉపమర్దనుడి కాళ్ళ మీద పడడం తప్ప, మరో మార్గం లేద’ని చెప్పాను. రాజునని విద్రవీగక, ఉపమర్దనుడి కాళ్ళు పట్టుకో, జాలి పడి వదిలేస్తాడన్నాను. అంతే! ఆ మాటకి మా రాజుకే కాదు, మా కాకులన్నిటికీ నా మీద కోపం వచ్చింది. వచ్చి, నన్ను చంపాలనుకుని, ముక్కులతో పొడిచి పొడిచి ఒళ్ళంతా చిల్లులు చేశాయి. అదే ఈ రక్తం’ అన్నాడు చిరంజీవి.

‘అయ్యయ్యో’ అన్నాయి గుడ్లగూబలు. చిరంజీవి మీద జాలిపడ్డాయి.

‘పొడిచి పొడిచి, చచ్చాననుకుని వదిలి పెట్టి వెళ్ళిపోయాయి. చేతకాని రాజూ, చేతకాని కాకులూ ఎక్కడికెళ్ళాయో వెళ్ళిపోయాయి. నన్నొదిలేశాయి. కొనప్రాణంతో కొట్టుమిట్టాడుతూ మీ దగ్గరకి చేరాలనిపించింది. చేరాను. మిమ్మల్ని చూడాలనిపించింది. చూశాను. ఈ జీవితానికిది చాలు’ అన్నాడు చిరంజీవి.

‘బలేవాడివే’ అభినందనగా చూశాడు ఉపమర్దనుడు.

‘మహారాజా, మారాజు దుష్టచర్యలు మీకు చెప్పాలనిపించింది, చెప్పాను. ఇక నా ప్రాణం పోయినా పర్వాలేదు. మీ కాళ్ళ మీద పడి, నా ప్రాణం విడుస్తాను’ అంటూ ఉపమర్దనుడి కాళ్ళ మీద పడ్డాడు చిరంజీవి.

‘లేవయ్యా లే! నీ ప్రాణానికి నా ప్రాణం అడ్డు’ అన్నాడు ఉపమర్దనుడు. చిరంజీవిని లేపి, నిలబెట్టాడు.

‘ఇదే మహారాజా! ఈ మంచితనాన్నే, మీ మంచితనాన్ని పొగడ్డంతోనే వచ్చింది గొడవంతా. మిమ్మల్ని పొగడకూడదట! ఎందుకు పొగడకూడదు? శత్రు రాజయితే మాత్రం, బలవంతుడూ, గొప్పవాడూ అయితే పొగడడం తప్పా? చాలు మహారాజా, చాలు! మీ ఆశ్రయం నాకు దొరికింది. మిమ్మల్ని సేవించుకుంటూ ఇక్కడే ఉంటాను. మీ పేరు చెప్పుకుని బతుకుతాను. కృతజ్ఞుణ్ణి’ అన్నాడు చిరంజీవి.

తను ఆశ్రయం కల్పిస్తానని ఉపమర్దనుడు అనలేదు. అనకపోయినా, అన్నట్టుగా మాట్లాడాడు చిరంజీవి. తాను అన్నాడేమో! అంటే మాత్రం మాటకి కట్టుబడి ఉండక తప్పదనుకున్నాడు ఉపమర్దనుడు. తమ జాతికి చెందకపోయినా రాజుగారు ఆశ్రయం కల్పించారు. తప్పదిక. అక్కున చేర్చుకోవాల్సిందే అనుకున్నాయి సేవక బృందాలు. మంత్రులు మాత్రం కొంచెం అనుమానంగా చిరంజీవిని చూశారు. వారు తనని అనుమానిస్తున్నారన్న సంగతి తెలుసుకుని, చిరంజీవి చూపును మరల్చుకున్నాడు.

‘రాజా’ అన్నాడో మంత్రి.

‘ఏంటి?’

‘నాకెందుకో ఈ చిరంజీవిని నమ్మబుద్ధి కావట్లేదు. ఇలాంటి వారికి ఆశ్రయం కల్పించడం, దూదిగుట్టలో నిప్పు రవ్వను దాచినట్టే! ఆలోచించండి. కొండంత దూదీ బూడిదయిపోతుంది.’

‘నన్నింతగా అభిమానించే చిరంజీవిని మీరు అనుమానించడం పద్ధతి కాదు. జాతి వేరని, శత్రువు అనుకోవడం పొరపాటు. బలహీనుల్ని మనం చేరదీయాలి. జాలి, దయ, కరుణ చూపించాలి. ఇదే నా

ఆజ్ఞ! ఇక మీదట మీరంతా ఇతన్ని ఆదరించి, అభిమానించి తీరాల్సిందే' అన్నాడు ఉపమర్దనుడు. నమస్కరిస్తోన్న చిరంజీవిని దగ్గరికి తీసుకున్నాడు.

కన్నీళ్ళతో రాజు కౌగిట ఒదిగిపోయాడు చిరంజీవి. ఇలా అన్నాడు.

'మహారాజంటే మీరు. రాజంటే ఇలా ఉండాలి. మీలాంటి రాజులుండబట్టే ఈ నేల మీదింకా నాలాంటి వాళ్ళు బతుకుతున్నారు.'

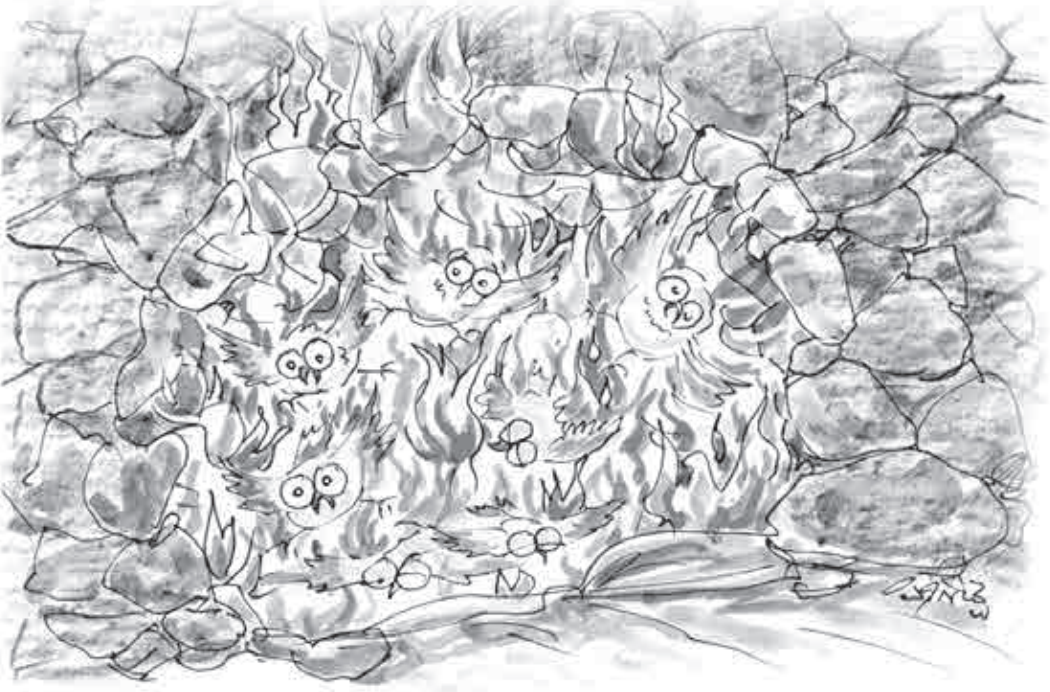
'మీలాంటి వాళ్ళు బతకాలనే నా తాపత్రయం' అన్నాడు ఉపమర్దనుడు.

'మంత్రులు కాదంటున్నా నన్ను చేరదీశారు. నాకింత నీడ కల్పించారు. ధన్యుణ్ణి' అన్నాడు చిరంజీవి. ఎవరో కిందికి లాగినట్టుగా ఒక్కసారిగా జారిపడి, మళ్ళీ ఉపమర్దనుడి కాళ్ళ మీద పడ్డాడు చిరంజీవి. తన మీది భక్తికి, గౌరవానికి తెగ పొంగిపోయాడు ఉపమర్దనుడు. ఆనందబాష్పాలు చోటు చేసుకున్నాయి అతని కళ్ళలో.

కొద్దిరోజులు గడిచాయి.

మహారాజు ఉపమర్దనుడికి చిరంజీవి బాగా సన్నిహితుడయిపోయాడు. ఎంతగా సన్నిహితుడయి పోయాడంటే చిరంజీవి లేకుండా ఉపమర్దనుడు ఏ పనీ చేయడం లేదు. అన్నిటికీ అతని తోడుండాలి. అంతగా దగ్గరయి, అసలు పని చక్కబెట్టుకు రాసాగాడు చిరంజీవి. గుడ్లగూబల అలవాట్లు తెలుసుకున్నాడు. గుహ రహస్యాలు తెలుసుకున్నాడు. గుహాకి రక్షణ బాగానే ఉంది కాని, గుహ ద్వారమే మరీ చిన్నదిగా ఉంది. పైగా ఒకటే ద్వారం అని గమనించాడు.

ఒకరోజు, పగటి పూట, గుడ్లగూబలన్నీ గుహలో మాంచి నిద్రలో ఉండగా గుహలోంచి బయట పడ్డాడు చిరంజీవి. చుట్టుపక్కల పేడ కోసం చూశాడు. కొద్దిదూరంలో పశువులు మేస్తున్నాయి. అక్కడికి వచ్చి వాలాడు. తట్టులు తట్టులుగా పేడ పడి ఉందక్కడ. ఆ పేడని కాళ్ళలో, ముక్కులో పెట్టుకుని పట్టుకొచ్చాడు. గుహ ద్వారం దగ్గర జార విడిచాడు. పదే పదే తిరిగి ద్వారం దగ్గర బాగానే పేడని కూడేశాడు. తర్వాత గుహ ద్వారానికి పేడని పట్టించాడు. గాలి కూడా లోపలికి చొరబడలేని విధంగా గట్టిగా పేడని గుహద్వారానికి అడ్డంగా పెట్టి, సన్నగా నవ్వుకున్నాడు.

బయల్దేరాడక్కణ్ణుంచి. ఎగురుకుంటూ వెళ్ళి ఋష్యమూకపర్వతానికి చేరుకున్నాడు. తోటి కాకులన్నీ చిరంజీవిని చుట్టుముట్టాయి. వాటితో పాటుగా రాజును కలుసుకున్నాడు చిరంజీవి. నమస్కరించాడతనికి.

‘రాజా! ఆనాడు మీకు నేను చెప్పినట్టే ఉపమర్దనుడి కొలువులో చేరాను. కష్టపడి వాణ్ణి బాగా నమ్మించాను. వాడు నమ్మాడుగాని, వాడి మంత్రులు నన్ను నమ్మలేదు. నన్ను క్షణక్షణం బాధించారు. చంపాలని చూశారు. అన్నీ తట్టుకున్నాను. తిండి కూడా పెట్టలేదు. అయినా ఓర్చుకున్నాను. రాజుని బుట్టలో వేశాను. వీళ్ళెంత? కొన్నాళ్ళు పోతే వీళ్ళే కాళ్ళ బేరానికి వస్తారనుకున్నాను.’

‘అద్దదీ, తర్వాత?’ ఉత్సాహపడ్డాయి తోటి కాకులు. గుడ్లగూబల మీద కసిగా ఉంది వాటికి. వాటిని వారించాడు రాజు.

‘నువ్వు చెప్పు’ అన్నాడు చిరంజీవితో.

‘మంత్రిలెంత చెప్పినా రాజు వారి మాట వినలేదు. నన్ను దూరం చేసుకోలేదు. అదే అవకాశంగా రోజులు నెట్టుకొచ్చాను. ఇన్నాళ్ళకి ముహూర్తం కుదిరింది. గుడ్లగూబలన్నీ గుహలో పడుకున్నాయి. ఇదే సమయం అనుకుని, బయటికి వచ్చాను. పేడని పోగు చేశాను. గుహకి దానిని బాగా పట్టించాను. ఈపాటికి అది ఎండకి ఎండి పిడకలా తయారయి ఉంటుంది. ఇప్పుడు మనం ఏం చెయ్యాలంటే...”

“ఏం చెయ్యాలి?” అడిగాయి కాకులు. తొందరపడసాగాయి.

“కాలుతోన్న కట్టె పుల్లల్ని తలా ఒకటి ముక్కున కరచి పట్టుకుని గుహ దగ్గరకి వెళ్దాం. గుహ ద్వారం దగ్గర వాటిని పడేద్దాం. ఎండిన పిడక, ఆ అగ్నికి రాజుకుంటుంది. పొగల్నీ, సెగల్నీ విరజిమ్ముతుంది. గుహలోని గూబలకు ఊపిరాడదు. తప్పించుకునే వీలుకూడా లేదు. దాంతో గుడ్లగూబలన్నీ ఛస్తాయి. అనుమానం లేదు. పదండి” అన్నాడు చిరంజీవి.

“మంచి తరుణం. పదండి” అన్నాడు రాజు.

కాకులన్నీ ఉత్సాహంగా బయల్దేరాయి. ఒక చోట చలిమంట కనిపించింది. అక్కడి కట్టె పుల్లల్ని తలొకటి ముక్కున కరచి ఎగిరాయి. గుడ్లగూబలు ఉన్న గుహను చేరాయి. మండుతోన్న కట్టె పుల్లల్ని అక్కడ పడేశాయి. పేడపిడక అంటుకుంది. పొగలు లేచాయి. మంటలు కూడా చెలరేగాయి. తప్పించుకునే అవకాశం లేకపోవడంతో గుహలోని గుడ్లగూబలన్నీ కాలి మసి అయిపోయాయి.” కథను ముగించాడు సర్వజ్ఞుడు. హిరణ్యగర్భుణ్ణి చూశాడు. ఆలోచిస్తున్నాడతను.

“మహారాజా! ఈ కథ ఎందుకు చెప్పానంటే...తెలియని వాళ్ళని ఎన్నడూ చేరదీయకూడదు. చేరదీస్తే ప్రమాదం తప్పదు. శత్రువులెప్పుడూ తీయగానే మాట్లాడతారు. ఆ తీవ్రదనానికి అలవాటు పడ్డామో, ప్రాణాలు పోతాయి.”

‘అంతేనంటావా?’ అన్నట్టుగా సర్వజ్ఞుణ్ణి చూశాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“నమ్మవద్దు మహారాజా! నీలవర్ణుని తేనె పలుకులు నమ్మవద్దు. నీలవర్ణుడు తెలివయిన వాడు. యుద్ధ సమయంలో పనికి వస్తాడనుకుంటున్నావు. ఏమీ పనికి రాడు. పైగా ఆపాయాన్ని కలిగిస్తాడు. నువ్వు విన్నా వినకపోయినా మంత్రిగా నా బాధ్యత నేను నిర్వర్తించాను. చెప్పాల్సింది చెప్పాను. తర్వాత నీ ఇష్టం” అన్నాడు సర్వజ్ఞుడు. అంతలోనే మళ్ళీ ఇలా అన్నాడు.

“నిజానిజాలు గ్రహిస్తే తక్షణం నీలవర్ణుణ్ణి ఇక్కణ్ణించి పంపించేయండి. పీడా విరగడవుతుంది.”

ఆ మాటకి సన్నగా నవ్వాడు హిరణ్యగర్భుడు. ఇలా అన్నాడు.

“నీ మాటల్ని నేను కాదనను. నువ్వంతా మన మంచికే చెప్పావు. అయితే కొత్తవాళ్ళందరూ శత్రువులనుకుంటే ఎలా? వాళ్ళలో కూడ నమ్మదగ్గ వారుంటారు. ఉండరనుకోవడం పొరపాటు. నీలవర్ణుణ్ణి తీసుకుందాం. ఇంతవరకూ అతను మనకు ఎలాంటి అపకారాన్నీ తలపెట్టలేదు. గుణాలను బట్టి చూడాలిగాని, జాతిని బట్టి ఫలానా వాడు దుర్మార్గుడు, శత్రువనుకుంటే ఎలా? మనవాళ్ళు మనకి కీడు తలపెట్టరా, చెప్పు. మనవాళ్ళంతా మంచివాళ్ళంటావా? ఒక్కొక్కసారి పరాయివాడే మనకెంతో మేలు చేస్తాడు” అన్నాడు హిరణ్యగర్భుడు.

దీర్ఘముఖుడూ, సర్వజ్ఞుడూ ఒకరినొకరు చూసుకున్నారు. వారికి రాజు అర్థంగాకుండా ఉన్నాడు.

“శరీరానికి అంతు చిక్కని వ్యాధి వస్తుంది. శరీరం మనదే! కాని, మందు అడవిచెట్టులో లభిస్తుంది. అర్థమయిందా? అలాగే నీలవర్ణుడు మందులాంటి వాడు. వాణ్ణి ఇక్కణ్ణించి పంపేసినా, లేదంటే వాణ్ణి

చంపేసినా ప్రయోజనం లేదు. మనం యుద్ధం చేయబోతున్నాం. బలమైన శత్రువుని ఎదుర్కోబోతున్నాం. గెలవాలంటే సాయం చేసే వారందరినీ వెంటబెట్టుకుని పోవాల్సిందే! వారిని అనుమానించకూడదు” అన్నాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“అది కాదు మహారాజా...” అని ఏదో చెప్పబోతుంటే మధ్యలోనే అడ్డొచ్చాడు హిరణ్యగర్భుడు. సర్వజ్ఞునితో ఇలా అన్నాడు.

“నీలవర్ణుణ్ణి మనం నమ్మవద్దు. నమ్మినట్టుగా నటించాం. పని పూర్తి కాగానే వదిలించుకుందాం. ముల్లుని ముల్లుతో తీసి, రెంటినీ ఒకేసారి పారేద్దాం. నీలవర్ణుని సాయంతో శత్రువు ఆనుపానులు తెలుసుకుని, యుద్ధం కాగానే నీలవర్ణుని కూరలో కరివేపాకులా తీసి విసిరేద్దాం.”

“మహారాజా” మెచ్చుకోలుగా చూశాడు సర్వజ్ఞుడు.

“పూర్వం ఒక ఎలుక, అవసరార్థం ఓ పిల్లితో స్నేహం చేసి, పని కాగానే దాని మానాన దాన్నొదిలేసిన కథ ఒకటి ఉంది. వింటారా?” అడిగాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“ఓ” అన్నారు, దీర్ఘముఖుడూ, సర్వజ్ఞుడూ.

చెప్పసాగాడు హిరణ్యగర్భుడు.

పిల్లి-ఎలుక కథ

“పంచవటి సమీపంలో ఓ మర్రిచెట్టు ఉంది. దాని తొర్రలో ఓ పిల్లి నివసిస్తూ ఉండేది. దాని పేరు రోమశుడు. ఆ చెట్టు కిందనే ఓ కలుగులో ఓ ఎలుక ఉండేది. దాని పేరు పలితుడు.

ఓ రోజు రాత్రి ఓ బోయవాడు వచ్చి, మర్రిచెట్టు చుట్టూ వల పన్ని వెళ్ళాడు. తెల్లారుతూనే తొర్రలోంచి తల బయటికి పెట్టి చూసింది పిల్లి. చీకటి ఇంకా చిక్కగానే ఉంది. అయినా తొందరపడింది. బయటపడింది. బయటపడడమే ఆలస్యం, వలలో చిక్కుకుంది. ‘కుయ్యో మొర్రో’మంది. దాని మూలుగులకి ఎలుక మేల్కొని, కలుగులోంచి బయటికి వచ్చి చూసింది. వలలో విలవిలలాడుతోన్న పిల్లిని చూసి, ఆనందించింది. పీడా విరగడయింది అనుకుంది. హాయిగా, నిర్భయంగా తిరగసాగింది. అంతలో ఓ గుడ్లగూబ వచ్చిందక్కడకి. తిరుగుతోన్న ఎలుకని చూసి నాలిక చప్పరించింది. ఎలుక అది గమనించింది. గమనించి, ముచ్చెమటలు పట్టి, వణికిపోయింది.

దేవుడు ఆడుకుంటున్నాడు తనతో. క్షణం క్రితం పిల్లిని వలలో చూపించి, సంతోషించమని చెప్పి, అంతలోనే చెట్టు మీద గుడ్లగూబని చూపించి, భయపెడుతున్నాడు. దయలేదు దేవుడికి అనుకుంది ఎలుక. ప్రాణాపాయం నుంచి తప్పించుకోవాలనుకుంది. ఆలోచించింది. ఆలోచించాలోచించి, పిల్లితో స్నేహం చేస్తే గుడ్లగూబ తన జోలికి రాదని, తన ప్రాణానికి హాని ఉండదని తలచింది. పిల్లిని పలకరించింది.

‘పిల్లిబావా, బాగున్నావా?’

‘ఏం బాగు? చూశావుగా’

‘అదే బాధగా ఉంది. ఒకే చెట్టు కింద ఇద్దరం అన్నదమ్ముల్లా బతికాం. ఏనాడూ నా వల్ల నీకుగాని, నీ వల్ల నాకుగాని ఏ ఇబ్బందీ రాలేదు. హాయిగా ఉందనుకుంటే ఇప్పుడీ విపరీతం చూడాల్సి వచ్చింది. నిన్ను చూస్తోంటే గుండె తరక్కుపోతోంది.’ అంది ఎలుక.

కన్నీళ్ళతో చూసింది పిల్లి.

‘నిన్ను విడిపించాలి. నిన్ను ఈ వలలోంచి విడిపిస్తే తప్పా నా మనసు కుదుటపడదనుకున్నాను. ఆ మాట అనుకున్నానో లేదో చూడక్కడ గుడ్లగూబ ఎలా వచ్చి, వాలిందో! నిన్ను చూసి ఆగింది కాని, లేకపోతే నన్నెప్పుడో గుటుక్కున మింగేసేదే!’ అంది ఎలుక.

అతివ్రయత్నం మీద తల తిప్పి చూసింది పిల్లి. నిజమే! ఇంతింత గుడ్లెసుకుని, గుడ్లగూబ ఎలుక కోసం కాచుక్కుర్చుని ఉంది.

‘నాతో స్నేహం చేస్తావా, చెప్పు! నిన్నీ వలలోంచి బయట పడేస్తాను. నేను నిన్ను రక్షిస్తున్నాను కాబట్టి, నన్ను నువ్వు రక్షించాలి, నన్ను చంపకూడదు’ అంది ఎలుక.

‘ఎందుకు చంపుతాను చెప్పు? నేనంత బుద్ధిహీనురాలినా? నీకో సంగతి తెలుసా? నాకెప్పుడూ నీతో స్నేహం చెయ్యాలనే ఉంటుంది. నిన్ను చూస్తే చాలు, కోటిమంది బంధువుల్ని చూసినట్టుగా ఉంటుంది’ అంది పిల్లి.

ఆశ్చర్యపోయింది ఎలుక.

‘నన్నీ వలలోంచి తప్పించి నువ్వు ఉపకారం చేస్తున్నావు. ఉపకారికి అపకారం చెయ్యొచ్చునా? తప్పు కాదూ! మాటిస్తున్నాను, నిన్ను చంపను గాక చంపను. పైగా నిన్ను గుడ్లగూబ చంపడానికి వస్తే నేనడ్డుకుంటాను. సరేనా!’ అంది పిల్లి.

అనుమానంగా చూసింది ఎలుక.

‘కాటికి కాళ్ళు జాచి కూర్చున్నాను. ముసలిదాన్ని. మాటంటే మాటే! నా మాట నమ్ము. ధర్మకార్యాలంటే నాకు చాలా ఇష్టం. బతికినంత కాలం మంచి చెయ్యాలన్నదే నా ధ్యేయం. నిన్ను ఆ దేవుడే పంపించాడు. నన్ను కాపాడు. నేను నిన్ను కాపాడతాను’ అంది పిల్లి.

‘వల కొరికి నన్ను రక్షించు మిత్రమా! నీకు వేయి దణ్ణాలు’ అంది మళ్ళీ.

తప్పదిక పిల్లిని కాపాడాల్సిందేననుకుని, వల కొరికేందుకు సిద్ధమయింది ఎలుక. పిల్లికి మరింత దగ్గరగా జరిగింది. జరిగిందన్న మాటేగాని, తన జాగ్రత్తలో తానుంది. ఎప్పుడయితే పిల్లి-ఎలుక దగ్గరయ్యాయో అప్పుడిక తన పప్పులు ఉడకవని అక్కణ్ణించి ఎగిరిపోయింది గుడ్లగూబ. పిల్లి అంటే గుడ్లగూబకు చచ్చేంత భయం మరి!

వలలో చిక్కుకున్న పిల్లిని రక్షించేందుకు ఎలుక సిద్ధపడిందో లేదో యముడిలా బోయవాడు వస్తూ కనిపించాడు. వాణ్ణి చూడగానే పిల్లికి పై ప్రాణాలు పైనే పోయాయి. గోల గోల చేసింది.

‘ఎలుక బావా! అడుగో, బోయవాడు వచ్చేస్తున్నాడు. వాణ్ణి చూస్తూంటేనే వణుకు పుడుతోంది. తొందరగా కాపాడు బావా! ఈ వలలోంచి నన్ను తప్పించు.’

‘ఆ పనిలోనే ఉన్నాను.’ అంది ఎలుక. వలను అదే పనిగా పటపటపటమని కొరికి వేసింది. వల చిరిగిన మరుక్షణం కలుగులోనికి దూరి పోయింది. వలలోంచి బయటపడ్డ పిల్లి, చటుక్కున చెట్టెక్కేసింది. బోయవాడికిది ఊహకందలేదు. దొరుకుతుందనుకున్న పిల్లి దొరకలేదు. పైగా వల చిరిగిపోయింది. తల పట్టుకున్నాడతను. వెళ్ళిపోయాడక్కణ్ణించి. కనుచూపు మేర బోయని చూసి, అతను మలుపు తిరిగినప్పుడు, ఇక రాదని నిర్ధారించుకుని, చెట్టు దిగింది పిల్లి. ఎలుక దాగిన కలుగు దగ్గరగా వచ్చింది.

‘బావా! రారా! నేను, పిల్లి బావను పిలుస్తున్నాను. సరదాగా కబుర్లాడుకుందాం, రా.’

కలుగులోంచి సమాధానం లేదు.

‘నీ స్నేహాన్నీ, నిన్నూ మరచిపోలేకపోతున్నాను. రా! నీతో మాట్లాడకపోతే ఏదోలా ఉంది. రా’ పిలిచింది మళ్ళీ.

ఎలుక ఏమీ మాట్లాడలేదు.

‘నువ్వు నేనూ ఒకటి. నా ఇల్లు, నీ ఇల్లనుకో! ఇద్దరం మా ఇంట్లోనే ఉందాం. నన్ను కాపాడినందుగ్గాను, నీకు విందు చేద్దామనుకుంటున్నాను. చెప్పు, నీకేం కావాలో? అవన్నీ వండి పెడతాను’ అంది పిల్లి.

దానికి జవాబు లేదు.

‘సరే! ఇవన్నీ కాదుగానీ, నువ్వొక్కసారి బయటికి రా! కృతజ్ఞతగా నిన్ను గట్టిగా కౌగిలించుకుంటాను’ అంది పిల్లి.

కలుగులోంచి ఎలుక రాలేదు. జవాబు వచ్చింది.

‘పిల్లిబావా! కాలం కలిసి రానప్పుడు, గతిలేక పోయినప్పుడు శత్రువుతో స్నేహం చెయ్యాలి వస్తుంది. అప్పుడు కూడా మన జాగ్రత్తలో మనం ఉండాలి. లేకపోతే ప్రాణాపాయం తప్పదు. అంటున్నానని కాదుగాని, పొద్దున నించి వలలో చిక్కి ఆకలితో అల్లాడిపోతున్నావు. నన్ను చూశావనుకో, అమాంతం మీద పడతావు. చంపాలని నీకుండదు. కాని, ఆకలికి ఆత్మీయతలూ, అనురాగాలూ ఉండవంటారు. నీ మాటలు నేను

నమ్మను. నేను కలుగులోంచి బయటకు రాను. నీకూ నీ స్నేహానికి వెయ్యి నమస్కారాలు. వెళ్ళిరా!’ అంది ఎలుక.

“వేటను వెతుక్కుంటూ వెళ్ళిపోయింది పిల్లి” కథ ముగించాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“కథ బాగుంది.” అన్నారు దీర్ఘముఖుడూ, సర్వజ్ఞుడూ.

“కథ బాగోగులు పక్కన పెట్టండి. ఈ కథ మీకు ఎందుకు చెప్పానంటే...అవసరార్థం అప్పుడప్పుడూ మనం శత్రువుతో కూడా స్నేహం చెయ్యాల్సి వస్తుంది. ఇప్పుడు ఆ అవసరార్థమే మనం నీలవర్ణుని చేరదీశాం. అతనితో స్నేహం నటిస్తున్నాం.”

“సరేగానీ...” అని ఏదో చెప్పబోతున్న సర్వజ్ఞుని మాటకు అడ్డువచ్చి ఇలా అన్నాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“ఇక నీలవర్ణుని గురించి మాటలనవసరం. యుద్ధం మేఘం కమ్ముకొచ్చినట్టుగా కమ్ముకొచ్చేసింది. శత్రువు కూడా దగ్గరకొచ్చేశాడు. చర్చలు అనవసరం. ముందు ఏం చెయ్యాలో ఆలోచించండి.”

సర్వజ్ఞుడు మౌనం వహించాడు.

“సర్వజ్ఞా! మాట్లాడవేమి?” అడిగాడు హిరణ్యగర్భుడు. దాంతో మేల్కొన్నట్టుగా ఇలా అన్నాడు సర్వజ్ఞుడు. “నీలవర్ణుని గురించి నేనిక మాట్లాడను మహారాజా! అతన్ని మీ విజ్ఞతకే వదిలేస్తున్నాను. ఇకపోతే...యుద్ధంలో విజయావకాశాలు గురించి మాట్లాడుకుందాం. చిత్రవర్ణుడికీ, అతని మంత్రికీ భేదాభిప్రాయాలు ఉన్నాయి. పైగా ఆ రాజుకి మన శక్తియుక్తులు తెలిసినట్టు లేదు. అదలా ఉంచితే, చిత్రవర్ణుడు సైన్యసమేతంగా చాలా దూరం ప్రయాణించి వచ్చాడు. బాగా అలసిపోయి ఉన్నాడు. వాళ్ళలో వాళ్ళకి పడక భేదాభిప్రాయాలతో తల్లడిల్లుతోన్న శత్రువుల్నీ, అలసిన శత్రువుల్నీ, ఎదుటివారి శక్తియుక్తులు తెలుసుకోని, తెలుసుకోలేని శత్రువుల్నీ ఇట్టే మట్టుబెట్టొచ్చు. ఇదే సరయిన సమయం. యుద్ధానికి సిద్ధం కండి.”

హిరణ్యగర్భుడు యుద్ధానికి సిద్ధమయ్యాడు.

యుద్ధం మొదలయింది. ఇరువర్గాలూ హోరాహోరీగా పోరాడాయి. అయితే అలసిన చిత్రవర్ణుని సేన, హిరణ్యగర్భుని సేన చేతిలో చిత్తు చిత్తుగా ఓడిపోయింది. కాళ్ళు తెగి కొందరు, పీకలు తెగి కొందరు, గొంతులోనూ, గుండెల్లోనూ గాయాలతో కొందరూ మరణించారు. యుద్ధ ప్రారంభం నుంచే హిరణ్యగర్భుడిది పైచేయి అయింది. చిత్రవర్ణుని సేనని, అతను తుత్తునియలు చేశాడు. వందలు, వేలాదిగా చచ్చిపడి ఉన్న సైనికుల్ని చూస్తూ కళ్ళు చెమర్చుకున్నాడు చిత్రవర్ణుడు. ఏం చెయ్యాలో పాలుపోలేదతనికి. కాస్సేపటికి తేరుకున్నాడు. దీర్ఘదర్శిని పిలిపించాడు. యుద్ధంలో పాల్గొనకుండా తన మానాన తనున్న దీర్ఘదర్శిని పిలిచి, ఇలా అడిగాడు.

“చూశావా, సేనంతా ఎలా చచ్చిపడి ఉందో! ఇది చూస్తూ కూడా నువ్వు పట్టించుకోకపోవడం, యుద్ధంలో పాల్గొనకపోవడం భావ్యం కాదు. యుద్ధం వద్దన్నావు. మంచే చెప్పావు. అయితే నీ సలహా విననందుకు ఇంతలా మంకుపట్టు పట్టడం పద్ధతా చెప్పు? మనందరం ఒక చెట్టు కాయల్లాంటి వాళ్ళం. నీకు నేనూ, వీళ్ళూ అంతా కావాల్సిన వాళ్ళే! పొరపాటు చేశాను. నిన్ను నిందించాను. తప్పయిపోయింది. నన్ను క్షమించు.” తలొంచుకున్నాడు చిత్రవర్ణుడు.

“మహారాజా” వారింపాడు దీర్ఘదర్శి.

“యుద్ధం ముగిసిపోయింది. మనం ఓడిపోయామనుకుంటున్నారు శత్రుసేన. నాకు తెలిసీ యుద్ధం ముగిసిపోలేదు. ఇంకా ఉంది. మనం ఓడిపోయి, వింధ్యపర్వతానికి తిరుగుముఖం పట్టలేదు. ఇక్కడే ఉన్నాం. యుద్ధంలోనే ఉన్నాం. నీ సారధ్యంలో యుద్ధం చేద్దాం. నువ్వే సేనాపతివి” అన్నాడు చిత్రసేనుడు.

“మహారాజా” దీర్ఘదర్శి గొంతు బొంగురుపోయింది. కృతజ్ఞతగా కళ్ళు మూసుకున్నాడతను. రాజు తనని నిందించడం, తను యుద్ధాన్ని పట్టించుకోకపోవడం...అన్నీ అతనికి గుర్తొచ్చాయి. తప్పు చేశాననిపించింది. తన కోపానికి ఇంత మంది బలయిపోయారా? ఎంత దారుణం అనుకున్నాడు. తన కోపమే తన శత్రువు అనుకున్నాడు. కోపాన్ని మానుకున్నాడు. కళ్ళు తెరిచి ఇలా అన్నాడు రాజుతో.

“అయిందేదో అయింది మహారాజా! మనకి జరిగింది తీవ్రనష్టమే! అయినా దిగులు పడనవసరం లేదు. ఉన్న సైన్యంతోనే యుద్ధం చేద్దాం. గెలుపు మనదే! ఇలాంటి యుద్ధాలు ఇంతకు మునుపు మనం చాలా చూశాం. ఓడిపోయామనుకున్నాం. గెలిచామా? లేదా? అలాగే ఇదీనూ. ఇక మన ముందు ఎవరూ నిలువలేరు. చూడండి మీరే!”

దీర్ఘదర్శి నాయకత్వంలో సైన్యం ముందుకురికింది. హిరణ్యగర్భుని కోటను ముట్టడించేందుకు వారు ప్రయత్నాలు ప్రారంభించారు. గూఢచారి ధవళాంగుడు ఈ విషయాన్ని పసిగట్టాడు. వార్తను చల్లగా హిరణ్యగర్భుని చెవిలో ఊదాడు.

“ముందు సర్వజ్ఞుని పిలవండి.” ఆజ్ఞాపించాడు రాజు.

హాజరయ్యాడు సర్వజ్ఞుడు.

“శత్రువులు మన కోటను ముట్టడించబోతున్నారట!” చెప్పాడు రాజు.

“భయపడకండి మహారాజా! ఏం కాదు. ముందు మీరేం చెయ్యాలంటే...”

“చెప్పు, ఏం చెయ్యాలి?”

“మన సైన్యంలోని మహావీరుల్ని పిలిచి, నిన్నటి యుద్ధంలో వారి జయాల్ని కీర్తించండి. గొప్పవారంటూ వారి భుజాల్ని తట్టండి. మహావీరులకు జీతభత్యాలకంటే రాజుగారి మెప్పే కోట్లతో సమానం. అందుకుని పొంగిపోతారు వారు. నేటి యుద్ధంలో ప్రాణాలొడ్డి మరీ పోరాడుతారు” చెప్పాడు సర్వజ్ఞుడు.

“తప్పకుండా అలాగే చేద్దాం. వీరుల్ని పిలిపించండి” అన్నాడు హిరణ్యగర్భుడు. అంతలో అక్కడికి ఎగిరొచ్చి వాలాడు నీలవర్ణుడు. మహారాజుకి ముందు నమస్కరించి, తర్వాత ఇలా అన్నాడు.

“శత్రుమూకలు మన కోటను చుట్టుముట్టాయి మహారాజా! మనమేమో కోటలో ఉన్నాం. శత్రువులు కోట ద్వారాలను మూసేసి, మనల్ని నిరోధిస్తే చేయగలిగిందేమీ లేదు. అందుకని, అనుమతించండి! నేను ఆ శత్రుమూకను చీల్చి చెండాడి వస్తాను.”

హిరణ్యగర్భుడికి ఏం మాట్లాడాలో తోచలేదు. సర్వజ్ఞుణ్ణి చూశాడతను. అదే అవకాశంగా నీలవర్ణుని నిందించాడు సర్వజ్ఞుడు.

“చాలాబులు! నువ్వెంతో నీ బలం ఎంతో అందరికీ తెలుసు. మాట్లాడకు! ఊర్కో! అసలు నీ వల్లనే ఈ యుద్ధం వచ్చింది. యుద్ధం యుద్ధం అంటూ ఓ తెగ గోల చేశావు. వచ్చింది. ఏమయిందిప్పుడు? నీతో పాటు మేమూ ముప్పును ఎదుర్కొంటున్నాం. నీలాంటి వాళ్ళంతా మాటల వరకే! చేతలకి పనికి రారు.”

ఊహించని పరిస్థితి. నీలవర్ణునికి నోటంట మాట రాలేదు. సర్వజ్ఞుణ్ణి చూడసాగాడతను.

హిరణ్యగర్భుని కోటను శత్రుసేనలు చుట్టుముట్టాయి. వారిని ఎదుర్కొనేందుకు ఏం చెయ్యాలో మంత్రి సర్వజ్ఞుడు, రాజుతో చర్చిస్తున్నాడు. అంతలో నీలవర్ణుడు వచ్చాడక్కడికి. వచ్చి, శత్రుసేనను తను అంతమొందిస్తానని, అనుమతి ఈయమని కోరాడు. నీలవర్ణునిపై కోపగించుకున్నాడు సర్వజ్ఞుడు. అసలీ ఈ యుద్ధానికి కారణం అతనేనన్నట్టుగా మాట్లాడాడు. తర్వాత రాజుతో ఇలా అన్నాడు.

“మహారాజా! ఈ నీలవర్ణుని మాటలు నమ్మకండి. మోసపోతాం. వీడు మిత్రువులా కనిపించే శత్రువు. వీడు చెప్పినట్లు, మన సైనికులు కోట వదలి, బయటికెళ్ళి యుద్ధం చేస్తే, కష్టపడి మనం కోట కట్టుకున్నది ఎందుకు? నీళ్ళలోనే మొసలికి బలం. బయటికొస్తే అదెందుకూ పనికిరాదు. యుద్ధానికి స్థానబలిమి కావాలి. ఆలోచించండి.”

నీలవర్ణుణ్ణి చూశాడు హిరణ్యగర్భుడు

“మహారాజా! ఈ సర్వజ్ఞుడే మేకవన్నె పులి. మాయమాటలు నావి కావు. ఆయనవే! ఒక పక్క శత్రు సేన కమ్ముకొస్తుంటే, ఈయనేమో, కోటలో ఉన్నాం కదా, మనకేం కాదంటున్నాడు. చుట్టుముట్టిన వారు, ద్వారాలు బద్దలు కొట్టుకుని రాలేరా? అసలు కోట మీద దాడి చేస్తున్నది అందుకే కదా! ఏమంటారు?” అడిగాడు నీలవర్ణుడు.

ఆలోచనలో పడ్డాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“ఇలాంటి మంత్రిని కొలువులో ఉంచుకోకూడదు. వెళ్ళగొట్టండి ఇక్కణ్ణుంచి. ఇలాంటి వాడు ఉన్నా ఒకటే! పోయినా ఒకటే! ఒకటి నిజం మహారాజా! మీ సైన్యం అంతా ఒక ఎత్తు! నేనొక్కణ్ణే ఒక ఎత్తు. నేను తలచుకున్నానంటే చిటికెలో మీకు విజయాన్ని చేకూర్చగలను. నా శక్తియుక్తులు తెలుసు కాబట్టే ఈ సర్వజ్ఞుడికి నేనంటే పడదు. విన్నారు కదా, నన్ను పట్టుకుని ఎంతలేసి మాటలన్నాడో! నన్నంటే మిమ్మల్ని అన్నట్లు కాదా మహారాజా? మీ ఆప్తుణ్ణి నేను. నన్ను తూలనాడితే మిమ్మల్ని తూలనాడినట్టే!” అన్నాడు నీలవర్ణుడు.

కోపం కట్టలు తెంచుకుంటోంది సర్వజ్ఞుడికి. అయితే రాజసముఖంలో ఎలా ఉండాలో అలా ఉంటూ, నిగ్రహించుకుంటున్నాడు.

“కోటలో దాక్కుని కులకటం వీరుల లక్షణం కాదు. వీరుడన్నవాడు యుద్ధం చెయ్యాలి. చేతకాదంటే, శరణు వేడాలి. అంతేకాని, ఈ సర్వజ్ఞుడిలా యుద్ధం వచ్చినప్పుడు దాక్కొని, తర్వాత తీరిగ్గా తిరుగుదామంటే నగర ప్రజలు నవ్విపోరా? కోట బయటకి వెళితే మన సైన్యం ఎందుకూ పనికిరాదనడం మీకెంత అవమానకరం? వద్దు మహారాజా! పదే పదే చెబుతున్నానని మీరేమీ అనుకోకపోతే, ఈ నీచుడి సలహాలు వినవద్దు. ఇప్పటికే సగం చచ్చిన చిత్రవర్ణుని సైన్యాన్ని మట్టుబెట్టడం పెద్ద కష్టమేమీ కాదు. అనుమతించండి. నేను చూసుకుంటాను” అన్నాడు నీలవర్ణుడు.

సర్వజ్ఞుడు కోట దాట వద్దంటాడు. నీలవర్ణుడు దాటుదాం అంటాడు. ఏది మంచిదో అర్థం కాకుండా ఉంది హిరణ్యగర్భుడికి. మౌనం దాల్చాడు. అదే అవకాశంగా ఇలా అన్నాడు నీలవర్ణుడు.

“మౌనం అర్థాంగీకరం మహారాజా! మిగిలింది నేను చూసుకుంటాను. శలవు.”

సైన్యంతో పాటుగా కోట బయటికి నడిచాడు నీలవర్ణుడు. శత్రు సైన్యం మీద యుద్ధం ప్రకటించాడు. నీలవర్ణుడు తనంత తానుగా యుద్ధాన్ని ప్రకటించడం, మంత్రి సర్వజ్ఞుడికీ, సేనాపతి వీరవరుడికీ నచ్చలేదు. బాధ కలిగించింది ఇద్దరికీ. రాజుకి ఎంత చెప్పాలో అంతా చెప్పారు. వినలేదు రాజు. పరాయి వ్యక్తి నీలవర్ణుని నమ్మినట్టుగా సొంతవాళ్ళను నమ్మలేదు రాజు. తప్పదిక. యుద్ధంలో పాల్గొనక తప్పదనుకున్నారు. వారూ యుద్ధానికి సన్నద్ధులయ్యారు.

ఇరు సైన్యాలూ బరిలోకి దిగాయి. యుద్ధం ప్రారంభమయింది. ఆసరికే చాలా మంది సైనికుల్ని పోగొట్టుకున్న చిత్రవర్ణుడు, శత్రు సైన్యాన్ని చూసి భయపడలేదు సరికదా, వీరోచితంగా తలపడ్డాడు వారితో. సూర్యాస్తమయం వరకు యుద్ధం జరిగింది. సూర్యాస్తమయంతో ఆనాటికి యుద్ధం ఆగింది. యుద్ధంలో ఇరువైపులా వేలాది పక్షులు నేలరాలాయి.

రాత్రి విశ్రాంతి తీసుకుంటున్నారంతా. నీలవర్ణుడు మాత్రం నిద్రపోలేదు. ఎప్పుడు తెల్లారుతుందా అన్నట్టుగా చూస్తున్నాడు. అతనితో పాటు చిత్రవర్ణుని సైన్యం వంద కాకులు కూడా అవకాశం కోసం ఎదురు చూస్తున్నట్టుగా ఉన్నాయి.

చీకటి చీకటిగానే ఉంది. ఇంకా తెల్లగా తెల్లారనే లేదు. నీలవర్ణుడు మందే కట్టెను ముక్కున కరచి ముందుకు దూసుకుపోయాడు. అతన్ని వెన్నంటాయి వంద కాకులు. చూసేవారికి ఆ దృశ్యం, శత్రు సైన్యం వెంట తరుముతోంటే, నీలవర్ణుడు భయపడి, పారిపోతున్నట్టుగా ఉంది. కావాల్సింది అదే! నీలవర్ణుడు నేరుగా కోటలోకి ప్రవేశించాడు. మంచి నిద్రలో ఉంది, హిరణ్యగర్భుని సైన్యం. అదే అదనుగా మండుతున్న కట్టెను విసిరేశాడక్కడ. మంటలంటుకున్నాయి. నలువైపులా వ్యాపించాయి. ఎంతో కష్టపడి వీరవరుడు నిర్మించిన కోట క్షణాల్లో బూడిదయి పోయింది. నిద్రలో ఉన్న సైనికులు నిద్రలోనే చనిపోయారు. కొన్ని మేల్కొన్నా పొగ కారణంగా ఎటు పోవాలో తెలియక అటూ ఇటూ తిరగసాగాయి. ఇంతలో నీలవర్ణుని వెంట వచ్చిన వంద కాకులూ ముక్తకంఠంతో ఇలా అరిచాయి.

“మాదే గెలుపు! కోట మా వశమయింది.”

కోట లోపల ఎటు పోవాలో తెలియని సైనికులు, కాకుల గోల వినిపించడంతో తప్పించుకుని లాభం లేదనుకున్నారు. పారిపోయే ప్రయత్నాలు మరి తలపెట్టలేదు. కావాలనే మంటల్లో మాడి మసయిపోయారు. ఒకటి రెండు బయటికొచ్చాయి. వాటిని బయట కాచుకుని కూర్చున్న నీలవర్ణుని సైన్యం పొడిచి పొడిచి చంపేశాయి.

చూస్తుండగానే తన రక్షణ కోసం హిరణ్యగర్భుడు, కట్టించుకున్న కోట కాళి బూడిదయిపోయింది. వీరుడన్నవాడు మిగిలేడు. మిగిలినదల్లా రాజా, సేనాని వీరవరుడూ, నలుగురైదుగురు సైనికులు మాత్రమే. కనిపిస్తున్నవారంతే! కొందరు సైనికులు కనిపించకుండా పారిపోయి దాక్కున్నారంటున్నారు. అది నిజమో కాదో తెలియదు.

కళ్ళ ముందే తన సైన్యం, వేలాది పక్షులు కాళి చచ్చిపోవడాన్ని తట్టుకోలేకపోయాడు హిరణ్యగర్భుడు. కాకుల కుట్రలో ప్రాణాలు కోల్పోవడం చెప్పలేనంత దుఃఖాన్ని కలిగించినదతనకి. బాధగా వీరవరుణ్ణి చూశాడు.

“నువ్వు, సర్వజ్ఞుడూ చెబుతూనే ఉన్నారు. వినలేదు. వినని కారణంగా చూడెంత ఘోరం జరిగిపోయిందో! నీలవర్ణుణ్ణి నమ్మి నాశనాన్ని కొని తెచ్చుకున్నాను. రాజ్యాన్ని చేజార్చుకున్నాను” అన్నాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“దైవసంకల్పం ఎలా ఉంటే అలా జరుగుతుందంటారు. ఇది మీ తప్పు ఎంత మాత్రం కాదు. ఊరుకోండి.” ఓదార్చాడు వీరవరుడు.

“ఎక్కడున్నాడో! ఏమయిపోయాడో! అసలు బతికి ఉన్నాడో లేదో సర్వజ్ఞుడు. చెవిన ఇల్లు కట్టుకుని మరి చెప్పాడు, నీలవర్ణుని గురించి. వినలేదు నేను. మూర్ఖుణ్ణి! చాలా మూర్ఖంగా ప్రవర్తించాను. నువ్వెంతన్నట్టుగా చూశాను. ఏమయిందిప్పుడు? అయినవాళ్ళ మాటను చెవిన పెట్టకపోతే ఇంతే! క్షమించమని అడగడానికి కూడా నాకు అర్హత లేదు” అన్నాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“ఎంత మాట మహారాజా! తప్పు! మీరిలా మాట్లాడకూడదు” అన్నాడు వీరవరుడు.

కోటలోనే, శత్రువులు గుర్తించని ప్రదేశంలో ఉండి ఇద్దరూ మాట్లాడుకుంటున్నారు. అయినా భయం భయంగానే ఉంది హిరణ్యగర్భునికి, ఏ క్షణాన ఏమవుతుందోనని. దాంతో ఇలా అన్నాడు.

“వీరవరా! ఓడిపోయిన రాజుకి శిక్ష తప్పదు. నాతో పాటు నీకెందుకు శిక్ష? నా మాట విను. పారిపో ఇక్కణ్ణుంచి.”

సన్నగా నవ్వుతూ చూశాడు వీరవరుడు.

“విరిగిపోతున్న కొమ్మను పట్టుకుని వేలాడడం అవివేకం. వెళ్ళిపో ఇక్కణ్ణుంచి.”

“వెళ్ళను మహారాజా! అలా వెళ్ళడం సేనాని లక్షణం కాదు. ఈ ప్రాణం మీది. మీ కోసం ఈ ప్రాణం ధారపోయడం నా కర్తవ్యం. నా గుండెలో ప్రాణం ఉన్నంత వరకూ నేను మిమ్మల్ని కాపాడాలి. కాపాడతాను” అన్నాడు వీరవరుడు. అతని మాట పూర్తి కానేలేదు. అనుకున్నంతా అయింది. చిత్రవర్ణుని సేనాపతి తామ్రచూడుడు, సైన్యంతో దండెత్తి వచ్చాడక్కడికి. శత్రు సైన్యంతో హిరణ్యగర్భుడూ, వీరవరుడూ, మిగిలిన నలుగురైదుగురు సైనికులూ తలపడ్డారు. తప్పించుకునేందుకు రాజుకి తోవ చేస్తూ వీరవరుడు, శత్రు సేనను పరుగులు పెట్టించాడు. తామ్రచూడుడు అది గమనించి, వీరవరునితో యుద్ధానికి దిగాడు. ఇద్దరి మధ్యా పెద్ద యుద్ధమే జరిగింది. వీరవరుని చేతిలో తామ్రచూడుడు చనిపోయాడు. అదే అవకాశంగా హిరణ్యగర్భుణ్ణి కోట దాటించాడు వీరవరుడు. పరిగెత్తి నీళ్ళలో దూరి ప్రాణాలు దక్కించుకున్నాడు హిరణ్యగర్భుడు. రాజు క్షేమం అనుకున్నాడు వీరవరుడు. గట్టిగా నిశ్చయించాడో లేదో, వెనక మాటున వచ్చి అతని మీద దాడి చేశాడు శత్రువు. వెనక్కి తిరిగి చూసే అవకాశమే లేదు. వీరవరుడు మరణించాడు. యుద్ధం ముగిసింది.

చిత్రవర్ణుడు కోటలోకి ప్రవేశించాడు. సింహాసనాన్ని అధిష్టించాడు. జేజేలందుకున్నాడు. కొన్నాళ్ళు పరిపాలించి, తర్వాత నచ్చిన సేవకుణ్ణి సామంత రాజుని చేసి, జంబూద్వీపానికి వెళ్ళిపోయాడతను.” ముగించాడు విష్ణుశర్మ. విగ్రహం పూర్తయింది.

“పిల్లలూ! యుద్ధం అందరికీ ప్రమాదమే! నష్టం రెండు వైపులా ఉంటుంది. అయిన దానికీ కాని దానికీ పదే పదే యుద్ధం అంటే అంతకు మించిన అవివేకం మరొకటి లేదు. పోరు నష్టం. పొందు లాభం. ఇది పెద్దల మాట! దీన్ని ఎప్పుడూ గుర్తుంచుకోవాలి మనం” అన్నాడు విష్ణుశర్మ.

“ఓ” అన్నారు రాకుమారులు.

చిత్రవర్ణుడు జంబూద్వీపానికి చేరుకున్నాడు. చిత్రవర్ణుడు జంబూద్వీపానికి చేరుకున్నాడని తెలిసిన తర్వాతే హిరణ్యగర్భుడు బయటపడ్డాడు. అంతవరకూ అజ్ఞాతంలోనే గడిపాడు. మహారాజు యుద్ధంలో

మరణించలేదు. బతికే ఉన్నాడని తెలుసుకుని, సర్వజ్ఞుడు కలిశాడతన్ని. సర్వజ్ఞుణ్ణి చూస్తూనే హిరణ్యగర్భుడు ఆనందించాడు. మహారాజా, మంత్రి కలుసుకున్నారని తెలుసుకున్న హిరణ్యగర్భుని సైనికులు, యుద్ధంలో పారిపోయి, ప్రాణాలు దక్కించుకున్న వారు వచ్చి రాజునీ, మంత్రినీ కలుసుకుని, కష్టసుఖాలు కలబోసుకున్నారు. అంతా ఒక చోట కలిసి జీవించడం ప్రారంభించారు.

ఒకనాడు మంత్రి సర్వజ్ఞునితో ఇలా అన్నాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“యుద్ధంలో అనేకమంది చనిపోయారు. ఒకరకంగా అందర్నీ చంపుకున్నాను. ఓడిపోయాను. ఓడిపోయినందుకు బాధలేదు కాని, కోటకి నిప్పు పెట్టిందెవరో తెలుసుకోవాలని ఉంది. నిప్పు పెట్టి యోధులందర్నీ చంపి, చిత్రవర్ణుని చేతికి గెలుపు బావుటాని అందించిన పాపాత్ముని చూడాలని ఉంది.”

కనిగా కోపంగా ఉంది హిరణ్యగర్భుడికి.

“ఆ దుర్మార్గుడు ఎవడై ఉంటాడంటావు?” అడిగాడు.

“ఎవరంటే...మీ మిత్రుడు నీలవర్ణుడనే నా అనుమానం. యుద్ధంలో చనిపోయాడా, లేదు. ప్రాణాలు దక్కించుకునేందుకు పారిపోయాడా, పారిపోతే ఇప్పుడొచ్చి కలుసుకోవాలిగా. రాలేదు. రాలేదంటే...వాడేనని నా నమ్మకం. వాణ్ణి మీరు పూర్తిగా నమ్మి, ప్రజల్ని పణం పెట్టారు” అన్నాడు సర్వజ్ఞుడు.

“నిజమే! కాని, ఇదంతా మన దురదృష్టం సర్వజ్ఞా! కాలం మనకి కలిసి రాలేదు. పైగా దేవుడి దయ కూడా లేదు. ఏం చేస్తాం? అనుభవించక తప్పదు” అన్నాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“లేదు మహారాజా! దేవుడి దయలేకపోవడం కాదు, కాలం కలిసి రాకపోవడం అంతకన్నా కాదు. ఇది చేజేతులా తెచ్చుకున్న దురవస్థ. నాలాంటి వాళ్ళు ఎంతమంది, ఎన్ని విధాల చెప్పినా మీరప్పుడు వినలేదు. రాబోయే అపాయాన్ని ముందే గ్రహించాలి. అలా గ్రహించి, జాగ్రత్తపడిన వాళ్ళే సుఖపడతారు. ఎలా జరిగితే అలా జరుగుతుంది. దేవుడు ఏది రాసి పెట్టి ఉంటే అదవుతుందనుకునేవారు అదృష్టాన్నే నమ్ముకోవాలి. అదృష్టాన్ని నమ్ముకున్నవాడు మంచి జరిగితే దేవుణ్ణి పొగుడుతాడు. చెడు జరిగితే నిందిస్తాడు. దేవుణ్ణి నిందిస్తాడేగాని, తనని తాను నిందించుకోడు. అదే చిత్రం.” అని నవాడు సర్వజ్ఞుడు. అంతలో జంబూద్వీపానికి గూఢచారిగా వెళ్ళిన ధవళాంగుడు తిరిగొచ్చాడక్కడికి. హిరణ్యగర్భుని దీనావస్థ చూసి బాధపడ్డాడు.

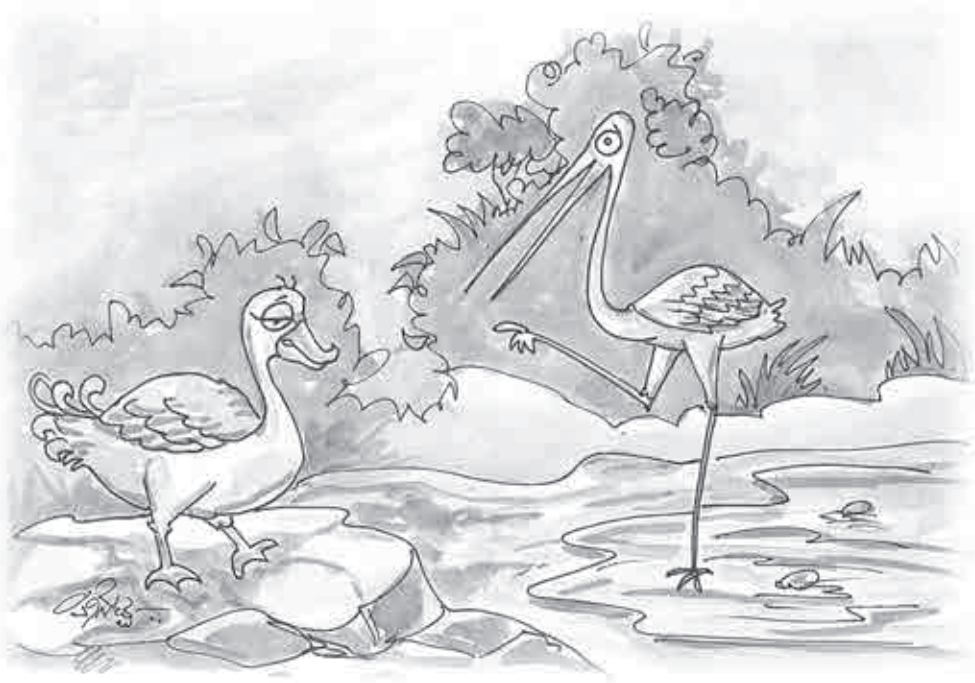
“కోటను రక్షించుకోమని గొంతు చించుకున్నాను. రక్షించుకోలేకపోయారు. అసలు మన కోటను తగలబెట్టింది ఎవరో తెలుసా?” అన్నాడు ధవళాంగుడు.

“ఎవరు?” అడిగాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“ఇంకెవరు? మీ స్నేహితుడు నీలవర్ణుడే!”

“అనుకుంటూనే ఉన్నాం. వాడే కొంపకి కొరివి పెట్టాడయితే” బాధపడ్డాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“నీలవర్ణుడి అసలు పేరు, మేఘవర్ణుడు. చిత్రవర్ణుడు పంపితే గూఢచారిగా మీ దగ్గర చేరాడు. ఎప్పుడయితే మన రాజ్యం వాళ్ళదయిందో అప్పుడు, చిత్రవర్ణునితో పాటు జంబూద్వీపానికి చేరుకున్నాడు. ఇక్కడి

కర్పూరద్వీపంలో నీలవర్ణుని సత్కరించలేదుగాని, అక్కడ జంబూద్వీపంలో నీలవర్ణుని చిత్రవర్ణుడు అద్భుతంగా సత్కరించాడు. ఎన్నెన్నో బహుమానాలిచ్చాడు. అందరి ముందూ కౌగిలించుకున్నాడతన్ని. కౌగిలించుకుని, ‘కేవలం ఈ మేఘవర్ణుని కారణంగానే మనం కర్పూరద్వీపాన్ని జయించాం. అందుకు ఈ మేఘవర్ణునికి కర్పూరద్వీపాన్ని కానుకగా ఇస్తున్నాను. ఇక ఇతనే కర్పూరద్వీపానికి రాజు’ అన్నాడు. మంత్రి దూరదర్శి, చిత్రవర్ణుని వారించాడు. ‘అక్కడ సామంతుడున్నాడుగా! మీ సేవకుణ్ణి మీరు రాజుని చేశారు. చేసి కొద్దిరోజులు కూడా కాలేదు. అప్పుడే మార్పా? వద్దు మహారాజా’ అన్నాడు.”

“దూరదర్శి బాగానే ఆలోచించాడు. అప్పుడు చిత్రవర్ణుడు ఏమన్నాడు?” ఉత్కంఠగా అడిగాడు సర్వజ్ఞుడు.

“చిత్రవర్ణుడు ఏమీ అనలేదు, దూరదర్శి ఇలా అన్నాడు. ‘చేసిన మేలుకి మేఘవర్ణునికి ఇంకేదయినా మంచి బహుమతి ఇవ్వండి. అంతేకాని, కాలుకి వేసుకునే చెప్పుల్ని నెత్తిన పెట్టుకుంటే నలుగురూ నవ్వుతారు. అంత పని చేయకండి’ అన్నాడు. అంతటితో ఊరుకున్నాడా? ఇంకా ఇలా అన్నాడు. ‘ఎవరిని ఎక్కడుంచాలో అక్కడుంచాలన్నాడు. అల్పులు మేలు చేస్తే, మేలు చేసిన వారికే అల్పులు కీడు తలపెడతారన్నాడు. పాము-వ్యాపారి కథ చెప్పాడు.’”

“ఏంటా కథ? చెప్పు చెప్పు” అడిగాడు హిరణ్యగర్భుడు.

అక్కడ చిత్రవర్ణునికి దూరదర్శి చెప్పిన కథను ఇక్కడ ధవళాంగుడు ఈ విధంగా చెప్పసాగాడు.

సంధి

“విగ్రహం కథ విన్నారు కదా! నీటి
పక్షుల రాజు హంసకీ, నేల పక్షుల రాజు
నెమలికీ అకారణంగానే యుద్ధం జరిగింది.
ఆ యుద్ధంలో ఇరు పక్షాలూ ఎంతో మందిని
కోల్పోయాయి. లక్షలాది పక్షులు
మరణించాయి. ప్రాణ నష్టం భారీగా
జరిగింది. హంస ఓడిపోయింది. ఓడిపోయి
మిగిలిపోయింది. అతనితో పాటు కొందరు
సైనికులు కూడా చావు తప్పి కన్ను
తొట్టపోయినట్టుగా మిగిలారు. నెమలి
గెలిచింది. గెలిచినా తన పక్షాన చాలా
మందిని కోల్పోయి ఓడినట్టుగానే నిలిచింది.
కొద్దిరోజులు గడిచాయి. ఇద్దరు రాజులూ
సంధి కుదుర్చుకున్నారు.
స్నేహితులయ్యారు. ఇప్పుడు ఆ కథనే
చెప్పబోతున్నాను. వినండి” అన్నాడు
విష్ణుశర్మ. చెప్పసాగాడీలా.

పాము-వర్తకుని కథ

పూర్వం హిమాలయ పర్వత ప్రాంతాల్లో ఓ వర్తకుడు ఉండేవాడు. పని మీద పక్క ఊరికి వెళ్ళి కాలినడకన తిరిగి వస్తున్నాడు. అడవిదారి పట్టాడు. అడవిలో దావాగ్ని చెలరేగింది. చెట్లూ పుట్టలూ కాలిపోతున్నాయి.

పొగ కమ్ముకొస్తోంది. అయినా ధైర్యంగా నడుస్తున్నాడు. చూస్తూండగానే ఓ పొద అంటుకుంది. పొదలో ఓ పాము ఉంది. మంటల్లో ఇరుక్కుపోయిందది. బయటపడేందుకు ప్రయత్నిస్తోంది కాని, దాని వల్ల కావట్లేదు. దారంట పోతున్న వ్యాపారిని చూసింది పాము. కేకేసింది.

‘ఇదిగో మనిషీ! దేవుడిలా కనిపించావు. దయచేసి నన్ను రక్షించు. ఈ మంటల్లోంచి నన్ను కాపాడు.’

కేకేస్తున్నది పాము. దానిని రక్షించొచ్చా? ఆలోచనలో పడ్డాడు వ్యాపారి. ప్రాణభయం ఎవరికైనా ఒకటే! కాపాడడం మానవధర్మం అనుకున్నాడు. జాలిపడ్డాడు. దగ్గరలో కర్ర దొరికింది. దాన్ని అందుకున్నాడు. ఆ కర్రకి ఓ తాడు కట్టి, ఆ తాడుకి చేతిలో ఉన్న సంచిని కట్టాడు. నేర్పుగా ఆ సంచిని పొదలో ఇరికించాడు. మంటలకి సంచిని అందనీయక జాగ్రత్త పడ్డాడు. ఎప్పుడయితే పాము సంచిలోకి దూరిందో అప్పుడు, సంచిని అంతే జాగ్రత్తగా పొదల మధ్య నుంచి లాగి పాముని కాపాడాడు.

ఎంతయినా పాము పామే! దానిని దగ్గరకు చేరనీయకూడదు. అందుకని, సంచిలో పాముని, తోవ పక్కగా వదిలేశాడు.

‘నీ దారి నీది, నా దారి నాది’ అన్నాడు. ముందుకు నడిచాడు. అతన్ని అనుసరించింది పాము. గ్రహించాడది వ్యాపారి.

‘ఏంటి నా వెనక పడ్డావు?’ అడిగాడు.

‘మేము కనిపిస్తే చాలు, మీ మనుషులు మమ్మల్ని కొట్టి చంపుతారు. అలాంటి నిన్ను కాటేయక వదిలి వేస్తే మా జాతికే మోసం చేసినట్టు. అందుకే నీ వెంట పడ్డాను. నిన్ను కాటేసి చంపిగాని పోను’ అంది పాము. మీది మీదికి రాసాగింది. ప్రాణభయంతో పరుగుదీశాడు వర్తకుడు. అతని పరుగును మించి మెలికలు తిరుగుతూ ముందుకు రాసాగింది పాము. పాముకాటు తప్పుదు! చావు తప్పుదనుకుంటూ అలసిపోయి పరుగుదీయలేకపోతోన్న వర్తకుణ్ణి చూసిందో నక్క. పరుగున పాముకీ-వర్తకునికీ మధ్య వచ్చి నిలిచింది.

‘ఏంటి మీ ఇద్దరి గోల’ అడిగింది. జరిగింది చెప్పబోయాడు వర్తకుడు. ఊపిరాడక చెప్పలేకపోయాడు. పాము చెప్పిందంతా.

‘విన్నావు కదా, చూడు ఈ పాముకి కృతజ్ఞత లేదు’ అన్నాడు వర్తకుడు. బాధపడ్డాడు.

తప్పు చేస్తోంది పాము. దీనికి బుద్ధి చెప్పాలనుకుంది నక్క.

‘ఏంటేంటీ? ఆరడుగుల పామువి, నువ్వు వర్తకుడి చేసంచీలో దూరావా? నమ్మలేక పోతున్నాను. అసలీ చిన్న సంచిలో నువ్వెలా పట్టగలిగావు?’ అడిగింది నక్క.

‘జాగ్రత్తగా దూరి, చుట్టగా పడుకుంటే సంచిలో పట్టొచ్చు. పెద్ద కష్టమేమీ కాదు’ అంది పాము.

‘కావాలంటే చూడు’ అంది. వర్తకుని చేసంచీలో దూరింది. అదే అవకాశంగా వర్తకునికి సైగ చేసింది నక్క. ఆ సైగను అర్థం చేసుకున్న వర్తకుడు, సంచిని బిగించి, మూటలా కట్టేశాడు. మూతిని తాడుతో ముడి వేశాడు. వెలుపలికి రాలేక పాము సంచిలో మెలికలు తిరగసాగింది.

‘కానీయ్’ అన్నట్టుగా మళ్ళీ నక్క సైగ చేసింది. అంతే! దగ్గరగా ఉన్న లావుపాటి కర్ర అందుకుని, దాంతో సంచి మీద దబదబ మోదాడు వర్తకుడు. ఆ దెబ్బలకి సంచిలోని పాము చచ్చిపోయింది. పాముకి తగినట్టుగా బుద్ధి చెప్పినందుకు నక్కకి చేతులు జోడించి, కృతజ్ఞతలు తెలిపాడు వర్తకుడుంటూ కథ ముగించాడు దూరదర్శి.

అల్పులకూ, నీచులకూ ఉపకారం చేసే ముందు జాగ్రత్తగా ఆలోచించాలంటాడు దూరదర్శి. మరో కథ కూడా చెప్పాడతను.” అన్నాడు ధవళాంగుడు.

“ఆ కథేంటి?” అడిగారు మంత్రి, రాజు. చెప్పసాగాడిలా ధవళాంగుడు.

పిట్టపోరు-పిల్లి తీర్పు

పూర్వం వింధ్యపర్వతం మీద ఓ చెట్టుతొరలో ఓ పక్షి నివసిస్తూ ఉండేది. దాని పేరు కపింజలం. అది ఆహారాన్ని వెతుక్కుంటూ పొద్దునే బయల్దేరి, సాయంత్రానికి గూటికి చేరుకునేది. ఎప్పటిలాగానే ఒకరోజు పొద్దునే బయల్దేరింది. సాయంత్రం అవుతోంది. గూటికి చేరే ప్రయత్నంలో వేగంగా ఎగురుతూ వస్తోంది. అంతలో వర్షం పట్టుకుంది. కుండపోతగా కురవసాగింది. వర్షానికి బాగా తడిసిపోయింది పక్షి. ఎగరడం కష్టం అనుకుంది. ఓ చెట్టుకొమ్మన కూర్చుంది.

వర్షానికి తడుస్తూ పరుగు పరుగున వింధ్యపర్వతం మీది చెట్టు దగ్గరకు వచ్చింది ఓ కుందేలు. దాని పేరు దీర్ఘకర్ణుడు. చెట్టుతొరను గమనించింది. ఖాళీగా ఉందది. అదృష్టం అనుకుంది. తొరలోకి దూకి, వర్షం నుంచి తప్పించుకుని, వెచ్చగా హాయిగా పడుకుంది.

చీకటి చీకటి వేళ గూటికి చేరుకుంది పక్షి. తొరలోకి ఆత్రంగా చేరుదామనుకుంటే అడ్డంగా కుందేలు కనిపించింది. చిర్రెత్తుకొచ్చింది పక్షికి. పొడిచి పొడిచి లేపింది దాన్ని.

‘ఎవరూ’ అంటూ లేచింది కుందేలు.

‘నా ఇంట పడుకుని, నన్నెవరంటావేంటే! లే! వెళ్ళిక్కణ్ణుంచి. చూడెలా పడుకుందో మహారాజులా’ కోపగించుకుంది పక్షి.

‘నేను వెళ్ళను. ఏం చేస్తావు?’

‘చంపేస్తాను, నన్ను తక్కువగా అంచనా వెయ్యకు’ అంది పక్షి.

‘అది నీ వల్ల కాదుగాని, ముందో విషయం తెలుసుకో! బావులూ, చెరువులూ, చెట్టుతొరలూ ఎవరు ముందు ఆక్రమించుకుంటే వారికే చెందుతాయి. నేను నీ కంటే ముందొచ్చాను కాబట్టి ఇది నాది. కాదంటావా, దిక్కున్న చోటుకి వెళ్ళి చెప్పుకో, పో’ అంది కుందేలు.

ఎక్కడికి పోతుంది తను? ఈ వర్షంలో ఎక్కడికి పోయి తల దాచుకుంటుంది? అందుకుని, నోరు తగ్గించుకుంది. ఇలా అంది.

‘ఈ రాత్రివేళ తగవు ఎందుకు కాని, నేనూ నీతో పాటే ఇక్కడే ఉంటాను. తెల్లారనీ, తగవు తీర్చుకుందాం’ అంది పక్షి.

‘అలా అన్నావు, బాగుంది.’ అంది కుందేలు. నిద్రపోయింది. బాగా అలసిపోయి ఉండేమో! పక్షి కూడా పడుకుంది. తెల్లారిందో లేదో లేచింది పక్షి.

‘లేలే! పద, తగవు తీర్చుకుందాం.’ అని తొందర చేసింది.

‘తగవు ఎవరు తీరుస్తారు?’ అడిగింది కుందేలు.

‘ఎవరు తీరుస్తారంటే, నర్మదానది ఒడ్డున ఓ ముసలిపిల్లి ఉంది. దాని పేరు దధికర్ణుడు. వ్యవహారజ్ఞానంలో దానికి ఉన్నంత పేరు మరెవరికీ లేదు. అలాగే అనుభవం కూడా ఎక్కువ. దాని దగ్గరి పోదాం, అదే చెబుతుంది, తీర్పు’ అన్నది పక్షి.

‘సరే’నంది కుందేలు.

రెండూ పిల్లి దగ్గరకి వచ్చాయి. తగవు అంతా పూసగుచ్చినట్టుగా చెప్పాయి.

‘పెద్దదానివి, సరైన తీర్పు నువ్వే చెప్పాలి.’ బ్రతిమలాడాయి.

ముసలిపిల్లి చాటుగా నవ్వుకుంది. అదృష్టం అంటే తనదేననుకుంది. కాలు కదపకుండానే కావాల్సిన ఆహారం వెతుక్కుంటూ రావడం గతజన్మలో చేసిన పుణ్యం అనుకుంది. రెంటినీ చంపి తినాలని ఆలోచన చేసింది. ఇలా అంది.

‘మీరిందాకటి నుంచీ ఏదో చెబుతున్నారుగాని, నాకేదీ వినిపించడం లేదు. ముసలిదాన్నయిపోయాను కదా, చెవులు పని చేయడం లేదు. అందుకని, ఓ పని చేయండి. మీరిద్దరూ నా దగ్గరగా వచ్చి, నా చెవుల్లో నోరు పెట్టి, గట్టిగా అరిచి చెప్పండి. వింటాను. అప్పుడు మీ గొడవేమిటో ముందు అర్థమవుతుంది.

దగ్గరకు వెళ్ళాలి. చెవుల్లో నోరు పెట్టి చెప్పాలి. ప్రమాదమేమీ ఉండదు కదా! అనుకున్నాయి కుందేలు, పక్షి. ఉండదుండదు అనుకున్నాయి అంతలోనే!

‘ఏంటాలోచిస్తున్నారు? తొందరగా చెప్పండి. నాకవతల చాలా పనులున్నాయి’ అంది పిల్లి. తొందర చేసింది వాటిని. తప్పదనుకున్నాయి కుందేలు, పక్షి. పిల్లి రెండు చెవుల దగ్గరికీ రెండూ చేరాయి. చెవుల దగ్గర నోరు పెట్టి మాట్లాడబోయాయి. అంతే! చటుక్కున కాళ్ళతో నొక్కి పెట్టి, మెడలు కొరికీ రెంటినీ చంపేసింది పిల్లి. రెండు మూడు రోజుల పాటు వాటిని దాచుకుని, తృప్తిగా తింది.

‘ఒకరిని నమ్మాలన్నా, సన్మానించాలన్నా దానికి కొన్ని పద్ధతులు ఉన్నాయి. వాటిని కాదనుకుని ముందుకి అడుగు వేస్తే ప్రమాదాల పాలవుతాం. ఈ మాట ఎందుకంటున్నానంటే...మేఘవర్షణ్ణి అర్హతకు మించి సన్మానిస్తే మనకి మంచి కన్నా చెడు జరిగే అవకాశమే హెచ్చు. ఆలోచించండి’ అన్నాడు దూరదర్శి.

చిత్రవర్ణుడు కళ్ళు మూసుకున్నాడు కాసేపు. దీర్ఘంగా ఆలోచించాడు. తర్వాత ఇలా అన్నాడు.

‘దూరదర్శి! నీ మాట నేను కాదనను. నువ్వు చెప్పినట్టే చేద్దాం. మేఘవర్షణ్ణి మరోలా అభినందిద్దాం. అయితే దానికి ముందో పని చేద్దాం. మేఘవర్షణ్ణి కర్పూరద్వీపానికి మరోసారి పంపుదాం. అక్కడ చూడచక్కని వస్తువులు, అపూర్వమయినవి చాలా ఉన్నాయి. అవన్నీ ఇక్కడికి తెప్పించుకుందాం. వాటిలో కొన్నిటిని మేఘవర్షణికి బహుమతిగా ఇద్దాం. మిగిలిన వాటిలో కొన్నింటిని మన సేవకులకు కానుకలుగా అందజేద్దాం. ఇంకా మిగిలినవి, మంచివీ మనం ఉంచుకుందాం. కర్పూరద్వీపం మనకి సామంత రాజ్యం. ఇది, మన రాజ్యం. రెండు రాజ్యాలూ మనవే! మనకిక తిరుగులేదు. ఏమంటావు?’

ఆ మాటలకి దూరదర్శి సన్నగా నవ్వాడు.

‘మహారాజా! కలలు కనాలి కాని, మరీ రంగుల కలలు కనకూడదు. నాకెందుకో కుండను పగలగొట్టుకున్న బ్రాహ్మణుని కథ గుర్తుకొస్తోంది. వింటానంటే మీకా కథ చెబుతాను.’

‘చెప్పు చెప్పు’ ఉత్సాహ పడ్డాడు చిత్రవర్ణుడు. కథ చెప్పసాగాడీలా దూరదర్శి.

కలల బ్రాహ్మణుని కథ

అయోధ్యానగరంలో ఓ బ్రాహ్మణుడు ఉండేవాడు. పేరు దేవశర్మ. పౌరోహిత్యం చేసుకుని బతికేవాడతను. ఒకరోజు ఎవరింటనో శ్రాద్ధకర్మ నిర్వహించాడు. కుండడు పేలపిండి దానంగా లభించిందతనికి. అక్కడే మంచి భోజనం కూడా చేశాడు. భుక్త్యాసంతో బయల్దేరాడు. చంకన కుండను పెట్టుకున్నాడు. నడుస్తోంటే నిద్రస్తోందతనికి. ఆపుకోలేకపోయాడు. అటూ ఇటూ చూసి, ఓ ఇంటి అరుగు మీద పడుకున్నాడు. పడుకునే ముందు అంగవస్త్రాన్ని చుట్టకుదురు చేసి, దాని మీద కుండను భద్రంగా ఉంచాడు. కర్ర కూడ పెట్టుకున్నాడు పక్కన. దొంగో, కుక్కో వచ్చి కుండను ముట్టుకునేందుకు ప్రయత్నిస్తే బెదిరించేందుకు కర్ర ఉండాలన్నది అతని ఆలోచన. నిద్రలోనికి జారుకున్నాడు. దేవశర్మ ఏ ఇంటి అరుగు మీద అయితే పడుకున్నాడో ఆ ఇల్లు ఓ కుమ్మరిది. ఆ కుమ్మరి తను తయారు చేసిన కుండల్ని అరుగు మీదే వరుసగా పేర్చి పెట్టుకున్నాడు. వాటి ముందే పడుకున్నాడిప్పుడు దేవశర్మ.

కలలు కనడం దేవశర్మకు బాగా అలవాటు. పడుకున్నాడంటే ఒకటే కలలతనికి. ఆలోచనలకు కూడా కొదవ ఉండదు.

మంచి ధర పలికిన సమయంలో కుండలో పేలపిండిని అమ్ముతాను. ఆ డబ్బుతో ఓ మేకపిల్లను కొంటాను. కొన్నాళ్ళకది పెరిగి పెద్దదయి, పిల్లల్ని పెడుతుంది. ఆ పిల్లలు పెరిగి పెద్దవయి, అవీ పిల్లల్ని పెడతాయి. కొంత కాలానికి తన దగ్గర మేకలు వందల్లో ఉంటాయి. ఆ మేకల్ని అమ్మేస్తాడు. ఓ వంద మంచి మేలు జాతి ఆవుల్ని కొంటాడు. ఆ వంద ఆవులూ మెల్ల మెల్లగా పెద్ద మందగా వృద్ధి చెందుతాయి. అప్పుడు పాల వ్యాపారం చేస్తాడు తను. ఆ వ్యాపారం మీద వచ్చిన డబ్బుతో పొలాలు కొంటాడు. వ్యవసాయం చేస్తాడు. కోటీశ్వరుడయిపోతాడు. డబ్బున్నవాడు కదా తను, అందుకని, మేమిస్తామంటే మేమిస్తామంటూ అంతా పిల్లనివ్వజూపుతారు. ఎంచెంచి గుణవంతురాల్ని అందగత్తెనీ పెళ్ళి చేసుకుంటాడు తను. గుమ్మడిపండులాంటి కొడుకు పుడతాడు. వాడికి ‘సోమశర్మ’ అని తన తండ్రి పేరు పెడతాడు. సోమశర్మ ఇల్లంతా కలియ తిరుగుతూ అల్లరి చేస్తాడు. వద్దరా అంటే వినడు. దాంతో కోపం వస్తుంది. కోపం వచ్చి కర్రతో నాలుగు తగిలిస్తాడు.

—కలలోనే ఉన్నాడు దేవశర్మ. పక్కన పెట్టుకున్న కర్ర అందుకున్నాడు. చుట్టకుదురు మీద ఉన్న కుండను కొడుకనుకుని నాలుగు తగిలించాడు. కుండ పగిలిపోయింది. పిండి మట్టిపాలయింది. ఇంకా కొడుకూనే ఉన్నాడు దేవశర్మ. ఆ దెబ్బలకి అరుగు మీద కుమ్మరి పేర్చుకున్న కుండలు కూడా పగిలిపోయాయి.

కుండలు పగలగొడుతున్న శబ్దం వినరావడంతో ఇంటి లోపలి నుంచి కుమ్మరి పరుగున వచ్చి చూశాడు. దేవశర్మ నిర్వాకాన్ని గమనించాడు. నిద్రపోతున్న దేవశర్మని కసిరి, కొట్టి లేపాడు. నోటి కొచ్చినట్టల్లా తిట్టి పొమ్మన్నాడు.

-కథ ముగించాడు దూరదర్శి. అంతలోనే మళ్ళీ ఇలా అన్నాడు.

‘మహారాజా! ముందెన్నడో జరగబోయే వాటి గురించి పగటికలలు కంటూ కూర్చుని, ప్రస్తుతం చేసుకోవాల్సిన పనుల్ని చెడగొట్టుకోవడం అవివేకుల పని. మనం అవివేకులం కాదని నా ఉద్దేశం.’

నిజమే అనుకున్నాడు చిత్రవర్ణుడు.

‘సరే మంత్రి! నువ్వు చెప్పినట్టుగానే ఎందుకయినా మంచిది, కర్పూరద్వీపానికి మేఘవర్ణుణ్ణి రాజుని చేసే యోచన మానుకుందాం’ అన్నాడు.

చేజిక్కించుకున్న కర్పూరద్వీపానికి మేఘవర్ణుణ్ణి సామంతుని చేద్దామని రాజు చిత్రవర్ణుడు ముచ్చటపడితే వద్దని వారించాడు మంత్రి దూరదర్శి. అర్హతకు మించి మేఘవర్ణుణ్ణి సన్మానిస్తే మంచి కన్నా చెడు జరిగే అవకాశాలు ఎక్కువన్నాడు. రాజుని ఆలోచింపజేశాడు.

‘సరే! అవసరార్థం సేవకుణ్ణొకణ్ణి సామంతుని చేసి వచ్చాం గాని, నిజానికి వాడు సరయిన రాజు కాడు. మేఘవర్ణుణ్ణి రాజుని చేద్దామంటే వద్దంటున్నావు. మరి ఇప్పుడెలా? కర్పూరద్వీపాన్ని చక్కగా ఏలే రాజు ఒకడు కావాలి. అలాంటి వాడు మనలో ఎవరున్నారో చెప్పు.’ అడిగాడు చిత్రవర్ణుడు.

చెప్పడానికి ముందు వెనుకలు ఆలోచించాడు దూరదర్శి. తర్వాత చెప్పసాగాడిలా.

‘మహారాజా! మనం హిరణ్యగర్భుని మీద పోరాడి గెలవలేదు. మోసం చేసి గెలిచాం. అది తప్పు. నిజానికి హిరణ్యగర్భుడు చాలా బలవంతుడు. అతని కోసం ప్రజలు ప్రాణాలిస్తారు. ఓడిపోయాడని హిరణ్యగర్భుణ్ణి తక్కువ అంచనా వేయకండి. అతను ఊరుకోడు. సైన్యాన్ని సమీకరించుకుని యుద్ధానికి వస్తాడు. తన రాజ్యం తను చేజిక్కించుకునేందుకు శత విధాలా ప్రయత్నిస్తాడు. అప్పుడు మన మోసాలు పని చెయ్యవు.’

ఇంకో విషయం. హిరణ్యగర్భుని మంత్రి బాగా తెలివైనవాడు. అయితే మొన్న యుద్ధవేళ రాజుకీ మంత్రికీ అభిప్రాయ భేదాలు వచ్చాయి. ఆ అభిప్రాయ భేదాలే మన విజయానికి కారణమయ్యాయి. అయితే ఈసారి వారిద్దరూ ఒకటయ్యే అవకాశం ఉంది. వాళ్ళొకటయితే, మనకి విజయావకాశాలు తగ్గుతాయి. పైగా రానున్నది వర్షాకాలం. నీటి పక్షులకి వానాకాలం అనుకూలం. మనం నేల పక్షులం. మనకి వానాకాలం అనుకూలించదు. ఇప్పుడు యుద్ధం వస్తే వారిదే గెలుపు. అందుకని...' ఆగాడు దూరదర్శి.

'అందుకని? చెప్పు, ఏమిటి నీ ఉద్దేశం?' అడిగాడు చిత్రవర్ణుడు.

'కర్పూర దీప్తిపాన్ని మనం గెలుచుకున్నాం. ఆ పేరు మనకి ఉండనే ఉంది. ఇప్పుడు ఏం చేద్దామంటే...హిరణ్యగర్భుడితో సంధి చేసుకుని, అతని రాజ్యం అతనికే ఇచ్చి వేద్దాం. అప్పుడు యుద్ధం అన్న మాటే ఉండదు. మనకి ఓటమి కూడా ఉండదు. ఆలోచించండి. సంధి సర్వత్రా శ్రేయస్కరం' అన్నాడు దూరదర్శి.

రాజు ఆలోచనలో పడ్డాడు. దూరదర్శి పిరికి మందు నూరి పోస్తున్నాడనిపించింది. కొంచెం కోపం కూడా వచ్చింది. దాంతో ఇలా అన్నాడతను.

'బాగాలేదు దూరదర్శి. నీ మాటల్లో నాకు చాలా తేడాలు కనిపిస్తున్నాయి. గెలుచుకున్న రాజ్యాన్ని ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ వదులుకోలేను. తిరిగి శత్రువుకే దాన్ని అప్పజెప్పడం నా వల్ల కాదు. ప్రాణాలు అరచేతిలో పెట్టుకుని, యుద్ధరంగం నుంచి పారిపోయి, ఎక్కడో తలదాచుకుంటున్న హిరణ్యగర్భుడు, కాళ్ళూ చేతులూ తప్ప, తోడంటూ లేని హిరణ్యగర్భుడు, సర్వసైన్య సమేతంగా ఉన్న నన్ను...నన్నేం చెయ్యగలడు? ఒంటరిపక్షి యుద్ధం ఏం చేస్తుంది? అయిపోయింది. హిరణ్యగర్భుడి అధ్యాయం ముగిసిపోయింది.'

దూరదర్శి తల వంచుకుని నిల్చున్నాడంతే! మాట్లాడడం లేదు.

'గెలుచుకున్న రాజ్యాన్ని వదిలిపెట్టేది లేదు. ఈ విషయంలో నువ్విక ఎక్కువగా కల్పించుకోకు' అన్నాడు అంతలోనే చిత్రవర్ణుడు. విసవిసా వెళ్ళిపోయాడక్కణ్ణుంచి." ముగించాడు ధవళాంగుడు.

"తెలిసినవీ, తెలుసుకున్నవీ మహారాజుకి వివరించడం గూఢచారి కర్తవ్యం. నా కర్తవ్యాన్ని నేను నెరవేర్చాను." అన్నాడు ధవళాంగుడు. ఆకలిగా ఉన్నదని చెప్పి, సెలవు తీసుకున్నాడక్కణ్ణుంచి.

హిరణ్యగర్భుడూ, సర్వజ్ఞుడూ ఇద్దరూ దీర్ఘంగా ఆలోచించసాగారు. కొద్దిసేపు ఎవరికెవరూ మాట్లాడుకోలేదు. తర్వాత సర్వజ్ఞుడే గొంతు సవరించుకుని ఇలా అన్నాడు.

"ఇప్పుడీ పరిస్థితుల్లో మనం ఒంటరిగా యుద్ధం చెయ్యలేం. ఒకవేళ యుద్ధం చెయ్యాలంటే ఎవరయినా బలవంతుడయిన రాజుతో మనం ముందుగా స్నేహం చెయ్యాలి. చేస్తే, ఆ రాజు సాయంతో మనం శత్రువుని దెబ్బ తీయొచ్చు. ఊబిలో పడ్డ ఏనుగుని తీయాలంటే మరో ఏనుగు సాయమే కావాలి. అందుకని...సింహాళ రాజు మహాబలునితో మనం స్నేహం చేద్దాం. అతని సాయం కోరదాం. అతనికీ మనమంటే చాలా ఇష్టం. మనతో స్నేహం చేసేందుకు ఎప్పటినుంచో ఉత్సాహపడుతున్నాడు."

"సింహాసనం మీద ఉన్నప్పుడు స్నేహం కావాలన్నాడు. ఇప్పుడూ కావాలంటాడా?" అనుమానం వ్యక్తం చేశాడు హిరణ్యగర్భుడు.

“స్నేహం కోరుకునే వారికి రాజు, పేద అనే తారతమ్యం ఉండదు ప్రభూ! అయినా మహాబలుడు అంత అల్పుడు కాదు. ఇప్పుడే అతని స్నేహాన్నీ, సహాయాన్నీ అర్థిస్తూ దూతను పంపుదాం. ఏమంటారు?”

“నీ ఇష్టం.”

మహాబలునికి ఉత్తరం రాశాడు సర్వజ్ఞుడు. ఆ ఉత్తరాన్ని దూతకు అందజేశాడు. పంపించాడతన్ని.

కొలువుదీరాడు చిత్రవర్ణుడు. పాలన గురించి ఎవరెవరో ఏదో చెబుతున్నారు. ఏదీ తలకెక్కట్లేదతనికి. దూరదర్శి మాటలే అతని బుర్రని దొలిచేస్తున్నాయి. గెలుచుకున్న రాజ్యాన్ని తిరిగి ఇచ్చేయాలి. శత్రువుతో సంధి చేసుకోవాలి. తట్టుకోలేకపోతున్నాడతను. మేఘవర్ణుణ్ణి చూశాడు. ఇలా అడిగాడు.

“మేఘవర్ణా! చాలా రోజుల పాటు కర్పూరదీప్తంలో నువ్వు ఉన్నావు కదా, అక్కడి రాజు గురించి, మంత్రి గురించి నీ అభిప్రాయం ఏమిటి?”

“చెప్పాలంటే వారిద్దరి గురించి ఎంతయినా చెప్పవచ్చు. కాకపోతే రెండు ముక్కల్లో చెబుతాను. హిరణ్యగర్భుడు మంచివాడు. మహానుభావుడు. సజ్జనుడు. సత్యసంధుడు. ఇక సర్వజ్ఞుడయితే అనుభవజ్ఞుడు. సమర్థుడు” అన్నాడు మేఘవర్ణుడు.

“సర్వజ్ఞుడు సమర్థుడయితే నీ చేతిలో ఎలా మోసపోయారంతా?” అడిగాడు చిత్రవర్ణుడు. సభలోని వారంతా రాజు మాటలకి పెద్దగా నవ్వారు. వారిని వారించాడు మేఘవర్ణుడు. ఇలా అన్నాడు.

“వారు మోసపోలేదు. నేను మోసం చేశాను. నమ్మించి మోసం చెయ్యడం పెద్ద కష్టం కాదు. మనల్ని నమ్మి, మన పక్కనే నిద్రిస్తున్న అరివీర భయంకరుడు, మహావీరుడయిన స్నేహితుణ్ణి మనం ఇట్టే మట్టుబెట్టొచ్చు. కత్తికో కండగా సరికేయొచ్చు. దానికి వీరత్వం అవసరం లేదు. పెద్ద బలమూ అక్కర్లేదు. పూర్వం ఒక బ్రాహ్మణుణ్ణి, దొంగలు ఎలా వంచించారో మీకో కథ చెబుతాను. వినండి” అన్నాడు మేఘవర్ణుడు. చెప్పసాగాడీలా.

అమాయక బ్రాహ్మడు - దొంగల కథ

పూర్వం ఒకానొక ఊరిలో ఒక బ్రాహ్మణుడు ఉండేవాడు. పాపం అతను అమాయకుడు. యజ్ఞం చేసుకునేందుకు ఓ నల్లమేక కావాల్సి వచ్చిందతనికి. కష్టపడి నాలుగు డబ్బులు పోగు చేశాడు. సంతలో ఓ నల్లమేకను కొనుగోలు చేశాడు. దాని మెడకి ఓ తాడుగట్టి, ఊరికి తీసుకు రాసాగాడు. వస్త్రాంటే దారిలో చెరువు దగ్గర చాటుగా కూర్చున్న దొంగలు గమనించారతన్ని. నల్లమేకని చూడడంతోనే వారికి నోరూరింది.

మేక బలేగా ఉంది. బాగా బలిసి ఉంది. తింటే దీన్నే తినాలి అనుకున్నారు. ఎలాగయినా బ్రాహ్మణుని దగ్గర్నుంచి మేకను దొంగిలించాలనుకున్నారు.

‘ఎలా దొంగిలిస్తాం? మేకకి తాడు కట్టి లాక్కెళ్తున్నాడు బ్రాహ్మడు’ అన్నాడు ఓ దొంగ.

‘దొంగిలించినట్టుగా తెలిస్తే రాజభటులు ఊరుకోరు. మన తోలు తీస్తారు’ అన్నాడు ఇంకో దొంగ.

వాళ్ళల్లో వయసు మళ్ళిన ముసలి దొంగ ఒకడున్నాడు. వాడు, వీళ్ళ మాటలకు తెగ నవ్వుకున్నాడు. తర్వాత ఇలా అన్నాడు.

‘తలచుకుంటే నేనా మేకను ఇట్టే కొట్టియగలను. ఆ బ్రాహ్మణుణ్ణి సులువుగా మోసం చేసి, మేకను సొంతం చేసుకోగలను. అప్పుడు దొంగతనం అన్న ప్రసక్తే ఉండదు. దేనికయినా అనుభవం కావాలి. వంచన ఒక కళ. కోతి-మొసలి కథ వినే ఉంటారు. మొసల్ని కోతి ఎలా వంచిందో తెలుసుకదా?’

‘తెలియదు’ అన్నారు దొంగలు.

‘చెప్తాను, వినండియితే’ అన్నాడు ముసలి దొంగ. చెప్పసాగాడీలా.

కోతి-మొసలి కథ

పశ్చిమదేశంలో ఓ సముద్రతీరంలో ఓ అడవి ఉండేది. ఆ అడవిలో ఓ కోతి ఉండేది. దాని పేరు బలవర్ధనుడు. పేరుకే బలవర్ధనుడు కాని, నిజానికి అతను బలహీనుడు. ముసలివాడు. ఆ ముసలితనం వల్లే అతని ఆస్తిని దాయాదులు దోచుకున్నారు. ఇంట్లోంచి వెళ్ళగొట్టారు. దాంతో బలవర్ధనుడు, తపతీ నదీ తీరంలో ఓ మేడిచెట్టు మీద ఒంటరిగా కాలక్షేపం చేస్తున్నాడు. కోతి బుద్ధికదా! మేడిచెట్టు మీది పళ్ళన్నీ కోసి

కిందికి, నదిలోనికి ఒకొక్కటి విసరసాగాడు. పండు నీళ్ళలోపడి 'టప్ టప్'మని శబ్దం చేస్తోంటే ఆనందంగా ఉందతనికి. ఆ నదిలో ఓ మొసలి ఉంది. దాని పేరు క్రకచుడు. టప్ టప్ మని నదిలో శబ్దం అవుతోంటే ఏమిటా అని అటుగా చూశాడతను. మేడిపళ్ళు పడుతున్నాయి. అందుకున్నాడు వాటిని. తినసాగాడు. రుచిగా బాగున్నాయనుకున్నాడు. పైనుంచి కోతి పండు విసరడం, మొసలి అందుకోవడం ఆటగా సాగింది. ఆ ఆట అలా అలా స్నేహంగా మారింది.

మేడిపళ్ళు తింటూ, కోతితో కబుర్లాడుకుంటూ క్రకచుడు ఇంటికి వెళ్ళడం మానుకున్నాడు. ఇవతలి తీరంలోనే ఉండిపోయాడు. పెళ్ళాం బిడ్డల్ని మరచిపోయాడు. అవతలి తీరంలోని క్రకచుని భార్య, చాలా రోజులుగా భర్త ఇంటికి రాకపోవడానికి కారణం ఏమిటో కనుక్కోవాలనుకుంది. బంధువు మొసలిని ఒకదాన్ని పిలిచి, విషయం కనుక్కుని రమ్మని పంపించింది. బంధువు మొసలి క్రకచుణ్ణి వెతుక్కుంటూ వచ్చింది. ఇవతలి తీరాన్న బలవర్ధునితో కబుర్లాడుతూ, కులాసాగా ఉన్న అతన్ని చూసింది. మేడిపళ్ళు తింటూ పెళ్ళాం పిల్లల ఆకలిని పట్టించుకోని వైనం కనిపెట్టింది. చకచకా ఈదుకుంటూ వచ్చి, అసలి సంగతి ఇలా చెప్పింది.

'మీ ఆయన అవతలి తీరంలో ఓ కోతిని కట్టుకుని హాయిగా కాపురం చేస్తున్నాడు. నిన్నూ, నీ పిల్లల్నీ పూర్తిగా మరచిపోయాడు.'

'అయ్యయ్యో' అంది భార్య మొసలి. గగ్గోలుగా ఏడ్చింది.

మొసలి ఒకటి, తననీ, బలవర్ధనునీ దూరంగా గమనించడాన్ని క్రకచుడు చూశాడు. అది, తన భార్య బంధువన్నది గ్రహించాడు. చాడీలు చెప్పడం దానికి బాగా అలవాటు. ఏం చెప్పిందో భార్యకు? ఎలా

ఉందో ఇంటి దగ్గరి పరిస్థితి అనుకున్నాడు. ఎందుకయినా మంచిదని, కానుకగా బలవర్ధనుడు ఇచ్చిన బోలెడు మేడిపళ్ళు పట్టుకుని, ఇంటికి బయల్దేరాడు. చేరుకున్నాడు ఇంటికి. అక్కడంతా చిందర వందరగా ఉంది. భార్యకు జ్వరమట! కళ్ళు మూసుకుని పడుకుని ఉంది. మూలుగుతోంది. నోటి మాట లేదు. చుట్టూ బంధుగణం కూర్చుని ఉన్నారు. వాళ్ళంతా క్రకచుని మీద ఇలా విరుచుకు పడ్డారు.

‘ఏమయ్యా, నీకేమయినా బుద్ధి ఉందా? భార్యబిడ్డల్ని పట్టించుకోవా? ఎప్పుడో వెళ్ళిన వాడివి, ఇప్పుడా తిరిగి రావడం? నువ్వు రాలేదని, నీ మీది భయంతో నీ భార్య, చూశావుగా, ఎలా మంచం పట్టిందో! మాట కూడా పడిపోయింది. ఎన్ని మందులు ఇప్పించినా రోగం నయం కావట్లేదు. బ్రతుకుతుందన్న ఆశ లేదు. ఏం చేస్తావిప్పుడు?’

ఏం చేస్తాడు? భార్యను ఎలా బ్రతికించుకుంటాడు? అయోమయంగా చూశాడు క్రకచుడు.

‘నీ భార్య బ్రతకాలంటే ఒకటే మార్గం ఉంది. పదే పదే అడిగితే వైద్యులు చెప్పిందొకటే! అదేమిటంటే...

ఎక్కడయినా ఒక కోతి గుండెకాయ సంపాదించి, దాన్ని కోసి, పాలతో పాటుగా నాలుగు రోజులు పాటు వుచ్చుకుంటే బ్రతకుతుందన్నారు. లేకపోతే కష్టం అన్నారు. ఆలోచించు. కోతి గుండెకాయ కావాలి. నీ భార్య బ్రతకాలంటే దాన్ని నువ్వు సంపాదించాలి.’

బంధుగణం ఒక్కమాటగా చెబుతూంటే చేష్టులుడిగిపోయాడు క్రకచుడు. ఏం చేయాలో తోచలేదతనికి.

భార్య బ్రతకాలంటే కోతి గుండెకాయ కావాలి. సంపాదించాలి దాన్ని. అదెక్కడ దొరుకుతుంది? ఆలోచించసాగాడు. బాగా ఆలోచించిన మీదట ఉపాయం తట్టిందతనికి. మిత్రుడు బలవర్ధనుణ్ణి ఎలాగయినా ఇంటికి రప్పించి, చంపితే, అతని గుండెకాయ భార్య వైద్యానికి సరిపోతుంది. బలవర్ధనుణ్ణి ఇంటికి రప్పించాలనుకున్నాడు క్రకచుడు. మిత్రద్రోహానికి ఒడిగట్టడం ఇష్టం లేదు కాని, తప్పదు. భార్యను బ్రతికించుకోవాలంటే మిత్రద్రోహానికే కాదు, ఎలాంటి ద్రోహానికైనా పూనుకోవాలనుకున్నాడతను.

టక టకా ఈదుకుంటూ ఈవతలి గట్టుకు చేరుకున్నాడు. చెట్టు మీది బలవర్ధనుణ్ణి చూశాడు. పలకరించాడు.

‘ఏమయింది? వెళ్ళినవాడివి వెళ్ళినట్టే తిరిగొచ్చాశావు. ఇంటి దగ్గర ఓ వారం పది రోజులు ఉంటానన్నావు. ఉండకుండా ఎందుకొచ్చేశావు?’ బలవర్ధనుడు అడిగాడు. జవాబుగా అబద్ధం చెప్పాడు క్రకచుడు.

‘నేను ఇంటికి వెళ్తానంటే నువ్వు మేడిపళ్ళిచ్చావు చూడూ, వాటిని నా భార్య ఎంతో అబ్బురంగా తింది. తిని, బాగున్నాయని తెగ మెచ్చుకుంది. ఇంత మంచి పళ్ళు నీకెక్కడివి? అనడిగితే నువ్వు ఇచ్చావని చెప్పాను. మనిద్దరి స్నేహం గురించి కూడా చెప్పాను.’

‘ఏమంది అప్పుడు?’ అడిగాడు బలవర్ధనుడు.

‘అంత మంచి స్నేహితుణ్ణి ఒంటరిగా వదిలి వస్తావా? నీకసలు బుద్ధి ఉందా? అంది. వెళ్ళు. వెళ్ళి, వెంటనే మనింటికి తీసుకుని రా! విందు చేద్దాం అతనికి. వెళ్ళి తీసుకుని రాకపోయావో, నీతో నేను మాట్లాడను పో పొమ్మంది’ అన్నాడు క్రకచుడు.

ఆమె అభిమానానికి పొంగిపోయాడు బలవర్ధనుడు. వెళ్ళాలని ఉవ్విళ్ళూరాడు. అంతలోనే నీరుగారిపోయాడు. దానికి కారణం నీరే!

‘ఏంటలా అయిపోయావు?’ అడిగాడు క్రకచుడు.

‘మీరు నీళ్ళలో ఉంటారు. నేనేమో చెట్టు మీద ఉంటాను. ఎలా రాను? నేను ఈదలేనుగా’.

‘ఆ సంగతి నేను ముందే ఆలోచించాను. మా ఇంటి దగ్గర పెద్ద దిబ్బ ఉంది. దాని మీద చెట్లున్నాయి వాటి మీద నువ్వు ఉండొచ్చు’ అన్నాడు క్రకచుడు.

‘ఉండొచ్చు సరే, ఇప్పుడు రావడం ఎలాగ?’ అడిగాడు బలవర్ధనుడు.

‘ఎలా అంటే...నువ్వు నా మీద ఎక్కి కూర్చో! నీళ్ళలో ఈదుకుంటూ నీకెలాంటి ప్రమాదం లేకుండా మా ఇంటికి తీసుకుని వెళ్తాను. వస్తావా?’

‘ఎందుకు రాను? పద పద’ అన్నాడు బలవర్ధనుడు. ఎగిరి క్రకచుని వీపు మీదికి దూకాడు. బయల్దేరాడు క్రకచుడు. మిత్రద్రోహానికి ఒడిగడుతున్నానని బాధగా ఉంది క్రకచునికి. దాంతో అతను మాట్లాడలేక మవునంగా ఉన్నాడు. గలగలా మాట్లాడే క్రకచుడు మవునంగా ఉండడం తేడా అనిపించింది బలవర్ధనునికి. అడిగాడిలా.

‘ఏమయింది మిత్రమా? ఎందుకంత మవునంగా ఉన్నావు? నిజం చెప్పు? మీ ఇంటి దగ్గరంతా క్షేమంగానే ఉన్నారు కదా?’

‘అంతా క్షేమంగానే ఉన్నారు. కాకపోతే నా భార్యకే బాగోలేదు.’

‘ఏమయింది?’

‘జ్వరం’.

‘జ్వరమే కదా! జ్వరానికంత బాధపడితే ఎలా? ధైర్యంగా ఉండు’ అన్నాడు బలవర్ధనుడు.

‘జ్వరమే కాని, ఒక పట్టాన తగ్గట్లేదు.’

‘వైద్యునికి చూపించాల్సింది.’

‘చూపించాను. బ్రతకడం కష్టమన్నాడు. పాపం, యమయాతన పడుతోంది’ చెప్పాడు క్రకచుడు.

‘ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో నాకు విందేమిటయ్యా? ఇంటికి తీసుకుని వెళ్తున్నావు.’

‘నిన్ను...నిన్ను ఇంటికి తీసుకుని వెళ్తున్నది విందుకి కాదు.’

‘మరి?’

‘నా భార్య జ్వరం తగ్గాలంటే కోతి గుండెకాయ కావాలన్నాడు వైద్యుడు. దాన్ని నాలుగు రోజుల పాటు పాలతో పుచ్చుకుంటే బ్రతుకుతుందన్నాడు...’ తర్వాత ఇంకేదేదో చెబుతున్నాడు క్రకచుడు. వినపడట్లేదు బలవర్ధనుడికి. అతని గుండెలు జారిపోయాయి.

అమ్మో! ఎంత మోసం! తనని చంపడానికి తీసుకుని వెళ్తున్నాడు. చావు నుంచి తప్పించుకోవడం ఎలా? బలవర్ధనుడు గట్టిగా ఆలోచించాడు. ఉపాయం తట్టింది. ఆందోళనగా అరిచాడిలా.

‘కోతిగుండెకాయ కావాలా? ఈ మాట ముందెందుకు చెప్పలేదు.’

‘చెబితే నువ్వు రానంటావేమోనని...’ నీళ్ళు నమిలాడు క్రకచుడు.

‘ఎందుకు రానంటాను. భలేవాడివే! ఇప్పుడు నీ భార్య బ్రతకాలంటే నా గుండెకాయ నీకు కావాలి. అంతేకదా?’

‘అంతే అంతే’

‘అయితే వెనక్కి పోదాం, పద! నీ మీద కూర్చుని ప్రయాణం కదా, నీకు బరువవుతుందని, నా గుండెకాయ చెట్టుకొమ్మకి తగిలించి వచ్చాను. పద, తెచ్చుకుందాం.’ అన్నాడు బలవర్ధనుడు.

సరైన క్రకచుడు వెనక్కి తిరిగాడు. పరపరమని ఈదుకుంటూ మేడిచెట్టు దగ్గరకి బలవర్ధనుణ్ణి తీసుకుని వచ్చాడు. చెట్టు కనిపించడం ఏమిటి, ఒక్క ఉదుటన చెట్టేక్కేశాడు బలవర్ధనుడు. ఊపిరి పీల్చుకున్నాడు. అప్పుడు క్రకచునితో అన్నాడిలా.

‘దుర్మార్గుడా! నీతో స్నేహం చేసిన పాపానికి నా ప్రాణాలు తీద్దామనుకున్నావు. నీతో స్నేహం చేసి పొరపాటు చేశాను. తప్పు నాదే! అయితే అదృష్టం బాగుండి, బ్రతికి బయటపడ్డాను. నీకూ, నీ స్నేహానికో దణ్ణం. చాలావులు, వెళ్ళిక్కణ్ణించి’

అయినా క్రకచుడు కదలేదు. అప్పుడు ఓ కథ చెప్పాడు బలవర్ధనుడు. తనని చంపబోయిన నక్క నుంచి తాబేలు ఎలా తప్పించుకున్నదీ ఇలా వివరించాడు.

నక్క-తాబేలు కథ

‘అనగనగా ఓ నది. ఆ నదిలో ఓ తాబేలుండేది. ఓ రోజు మధ్యాహ్నం నదిలోంచి తీరానికి చేరి, అక్కడ చెట్టు నీడన పడుకుంది తాబేలు. సరిగ్గా అదే సమయానికి నీళ్ళు తాగుదామని నది దగ్గరకు వచ్చింది ఓ నక్క. నీళ్ళు తాగబోతూ చెట్టు కింద పడుకున్న తాబేలుని చూసింది.

‘ఆహా! అదృష్టం! మంచి ఆహారం దొరికింది’ అనుకుంది నక్క. పరుగున వచ్చి, తాబేలు మీద కాలు వేసింది. అదిమిపెట్టింది దాన్ని. అప్పుడు మెలకువ తెచ్చుకుంది తాబేలు.

తాబేలు తలా, కాళ్ళూ, చేతులూ మెత్తగా ఉంటాయి. వీపు భాగం మాత్రం గట్టిగా రాచిప్పలా ఉంటుంది. ప్రమాదం పొంచి ఉన్నదని తెలిస్తే శరీరాన్నంతా చిప్పలోనికి లాక్కుంటుంది తాబేలు. అలా జాగ్రత్తపడుతుంది. ఆ స్థితిలో చిప్ప పగులగొట్టి, తాబేలుని తినడం ఏ జంతువు వల్లా కాదు.

ఎప్పుడయితే తన వీపు మీద నక్క కాలు మోపి అదిమిందో, అప్పుడు, తాబేలు శరీరాన్నంతా లోపలికి లాక్కుంది. తిందామంటే తాబేలు ఏ భాగమూ కనిపించలేదు నక్కకి. నానారకాల ప్రయత్నాలూ చేసి అలసిపోయిందది. ఆ క్షణంలో తాబేలు ఇలా అంది.

‘ఎంత ఆశపడి వచ్చావో! ఎంత ఆకలిగా ఉన్నావో! నిన్ను చూస్తూంటే జాలి వేస్తోంది. నువ్వు నన్ను అదిమినప్పుడే నా ప్రాణాలు పోయాయి. నేను నీకు ఆహారం కావడం నేను చేసుకున్న పుణ్యం. అయితే నా

వీపు మీద కాలుంచి, నువ్విలా అదిమినంత మాత్రాన లోపలి నేను నీకు చిక్కను. నేను చిక్కాలంటే నా వీపు మెత్తపడాలి. మెత్తపడాలంటే నన్ను నువ్వు నీళ్ళలో నానబెట్టాలి. అప్పుడు మెత్తపడి, నేను నీకు పండులా అందుతాను.'

తాబేలు మాటలు నమ్మలేదు నక్క. తప్పించుకునేందుకు చేస్తూన్న ప్రయత్నం అని తెలుసుకుంది. అయినా తాబేలు మాటల్లో నిజం లేకపోలేదనిపించింది. రాచిప్ప మెత్తపడాలంటే నానబెట్టాల్సిందే అనుకుంది. మెల్లగా నీళ్ళలోకి లాకొచ్చింది తాబేలుని. పారిపోకుండా కాలు ఉంచి, కదలకుండా చేసింది. రెండు గంటలు గడిచింది. అయినా తాబేలు మెత్తబడలేదు. నక్కకి చిరాకు కలిగింది.

‘ఏంటిది? నానితే మెత్తబడతానన్నావు. రెండు గంటలుగా నానబెట్టినా మెత్తబడవే’ అడిగింది నక్క.

‘నువ్వు తప్పు చేస్తూ నన్ను అంటావే?’ అంది తాబేలు.

‘నేనే తప్పు చేశాను?’

‘నా మీద కాలు పెట్టి, అదిమి నిల్చున్నావు. నీరు నాకెక్కడ తగులుతూందని? ఓసారి కాలు తీసి చూడు, కాసేపటికే మెత్తబడతాను’ అంది తాబేలు.

‘అలాగా’ అంటూ ఆలోచనలో పడింది నక్క. తప్పుదు. కాలు తీసి, చూడాల్సిందే అనుకుంది. తీసింది. నక్క తన మీద నుంచి కాలు తీయడమేమిటి, మరుక్షణంలో నీటిలో ఈదుకుంటూ పారిపోయి, తన ప్రాణాన్ని కాపాడుకుంది తాబేలు.” కథలు చెప్పడం ముగించాడు ముసలి దొంగ.

“ఏ పనయినా చక్కబెట్టాలంటే ముందు మోసం చేయడం తెలుసుకోవాలి. బ్రాహ్మణుని దగ్గర్నుంచి ఆ మేకను దొంగిలించడం పెద్ద సమస్య కాదు. తేలిగ్గా దొంగిలించవచ్చు. అయితే మీరంతా నాకో చిన్న సాయం చెయ్యాలి” అన్నాడు అంతలోనే మళ్ళీ.

“చెప్పు, ఏం చెయ్యమంటావు?” అడిగారు దొంగలు.

“ఏం లేదు, మీరంతా ఆ బ్రాహ్మణుడు వెళ్ళే దారిలో అక్కడక్కడా కాపు వెయ్యండి. పావు మైలుకొకడు నిల్చునుండి, ఆ బ్రాహ్మణుడు మీ దగ్గరకు రాగానే ఒకటడగండి.”

“ఏంవడగమంటావు?”

“ఏంటయ్యా ఇది! నల్ల కుక్కపిల్లనేంటి తాడుగట్టి లాక్కెళ్తున్నావు? అని అడగండి. చాలు! మిగిలింది నేను చూసుకుంటాను” అన్నాడు ముసలిదొంగ.

‘సరే’నన్నారు దొంగలు. ముసలిదొంగ చెప్పినట్టుగానే అక్కడక్కడా బ్రాహ్మణుడు వచ్చే దారిలో నిల్చున్నారు. మేకతో పాటుగా రాసాగాడు బ్రాహ్మణుడు. దగ్గరకు రాగానే అతన్ని పలకరించాడో దొంగ.

“ఏంటయ్యా ఇది! నల్ల కుక్కపిల్లను తాడుగట్టి లాక్కెళ్తున్నావు? చూడబోతే మళ్ళీ బ్రాహ్మణుడివి” అన్నాడు.

వెనక్కి తిరిగి మేకను చూశాడు బ్రాహ్మణుడు. తర్వాత దొంగకేసి కోపంగా చూశాడు.

“పొద్దున పొద్దునే తాగావా?” అడిగాడు.

“అది కాదు బావనయ్యా...” అని ఏదో చెప్పబోయాడు దొంగ.

“మాట్లాడకు” హెచ్చరించాడు బ్రాహ్మణుడు.

“యజ్ఞానికని శ్రేష్ఠమయిన నల్లమేకను తీసుకుని వెళ్తోంటే, కుక్కంటావేంటి? తాగుబోతులే ఇలా మాట్లాడతారు. తప్పుకో” అన్నాడు బ్రాహ్మణుడు. దొంగను చేత్తో దూరంగా నెట్టి, ముందుకు నడిచాడతను. కొద్దిదూరం నడిచాడో లేదో ఇంకో దొంగ, పలకరించాడు బ్రాహ్మణుణ్ణి.

“ఏంటయ్యా పంతులూ నువ్వు చేస్తోన్న పని? వేద వేదాలు చదువుకున్నవాడివి, కుక్కను ముట్టుకుంటేనే మహాపాపమనే కుటుంబంలో పుట్టి, ఓ నల్ల కుక్కపిల్లను లాక్కెళ్తున్నావేంటి? ఏంటయ్యా నీకీ దరిద్రం?”

ఇద్దరు బాటసారులు ఒకే విధంగా అడగడంతో బ్రాహ్మణుడికి అనుమానం వచ్చింది. వెనక్కి తిరిగి చూశాడు. మేకపిల్లే! అనుమానం లేదు అనుకున్నాడు. కోపంగా దొంగను చూసి, ముందుకు నడిచాడు. వాడికి సమాధానం చెప్పడం కూడా ఇష్టం లేకపోయిందతనికి. కొద్దిదూరం నడిచి ముందుకెళ్ళాడో లేదో మరో దొంగ ఎదురయ్యాడు. అడిగాడిలా.

“ఛీఛీ! నల్లకుక్కపిల్లనేంటయ్యా పట్టుకెళ్తున్నావు? ఎవరయినా చూస్తారన్న భయం కూడా లేకుండా, ఏంటయ్యా నువ్వు చేస్తున్న పని? బ్రాహ్మణ పుట్టుక పుట్టలేదయ్యా నువ్వు? ఆచారాలన్నీ మంటగలుపుతున్నావు కదయ్యా! అయ్యయ్యో.”

ఒకరు కాదు, ఇద్దరు కాదు, ముగ్గురు అడిగేసరికి బ్రాహ్మణుడికి అనుమానం వచ్చింది. వెనక్కి తిరిగి చూశాడు. కుక్కపిల్ల! కళ్ళు నులుముకుని చూశాడు. మేకపిల్ల! బ్రతికాననుకున్నాడు. ఎదురుగా ఉన్న దొంగని ఎగాదిగా చూసి గబగబా కదిలాడక్కణ్ణుంచి.

కొద్ది దూరం నడిచాడు. అక్కడ ఇద్దరు దొంగలు ఎదురయ్యారు, బ్రాహ్మణుడికి. సాటి దొంగతో ముసలిదొంగ ఇలా అన్నాడు.

“చూశావా చూశావా! కలికాలం కాకపోతే సద్రాహ్మణుడు అయి ఉండి, కుక్కపిల్లను పట్టుకెళ్ళడం యేంటి చెప్పు?”

“కుక్కపిల్లా?” అడిగాడు బ్రాహ్మణుడు.

“కాకపోతే, మేకపిల్లా? నిన్నూ, నీ అమాయకత్వం చూసి, సంతలో ఎవడో నీకు టోకరా వేశాడు. నల్లకుక్క పిల్లని, మేకపిల్లని చెప్పి అమ్మేశాడు. మేకపిల్లనుకునే ఇంటికి పట్టుకెళ్ళున్నావు. ఊరికి చేరుకుంటే పరువులు పోతాయి. నిన్ను అగ్రహారంలోంచి వెలివేసినా ఆశ్చర్యపోనక్కరలేదు” అన్నాడు ముసలిదొంగ.

వెనక్కి తిరిగి చూశాడు బ్రాహ్మణుడు. కుక్కపిల్లే! కళ్ళు నులుముకుని చూశాడు. కుక్కపిల్లే! అనుమానం లేదనుకున్నాడు. ‘ఛీఛీ’ అనుకున్నాడు. మేకపిల్లను వదిలేశాడు. దగ్గరలో ఉన్న చెరువులో స్నానం చేసి, తడిగుడ్డలతో గాయత్రి మంత్రం జపిస్తూ వెళ్ళిపోయాడక్కణ్ణుంచి. వెళ్ళిపోతున్న బ్రాహ్మణుని వెనుక దొంగలంతా నవ్వుకున్నారు. తర్వాత మేకపిల్లను తీసుకుని, ఎంచక్కా వండుకుని తినేశారు.” ముగించాడు మేఘవర్ణుడు.

“మనల్ని నమ్మిన వాళ్ళనూ, అమాయకుల్ని ఇట్టే మోసం చెయ్యొచ్చు. నేనలాగే చేశాను. నన్ను నమ్మిన హిరణ్యగర్భుణ్ణి మోసం చేశాను. మోసం చేసే మనం గెలుపొందాం. లేకపోతే బలవంతుడూ, బుద్ధిమంతుడూ, సమర్థుడూ అయిన హిరణ్యగర్భుణ్ణి గెలవడం మన వల్ల కాదు. అతని మంత్రి సర్వజ్ఞుడు కూడా గొప్పవాడు. రాజుకి తగిన మంత్రి” అన్నాడు మేఘవర్ణుడు మళ్ళీ.

“శత్రువు దగ్గర కాసేపే మనం ఉండగలం. ఎక్కువ సేపు ఉండలేం. ఎక్కువ సేపు ఉండడం ఎవరి వల్లా కాదు. అలాంటిది నువ్వు రోజులకి రోజులే ఉండగలిగావక్కడ. ఎలా ఉండగలిగావు?” మేఘవర్ణుణ్ణి అడిగాడు చిత్రవర్ణుడు.

“అవసరం మహారాజా! కార్యార్థి అయిన వాడు ఎన్ని కష్టాలొచ్చినా శత్రువుని నెత్తిన పెట్టుకుని మోసి తీరాలి. పని అయిన తర్వాతంటారా, శత్రువుని వదిలేద్దామా, చంపుదామా అన్నది మన ఇష్టం. దీనికి సంబంధించి ఓ కథ ఉంది. పాము-కప్పలు అని. వింటానంటే చెబుతాను” అన్నాడు మేఘవర్ణుడు.

“బలేవాడివే! ఎందుకు వినం. చెప్పు చెప్పు” అన్నాడు చిత్రవర్ణుడు. చెప్పసాగాడిలా మేఘవర్ణుడు.

కప్పలు - పాము కథ

“కాంచీపురం సమీపాన ఓ ముసలి పాములరాజు ఉండేవాడు. అతని పేరు మందవిషుడు. ఆహారం కోసం మందవిషుడు తిరుగుతూ తిరుగుతూ ఓ చెరువు దగ్గరకు చేరుకున్నాడు. చెరువు నిండా కప్పలు కనిపించాయతనికి. ఓహో! బలే ఆహారం! తిన్నవాడికి తిన్నంత అనుకున్నాడు. అనుకుని పథకం వేశాడు. ఆ పథకం ప్రకారం చెరువు గట్టున జబ్బుతో బాధపడుతోన్న వాడిలా మూలుగుతూ పడుకున్నాడు. ఆ మూలుగుకి పాము దగ్గరకి ఓ కప్పలరాజు వచ్చాడు. అతని పేరు జలపాదుడు.

‘ఏమయింది? ఎందుకు మూలుగుతున్నావు?’ అడిగాడు.

జవాబు లేదు మందవిషుడు దగ్గర్నుంచి. మూలుగుతూనే ఉన్నాడింకా.

‘తలచుకుంటే ఒక్క కాటుతో ఎవరినయినా చంపగల బలవంతుడివి. ఎందుకు పస్తుంటున్నావు? ఇన్ని కప్పలు ఇక్కడున్నా తినడానికి ప్రయత్నించట్లేదెందుకు? ఏమయింది నీకు?’ మళ్ళీ అడిగాడు జలపాదుడు. అప్పుడిలా నోరు విప్పింది పాము.

‘అంతా నా కర్మ. నేనెప్పుడూ ఎవర్ని ఏదీ అడుక్కోలేదు. ఇన్నాళ్ళకీ అవస్థ వచ్చి పడింది. మీలాంటి వాళ్ళు దయతలచి, తినమని ఏదయినా పెడితే తప్పా, నాకిక దిక్కులేదు. పస్తులే గతి.’

‘అయ్యయ్యా! ఏమయింది?’

‘నిన్నరాత్రి పొరపాటున ఓ బ్రాహ్మణ కుమారుణ్ణి కాటేశాను. కొడుకుని వైద్యుని దగ్గరకు తీసుకుని వెళ్ళి, బ్రాహ్మణుడు బ్రతికించుకున్నాడు. అయినా నన్ను శపించాడు.’

‘ఏమని శపించాడు?’

‘నీ ఆహారం అయిన కప్పలను తల మీద మోస్తూ నువ్వు తిరగాలి. అలా తిరిగితేనే నీకు ఆహారం దొరుకుతుంది అన్నాడు. అందువల్లే నేనిక్కడకి వచ్చాను. దయచేసి, మిమ్మల్ని తల మీద పెట్టుకుని మోసే భాగ్యాన్ని నాకు కలిగించండి. నాకింత తిండి దొరికేలా చూడండి.’ బ్రతిమలాడాడు.

పాము పడగెక్కి కప్పలు ఊరేగడమంటే గొప్పనిపించింది జలపాదుడికి. ముందుగా తనని ఊరేగిస్తే బాగుణ్ణిపించింది.

‘మరి నన్ను ఊరేగిస్తావా?’ అడిగాడు.

‘ఎందుకు ఊరేగించను. రా’ అంది పాము. తన పడగ మీద జలపాదుణ్ణి ఎక్కించుకుంది. కొంత దూరం మోసి, తిప్పింది. తర్వాత అలసిపోయినట్టుగా ఆయాసపడుతూ తల వేలాడేసింది. కప్ప సంతోషం నీరుగారిపోయింది. తప్పనిసరయి కిందికి దిగిపోవాల్సి వచ్చింది దానికి.

‘తిండి లేదు కదా, నీరసం. శరీరంలో బలం లేదు, మిమ్మల్ని ఎలా మోయగలను చెప్పు?’ బాధపడింది పాము.

పడగెక్కి ఒకసారి తిరగ్గానే జలపాదుడికి ఏదో సాధించిన సంబరం కలిగింది. పడగెక్కి ఎప్పుడూ ఊరేగుతుంటే ఆ ఆనందమే ఆనందం అనుకున్నాడు. అప్పుడు ఇలా అన్నాడు పాముతో.

‘నీకు ఆకలి వేసినప్పుడల్లా ఈ చెరువులో కప్పల్ని నీ కడుపు నిండా తిను. నా అనుమతి కూడా నీకు అక్కరలేదు. తిన్న తర్వాత మాత్రం నన్ను నీ పడగ మీదికి ఎక్కించుకుని తిప్పాలి. ఏమంటావు?’

‘గొప్ప వరాన్ని ప్రసాదించావు. చాలు! నా జన్మకిది చాలు’ అంది పాము. జలపాదుడు చూస్తూండగానే చెరువులోని కప్పల్ని కడుపు నిండా తింది. తర్వాత వచ్చి, పడగ మీద జలపాదుణ్ణి ఎక్కించుకుని ఊరేగించింది.

పాములరాజు మందవిషుని ఆలోచన ఫలించింది. అతడు చెప్పిందంతా నమ్మాడు కప్పలరాజు జలపాదుడు. పాముపడగ మీద ఊరేగుతూ చెరువులోని కప్పల్ని తినేందుకు అంగీకరించాడతను. పాముకి పట్టపగ్గాలు లేకపోయాయి. అలా రోజూ కొన్ని కప్పల్ని తింటూ, కొన్నాళ్ళకు చెరువులోని కప్పలన్నిటినీ తినేసింది పాము. చివరికి ఓ రోజు జలపాదుణ్ణి కూడా మింగేసింది.

ఆ పాములాగే నేను కూడా హిరణ్యగర్భుణ్ణి నమ్మించి మోసం చేశాను. యుద్ధంలో కోట తగలబెట్టి, అతన్ని నాశనం చేశాను. అడవిలో పుట్టే దావాగ్ని, చెట్లను కాలుస్తుందిగాని, వాటిని సమూలంగా నాశనం చెయ్యదు. అదే, నది నీటిని తీసుకోండి, చల్లగా ఉండి, ఒడ్డు మీది చెట్లను వేళ్ళతో సహా మింగేస్తుంది. బలంతో చెయ్యలేని పనిని, తీయతీయని మాటలతో నమ్మించి సాధించవచ్చు” అన్నాడు మేఘవర్ణుడు. అవునన్నట్టుగా తలూపాడు చిత్రవర్ణుడు. కొద్దిసేపు మాటలు లేవు. అంతా ఆలోచనలో పడ్డారు. అదే సమయం అన్నట్టుగా కల్పించుకున్నాడు దూరదర్శి. సంధి విషయం మళ్ళీ ప్రస్తావించాడు.

“రాజా! హిరణ్యగర్భుడు, తన దూతను సింహాశరాజు మహాబలుని దగ్గరకు పంపాడంటూ మన గూఢచారులు ఇప్పుడే కబురు తెచ్చారు. గుర్తుందా మహారాజా! ఈ మహాబలుణ్ణి గతంలో మనం ఓడించాం. ఇప్పుడు ఆ ఇద్దరూ ఒకటయ్యారు. ఒకటై ఆ ఇద్దరూ మన మీద దాడి చేస్తే వారిని ఓడించడం మనవల్ల కాదు. అందుకే చెబుతున్నాను, హిరణ్యగర్భునితో మనం సంధి చేసుకోవడమే అన్ని విధాలా ప్రయోజనం.”

దూరదర్శి మాట పూర్తికానేలేదు, ఓ చిలుక ఎగురుకుంటూ వచ్చిందక్కడకి. వేగంగా ఎగురుకుంటూ రావడంతో అలసిపోయిందేమో, ఆగాగి ఇలా చెప్పింది.

“మహారాజా! సింహాశరాజు మహాబలుడు లేడూ, వాడు పెద్ద సైన్యంతో వచ్చి, మన రాజధానిని చుట్టు ముట్టాడు.”

చిత్రవర్ణుడికి మతిపోయింది.

“చూసింది చూసినట్టుగా వివరంగా చెప్పు” అడిగాడు.

“ఇండాక నేను పళ్ళ కోసం తిరుగుతూంటే పాలిమేరల్లో మన సరిహద్దు సైన్యం హడావుడి చూశాను. ఎందుకు హడావుడి పడుతున్నారంటూ చెట్టు చిటారుకొమ్మన కూర్చుని గమనించానంతా. దుమ్ములేపుకుంటూ సింహాశరాజు సైన్యం తరలి వస్తోంది. బారులు తీర్చి కవాతు చేస్తోంది. ఆ సైన్యాన్ని చూసి, ప్రాణభయంతో అటుగా ఉన్న పక్షులన్నీ ఎగిరి, మన రాజధానిని చేరుకుంటున్నాయి. ఓ కొంగని ఆపి అడిగాను,

‘ఏమిటిదంతా?’ అని. ‘ఏమిటేమిటి? సింహళరాజు మన మీదికి దండెత్తి వస్తున్నాడు’ అని చెప్పింది. అంతే! తెలిసిన సమాచారాన్ని వెంటనే మీ ముందుంచాలని పరుగున వచ్చానిక్కడికి” అంది చిలుక.

“ఏ కారణం లేకుండా సింహళరాజు మనమీదికి దండెత్తి వస్తున్నాడు మహారాజా! పెద్ద సేనతో తరలి వస్తున్నాడు. పాపం! మన సరిహద్దు సైన్యానికి ఏ మాత్రం ఈ విషయం తెలియదు. దాంతోనే హడావుడి పడుతున్నారు” అంది మళ్ళీ చిలుక.

చిత్రవర్ణుడికి కోపం వచ్చింది. కళ్ళు ఎర్రబారాయి. పెద్ద గొంతుతో అరిచాడిలా.

“పేరుకి మహాబలుడే కాని, మన మీద దాడి చేయబోయి చిత్తుగా ఓడిపోయాడు. అప్పుడే ఆ సంగతి మరచిపోయినట్టున్నాడు. వేలాది సైన్యాన్ని యుద్ధంలో కోల్పోయి, ఒంటరివాడైపోయాడు. బంధిద్దాం అనుకునేంతలో పారిపోయాడు. పారిపోయిన వాణ్ణి పట్టుకుని చంపడం యుద్ధనీతి కాదు. అందుకనే వదిలేశాం. వదిలేసిన పాపానికి ఇప్పుడు దండెత్తి వస్తున్నాడు. రానీ రానీ! వాడెంత? వాడి సైన్యం ఎంత? పదండి, చెబుదాం వాడి సంగతి. మన బలం ముందు, మన సైన్యం ముందు వాడు నిలబడగలడా? కావాలనే నిప్పుతో చెలగాటం ఆడుతున్నాడు. ముందు దండెత్తి వచ్చిన సైన్యాన్ని మట్టుబెడదాం. ఆ తర్వాత సింహళరాజ్యాన్ని చేజిక్కించుకుందాం. రండి.”

చిత్రవర్ణుడు దారి తీశాడు. అతన్ని వారించాడు మంత్రి.

“తొందరపడవద్దు మహారాజా! జాగ్రత్తగా ఆలోచించండి. అంతా మీకే తెలుస్తుంది. ఇప్పుడు మన పరిస్థితేం బాగాలేదు. మొన్నటి యుద్ధంలో చాలా సైన్యాన్ని మనం కోల్పోయాం. ధైర్యశాలి, పరాక్రమవంతుడు మన సేనాని తామ్రచూడుడు చనిపోయిన తర్వాత మన సైన్యానికి సరయిన నాయకుడే లేకుండా పోయాడు. నాయకుడి సంగతి వదిలేస్తే, ప్రాణాలొడ్డి, వీరోచితంగా పోరాడగలిగినవాళ్ళు ఇప్పుడు మన సైన్యంలో లేరు” అన్నాడు మంత్రి. చిత్రవర్ణుడు అప్రయత్నంగా వెనకడుగు వేశాడు.

“మహాబలుణ్ణి మనం ఓడించిన మాట నిజమే! కాని, ఇవాళ అతన్ని ఓడించగల శక్తి సామర్థ్యాలు మనకు లేవు. నిప్పుతో కాగిన నీరే, పొంగి పొర్లి, నిప్పును ఆర్పేస్తుంది. అర్థం చేసుకోండి! పరిస్థితులు మారాయి. బండిచక్రంలా తిరుగుతూ కాలగతి మారుతోంది. ఒకప్పుడు పైన ఉన్నవారు కిందికి వస్తున్నారు. వస్తారు. తప్పదు. ఇదంతా నేనేదో మిమ్మల్ని భయపెట్టడానికీ, నన్ను నేను కాపాడుకోవడానికీ చెప్పట్లేదు. దయచేసి ఆలోచించమని చెబుతున్నాను. సాహసం అన్ని వేళలా పనికి రాదు. మన బలాబలాల సంగతి తెలియకుండా ముందుకురకడం మనకే మంచిది కాదు.

తానెంత బలవంతుడయినా ఒక రాజు, పదిమంది రాజులతో తగవు పెట్టుకోకూడదు. ఒకేసారి నలుగురితో తగవు పెట్టుకుంటే, ఎంతటి మహారాజుయినా మట్టి కరుస్తాడు. బలవంతమయిన సర్పం చలిచీమలకి చిక్కి చచ్చిపోవడం మనకు తెలియదా చెప్పండి.” ఆగాడు మంత్రి.

ఆలోచనలో పడ్డాడు చిత్రవర్ణుడు.

“ప్రయోజనం లేని పని చేయడం వల్ల లాభం ఏముంది మహారాజా? అలాగే ప్రయోజనం లేని యుద్ధం ఇప్పుడు అవసరం లేదు. దయచేసి యుద్ధం మాటే తలపెట్టండి. ఆ ఆలోచనే మానుకోండి. వివేచన లేకుండా కోపంతో రెచ్చిపోతే నష్టం ఇంతా అంతా కాదు. కోపంతో ప్రేమగా పెంచిన ముంగిసను చంపుకున్న బ్రాహ్మణుని కథ తెలిసిందే కదా, అయినా మరొకసారి చెబుతాను, వినండి” అన్నాడు మంత్రి. చెప్పసాగాడిలా.

దేవశర్మ-ముంగిస కథ

“పూర్వం గౌడదేశంలో దేవశర్మ అనే బ్రాహ్మణుడు ఉండేవాడు. అతనికి చాలా కాలం వరకు సంతానం కలుగలేదు. సంతానం కోసం భార్యతో పాటుగా అతను చేయని పూజలేదు. నోచని నోము లేదు. తిరగని క్షేత్రం లేదు. ఆఖరికి చేసిన పూజలూ, నోచిన నోములూ ఫలించాయి. వాళ్ళకో కొడుకు పుట్టాడు. లేక లేక కలిగిన కొడుకుని అతి గారాబంగా పెంచుకోసాగిరిద్దరూ.

ఒకరోజు, పాలుపట్టి, నిద్రపుచ్చి, ఉయ్యాలలో ఉన్న బాబుని జాగ్రత్తగా చూస్తూండమని చెప్పి, పక్క వీధికి, పుట్టింటికి వెళ్ళింది భార్య. అక్కడ వదినగారేదో వ్రతం చేస్తున్నారు. ముత్తయిదువుగా రమ్మన్నారామెను. వెళ్ళింది. ఆమె అటు వెళ్ళగానే ఇటు రాజభవనం నుంచి దేవశర్మకు కబురొచ్చింది. సంభావన స్వీకరించమని రాజుగారు కబురంపారు. ఇరకాటంలో పడ్డాడు దేవశర్మ. భార్యకోసం ఆగుదామంటే ఆ వ్రతం ఎప్పటికీ అవుతుందో ఏమో! సాయంత్రం వరకు సాగినా ఆశ్చర్యపోనక్కరలేదు. సంభావన వదులుకుందామంటే వదులుకోలేదు. రాజు సంభావన. పెద్ద మొత్తంలోనే ఇస్తారు. అయినాసరే వదులుకుందామంటే, రాజాజ్ఞను ధిక్కరించినట్టవుతుంది. రాజుగారికి కోపం వస్తుంది. అసలుకే మోసం వస్తుంది ఎలా?

ఆలోచనలో పడ్డాడు దేవశర్మ.

సంభావనకు రాజు దగ్గరకు వెళ్ళక తప్పదనుకుంటే, ఉయ్యాలలోని పిల్లాడికి కాపలా ఎవరుంటారు?

దేవశర్మకు ఏదీ అంతుచిక్కకుండా పోయింది. అప్పుడు అతని ముందు నుంచీ పరిగెత్తుకుని వెళ్తూ కనిపించింది పెంపుడు జంతువు ముంగిస. దాంతో సమస్యకు పరిష్కారం దొరికినట్టయిందతనికి. ముంగిసను పిలిచాడు. పిల్లాడికి కాపలాగా ఉండమని చెప్పి, రాజభవనానికి పరిగెత్తాడు.

సంభావన కోసం చేతులు జాచినప్పుడు కూడా పిల్లాడిని గురించిన ధ్యాసే! అక్కడ వాడెలా ఉన్నాడో? ఏ ఆపద పొంచి ఉందో? ముంగిస సరిగా కాపలా కాస్తోందో లేదోనని తెగ ఆలోచనలు పోయాడు దేవశర్మ. అతని ఆలోచనలకు తగ్గట్టుగానే ఇక్కడ పిల్లాడికి ఆపద ఎదురయింది. ఇంటి పైకప్పు మీద నుంచి ఓ త్రాచుపాము జారిపడింది. పిల్లాడి ఉయ్యాల వైపు పాకుతూ రాసాగింది. ముంగిస దానిని చూసింది. మీద పడింది. ముక్కలు ముక్కలుగా కొరికి పారేసింది. చంపేసింది దాన్ని. గండాన్ని గట్టెక్కించింది.

సంభావన తీసుకుని దేవశర్మ ఇంటి దారి పట్టాడు. పరుగు పరుగున ఇంటికి వచ్చాడు. యజమాని వస్తున్నాడని తెలుసుకుని ఆనందంగా అతనికి ఎదురెళ్ళింది ముంగిస. అప్పుడది ఎలా ఉందంటే పాముని కొరికి కొరికి చంపడంతో దాని రక్తం, మూతి నిండా, ఒంటి నిండా పడి ఉండడంతో చూసేందుకు అనేక అనుమానాలకు తావిచ్చేట్టుగా ఉంది. రకరకాలుగా కీడుని శంకిస్తూ భయపడుతూ వచ్చిన దేవశర్మకు ముంగిస అలా రక్తంతో గుమ్మంలో కనిపించడంతో మతి పోయింది.

ముందు పిల్లాణ్ణి ముంగిస గాయపరిచి ఉంటుందనుకున్నాడు దేవశర్మ. అంతలోనే చంపేసి ఉంటుందనుకున్నాడు. చెప్పలేనంత బాధ కలిగింది. కోపం వచ్చిందతనికి. దగ్గరలో ఉన్న కర్ర అందుకున్నాడు. దాంతో ముంగిసను కొట్టి కొట్టి చంపేశాడు. తర్వాత లోపలికి వెళ్ళి చూశాడు. పిల్లాడు ఉయ్యాలలో హాయిగా నిద్రపోతూ కనిపించాడు. పక్కనే ముక్కలు ముక్కలుగా ఉన్న త్రాచుపాము కనిపించింది. అంతా అర్థమయిందప్పుడు. తన తొందరపాటుకి చింతించాడు. నెత్తీ నోరూ కొట్టుకుని రొదించాడు. కోపంలో

ఎంత పాపానికి ఒడిగట్టానంటూ ముంగిసను కొట్టిన కర్రతోనే తనని తాను కొట్టుకుని హింసించుకున్నాడు దేవశర్మ.

దాని వల్ల వచ్చే లాభం ఏమయినా ఉందా మహారాజా? కోపంలో తీసుకున్న నిర్ణయాలన్నీ ఇంతే! ఇలాగే ఉంటాయి. నష్టాన్నే కాదు, చెప్పలేనంత కష్టాన్ని కూడా కలిగిస్తాయి. అందుకే తొందర కూడదంటారు. అన్నీ బాగా ఆలోచించే కార్యరంగంలోకి దూకాలంటారు” అని కథ ముగించాడు దూరదర్శి. ఒక రకంగా రాజు చిత్రవర్ణుని జాగ్రత్తంటూ హెచ్చరించాడతను.

హిరణ్యగర్భునితో సంధి చేసుకుందామని ఒక పక్క దూరదర్శి చెబుతూనే ఉన్నాడు, మరో పక్క సింహళరాజు మహాబలుడు, రాజధానిని ముట్టడించాడని తెలిసింది. దాంతో కోపోద్రిక్తుడయ్యాడు చిత్రవర్ణుడు. యుద్ధానికి సిద్ధమయ్యాడు. వారించాడతన్ని దూరదర్శి. కోపంతో తీసుకున్న నిర్ణయాలు, కష్టాన్నే కాదు, తీవ్ర నష్టాన్ని కూడా కలుగజేస్తాయన్నాడు. ఆలోచనలో పడ్డాడు చిత్రవర్ణుడు.

దూరదర్శి మాటలు తనకెంత మాత్రం నచ్చడం లేదు. త్రోసి రాజందామంటే ఎందుకో లేనిపోని భయం పట్టుకుందతనికి. ఇది వరకు చాలా సార్లు దూరదర్శిని కాదన్నాడు. అన్నందుకు చాలా చిక్కుల్లో పడ్డాడు. మంత్రి మాటను పెడ చెవిన పెట్టకూడదు. విని తీరాల్సిందేననుకున్నాడు చిత్రవర్ణుడు.

“కోప తాపాలు వద్దంటున్నావు. బాగానే ఉంది. కాని, శత్రురాజు మన రాజధానిని చుట్టు ముట్టినప్పుడు శాంతంగా ఆలోచించడం నా వల్ల కాదు. ఇక్కడ మనం ఆలోచిస్తూ కూర్చుంటే అక్కడ మహాబలుడు మన రాజ్యాన్ని కొల్లగొట్టుకుపోవడం ఖాయం. అందుకని, ముందు శత్రువుని ఎదుర్కోవడమే తక్షణ కర్తవ్యం. యుద్ధం తప్పదు” అన్నాడు చిత్రవర్ణుడు.

కాదన్నట్టుగా తలూపాడు దూరదర్శి.

“సరే, నా అభిప్రాయం తప్పే! ఒప్పుకుంటున్నాను. నువ్వేమంటావో చెప్పు.” అడిగాడు చిత్రవర్ణుడు.

“నా మాట నెగ్గించుకోవాలని కాదు మహారాజా! నా అభిప్రాయం చెబుతున్నాను, వినండి. హిరణ్యగర్భుడి మీద మన గెలుపు ఓ గెలుపు కాదు. గెలిచామన్న మాటేగాని, ఆ యుద్ధంలో మన వీరులు చాలా మంది చనిపోయారు. చనిపోయిన వాళ్ళు చనిపోగా, మిగిలిన వాళ్ళు తీవ్రంగా గాయపడి ఉన్నారు. వారెవరూ ఇప్పుడు యుద్ధంలో పాల్గొనలేని పరిస్థితి. కనిపించడానికి, ఉండడానికి సైన్యం ఉందిగాని, వారెవరూ యుద్ధంలో ఆరితేరిన వారు కాదు. వారితో యుద్ధానికి తలపడితే ఓడిపోతాం. అది ముమ్మాటికీ నిజం” అన్నాడు దూరదర్శి.

“మరిప్పుడేం చేద్దాం?” తలపట్టుకున్నాడు చిత్రవర్ణుడు.

“అక్కడికే వస్తున్నాను మహారాజా! సింహళరాజు మహాబలుడు, తనంత తానుగా మన మీదకి యుద్ధానికి రాలేదు. నాకు తెలిసి, హిరణ్యగర్భుడి మంత్రి సర్వజ్ఞుడు, అతన్ని ప్రేరేపించాడు. మన మీదకి యుద్ధానికి తరిమాడు. ఒకసారి మనతో ఓడిపోయాడు. అయినా తెగించి యుద్ధానికి వచ్చాడంటే, చూడండి మనమంటే అతనికి ఎంత కక్ష ఉన్నదో! ఈ స్థితిలో వీలయినంత తొందరగా హిరణ్యగర్భుని దగ్గరికి మన దూతని పంపించి, అతనితో సంధి చేసుకోవడమే మనకి అన్ని విధాలా శ్రేయస్కరం. అప్పుడు ఈ మహాబలుడు యుద్ధం మానుకుంటాడు. వెనక్కి వెళ్ళిపోతాడు. అయితే మహాబలుని దగ్గరకు కూడా ఓ దూతను పంపించి, మనం హిరణ్యగర్భునితో సంధి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నామని చెప్పడం మంచిది” అన్నాడు దూరదర్శి.

“సరే! నీ ఇష్టప్రకారమే కానీ” అన్నాడు చిత్రవర్ణుడు. మహారాజు ఆ మాట అనడం ఆలస్యం, అరుణముఖుడు మహాబలుడు దగ్గరకు చేరుకున్నాడు. దూతనిని చెప్పాడు. ఇలా మాట్లాడాడు.

“రాజా! మనం అంతా ఇరుగు పొరుగు దేశాల వాళ్ళం. తరుచూ ఇలా యుద్ధాలకి దిగడం మంచిది కాదు. అందరం స్నేహంగా ఉందాం. అలా ఉంటే శత్రువులు మనల్ని కన్నెత్తి చూడలేరు. ఇన్నాళ్ళూ పంతాలకూ పట్టించుకుంటూ పోయి యుద్ధాలు చేశాం. రెండు వైపులా నష్టపోయాం. ఇక మీదట యుద్ధాలు వద్దు. స్నేహంగా శాంతిగా ఉందాం.”

“ఈ ఒప్పందం మన రెండు రాజ్యాలకే పరిమితమా?” అడిగాడు మహాబలుడు.

“లేదు మహారాజా! మీ స్నేహితుడు హిరణ్యగర్భునితో కూడా ఇదే ఒప్పందం పెట్టుకుంటున్నాం. అతని రాజ్యం అతనికిచ్చేస్తున్నాం. సంధి చేసుకుంటున్నాం. త్వరలోనే అక్కడికి కూడా దూత వెళ్ళబోతున్నాడు.” చెప్పాడు అరుణముఖుడు.

“నిజమా” అడిగాడు మహాబలుడు.

“నిజం మహారాజా! ఇందులో అక్షరం అబద్ధం లేదు. దయచేసి మీరు యుద్ధాన్ని విరమించుకుని, వెనక్కి తిరిగి వెళ్ళిపోండి” అన్నాడు అరుణముఖుడు. క్రీగంట దూతని గమనిస్తూ ఆలోచించసాగాడు మహాబలుడు.

తను చిత్రవర్ణుడి మీదకి ఎందుకు దండెత్తి వచ్చాడు? చిత్రవర్ణుని ఓడించి, హిరణ్యగర్భుని రాజ్యం, హిరణ్యగర్భునికి ఇద్దామని. ఆ పని ఇంత సులువుగా చక్కబడుతూంటే ఇక యుద్ధం దేనికి? తన మాటను కాదనక సైన్యం యుద్ధానికి సిద్ధమయింది కాని, నిజానికి సైన్యానికి ఇప్పుడు ఎంత మాత్రం ఈ యుద్ధం ఇష్టం లేదు. యుద్ధాలతో సైన్యం అంతా అలసిపోయి ఉంది. కావాల్సింది విశ్రాంతి. అది సంధి రూపంలో

దొరుకుతూంటే చేజార్చుకోవడం అవివేకం అనుకున్నాడు మహాబలుడు. సరేనని, తిరిగి వెళ్ళిపోవడానికి, చిత్రవర్ణునితో సందికీ రెంటికీ అంగీకరించాడతను.

దూరదర్శి చెప్పినట్టుగానే జరుగుతోంది. ప్రశాంతంగా ఉందిప్పుడు చిత్రవర్ణుడికి. ఆ ఆనందంలో హిరణ్యగర్భునికి ఓ లేఖ రాశాడతను. దానిని అరుణముఖునికి ఇచ్చి, అతన్నే హిరణ్యగర్భుని దగ్గరకు కూడా దూతగా పంపాడు. ఇదంతా మంత్రి దూరదర్శి పర్యవేక్షణలో జరిగింది.

కర్పూర ద్వీపానికి హుటాహుటిన చేరుకున్నాడు అరుణముఖుడు. హిరణ్యగర్భుణ్ణి కలిశాడు. చిత్రవర్ణుని సందేశాన్ని ఇలా వినిపించాడు.

“రాజా! మా మహారాజు చిత్రవర్ణుడు, మీ గొప్ప తనాన్నీ, మీ మంచితనాన్నీ తెలుసుకున్నాడు. మీ స్నేహాన్ని కోరుతున్నాడు. మా రాజుతో, మా దేశంతో స్నేహసంబంధాలు పెట్టుకుని, మీ రాజ్యాన్ని మీరు ఏలుకోండి. ఇక మీదట ఈ కర్పూరద్వీపం మాది కాదు, మీదే! పోరు నష్టం. పొందు లాభం అన్నదే మా నినాదం.”

ఊహించని శుభవార్త! హిరణ్యగర్భుడు పొంగిపోయాడు. చిత్రవర్ణుడు ఇచ్చిన లేఖను కూడా చదివాడు అరుణముఖుడు. తానింతకు ముందు చెప్పిందే అందులో ఉంది.

మంత్రి సర్వజ్ఞుణ్ణి సంప్రదించాడు హిరణ్యగర్భుడు. మంచి రోజులు వచ్చినందుకు మురిసిపోయాడు. చిత్రవర్ణునికి కృతజ్ఞతలు చెబుతూ లేఖ రాశాడతను. ఆ లేఖను ధవళాంగుడి చేతికిచ్చాడు. దూతగా వచ్చిన అరుణముఖుని ఆదరించి, అతనికి అతిథి మర్యాదలు చేశాడు. ఆ తర్వాత వెల కట్టలేనన్ని బహుమతులు ఇచ్చాడు.

అరుణముఖుడితో కలిసే జంబూద్వీపానికి ప్రయాణమయ్యాడు ధవళాంగుడు. ఇద్దరూ ఆడుకుంటూ పాడుకుంటూ చేరుకున్నారక్కడకి. చిత్రవర్ణునికి, తమ రాజు హిరణ్యగర్భుడు రాసిన లేఖ అందించి, అందులోని విషయాన్ని సంగ్రహంగా తెలియజేశాడు ధవళాంగుడు. చిత్రవర్ణుడు అది విని, ఆనందించాడు. మహాబలునికి కూడా ఆ మాటలే వినిపించాడు.

మిత్రుని రాజ్యం మిత్రునికి దక్కింది. కావాల్సింది అదే! సంతోషించాడు మహాబలుడు. చిత్రవర్ణుని దగ్గర సెలవు తీసుకున్నాడు. సర్వ సైన్య సమేతంగా వెనక్కి తిరిగి వెళ్ళిపోయాడు. అనేక కట్న కానుకలు అందుకుని మరీ వెనుతిరిగాడతను.

ఇలా హిరణ్యగర్భుడూ, చిత్రవర్ణుడూ, మహాబలుడూ ముగ్గురూ ఏకమై, ఎలాంటి అనుమానాలూ, యుద్ధాలూ లేకుండా హాయిగా రాజ్యాలేలారు. ప్రజల మెప్పు పొందారు.”

సంధి కథ ముగించాడు విష్ణుశర్మ. అంతలోనే రాకుమారుల్ని చూస్తూ మళ్ళీ ఇలా అన్నాడు.

“యుద్ధం ఎప్పుడూ మంచిది కాదు. ఇరు పక్షాలకూ అది తీరని నష్టమే కలిగిస్తుంది. అందుకని వీలయినంత మేరకు పొరుగు రాజ్యాలతో సఖ్యంగా ఉండడమే మంచిది. పంతాలకూ పట్టింపులకూ పోయి ప్రతి చిన్న విషయానికీ కయ్యానికి కాలు దువ్వడం రాజు లక్షణం కాదు. దీన్ని గుర్తుంచుకోండి.”

“అలాగే గురువర్యా” అన్నారు రాకుమారులు.

అపరిక్షితకారిత్వం

విష్ణుశర్మ పంచతంత్రంలోని ఆఖరిదయిన
'అపరిక్షితకారిత్వం' చెప్పసాగాడు.

“అపరిక్షితకారిత్వం అంటే
పరిక్షించకుండా ముందుకురకడం.
విషయాన్ని శ్రద్ధగా వినకుండా, సరిగా
అర్థం చేసుకోకుండా, వివరంగా
తెలుసుకోకుండా, ముందు వెనుకలూ
పరిక్షించకుండా ఏ పనీ చెయ్యకూడదు. చేస్తే
తొందరపడి తనకూ, ఇతరులకూ
ప్రమాదాన్ని కొని తెచ్చి పెట్టుకున్న
క్షురకునిలా తయారవుతారు. ఆ కథ
వివరిస్తాను. వినండి” అన్నాడు విష్ణుశర్మ.
“చెప్పండి గురుదేవా” అన్నారు
రాకుమారులు.
చెప్పసాగాడు విష్ణుశర్మ.

క్షురకుని కథ

ఒకానొక నగరంలో మణిభద్రుడు అనే వైశ్యుడు ఉండేవాడు. బాగా డబ్బున్నదతనికి. తాతలూ తండ్రులూ సంపాదించిన ఆస్తిపాస్తులు కొండల్లా ఉన్నాయి, కరగవు అనుకున్నాడు. దాన ధర్మాలు చేస్తూ పోయాడు. కొంత కాలానికి ఆస్తులన్నీ హరించుకుపోయి, దారిద్ర్యం దాపురించింది. అప్పుడు ఇలా అనుకున్నాడతను.

ఎన్ని సుగుణాలు ఉండి ఏం లాభం? డబ్బుండాలి. డబ్బుంటేనే గౌరవం. డబ్బు లేకపోతే ఏదీ లేనట్టే! బుద్ధి, జ్ఞానం, ఓరిమీ అన్నీ పోతాయి.

నక్షత్రాలు లేని ఆకాశంలా వెలవెలా పోతుంది పేదవాడి ఇల్లు. లేచింది మొదలు పేదవాడికి అన్నీ ఆరాటాలే! ఉప్పు లేదు, పప్పు లేదు, బియ్యం లేవు, నూనె కావాలంటూ చెప్పలేనన్ని ఆరాటాలు. ఈ ఆరాటాల్లో ఏం సాధిస్తాడతను? ఏ పనీ చేయబుద్ధి కాదు. అసలు బతకాలనే ఉండదతనికి, అనుకున్నాడు మణిభద్రుడు. తనకీ బతకాలని లేదని తెలుసుకున్నాడు. తెలుసుకుని, చేయి చాచి, దేహీ అని అడుక్కోకుండా పస్తులుండి ప్రాణత్యాగం చేయడం మేలనుకున్నాడు. రెండు రోజులుగా పచ్చి మంచినీళ్ళు ముట్టలేదతను. నిద్రపోసాగాడు. అప్పుడతనికి ఓ కల వచ్చింది. ఆ కలలో ఓ బౌద్ధభిక్షువు కనిపించాడతనికి. కనిపించి, ఇలా అన్నాడు.

‘ఇదే రూపంలో నేను, రేపు మీ ఇంటికి భిక్ష కోసం వస్తాను. నన్ను చూస్తూనే నువ్వు ఏమాత్రం సందేహించకుండా మాంచి బలమైన దుడ్డుకర్రతో నా తల పగలగొట్టు. నా తల మీద దుడ్డుకర్ర పడిన మరుక్షణం నేను బంగారు నాణాల రాశిగా మారిపోతాను. నీ దరిద్రం పోతుంది’

అయోమయంగా చూడసాగాడు మణిభద్రుడు.

‘నేనెవరనుకున్నావు? ధనలక్ష్మిని. నీ దానధర్మాలు, నీ మంచి గుణం తెలిసీ నిన్నిలా కరుణిస్తున్నాను’ అన్నాడు మళ్ళీ ఆ భిక్షువు. మాయమయిపోయాడు.

తెల్లగా తెల్లారింది. మెలకువ వచ్చింది మణిభద్రుడికి. లేచి కూర్చుని రాత్రి తను కన్న కలను గుర్తు చేసుకున్నాడు. సన్నగా నవ్వుకున్నాడు. పేదవాడికి ఇలాంటి కలలు మామూలే! అదృష్టాలనీ, అద్భుతాలనీ ఆశిస్తాడు పేదవాడు. అవే కలల రూపంలో ప్రత్యక్షమవుతాయనుకున్నాడు. రోగులు, బాధలో మునిగితేలిన వాళ్ళు, కామార్తులు, మద్యం సేవించిన వాళ్ళందరికీ ఇలాంటి కలలే వస్తాయనుకున్నాడు. ఇలాంటివి పట్టించుకోకూడదనుకున్నాడు. కాలకృత్యాలు తీర్చుకుని, తీరిగ్గా గుమ్మంలోకి వచ్చి నిలుచున్నాడు. అప్పుడు కనిపించాడతను. కలలో భిక్షువు, కళ్ళెదుట ఉన్నాడు.

‘భవతీ భిక్షాందేహీ’ అంటున్నాడు. అతన్ని చూస్తూ మణిభద్రుడు ఆశ్చర్యపోయాడు.

కలలో కనిపించిన భిక్షువు కళ్ళెదుట ఉన్నాడు. ‘భవతీ భిక్షాందేహీ’ అంటున్నాడు. అతన్ని చూసి ఆశ్చర్యపోయాడు మణిభద్రుడు.

అయితే రాత్రి కలలో కనిపించి, ధనలక్ష్మి చెప్పిందంతా నిజమేనన్నమాట! తనని కరుణించడానికి తల్లి ఇలా భిక్షువు రూపంలో నడిచి వచ్చింది. ఇక మిగిలింది ఒకటే! భిక్షువుని లోపలికి పిలిచి, దుడ్డుకర్రతో తల మీద మోదాలి. మోదితే బంగారు నాణెలే నాణెలు అనుకున్నాడు మణిభద్రుడు.

“రండి స్వామీ” భిక్షువును లోపలికి పిలిచాడు మణిభద్రుడు. లోపలికి వచ్చాడు భిక్షువు.

“కూర్చోండి”.

కూర్చున్నాడు భిక్షువు. మణిభద్రుడు మరి కొంచెం లోపలికి నడిచాడు. అక్కడ గోడకి చేరవేసిన దుడ్డుకర్రను అందుకున్నాడు. మెల్లగా నడచి వచ్చి, భిక్షువు వెనుక నిల్చున్నాడు. కళ్ళు మూసుకున్నాడు. లక్ష్మిని మనసులో ప్రార్థించాడు. తర్వాత దుడ్డుకర్ర బాగా పైకెత్తి దాంతో బలంగా భిక్షువు తల మీద మోదాడు. అంతే! భిక్షువు బంగారు నాణెల రాశిగా మారిపోయాడు.

—ఇదంతా చాటుగా చూసిన క్షురకుడు ఒకడు ఆశ్చర్యం నుంచి తేరుకోలేకపోయాడు. పొద్దునే క్షురకర్మకు రమ్మని మణిభద్రుడు అతన్ని పిలిచాడు. వచ్చాడతను. అయితే భిక్షువు వ్యవహారంలో పడి, క్షురకుణ్ణి పట్టించుకోలేదు మణిభద్రుడు.

“బంగారం! బంగారం” అంటూ నాణెల్ని దోసిళ్ళతో తీసి చూసుకుంటున్నాడు మణిభద్రుడు.

“అవును! ఎంత బంగారమో” అన్నాడు అతని దగ్గరగా వచ్చి క్షురకుడు. నాణెల కుప్పని కళ్ళ నిండుగా చూడసాగాడు.

డబ్బులేక పడ్డ కష్టాలు మరచిపోయాడు మణిభద్రుడు. డబ్బుని చూడగానే మళ్ళీ అతనికి దానధర్మాలు చేయాలనిపించింది.

“తీసుకో! నీ దోసిలితో దోసిడు నాణెలు తీసుకో” చెప్పాడు మణిభద్రుడు. క్షురకుడు ఆలస్యం చేయలేదు. పెద్దగా దోసిలి పట్టి, పట్టినన్ని నాణెలు ఇంటికి తీసుకునిపోయాడు. తెచ్చుకున్న నాణెలతో జీవితాంతం హాయిగా బతికేయొచ్చు. దేహీ అంటూ ఎవరి ముందు చేయి జాచనక్కరలేదు. అయినా తృప్తి చెందలేదు ఆ క్షురకుడు.

కుప్పలు కుప్పలుగా బంగారు నాణెలు కావాలి. కావాలంటే భిక్షువుల తల మీద దుడ్డుకర్రతో మోదాలి. అదే తన తక్షణ కర్తవ్యం అనుకున్నాడతను. తెల్లార్లా అదే పదే పదే ఆలోచించి, తెల్లారగానే దగ్గరలో ఉన్న మరానికి చేరుకున్నాడు క్షురకుడు. అక్కడ ఆచార్యుని కలిశాడు.

“స్వామీ! మీరు శిష్య సమేతంగా మా ఇంటికి వచ్చి భిక్ష స్వీకరించాలి” అన్నాడు.

“పేదవాడివి, నీకెందుకింత కష్టం.” ఒప్పుకోలేదు ఆచార్యుడు.

భిక్షువులు రాకపోతే ఎలా? బంగారు నాణెలు ఎలా వస్తాయి? అమ్మో భయపడ్డాడు క్షురకుడు. ఇలా అన్నాడు ఆచార్యునితో.

“నేను పేదవాడిలా కనిపిస్తున్నాను కాని, నిజానికి మీరనుకున్నట్టుగా నేనేమీ పేదవాణ్ణి కాను. నా దగ్గర మా పూర్వులు సంపాదించిన సొమ్ము చాలా ఉంది. అయితే దాన్ని నేను ముట్టుకోదలచుకోలేదు. ఎందుకంటే వారి సంపాదన నాకెందుకని, నేను పట్టించుకోను. నేను సంపాదించిన దానితోనే బతకాలన్నది నా తాపత్రయం”. క్షురకుణ్ణి మెచ్చుకోలుగా చూశాడు ఆచార్యుడు.

“ఈ రోజేదో పండగ అని విన్నాను. ఈ పండగ పూటా మా తాతలు సంపాదించిన సొమ్ముంతా మీకు దానం చేద్దామనుకుంటున్నాను. కాదనకండి. రండి స్వామీ”. బతిమలాడాడు.

“మరానికి ఆ సొమ్ముని వినియోగించండి. మా పూర్వీకుల ఆత్మలకు శాంతి కలిగించండి.” వేడుకున్నాడు. అప్పుడిక కాదనలేకపోయాడు ఆచార్యుడు. శిష్య సమేతంగా క్షురకుని ఇంటికి భిక్షకు బయల్దేరాడు. ఇంటి లోలోపలికి పిలిచి, అందరినీ కూర్చోమన్నాడతను. కూర్చున్నారంతా. అదే అదనుగా దాచి ఉంచిన దుడ్డుకర్రను అందుకుని, వెనక్కి వచ్చి భిక్షువులందరి తల మీదా బలంగా మోదసాగాడు క్షురకుడు. దెబ్బకి ముగ్గురు చనిపోయారక్కడే! దెబ్బని తట్టుకుని, కొందరు శిష్యులు పరుగు తీశారక్కణ్ణించి. మరి కొందరు దెబ్బ తినలేదు గాని, క్షురకుని అకృత్యాన్ని చూసి మూర్ఛపోయారు.

రక్తం కారుతూ దారంట పరుగుదీస్తూన్న భిక్షువుల్ని చూశారు రక్షకభటులు.

“ఏమయిందేమయింది?” అడిగారు.

జరిగిందంతా భిక్షువులు చెప్పారు.

“ఎందుకిలా ప్రవర్తించాడు? పదండి చూద్దాం.” క్షురకుని ఇంటికి పరుగు పెట్టారు భటులు. చేరుకున్నారక్కడికి. లోపలికి ప్రవేశించి చాటుగా తొంగి చూశారు.

చనిపోయిన భిక్షువుల్నీ, మూర్ఛపోయిన భిక్షువుల్నీ తడిమి చూస్తూ, ఎవరూ ఎంతకీ బంగారు నాణెల రాశిగా మారకపోవడాన్ని అంతు చిక్క కన్నీళ్ళు పెట్టుకుంటున్న క్షురకుణ్ణి బంధించారు. న్యాయాధికారి ముందు నిలబెట్టారు.

“ఎందుకింత ఘోరానికి పాల్పడ్డావు?” అడిగాడు న్యాయాధికారి.

“చేసింది ఘోరం అని ఇప్పుడు తెలుస్తోంది ప్రభూ! కాని, అప్పుడు అలా అనుకోలేదు. దుడ్డుకర్రతో మోదితే వారంతా బంగారు నాణెల రాశులవృతారనుకున్నాను. మణిభద్రుడింట అలాగే జరిగింది” అన్నాడు క్షురకుడు.

“మణిభద్రుణ్ణి హాజరు పరచండి.” ఆజ్ఞాపించాడు న్యాయాధికారి. హాజరు పరిచారతన్ని.

“ఏంటయ్యా, నువ్వు భిక్షువు తల మోదావా? ఎందుకలా చేశావు?” అడిగాడు న్యాయాధికారి.

దానధర్మాల కారణంగా తను పేదవాడు కావడం, చనిపోవాలనుకోవడం, ఆ రాత్రి కలలో ధనలక్ష్మి భిక్షువు రూపంలో కనిపించడం...జరిగిందంతా చెప్పుకొచ్చాడు మణిభద్రుడు. నిజం చెప్పినందుకు అతన్ని మెచ్చుకుని, ముగ్గురిని దుడ్డుకర్రతో మోది హత్య చేసినందుకు క్షురకునికి యావజ్జీవకారాగార శిక్ష విధించాడు న్యాయాధికారి.

“మణిభద్రుని గుడ్డిగా అనుసరించాడేకాని, భిక్షువు ఎందుకలా బంగారు నాణెల పోగయ్యాడన్నది తెలుసుకోలేదు క్షురకుడు. ముందు వెనుకలు చూసుకోకపోతే ముప్పు మనకే” అన్నాడు న్యాయాధికారి. అంతలోనే మళ్ళీ ఇలా అన్నాడు.

“కోరిక, సాధించాలన్న తాపత్రయాన్ని పెంచుతుందే కాని, దేనినీ దీర్ఘంగా ఆలోచించనీయదు. ఆలోచిస్తే నెత్తికి చక్రం ఎందుకు చుట్టుకుంటుంది?”

“చక్రం చుట్టుకోవడం ఏమిటి ప్రభూ? ఏంటా కథ?” అడిగారు రక్షకభటులు. న్యాయాధికారి చెప్ప సాగాడీలా.

అంతులేని అత్యాశ కథ

“పూర్వం అవంతీనగరంలో ఓ మఠం ఉండేది. అందులో భైరవానందుడు అనే యోగి ఉండేవాడు.

అడిగిన వారి కోరికలు తీరుస్తాడని అతనికి పెద్ద పేరు. ఓ నలుగురు యువకులు అతన్ని ఆశ్రయించారు.

‘మహాత్మా! పేదరికాన్నీ, దరిద్రాన్నీ భరించలేక, పుట్టిన ఊరుని వదిలి మీ దగ్గరకు చేరుకున్నాం. తమ దగ్గర అద్భుతశక్తులు ఉన్నాయని విన్నాం. ఏదో శక్తి ప్రసాదించి, మా పేదరికాన్ని పోగొట్టండి.’ అని వేడుకున్నారు. పదేపదే వారలా వేడుకొనడంతో యోగి అనుగ్రహించాడు. తన దగ్గర బీజాక్షరాలతో ఉన్న నాలుగు రాగిరేకుల్ని తీసి వారికిచ్చాడతను.

‘వత్సలారా! వీటిని పట్టుకుని, మీ నలుగురూ ఉత్తర దిశగా ప్రయాణించండి. అలా ప్రయాణించగా ప్రయాణించగా మీలో అల్పసంతోషి చేతిలోని రేకు ముందు కింద పడుతుంది. రేకు ఎక్కడయితే కిందపడ్డదో అక్కడ తవ్వి చూడండి. మీకు నిధి లభిస్తుంది. దానిని నలుగురూ పంచుకోండి. మీ దరిద్రం పేదరికం పటాపంచలవుతుంది’ అన్నాడు యోగి.

‘మహాప్రసాదం’ అన్నారు యువకులు.

‘ఆ నిధి చాలదనుకుంటే మిగిలిన వారు ఇంకా ముందుకు ప్రయాణించి మీ మీ అదృష్టాలను పరీక్షించుకోండి’ అన్నాడు.

‘ఓహో! అద్భుతం’ అన్నారు యువకులు. రాగిరేకుల్ని తలా ఒకటి పట్టుకుని అక్కణ్ణించి ముందుకు నడిచారు. ఉత్తరాభిముఖంగా ప్రయాణించసాగారు. కొద్దిదూరం ప్రయాణించాక అప్రయత్నంగానే ఒకని చేతిలోని రాగిరేకు కిందపడింది. చిత్రంగా బాణంలా అది నేలలోనికి దూసుకుపోయింది. అక్కడ తవ్వి చూశారంతా. ఎర్రటి రాగి లోహపు ముద్దలతో ఉన్న పెద్ద పాతర బయటపడింది.

‘చాలిది, మనకు చాలు! నలుగురం పంచుకుందాం’ అన్నాడు తామ్రసిద్ధి.

‘దీన్ని అమ్ముకుంటే చెప్పలేనంత డబ్బు వస్తుంది. జీవితాంతం హాయిగా బతికేయొచ్చు’ అన్నాడు మళ్ళీ. మిగిలిన ముగ్గురూ వినలేదు.

‘రాగితో తృప్తిపడడం అవివేకం. యోగి ఏమన్నాడు? ముందుకు ప్రయాణించి ఎవరి అదృష్టం వారు పరీక్షించుకోండి అన్నాడు. పరీక్షించుకుంటాం. మేం ముందుకు వెళ్తాం’ అన్నారు ముగ్గురూ. ముందుకు నడిచారు. రాగితో సంతృప్తి చెందిన వ్యక్తి పాతరను తవ్వుకుని సంచుల్లో నింపుకుని వెనుతిరిగాడు.

ప్రయాణిస్తూ ఉండగా ముగ్గురిలో ఒకని చేతిలోని రాగిరేకు అప్రయత్నంగా కిందపడి, భూమిలోనికి బాణంలా చొచ్చుకుపోయింది. అక్కడ తవ్వి చూశారంతా. వెండి దొరికింది వారికి.

‘వెండి, ముగ్గురం పంచుకుందాం రండి’ అన్నాడు రజతసిద్ధి.

‘మన జీవితాలకు ఇది చాలు’ అని మురిసిపోయాడు.

‘నువ్వు ఈ వెండితో తృప్తిపడు. మేం ముందుకు నడుస్తాం. బంగారం దొరుకుతుందని ఆశగా ఉంది’ అన్నారు ఇద్దరు మిత్రులు.

‘భోగం అనుభవించాలంటే బంగారమే దొరకాలి’ అన్నారంతలోనే. వెళ్ళిపోయారక్కణ్ణుంచి. వెండిని నిండుగా సంచులకెత్తుకుని వెనుతిరిగాడు రజతసిద్ధి.

బంగారం కోసం ఆశ పడుతూ మిత్రులిద్దరూ కొంతదూరం ప్రయాణించారో లేదో, అందులో ఒకని చేతిలోని రాగిరేకు అప్రయత్నంగా కిందపడి, శరవేగంతో భూమిలోనికి చొచ్చుకుపోయింది. అక్కడ తవ్వి చూశారిద్దరూ. అనుకున్నట్టే వారికి అక్కడ బంగారం దొరికింది.

‘దొరికిన కాడికి రాగి, వెండితో మన మిత్రులిద్దరూ తొందరపడి వెను తిరిగారు. కొంచెం ఓపిక పట్టి ఉంటే బంగారాన్ని చేజిక్కించుకునేవారు. ఏం చేస్తాం? ఎవరి అదృష్టం వారిది. రా, మనిద్దరం బంగారాన్ని పంచుకుందాం. సమానంగా వాటాలు వేసుకుని, మూటలు మోసుకుని పోదాం’ అన్నాడు స్వర్ణసిద్ధి.

‘ఈ బంగారం మనకే కాదు, మన పిల్లలకీ, వారి పిల్లలకీ, వారి వారి పిల్లలకీ అందరికీ సరిపోతుంది. మనం సర్వ సంచులం. అనుమానం లేదు’ అన్నాడు మళ్ళీ.

అతని మాటలు పట్టించుకోక ఏదో ఆలోచనలో పడ్డాడు పేరాశ. ఇంకొంచెం శ్రమ తీసుకుని ముందుకు నడిస్తే రత్న నిక్షేపం లభిస్తుంది. వెల కట్టలేని ఆ నిక్షేపం ముందు ఈ బంగారం ఎంత? దీనిని వద్దనుకోవడమే శ్రేయస్కరం అనుకున్నాడతను.

‘ఏమిటి మిత్రమా! ఏంటాలోచిస్తున్నావు? రా, బంగారాన్ని పంచుకుందాం.’

ఆలోచన నుంచి తేరుకున్నాడు పేరాశ. ఇలా అన్నాడు.

‘నాకీ బంగారంలో వాటా వద్దు. మొత్తం అంతా నువ్వే తీసుకో! నాకింకా ముందుకు వెళ్ళాని ఉంది.’

అతని అత్యాశకి ఆశ్చర్యపోయాడు స్వర్ణసిద్ధి.

‘చూడు మిత్రమా! మనకు రాగిరేకుల్ని ప్రసాదించిన యోగి, మొదటి నిధితోనే తృప్తి చెందండన్నాడు. నలుగురికీ అది సరిపోతుందన్నాడు. మనం వినలేదు. బంగారం కోసం వచ్చాం. దొరికింది. చాలిది! రా, పంచుకుని హాయిగా ఇళ్ళకి పోదాం.’

‘రాను’.

‘అత్యాశ మొదటికే మోసం అంటారు. నా మాట విను. రా.’ బతిమలాడాడు స్వర్ణసిద్ధి. వినలేదతను.

‘ముందు రత్నరాసులు ఉన్నాయి. ఉంటాయి. బంగారం తర్వాత రత్నాలే దొరికేది. వాటి ముందు ఈ బంగారం ఎంత? ఈ బంగారాన్ని వదిలేయ్! నాతో పాటు రా, రత్నాలు చేజిక్కుంచుకుందాం.’ అన్నాడు పేరాశ.

‘నాకీ బంగారం చాలు! నాకెలాంటి రత్నాలూ వద్దు. నేను రాను.’

‘నీ కర్మ’.

‘నా కర్మకేంగాని, నిన్ను ఒంటరిగా వదలి వెళ్ళిపోతున్నానని బాధగా ఉంది’ అన్నాడు స్వర్ణసిద్ధి.

‘నువ్వేం బాధపడకు. వస్తాను.’ అంటూ పరుగుదీశాడు అక్కణ్ణుంచి పేరాశ చూస్తూండగానే కనుమరుగయిపోయాడు. పరుగుదీస్తోన్న మిత్రుణ్ణి చూసి ఇలా అనుకున్నాడు స్వర్ణసిద్ధి.

‘ఎవరి కర్మకి ఎవరు కర్తలు?’

పరుగుదీస్తూన్న పేరాశ చేతిలోంచి అప్రయత్నంగా రాగిరేకు కింద పడింది. అక్కడ తవ్వనవసరం లేకపోయింది. రేకు పడగానే భూమి రెండుగా చీలి దారి చేసింది. ఆ దారంట నడవసాగాడు పేరాశ. రత్నరాసుల కోసం వశ్యంతా కళ్ళు చేసుకుని చూడసాగాడు. అలా చూస్తూంటే ఒక చోట ఓ వ్యక్తి కనిపించాడతనికి. రక్తం చిమ్ముతోన్న శరీరంతో ఉన్నాడా వ్యక్తి. పెద్ద చక్రాన్ని తల మీద మోస్తున్నాడు. అతని తలని ఇరుసుగా చేసుకుని, ఆ చక్రం తిరుగుతోంది.

చిత్రంగా ఉందే అనుకుంటూ అతన్ని సమీపించాడు పేరాశ.

‘ఎవరు స్వామీ మీరు? మీ నెత్తిన ఆ చక్రం ఏమిటి?’ అడిగాడు. సమాధానంగా ఆ వ్యక్తి, తన తల మీది చక్రాన్ని తీసి, యువకుడి నెత్తి మీద పెట్టాడు. పెట్టిన మరుక్షణం ఆ చక్రం అతని తలని ఇరుసుగా చేసుకుని తిరగసాగింది. భరించలేని నొప్పిని కలుగజేసింది. తట్టుకోలేకపోయాడు పేరాశ.

‘ఏమిటి స్వామీ ఇది? ఇది నా తల మీద పెట్టారేమిటి? ఈ బాధను భరించలేకుండా ఉన్నాను. తియ్యండి స్వామీ, నా తల మీద నుంచి దీనిని తొలగించండి.’ బతిమలాడాడు పేరాశ. సమాధానంగా నవ్వాడు ఆ వ్యక్తి.

‘ఎందుకు స్వామీ నవ్వుతున్నారు?’

‘ఎందుకంటే నీలాగే రత్నరాసుల మీది ఆశతో ఒకప్పుడు నేనిక్కడికి వచ్చాను. అప్పుడు ఈ చక్రాన్ని నెత్తి మీద మోస్తూ ఓ వ్యక్తి నాకు కనిపించాడిక్కడ. నీలాగే ఆ వ్యక్తిని అడిగాను. సమాధానంగా తను మోస్తున్న చక్రం నా మీద పెట్టి, ‘బతుకుజీవుడా’ అనుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడిక్కణ్ణుంచి. బాధనలా తప్పించుకున్నాడు. నేనూ ఇప్పుడు చేసిందదే! సెలవు.’ అన్నాడా వ్యక్తి. ముందుకు నడిచాడు. తల తిరిగి నొప్పి పెడుతున్నా రత్నాల మీది ఆశ చావలేదు పేరాశ. వెళ్ళిపోతున్న వ్యక్తిని కేకేశాడు.

‘ఇదిగో! అసలిక్కడ రత్నరాసులు ఉన్నాయా? ఇంకో మాట, నువ్వెప్పుటి నుంచి ఈ బాధను భరిస్తూ ఉన్నావిక్కడ?’ అడిగాడు.

‘నేను త్రేతాయుగం నాటి వాణ్ణి. శ్రీరాముడు రాజ్యం చేస్తున్నప్పుటి వాణ్ణి. రామరాజ్యంలో ఏ లోటూ లేకపోయినా అత్యాశతో ఇక్కడికి వచ్చాను. కుబేరుడు ఇక్కడ దాచి ఉంచిన రత్నరాసుల్ని చేజిక్కించుకుందామనుకున్నాను. అయింది కాదు.’ అన్నాడా వ్యక్తి.

తిరుగుతున్న చక్రంతో పాటుగా తిరుగుతున్న తన తలని అదుపు చేసేందుకు ప్రయత్నిస్తూ, పేరాశ ఇలా అడిగాడు.

‘రత్నరాసుల సంగతి చెప్పలేదు.’

‘అదిగో, అటు చూడు’ చూపించాడా వ్యక్తి. చూశాడు పేరాశ.

‘కోటి సూర్యబింబాల్ని కుప్పపోసినట్టుగా మెరుస్తున్నాయి చూడు, అవి వజ్రాలు. వాటి పక్కనున్నవి వైడూర్యాలు. అదిగో అవి పువ్వరాగాలు. వాటి పక్కనున్నవి అవే మరకత మాణిక్యాలు. వాటిని చూస్తూ ఆనందించు. అంతే! ముట్టుకున్నావో మరింతగా హింస పడాల్సివుంది. ఎవరూ వాటిని చేజిక్కించుకోకుండా ఉండేందుకే ఈ చక్రాన్ని ఇక్కడ కాపలాగా పెట్టాడు కుబేరుడు’ చెప్పాడా వ్యక్తి.

‘త్రేతాయుగం. శ్రీరాముని కాలం నాటి వాడినంటున్నావు. ఇప్పుడేమో, ఇది కలియుగం. వత్సరాజు ఉదయనుడు పాలిస్తున్న రోజులివి. ఆనాటి నుంచి ఈనాటి వరకూ ఎలా ఉన్నావిక్కడ? నీకు మరణం లేదా?’ అడిగాడు పేరాశ.

‘లేదు. చక్రభ్రమణంతో అనుక్షణం మరణయాతన అనుభవిస్తూ బతకాల్సిందే! నాకే కాదు, నీకూ మరణం ఉండదిక్కడ. మరణమే కాదు, ఆకలిదప్పులు కూడా ఉండవు’ చెప్పాడా వ్యక్తి.

‘మరి నాకు విముక్తి ఎప్పుడు?’

‘నీలాగే అత్యాశతో రత్నరాసుల కోసం ఇక్కడికి వచ్చిన వానికి ఆ చక్రాన్ని కానుకగా సమర్పించి, తప్పుకో! అప్పుడే విముక్తి. అందాకా నీకీ నరకయాతన తప్పదు’ అన్నాడు వ్యక్తి. తేలిగ్గా చేతులూపుకుంటూ ఆనందంగా వెళ్ళిపోయాడక్కణ్ణుంచి.

రత్నరాసుల కోసం పరుగుదీసిన మిత్రుడు, ఆ రాసుల్ని సాధించాడా? సాధించకపోతే, దొరికిన బంగారంలో సగభాగం ఇచ్చి ఆదుకుందామన్న తలంపుతో అతన్ని వెదుక్కుంటూ అక్కడికి వచ్చాడు మొదటి మిత్రుడు. నెత్తి మీది చక్రంతో తిరిగిపోతున్న పేరాశని చూసి, అతని శరీరం మీద ధారలు కడుతున్న రక్తాన్ని చూసి, నిర్ఘాంతపోయాడు.

‘ఏమిటిది మిత్రమా?’ జాలిపడ్డాడు. జరిగిందంతా చెప్పుకొచ్చాడు పేరాశ.

‘చదువుకున్నావు కాని, వివేకం లేకుండా పోయింది. ‘సింహకారకులు’ అని ఓ కథ ఉంది. ఆ కథలో చదువుకున్నా అవివేకంతో కీడు తెచ్చుకున్న మిత్రబృందంలా తయారయ్యావు నువ్వు’ అన్నాడు స్వర్ణసిద్ధి.

‘ఎంటా కథ? దయచేసి చెప్పు. కథ వింటుంటే ఈ బాధ మరచిపోవచ్చు’ అడిగాడు పేరాశ.

స్వర్ణసిద్ధి చెప్పసాగాడిలా.

సింహ కారకుల కథ

“అనగనగా ఓ అగ్రహారం. ఆ అగ్రహారంలో మనలాగే నలుగురు మిత్రులు ఉండేవారు. నలుగురిలో ముగ్గురు బాగా చదువుకున్నారు. విజ్ఞానశాస్త్రం వారికి తెలిసినట్టుగా వేరెవరికీ తెలీదు. నాలుగోవాడు, ఇందుకు భిన్నం. వాడికి చదువబ్బలేదు. ఆటపాటలతోనే కాలాన్నంతా గడిపేశాడతను. అయితే మంచి లోకజ్ఞానం సంపాదించాడు.

ఈ నలుగురూ డబ్బు సంపాదించేందుకు దేశాటనకు బయల్దేరారు. తమతో చదువబ్బని వాడు రావడం చదువుకున్న ముగ్గురిలో మొదటివాడికి నచ్చలేదు.

‘నీకు చదువు లేదు. చదువు లేనివాడు డబ్బు సంపాదించడం అసాధ్యం. మేము చదువుకున్న వాళ్ళం. డబ్బు సంపాదిస్తాం. మేము డబ్బు సంపాదిస్తే మాతో కలసి వచ్చిన అదృష్టానికి నీకు డబ్బు వాటాగా ఇవ్వాలి వస్తుంది. అలా ఇవ్వడం నాకిష్టం లేదు. నువ్వు రావద్దు’ అన్నాడు.

‘నిజమే! నువ్వు డబ్బు సంపాదించలేవు. మేము సంపాదిస్తే అందులో నీకు వాటా ఇవ్వాలి. ఇవ్వడం మాకిష్టం లేదు. అందుకని, నీకెందుకు శ్రమ? మాతో రాకు’ అన్నాడు రెండోవాడు.

‘తప్పురా! చిన్నప్పటి నుంచీ మన నలుగురం స్నేహితులం. స్నేహితులం అన్న తర్వాత నీకు చదువు లేదు, మేం సంపాదించిన దానిలో నీకు వాటా ఇవ్వడం మాకిష్టం లేదు లాంటి మాటలు మాట్లాడకూడదు. వాణ్ణి రానీయండి. తోడుగా ఉంటాడు. తోడుగా ఉన్నందుకైనా సంపాదించిన దానిలో వాడికి వాటా ఇద్దాం’ అన్నాడు మూడోవాడు. లేదు లేదని ఎంత వాదించినా ఒప్పుకోలేదతను. దాంతో తప్పింది కాదు. నాలుగోవాణ్ణి వెంటబెట్టుకున్నారు. అంతా దేశాటనకు బయల్దేరారు.

దేశాటనకు బయల్దేరిన నలుగురు మిత్రులకీ మార్గమధ్యంలో ఓ అడవి ఎదురయింది. అడవిలో సింహానికి సంబంధించిన ఎముకలు కనిపించాయి. వైజ్ఞానికుల్లో మొదటివాడు ఆ ఎముకల్ని చూస్తూనే సంబరపడి ఇలా అన్నాడు.

‘ఇప్పుడు చూడండి, నేనేం చేస్తానో! ఇవి సింహం ఎముకలు కదా, వీటిని ఎంచక్కా పేర్చి అస్థిపంజరాన్ని తయారు చేస్తాను. పంజరాన్ని చూస్తూనే మీరే అంటారు. అచ్చం సింహంలా ఉందని.’

చెప్పినట్టుగానే అతను అస్థిపంజరాన్ని తయారు చేశాడు. తనేం తక్కువ తినలేదన్నట్టుగా రెండోవాడు ఆ అస్థిపంజరానికి రక్తమాంసాలు నింపాడు. చర్మాన్ని తొడిగాడు. మూడోవాడు తన ప్రతిభను కనబరిచేందుకు కదలక బొమ్మలా ఉన్న సింహానికి ప్రాణం పోస్తానన్నాడు. వద్దన్నాడు లోకజ్ఞానం మాత్రమే కలిగిన నాలుగోవాడు.

‘ఎందుకొద్దు?’

‘ఎందుకొద్దంటే దీనికి ప్రాణం పోశావనుకో, నిజం సింహం అయిపోతుంది. సింహం అయిపోయిన మరుక్షణం అది మనల్ని తినేస్తుంది. చేజేతులా ప్రాణాలను ఎందుకు పోగొట్టుకోవడం. వద్దు. నా మాట విను. దీనికి ప్రాణం పొయ్యెద్దు. పదండి పోదాం ఇక్కణ్ణంచి.’

‘రాక రాక వచ్చిన అవకాశాన్ని వదులుకోమంటావేంటి? నా విద్య ఎలాంటిదో చూపించవద్దా, బలేవాడివే, తప్పుకో’ అన్నాడు మూడోవాడు.

‘అవునవును! అతని విద్యను అతను ప్రదర్శించనీ, చూద్దాం.’ వత్తాసు పలికారు, వైజ్ఞానికులు.

‘ఈ బొమ్మ సింహం ప్రాణం పోసుకుని నిజం సింహం అయితే దానిని తీసుకుని వెళ్ళి మహారాజుకి చూపిద్దాం. ఎలా రూపుదిద్దుకున్నదీ వివరించి చెబుదాం. రాజు మెచ్చుకుని బహుమతులిస్తే ఇంకేం ఉందీ, పడ్డ కష్టానికి ఫలితం దక్కినట్లే!’ అన్నారు.

‘పొయ్యి, ప్రాణం పొయ్యి’ అని ప్రోత్సహించారు.

‘ఆగండాగండి’ అన్నాడు లోకజ్ఞాని.

‘నేను ఆ చెట్టెక్కి కూర్చుంటాను, అప్పుడు ప్రాణం పొయ్యండి. అందాకా ఆగండి’ అన్నాడు. గబగబా చెట్టెక్కి కూర్చున్నాడతను.

‘పిరికి’ నవ్వుకున్నారు వైజ్ఞానికులు.

మూడోవాడు తన ప్రతిభనంతా రంగరించాడు. బొమ్మ సింహానికి ప్రాణం పోశాడు. అంతే! సింహం ఒక్కసారి జూలు విదిల్చింది. పెద్దగా గర్జించింది. తమ పైకి వస్తోన్న సింహాన్ని చూసి, భయంతో పరుగందుకున్నారు వైజ్ఞానికులు. వారి వెంటపడింది సింహం. ముగ్గురినీ చంపి, తినేసింది.’ ముగించాడతను.

నేత్తి మీది చక్రాన్ని అదుపు చేసుకునేందుకు ప్రయత్నిస్తూ పేరాశ ఇలా అన్నాడు.

‘ఈ కథ చెప్పి, నన్ను చదువుకున్న మూర్ఖునిగా, బుద్ధిహీనుడిగా జమకట్టావు. దీనికి నేనేం బాధపడను. కాని, ఒక విషయం తెలుసుకో మిత్రమా! దీనికైనా ధైర్యం అనుకూలించాలి. ధైర్యం అనుకూలిస్తేనే బుద్ధి వికసిస్తుంది. అనుకూలించలేదనుకో, అంతే సంగతులు. ధైర్యం అనుకూలిస్తే అల్పబుద్ధులయినా రాణిస్తారు. అనుకూలించకపోతే బుద్ధిశాలురు కూడా భంగపడతారు. దీనికి సంబంధించి రెండు చేపల కథ ఒకటి ఉంది. చెబుతాను, విను.’

చెప్పసాగాడతను.

రెండు చేపల కథ

‘ఓ చెరువులో రెండు చేపలుండేవి. ఒకదాని పేరు శతబుద్ధి, మరోదాని పేరు సహస్రబుద్ధి. వాటితో పాటు ఓ కప్ప కూడా ఉండేది. దాని పేరు ఏకబుద్ధి. ఈ మూడు బుద్ధులూ స్నేహంగా ఉండేవి. ఒకనాడు జాలర్లు ఆ చెరువు గట్టున నడిచిపోతున్నారు. వారిని గమనించలేదు శతబుద్ధి, సహస్రబుద్ధి. నీటిలో తుళ్ళి తుళ్ళి పడ్డాయి. ఆడుకున్నాయి. అప్పుడు ఆ చేపల్ని చూశారు జాలర్లు. ఇలా అనుకున్నారు.

‘చెరువు నిండా బాగా చేపలున్నాయి. రేపొచ్చి పట్టుకుందాం.’

ఆ మాట విన్నది ఏకబుద్ధి. ఆడుకుంటున్న చేపలు దగ్గరకు వచ్చింది.

‘చాలు, ఆపండి ఆటలు’ అంది. తను విన్న మాటను భయంతో వణికిపోతూ చెప్పింది వాటికి.

‘ఏం భయపడకు! వాళ్ళలా అంటారేకాని, రారు. ఇంతకు ముందు కూడా రెండు మూడు సార్లు ఇదే మాట అన్నారు. వచ్చారా? లేదు’ అన్నాయి చేపలు.

‘ఈసారి వస్తారేమో’ అంది ఏకబుద్ధి.

‘వస్తే నిన్ను కాపాడే పూచీ నాది. నా పేరే సహస్రబుద్ధి. నీకేం కాకుండా నేను చూసుకుంటాను.’

‘ఇదిగో! బుద్ధి ఉండాలే కాని, ఎలాంటి ప్రమాదాన్నయినా ఎదుర్కోగలం. నా పేరే శతబుద్ధి. నిశ్చింతగా ఉండు. నీ సంగతి నేను చూసుకుంటాను.’ తను కూడా ఏకబుద్ధికి అభయం ప్రసాదించింది.

రాత్రి భార్యతో చర్చించింది ఏకబుద్ధి. పొంచి ఉన్న ప్రమాదాన్ని పట్టించుకోని చేపల్ని నానా తిట్లు తిట్టింది. తర్వాత ప్రాణాలు కాపాడుకునేందుకు రాత్రికి రాత్రే భార్యతో పాటుగా ఇంకో చెరువుకి చేరుకుంది. తెల్లారింది. అనుకున్నట్టుగానే చెరువు దగ్గరికి జాలర్లు వచ్చారు. వల వేశారు. శతబుద్ధి తన నూరు

ఉపాయలతోనూ, శహస్రబుద్ధి తన వేయి ఉపాయాలతోనూ వల నుంచి తప్పించుకోజూశాయి. తెలివితేటలెన్నో ప్రదర్శించాయి. అయితే దైవం అనుకూలించలేదు. దాంతో తప్పుకోవడం సాధ్యం కాలేదు. జాలరికి రెండూ దొరికిపోయాయి. రెంటినీ భుజమ్మీద ఉంచుకుని ఇంటిదారి పట్టాడు జాలరి. అతన్ని చూసింది ఏకబుద్ధి. అతని భుజమ్మీది చేపల్ని కూడా చూసింది. భార్యకి చూపించింది వాటిని. చూపించి ఇలా అన్నది.

‘ఈ ప్రబుద్ధుల్ని నమ్ముకుంటే మన బతుకూ ఇంతే అయి ఉండేది. జాగ్రత్తపడి బతికిపోయాం’ అంది.

–కథ ముగించాడతను.

‘బుద్ధిమంతులు కూడా అప్పుడప్పుడూ పప్పులో కాలేస్తారు. కాదనను. నీ మాట ఒప్పుకుంటాను. కాకపోతే బుద్ధిమంతులు అహంకారానికిపోయి, మిత్రుల మాట పెడ చెవిన పెట్టకూడదు. అన్నానని కాదుగాని, నా మాట వినకే కదా నువ్విలా అయ్యావు. చక్రాన్ని నెత్తికి చుట్టుకున్నావు. ఎందుకు చెప్పారో వినాలి. వినకపోతే పాట పాడిన గాడిదలాగే ప్రమాదంలో పడతారు’ అన్నాడు మిత్రుడు.

‘గాడిద కథ ఏమిటి?’ అడిగాడు పేరాశ.

చెప్పసాగాడు స్వర్ణసిద్ధి.

గాడిద కథ

అనగనగా ఓ గాడిద. దాని కంఠం వినసాంపుగా ఉండకపోవచ్చుగాని, దానికి సంగీతశాస్త్రం గురించి బాగా తెలుసు. ఆ సంగతి అలా ఉంచితే, పొద్దంతా చాకలి మూటలు మోసి మోసి, పొద్దుపోయాక దోసపాదులుండే మెరకల మీదికి పోతుండేదది. అక్కడ కడుపు నిండా దోసాకులూ, కాయలూ మేసి వస్తుండేది. మెరకల మీదికి పోయినప్పుడే ఓ నక్కతో దానికి స్నేహం కుదిరింది.

ఒకరోజు పున్నమి. వెన్నెల విరగకాస్తోంది. నక్కతో ఇలా అంది గాడిద.

‘ఇవాళ నీ ముందు పాడాలనిపిస్తోంది.’

‘కొంపదీసి పాడేవు. ప్రాణాలు పోతాయి. వద్దు’ అన్నది నక్క.

‘దొంగతనంగా మేతమేసి పోయేవాళ్ళం. గుట్టుగా వచ్చి గుట్టుగా పోవాలి. పాటలూ ఆటలూ వద్దు. ఒకవేళ నువ్వు పాడేవనుకో, ఆ పాటకి రైతు మేల్కొంటే అంతేసంగతులు. ఇద్దరికీ బడితెపూజ అయిపోతుంది. ఎందుకొచ్చిన గొడవ. వూర్కో’ అంది అంతలోనే.

‘అయినా నీ గొంతులో పాటేంటి చెప్పు? నవ్వుతారెవరయినా’ అంది. అంతే! ఆ మాటకి కోపం వచ్చింది గాడిదకి.

‘నా గొంతులో పాటేంటంటావా? నీకేం తెలుసు నా పాటెలాంటిదో? ఒర్రి అడవి జంతువ్వి. ఎంతసేపూ తిండి తప్ప మీకో పాటా మాటా ? భీభీ’ అసహ్యించుకుంది నక్కని.

‘సంగీతం నీకంత బాగా తెలుసా?’

‘చాలా బాగా తెలుసు’ అంది గాడిద. సప్తస్వరాలను పలికింది. తాళ భేదాలు చెప్పింది. వివిధ రాగాలు, గమకాలు గురించి గుక్క తిప్పుకోకుండా దీర్ఘోపన్యాసం ఇచ్చింది.

‘ఇప్పుడు చెప్పు. నా పాట వింటావా? వినవా?’ అడిగింది.

తప్పుడు, పాడి తీరుతుంది గాడిద. పాట వినడమే ప్రమాదం అనుకుంటే పడుకున్న రైతు మేల్కొంటే ఇంకా ప్రమాదం అనుకుంది నక్క. అయినా తెలివిగా ఇలా అంది.

‘ఓ పని చేస్తాను. నేను వెళ్ళి అదిగో అక్కడ దూరంగా నిలబడతాను. నువ్వు అప్పుడు పాడు. ఒకవేళ రైతు లేస్తే అరిచి చెబుతాను. ఆపేయ్’ అంది నక్క.

‘అలా అన్నావు బాగుంది. వెళ్ళిరా’ అంది గాడిద. అదే అదనుగా నక్క అక్కణ్ణుంచి తప్పుకుంది. గాడిద పాట ఎత్తుకుంది. పెద్దగా ఓండ్ర పెట్టసాగింది. ఎంతకీ ఆపదు. దాంతో రైతుకి మెలకువ రానే వచ్చింది. మెలకువతో పాటు బంగారంలాంటి నిద్రను చెడగొట్టినందుకు గాడిద మీద కోపం కూడా వచ్చింది. ఆ కోపంతో పెద్ద దుడ్డుకర్రను పట్టుకుని వచ్చి, దాంతో గాడిదను ఇక్కడ అక్కడని గాక ఎక్కడ పడితే అక్కడ చితక్కొట్టాడు. అయినా అతని కోపం చల్లారలేదు. దగ్గరగా ఉన్న రాతిరోలుని లాక్కొచ్చి, దాన్ని గాడిద మెడకి వేలాడదీశాడు.

‘ఇప్పుడు పాడు’ అన్నాడు. వెళ్ళిపోయాడు.

తీన్న దెబ్బలకి కుయ్యో మొర్రోమంటూ మెడలో రోలుతో నక్క దగ్గరగా వచ్చింది గాడిద.

‘బాగుందే! నీ పాటకి మెచ్చుకుని రైతు మంచి కంఠాభరణాన్నే ఇచ్చాడు’ అని నవ్వింది నక్క.

‘పాడొద్దని చెబితే విన్నావా? పాడతానన్నావు. ఏవయ్యావు. పాడిప్పుడు.’ అని ఎగతాళి చేసి, నవ్వుకుంటూ అక్కణ్ణుంచి వెళ్ళిపోయింది నక్క.

–కథ ముగించాడు స్వర్ణసిద్ధి.

‘నువ్వు చెప్పింది నిజమే! వివేకవంతుడయిన స్నేహితుని మాట వినాలి. వినకపోతే సాలెవాడులా ప్రాణాలు కోల్పోవాల్సి వస్తుంది’ అన్నాడు పేరాశ.

‘ఏమిటా కథ?’ అడిగాడు స్వర్ణసిద్ధి.

చెప్పసాగాడిలా పేరాశ.

నేత కార్మికుని కథ

అనగనగా ఓ నేత కార్మికుడు. అతని మగ్గం విరిగిపోయింది. కొత్త మగ్గాన్ని తయారు చేసుకోవాలి. కలప కోసం గొడ్డలి పట్టుకుని అడవికి వెళ్ళాడు. ఓ చెట్టును చూశాడక్కడ. బాగుంది. గొడ్డలి ఎత్తి కొమ్మను నరకబోయాడు. అంతలో ఆ చెట్టు మీద ఉన్న యక్షుడు కార్మికుని ఎదుట ప్రత్యక్షమయ్యాడు. ఇలా అన్నాడతనితో.

‘దయచేసి ఈ చెట్టునేం చెయ్యకు. కొమ్మలు నరికి, పాడు చెయ్యకు. నాకీ చెట్టు హాయిగా ఉంది. ప్రాణానికి సుఖంగా ఉంది. నేను దీనిని ఆశ్రయించుకుని ఉంటున్నాను. అందుకే వద్దంటున్నాను.’

చేతిలోని గొడ్డలినీ, చెట్టునీ, యక్షుణ్ణి మార్చి మార్చి చూశాడు కార్మికుడు. ఏం చెయ్యాలో పాలుపోలేదతనికి. అది గ్రహించాడు యక్షుడు. ఇలా అన్నాడు.

‘ఈ చెట్టుకు బదులు నీకేం కావాలో కోరుకో! ప్రసాదిస్తాను.’

ఏం కోరుకోవాలి? ఊహించని అవకాశం. అప్పుడూ ఏమీ పాలుపోలేదు కార్మికుడికి. ఆలోచించి ఇలా అన్నాడు.

‘అయితే ఏం కోరుకోవాలి నా మిత్రుడు క్షురకుడు ఒకడున్నాడు. అతన్ని అడిగి వస్తాను. అభ్యంతరం లేదుకదా.’

లేదన్నట్టుగా నవ్వాడు యక్షుడు.

‘నేనంటే నా మిత్రుడికి చాలా ఇష్టం. ఎప్పుడూ నా మంచినే కోరుకుంటాడతను. అందుకనే అడుగుతున్నాను. ఇబ్బందేం లేదు కదా’ మళ్ళీ అడిగాడు కార్మికుడు. లేదన్నట్టుగా తలూపాడు యక్షుడు. కార్మికుడు పరుగు పరుగున మిత్రుణ్ణి చేరుకున్నాడు. జరిగిందంతా చెప్పాడతనికి.

‘రాజ్యాన్ని కోరుకో మిత్రమా! రాజువయితే సుఖసంతోషాలకు లోటుండదు. పేరుకి పేరూ, డబ్బుకి డబ్బూ, నిన్ను మించిన వారుండరు. రాజువి కదా, ఎంతయినా దానధర్మాలు చెయ్యొచ్చు. దాంతో చెప్పలేనంత పుణ్యాన్ని మూటగట్టుకుని, స్వర్గానికి చేరుకోవచ్చు’ అన్నాడు మిత్రుడు.

అతని మాటని అనుసరించి, తనని రాజుని చేయమని యక్షుణ్ణి అర్థిస్తే పోయేది. కాని, కార్మికుడు అలా చేయలేదు. భార్యని కూడా ఈ విషయమై సంప్రదించాలనుకున్నాడు. నెత్తి మీద శని కూర్చున్నప్పుడు అన్నీ ఇలాంటి ఆలోచనలే కలుగుతాయి.

ఇంటికి చేరుకున్నాడు కార్మికుడు. జరిగిందంతా పూసగుచ్చినట్టుగా భార్యకు వివరించాడు. క్షురక మిత్రుని మాటలు కూడ ఒక్క ముక్క మరిచిపోకుండా అంతా చెప్పుకొచ్చాడు.

‘నువ్వేమంటావు?’ అడిగాడు.

ఆమె హరికథలూ, బుర్రకథలూ విని మిడిమిడి జ్ఞానాన్ని బాగానే సంపాదించింది. ఆ జ్ఞానంతో భర్తతో ఇలా అంది.

‘అమ్మో! రాజ్యాలూ, రాజులూ మనకొద్దు. రాజ్యం కోసమే కదా, రాముడు అడవుల పాలయ్యాడు. పాండవులూ అంతే! బలిచక్రవర్తి కథ కూడా నీకు తెలిసిందే! పాపం పాతాళానికి దిగజారిపోయాడు. కార్తవీర్యార్జునుడూ, రావణాసురుడూ అంతా రాజులు కావడం వల్లనే నాశనం అయిపోయారు. మనకొద్దా రాచరికాలు.’

‘డబ్బు కావాలంటే రాజు కావాలిందే’ అన్నాడు కార్మికుడు.

‘మనకంత డబ్బు కూడా వద్దు. డబ్బుంటే దురలవాట్లకు లోనవుతాం, వద్దొద్దు’ అందామె.

‘మరింకేం కోరుకోమంటావు?’

‘ఏం కోరుకోమంటానంటే...ఇప్పుడు నువ్వు రోజుకో బట్టను నేస్తున్నావు. దానిని అమ్మగా వచ్చిన సొమ్ముతో నువ్వు నేనూ బతుకుతున్నాం. అంతే! కాణీ పరకా దాచుకునే వీలు లేకుండా పోతోంది. నువ్వు కాని మరో బట్టను నేయగలిగితే, అది అమ్మగా వచ్చిన డబ్బును మనం దాచుకోగలం. ముందు ముందు మన అవసరాలకు ఆ డబ్బు పనికి వస్తుంది. పదిమందిలో మనం కాస్తంత ఉన్నతంగా బతికే అవకాశం కూడా ఉంటుంది. ఆలోచించు.’

‘నిజమే.’

‘ఒకటికి మరో బట్ట నెయ్యాలంటే నీకు మరో తల, మరో రెండు చేతులూ కావాలి కాబట్టి, నువ్వు యక్షుణ్ణి అవే కావాలని అడుగు. హాయిగా బతుకుతాం’ అంది భార్య. కార్మికుడికి భార్య సలహా బాగా నచ్చింది.

రెండు తలలూ, నాలుగు చేతులూ ఉంటే రెండు మగ్గాలని ఏకకాలంలో ఉపయోగించి, రెండు బట్టల్ని నెయ్యొచ్చునుకున్నాడతను. భార్య ఆలోచనని మెచ్చుకున్నాడు. అడవికి పరుగుదీశాడు. చెట్టుని సమీపించాడు. యక్షుణ్ణి పిలిచాడు. వెంటనే యక్షుడు ప్రత్యక్షమయ్యాడు.

‘చెప్పు ఏం కావాలి?’ అడిగాడు.

‘నాకు రెండు తలలూ, నాలుగు చేతులూ కావాలి.’ అడిగాడు కార్మికుడు.

‘తథాస్తు’ అన్నాడు యక్షుడు.

చేనేత కార్మికుడికి రెండు తలలు ఏర్పడ్డాయి. నాలుగు చేతులు పుట్టుకొచ్చాయి. తడిమి తడిమి చూసుకున్నాడు వాటిని. ఆనందం పట్టలేక గెంతాడు కాసేపు. తర్వాత ఇంటి దారి పట్టాడు. రాదారిన వస్తోంటే అతన్ని అంతా వింతగా చూడసాగారు. భయపడ్డారు. ఊరి చేనేత కార్మికుడు అని ఎవరూ గుర్తు పట్టలేదతన్ని. ఎవరో రాక్షసుడు అనుకున్నారు. దాడి చేశారు అతని మీద. కర్రలతో కొట్టి కొట్టి చంపేశారు.” కథ ముగించాడు పేరాశ. తల మీద గిరగిరా తిరుగుతూన్న చక్రాన్ని నిరోధించేందుకు నానా యాతనా పడ్డాడు. వీలుకాలేదు. అప్పుడన్నాడు ఇలా.

‘క్షురక మిత్రుని మాట వింటే నేత కార్మికుడు బాగుపడే వాడు. బతికేవాడు. అలాగే నీ మాట నేను విని ఉంటే హాయిగా నీతో పాటే బంగారాన్ని పంచుకుని బాగు పడేవాణ్ణి. అత్యాశకు పోయాను. ఫలితాన్ని అనుభవిస్తున్నాను.’

‘చంద్రభూపతిలా రత్నాలకు ఆశపడ్డావు. ఆపదల్ని తెచ్చుకున్నావు.’ బాధపడ్డాడు మిత్రుడు.

‘చంద్రభూపతి ఎవరు? ఆ కథేమిటి?’ అడిగాడు పేరాశ.

చెప్పసాగాడిలా స్వల్లసిద్ధి.

చంద్రభూపతి కథ

‘చంద్రపురాన్ని పాలిస్తున్న రాజు పేరు చంద్రభూపతి. అతని ఉద్యానవనానికి రోజూ ఓ కోతి మూక వస్తుండేది. అంతఃపురంలోని పిల్లలు వాటికి పళ్ళూ పలహారాలూ విసిరి ఆనందించేవారు. కోతులన్నిటికీ ఓ ముసలికోతి రాజుగా ఉండేది. అది కోతులను ఎప్పటికప్పుడు హెచ్చరిస్తూ, కాపాడుతుండేది.

‘పొరపాట్లు కూడా మీరు అంతఃపురానికి వెళ్ళకండి. చంద్రభూపతి మంచివాడు కాదు. మహాక్రూరుడు.’ ముసలి కోతి చెబుతున్నా వినలేదు కోతిమూక. పళ్ళకీ, ఫలాహారాలకీ ఆశపడి, పిల్లలతో పాటుగా ఒకనాడు అంతఃపురానికి చేరుకున్నాయి. అల్లరి చేయసాగాయి. చూశాడది చంద్రభూపతి. కోపం వచ్చిందతనికి. సేవకులికి చెప్పి వాటన్నిటినీ చంపించేశాడు. కళ్ళ ముందే కోతులన్నీ చచ్చిపోతుంటే తట్టుకోలేకపోయాడు కోతిరాజు. చాటుగా ఉండి, ఏడుస్తూ కూర్చున్నాడు. తర్వాత ఎలాగయినా చంద్రభూపతిపై పగ సాధించాలనుకున్నాడు.

ఒకరోజు దాహం తీర్చుకునేందుకు పరుగుదీశాడు కోతిరాజు. వెతగ్గా వెతగ్గా ఓ సరోవరం కనిపించింది దానికి. దాహం తీర్చుకునేందుకు తొందరపడి నీళ్ళలోకి దూకకుండా, తెలివిగా ప్రవర్తించింది. గట్టున ఉన్న ఇసుకను పరిశీలనగా చూసింది. ఇసుకలో చెరువుకి వచ్చిన వారి అడుగుజాడలే ఉన్నాయి కాని, వారు తిరిగి వెళ్ళినట్టుగా ఒక్క జాడ కూడా కనిపించలేదు. ప్రమాదాన్ని పసి గట్టింది కోతి. సరోవరంలోనికి ప్రవేశించడం క్షేమం కాదనుకుంది. ఒడ్డున పడి ఉన్న తామరతూడుని తీసుకుని, ఆ గొట్టం ద్వారా నీరు తాగుతూ దాహం తీర్చుకోసాగింది. అంతలో సరోవరం మధ్య నుంచి ఓ రాక్షసుడు ప్రత్యక్షమయ్యాడు. మెడలో రత్నమాలతో మెరిసిపోతూ కనిపించాడు. మెచ్చుకోలుగా అన్నాడిలా.

‘దాహం తీర్చుకోవడమే ప్రధానంగా మనుషులూ, జంతువులూ ఈ సరోవరంలోకి దూకి, నాకు ఆహారమయిపోయారు. నువ్వు మాత్రం తెలివిగా ప్రవర్తించి ప్రాణాన్ని కాపాడుకున్నావు. నచ్చావు నాకు. కోరుకో, నీకేం కావాలో, వరం ప్రసాదిస్తాను.’

అలోచించసాగింది కోతి. తర్వాత తేరుకుని, ఇలా అడిగింది.

‘ఒక్కసారిగా నువ్వు ఎంతమందిని తినగలవు?’

“ఈ సరోవరంలో ప్రవేశించిన ఎంతమందినయినా ఒక్కసారిగా తినగలను.”

‘అయితే నేను నీకు వందలాది మంది నరులను కానుక చేస్తాను, నరమాంసాన్ని తనివితీరా తిందూగాని. దానికి ముందు నువ్వో పని చెయ్యాలి. నీ మెడలోని రత్నహారాన్ని నాకివ్వాలి’ అంది కోతి.

‘ఎందుకు?’ అడిగాడు రాక్షసుడు.

‘తర్వాత చెబుతాను, ముందు ఇవ్వు. నా పని కాగానే నీ హారం నీకిచ్చేస్తాను’ అంది కోతి.

‘అయితే ఇంద’ రత్నహారాన్ని కోతికి అందేట్టుగా విసిరాడు రాక్షసుడు. అందుకుని, దాన్ని అటు తిప్పి, ఇటు తిప్పి చూసి, బాగానే ఉందనుకుంది. మెడలో ధరించింది. మెరిసిపోతూ చంద్రభూపతి దగ్గరకు చేరుకుంది.

‘రాజా’ అని పిలిచింది.

‘ఏమిటి? బతకాలని లేదా?’ కోపంగా అడిగాడు చంద్రభూపతి.

‘కోపగించుకోకు రాజా! నేను చెప్పేది జాగ్రత్తగా విను’ అంది కోతి. చెప్పసాగిందిలా.

‘నేను ఉంటోన్న వనంలో ఓ సరస్సు ఉంది. ఆ సరస్సులో లెక్కలేనన్ని రత్నరాసులు ఉన్నాయి. అవి నీ దగ్గరుంటే బావుంటుంది. అక్కడుండి ఏం ప్రయోజనం? సేవకుల్ని పంపించు మహారాజా, సరస్సు చూపిస్తాను. సొమ్ములన్నీ సొంతం చేసుకో.’

‘నీ మాటలు నమ్మమంటావా?’ అడిగాడు చంద్రభూపతి.

‘నమ్మండి మహారాజా! ఇదిగో చూడండి.’ తన మెడలోని రత్నహారాన్ని చూపించింది రాజుకి.

‘ఇది, నేను స్నానం చేసేందుకని సరస్సులో మునిగి తేలిన మరుక్షణం నా కంఠాన్ని అలంకరించింది. ఇలాంటివి మరికొన్ని మెడలో పడతాయేమోనని మళ్ళీ మునగబోతుంటే అప్పుడు జలదేవత ప్రత్యక్షమయింది. అయ్యి, సూర్యుడు ఉదయిస్తూన్న క్షణంలో ఈ సరస్సున మునిగివారికి ఒక్కొక్కరికీ ఒక్కొక్క హారమే ప్రసాదిస్తాను. సూర్యోదయం అయిన తర్వాత ప్రసాదించే ప్రసక్తే లేదు. అలాగే పదేపదే మునిగినా ఒకటి కన్నా ఎక్కువ హారాలు అందుకునే అవకాశం కూడా లేదంది.’

కోతి చెప్పింది నిజమా? అబద్ధమా? అని ఆలోచించలేదు రాజు. నిజమే అయి ఉంటుందని ఆశ్రయించాడు. ధనరాసులతో కోశాగారం నిండిపోయి ఉన్నా, కక్కుర్తి పడ్డాడు. బంధు మిత్ర సపరివారంగా సూర్యోదయానికి పూర్వమే కోతి వెంట బయల్దేరాడు. ‘అదిగో సరస్సు’ అంటే ‘అదిగదిగో సరస్సు’ అంటూ పరివారంతో అక్కడికి చేరుకున్నాడు.

బంధు మిత్ర సపరివారంగా సూర్యోదయానికి ముందే సరస్సును చేరుకున్నాడు రాజు.

‘అంతా సరస్సులో స్నానం చెయ్యండి. మునగండి’ అంది కోతి. మునిగారంతా. ఒక్కరూ తేలలేదు. అంతా ఏమయిపోయారో తెలియలేదు. ఆందోళన చెందాడు రాజు. కోతి కోసం చూశాడు. అది సరస్సు దగ్గరగా ఉన్న చెట్టుకొమ్మ మీద కూర్చుని ఉంది. కిచకిచమని నవ్వుతూ ఉంది.

‘నవ్వుడం ఆపు. ముందు నా బంధు మిత్రులు ఏమయ్యారో చెప్పు?’ అడిగాడు రాజు.

‘చెబుతా! చెబుతా! మునిగిన వారంతా కోనేటిలో కాపేసి ఉన్న రాక్షసుడికి ఆహారమయిపోయి ఉంటారు? ఆపైన పరలోకానికి చేరుకుని ఉంటారు. అక్కడ నా వాళ్ళను కలుసుకుని ఉంటారు.’ అంది కోతి. అప్పుడు అర్థమయింది రాజుకి. తను కోతిమూకను చంపించానని, ఈ కోతిరాజు, తన పరివారాన్నంతా ఈ రకంగా మట్టుబెట్టింది. మాయచేసి, మోసం చేసింది. తట్టుకోలేకపోయాడు రాజు.

‘దుర్మార్గుడా! ఎంత దారుణానికి ఒడిగట్టావు’ అన్నాడు.

‘ఎవరు ఒడిగట్టారు? ముందు నువ్వు ఒడిగట్టావు. నా పరివారాన్నంతా చంపావు. దాంతో నేను నీ మీద కసి తీర్చుకున్నాను. నీ దుర్మార్గానికి నా దుర్మార్గం సరి. చెల్లుకి చెల్లు. నాకిప్పుడు చాలా హాయిగా ఉంది. నీకూ ఎవరూ లేరు. నాకూ ఎవరూ లేరు. ఇద్దరం ఏకాకులుగా ఏడుస్తూ తిరుగుదాం’ అంది కోతి.” కథను ముగించాడు స్వర్ణసిద్ధి.

‘భూపతికి తగిన శిక్షే పడింది. నేను మాత్రం నీ మాట విన్నానా? వినకే ఈ శిక్షను తలకి చుట్టుకున్నాను. అత్యాశ అత్యంత ప్రమాదకరం! నూరున్న వాడు వెయ్యి కావాలంటాడు. వెయ్యి ఉన్నవాడు లక్ష కావాలంటాడు. లక్ష ఉన్నవాడు కోటి కావాలంటాడు. కోటి ఉన్నవాడు ఆ పైన కావాలంటాడు. దానికి అంతూ పొంతూ ఉండదు’ అని బాధపడ్డాడు పేరాశ.

‘మనకు రాగిరేకులను ఇచ్చి, ముందు దొరికిన రాగితోనే సంతృప్తి చెందండన్నాడు భైరవానంద యోగి. వినలే దెవరూ. నేను అసలు వినలేదు. ఆశ పరుగుదీసింది. గోతిలో పడ్డాను. చేతులు కాలాక ఆకులు పట్టుకుని ఏం లాభం?’ అన్నాడతనే మళ్ళీ. స్వర్ణసిద్ధి జాలిగా చూశాడు పేరాశని.

‘నాకీ చక్రబాధ తప్పుదు. నాలాగే ఎవరో ఒకరు ఇక్కడికి వచ్చేవరకు నాకు దీని నుండి విముక్తి లేదు. నువ్వెందుకు ఇక్కడ? వెళ్ళిరా, అవంతీ నగరానికి చేరుకుని హాయిగా ఉండు.’ అన్నాడు పేరాశ. తల మీద తిరుగుతున్న చక్రాన్ని అదుపు చేయలేక, దానితో పాటే తిరగనారంభించాడు. గిరుగిరున తిరుగుతున్న పేరాశని చూసి, కన్నీళ్ళతో కదిలాడక్కణ్ణుంచి స్వర్ణసిద్ధి” ముగించాడు న్యాయాధికారి.

మణిభద్రుడు అప్పుడిలా అన్నాడు.

“మీరు చెప్పినట్టుగానే మా ఇంటి క్షురకుడు, నాకు బంగారం ఎలా లభించిందీ పూర్తిగా తెలుసుకోలేదు. కనబడిన భిక్షువు బుర్ర బద్దలు కొట్టాడు. వారంతా బంగారు నాణెలుగా మారిపోతాడనుకున్నాడు. మారలేదు. పైగా మరణించారు. ఆఖరికి హంతకుడయి, శిక్షను అనుభవిస్తున్నాడు. అందుకే అంటారు, ఏ పని చేయడానికి అయినా కాస్తంత ముందు వెనుకలు ఆలోచించాలని.”

“అవును, ముందు వెనుకలు ఆలోచించకపోతే మొదటికే మోసపోతాం” అన్నాడు న్యాయాధికారి. సభ ముగిసింది.

–ఇలా అపరీక్షిత కారిత్యాన్ని ముగించాడు విష్ణుశర్మ.

“రాకుమారులారా! నేటితో పంచతంత్రం పూర్తి అయింది” అన్నాడు. రాకుమారులు లేచి నిలుచున్నారు. చేతులు జోడించి నమస్కరించారు.

“గురుదేవా! మీరు చెప్పిన కథలతో, బోధలతో మేము విజ్ఞానవంతులమయ్యాం. మాకిప్పుడు మంచి చెడులూ, మాయమర్మాలూ అన్నీ తెలుసు. ప్రజలను ఎలా పాలించాలో, శత్రువులను ఎలా తుదముట్టించాలో అర్థమయింది. ధన్యులమయ్యాం” అన్నారు. ఆనందించాడు విష్ణుశర్మ.

“చెప్పండి గురుదేవా, గురుదక్షిణగా మీకేం కావాలో చెప్పండి. సమర్పించుకుంటాం.” రాకుమారులు వేడుకున్నారు.

సన్నగా నవ్వాడు విష్ణుశర్మ. ఇలా అన్నాడు.

“రాకుమారులారా! నేనీ విద్యను మీకు అమ్మలేదు. అందించానంతే! మీరందుకున్నారు. అదృష్టవంతుణ్ణి. దేవుడి దయవల్ల నాకు ఏ లోటూ లేదు. హాయిగా ఆనందంగా ఉన్నాను. కాకపోతే నాకో కోరిక ఉంది. దాన్ని నెరవేర్చాలి మీరు. నెరవేరుస్తామని ప్రమాణం చెయ్యాలి.”

“తప్పకుండా! చెప్పండి గురుదేవా.”

“ప్రజలను మీరు కంటికి రెప్పలా కాపాడాలి. తల్లిదండ్రులనూ, గురువునూ ప్రత్యక్ష దైవాల్లా పూజించాలి. ధర్మాన్నీ, న్యాయాన్నీ ఏనాడూ వీడక, నా శిష్యులుగా, భావితరం రారాజులుగా మీరు రాణించాలి. రాణిస్తారు కదూ!” అడిగాడు విష్ణుశర్మ.

“మీ కోరిక నెరవేరుస్తాం. ఇదే మా ప్రతిజ్ఞ.” అన్నారు రాకుమారులు. ప్రమాణాలు చేశారు. విష్ణుశర్మ దగ్గర సెలవు తీసుకున్నారు. రథాలెక్కి రాజధానికి బయల్దేరారు.

(అయిపోయింది)